

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

AHMET MUHİP DIRANAS'IN SÖZ VARLIĞI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ebru ÖZÇALIŞKAN

DANIŞMANI: Yard. Doç. Dr. Hatice ŞİRİN USER

İZMİR-2006

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü M¼d¼rl¼ğ¼ne sunduğum
Ahmet Muhip Dıranas'ın S¼z Varlığı adlı y¼ksek lisans tezinin tarafımdan bilimsel,
ahlak ve normlara uygun bir şekilde hazırlandığını, tezimde yararlandığım kaynakları
bibliyografyada ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

Ebru ÖZÇALIŞKAN

TUTANAK

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 14/09/2006 tarih ve 33/15 sayılı kararı ile oluşturulan jüri Türk Dili ve Edebiyatı anabilim dalı yüksek lisans öğrencisi Ebru Özcalışkan'ın Ahmet Muhip Duran'ın Sözlü Varlığı başlıklı tezini incelemiş ve aday 20/10/2006 günü saat 14.00'da 60 dk. süren tez savunmasına almıştır.

Sınav sonunda adayın tez savunmasını ve jüri üyeleri tarafından tezi ile ilgili kendisine yöneltilen sorulara verdiği cevapları değerlendirerek tezin başarılı/başarısız/düzeltilmesi gerekli olduğuna oybirliğiyle / oyçokluğuyla karar vermiştir.

BAŞKAN

Yard. Doç. Dr. Hüseyin Durgut

Başarılı ☒

Başarısız ☐

Düzeltilme (Üç ay süreli) ☐

ÜYE

Yard. Doç. Dr. Hatice Şirin User

Başarılı ☒

Başarısız ☐

Düzeltilme (Üç ay süreli) ☐

ÜYE

Prof. Dr. Mustafa Öner

Başarılı ☒

Başarısız ☐

Düzeltilme (Üç ay süreli) ☐

Not: Yüksek Lisans Tezi Savunma Süresi asgari 45 dakika - azami 90 dakikadır.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	IV - VI
Ahmet Muhip Dıranas'ın hayatı, edebî kişiliği ve yapıtları.....	VII - XIII
Kısaltmalar	XIV - XVI
Ahmet Muhip DIRANAS' ın tüm şiirleri	1-87
Ahmet Muhip Dıranas'ın Söz Varlığı	
I. Sözlük.....	88
A.....	89
B.....	101
C	116
Ç	118
D	123
E	135
F	140
G	142
H	154
I	160
İ	162
K	167
L	183
M	184
N	189
O	192
Ö	197
P	201
R	204
S	205
Ş	217
T	220
U	227
Ü	231

V	233
Y	236
Z	248
II. TÜRLERİNE VE KONULARINA GÖRE SÖZ VARLIĞI.....	250
A	251
B	262
C	276
Ç	278
D	282
E	294
F	299
G	301
H	312
I	318
İ	319
K	324
L	339
M	340
N	345
O	347
Ö	351
P	355
R	357
S	359
Ş	372
T	375
U	381
Ü	386
V	388
Y	391
Z	402

Sonuç	404
Kaynakça	441
Özgeçmiş	443
Özet	444
Abstract.....	445

ÖNSÖZ

Ahmet Muhip Dıranas, Cumhuriyet'ten sonraki Türk edebiyatının önemli bir fikir ve sanat adamıdır. Ayrıca Dıranas, Cumhuriyet sonrası çok partili sisteme geçişte, hürriyet ve demokrasinin ülkemizde kurulma çalışmalarında; faydalarının halkımız tarafından benimsenmesinde ve çağdaşlaşma süreçlerinde katkıları olan değerli bir aydınımızdır. O sadece edebiyatla değil, resim, fotoğrafçılık gibi sanatın pek çok dalıyla yakından ilgilenmiştir. Dıranas'a göre sanat insanoğlunun ferdî ve maşerî ölüme karşı bulduğu tek çaredir.¹

Dıranas, hocası Ahmet Hamdi Tanpınar gibi, şiirde dil ve şeklin ön plânda tutulması gerektiğine inanmış ve onları ustaca kullanmaya çalışmıştır. Onun uğraşı alanı sözcüklerdir ve sözcüklere dayalı bir şiir dili oluşturmaktır. Onun için dilin insan hayatındaki yeri ve önemi büyüktür. Şair, dilin bir milletin benliğini, ruhunu, hattâ bütün medeniyet ve kültürünü temsil eden ve en başta milletlerin birliğini sağlayan bir müessesedir.² Şair, dil hakkındaki düşüncelerini şöyle belirtmiştir: “Şüphesiz Türk devriminin en büyük hadiselerinden biri ve belki en önemlisi dil devrimidir. Bunu da, bütün devrimler gibi, Atatürk'e borçluyuz. Bu geniş mikyastaki temizleme ve yenileme işi Türk dilinin zenginleşmesine esas teşkil edecektir. Şimdi dilimize bazı yadırgı kelimeler girse bile onlar kendi kendilerine ortadan çekilecek ve dil kendi kendine gelişecektir. Bugünkü edebiyatçıya iş düşmüştür; dili güzelleştirmek, dili yapmak demek. Ve dili yapmak da ulusun edebiyat ve sanat tarihinde klâsik olmak demektir.”³

Dıranas, dil konusunda şairlerin taşıdığı sorumluluklarla ilgili düşüncelerini ise: “Doğrusu dili dil eden şâirlerdir. Yine Goethe der ki; şiir ve heyecanlı konuşma, dil denen hayatîyetin fişkırdığı yegâne kaynaklardır. Gerçekten dil gibi, en güçlü zapt edilir kaleyi dört bir tarafından kuşatmasını ve sonuna kadar savaşıp kelime fethetmesini beceren; çünkü bunu kendisine yegâne iş edinmiş olan, ancak şâirdir.”⁴

Ahmet Muhip Dıranas'ın söz varlığı ile ilgili bu çalışmamda Dıranas'ın bütün şiirlerinde yer alan sözleri leksikolojik ve tematik gruplarıyla listelemeye çalıştım.

¹ Ahmet Muhip Dıranas, “Fikir ve Sanat Üzerine”, Zafer, 8.10. 1950.

² Ahmet Muhip Dıranas, “Geçerli İnancalı, Muhammen Bedelli”, Zafer, 13.12. 1949.

³ İhsan Aygün, “Gençler Diyorlar ki, Ahmet Muhip”, Yücel, Eylül 1935.

⁴ Ahmet Muhip Dıranas, “Dil ve Şair”, Zafer, 11.9.1950.

Çalışmamı Dıranas'ın hayatı, edebi kişiliği ve eserlerinin verildiği biyografi bölümünden oluşan giriş bölümü; şairin şiirlerinden oluşan metinler; şiirlerde geçen sözlerin şiirlerdeki anlamlarını içeren sözlük ve bu sözlerin leksikolojik ve tematik gruplandırılması; sonuç ve bibliyografya olmak üzere altı genel başlık altında topladım.

“Giriş” bölümünde; şairle ilgi biyografik bilgiler bulunmaktadır. Şairin şahsiyetinin, düşünce ve duygu dünyasının, eserlerini ve eserlerini meydana getiren söz varlığının oluşmasında önemli etkenler olan; şairin yaşamı, aile yapısı, yaşadığı sosyal çevreler hakkında kısa bilgiler verdim.

Giriş bölümünün ardından şiir metinleri yer almaktadır. Şairin şiirlerindeki mısralar, her sayfadal'den başlamak üzere numaralandırılmıştır. Böylece sonraki bölümde yer alan dizin içindeki sözlerle metin arasındaki bağlantıyı oluşturmaya çalıştım.

Sözlük kısmında şiirde yer alan sözler alfabetik biçimde dizin halinde ve sözlerin şiirdeki anlamlarıyla verilmiştir. Son olarak söz dizinindeki maddelerin yanına isim, sıfat, fiil, edat, bağlaç, ünlem gibi dil bilgisi gibi kategorileri ile dünya, gökyüzü, giyimler, bitkiler, hayvanlar gibi tematik ve leksikolojik listeleri verilmiştir.

“Sonuç” bölümde Ahmet Muhip Dıranas ve söz varlığı hakkında bazı tespitlerde bulunmaya çalıştım. Yukarıdaki ölçütlere göre belirlenen söz varlığının leksikolojik ve tematik gruplandırılmasıyla, şairin yaşadığı dönemdeki dil özellikleri hakkında fikir sahibi olmamıza; yazı dili ile konuşma dili arasındaki etkileşim veya farklılıkları ortaya koyabilmemize; şairin iç dünyasını ve içinde yaşadığı toplumun doğayı, yaşamı algılayışını, hayatlarında sıkça kullandığı varlıkları, sahip olduğu inançları, değerleri ve bunları ifade ediş şekillerini görebilmemize yardımcı olur. Örneğin, şiirlerdeki sözler incelendiğinde, Ahmet Muhip Dıranas'ın “rüya, gece, bahçe, akşam, ufuk, ağaç, bahar, gökyüzü, şarkı, ışık gibi sözcüklere ve bu sözcüklerle kurulan tamlamalara sıkça başvurduğu görülür. Doğanın onun hayatında önemli bir yeri olduğunu, doğayla ilgili kullandığı kelimelerin sıklığından anlayabiliriz. “İlk yağmur altında, son çiçekler üstünde / Oynar gelin gibisin bu göçebe düğününde.” Ve “Bütün yükünü alıp giden yaz gemisi / Sularını yarmaya başladı ölümün.” mısralarında da görüldüğü gibi şair, doğaya özgü olanlarla birlikte, doğayla insanlar; özellikle de kendisi arasındaki yaşamsal ilgileri yansıtanın ustasıdır.

Yararlandığım yazarları ve eserlerini; Ahmet Muhip Dıranas'ın eserlerini ve yazılarından yaptığım alıntıları “bibliyografya”da belirttim.

Çalışmam süresince benden yardımlarını esirgemeyen ve bana rehberlik eden değerli hocam Yardımcı Doç. Dr. Hatice Şirin User'e teşekkür ederim. Ayrıca Türk edebiyatının önemli şahsiyeti Ahmet Muhip Dıranas'ı tez konusu olarak belirlememi sağlayan ve çalışmalarından yararlandığım değerli hocam Prof. Dr. Mustafa Öner'e teşekkür ediyorum.

AHMET MUHİP DIRANAS'IN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE YAPITLARI

Kar, Selâm, Ağrı, Serenad, Olvido, Step gibi pek çok büyük şiirin ve Fahriye Abla'nın şairi, Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin ustalarından Ahmet Muhip Dıranas'ın düşünce ve duygu dünyasını oluşturan söz varlığını ortaya koyabilmek için, öncelikle onun kişiliğine yön veren yaşamını, ailesini, yaşadığı yerleri ve sosyal çevreleri belirtmek yerinde olacaktır.

Ahmet Muhip Dıranas 1909'da İstanbul'da doğdu.⁵ Dıranas'ın babası Sinoplu Galip Efendi olup annesi ise İstanbul Üsküdar'daki tekkelerden birine mensup olan Hacı Salim Efendi'nin kızı Seniha Hanım'dır. Galip Efendi ile Seniha Hanım'ın bu evliliklerinden Ahmet Muhip ve Fehime adlı iki çocukları olmuştur.⁶

Galip Efendi, ilk önce İstanbul'da itfaiye teşkilatında çalışmış; ancak askerliğini yaptıktan sonra ordudan ayrılmayarak şair henüz iki yaşlarındayken, önce Balkan Savaşlarına, sonra Çanakkale Savaşlarına katılmış, ardından da Kafkasya'ya ve çöllere gönderilmiştir. Bütün bu savaşlar esnasında ailesiyle bağları zayıflayan Galip Efendi savaştan sonra İstanbul'a dönmeyerek memleketi Sinop'un Salı köyüne gitmiş, orada yeniden evlenmiş ve bu evliliğinden de bir oğlu olmuştur. Savaş sırasında kocasından haber alamayan ve zor günler geçiren Seniha Hanım, eşini aramış ve bir şekilde de yerini bularak çocuklarıyla beraber eşinin yaşadığı köye gitmiştir. Burada eşinin kinci hanımıyla arasında büyük tartışmalar yaşanmıştır. Sonunda Galip Efendi ikinci eşinden ayrılarak Seniha Hanımla beraber Sinop'a yerleşmiştir.

Dokuz yaşında Sinop'a gelen şair, burada ilkokula başlamıştır. Şiir ve dille ilk olarak ilgilenmeye başlaması ilkokuldaki Numan Bey isimli öğretmenin sayesinde olmuştur. Yazları da Salı köyüne giderek orada çobanlık yapmıştır.⁷ Halk şairlerimizin pek çoğunun hayatına baktığımızda çobanlık veya çiftçilik yaptığını, tabiatın ve toprağın şiirlerinde önemli yer tuttuğunu söyleyebiliriz. Şair de doğa sevgisini, çobanlık

⁵ Antologie Des Ecrivains Turcs d'Aujord'hui, Publié Par La Direction Générale de la Presse au Ministre de l'Intérieur, Devlet Basımevi, İstanbul 1955.

⁶ 12.10.1985 tarihinde Sinop'ta Münire Dıranas'la Dr. Mustafa Kırıcı'nın yaptığı görüşme notlarından.

⁷ Adı geçen görüşme.

yaptığı Salı köyünde ilk kez yüreğinde hissetmiştir. “Çınar” isimli şiirinde onun tabiata olan hayranlığını gözlemleyebiliriz:

“Göklerle kucaklaşan dallarında çınarın
Yeşil bir sonsuzluk ve sevinçleri kuşların...
Nedir bu yalı özlem, durup dururken, sende?
Gel, vatan tutalım bu çınarın gölgesinde.”⁸

Tabiatın büyüleyici güzelliği karşısında şairin yaşama sevinci artmaktadır. Zihninde Salı köyünün manzaraları kalmıştır ve bu etkileneşimini şu şekilde dile getirmektedir: “İlk tabiat sevgimi baba köyümde aldım. Çocukluğumun geçtiği o yerin tabiatını, kırlarını o zaman sahiden sevip sevmediğimi, daha doğrusu anlayıp anlamadığımı bilemem. Bildiğim bir şey varsa, yol ve zaman aramıza girdikçe bu köyün ve çevresinin garip bir peyzaj halinde hafızamda hayatlandığı ve hep “şövaliye” (ressam tabelası) de bir resim gibi yapıladurduğudur. Eskidikçe güzelleşmesinde bir sır, bir hayal fantazyası mı var? Hayır, çok sade bir hâl. Çocukluğumun o tabiatına, otlaklarında kaygısız ve şen güttüğüm mallardan daha anlayışlı, bilgili gözlerle bakmamış olduğum bellidir. Ben sadece bir tabiatın gözlerimle fotoğrafını çektim. Elbette ki, güttüğüm ineklerin gözleri dahi aynı oyunu oynuyordu. Ancak onların hayatına insanlar, kitaplar, resimler, düşünceler girmediği için, gözlerinde manzaraların negatifleriyle ölüp gittiler. Halbuki zaman ve bilgi çocuğun gözlerindeki negatifi beyaz etti; görülür, anlaşılır ve düşünülür hâle getirdi.”⁹

Kurtuluş savaşı başlar ve babası yeniden askere alınır. Bu yıllar savaş ve yoksulluk nedeniyle onlar için hayli zor geçmiştir. Savaş sonrası babası askerden döner ve ailece Ankara’ya taşınırlar. Şair ilkokulu Ankara Taşmektep’te, ortaöğrenimini ise Ankara Erkek Lisesi’nde tamamlar.¹⁰ İlk şiir demelerini ortaokul son sınıfındayken yazar. “Ta, küçük yaşımdan beri güzel şeyler seviyordum. Resme istidadım vardı. Portreler büyültüyordum. Bir aralık musikî ile uğraştım. İlk münteşir yazım, Talebe Mecmuası’nda çıkan “Çiçek” adlı bir hikayedir. Aynı mecmuada daha sonra şiirlerim

⁸ Ahmet Muhip Dıranas, “Çınar”, Şiirler, İstanbul, 2004.

⁹ Ahmet Muhip Dıranas, “İnek Gözleri”, Ülkü Mecmuası, S.2, s.15, 1941.

¹⁰ Ahmet Muhip Dıranas, “Şehir Yolları”, Zafer Gazetesi, 6.7.1949.

çıkmaya başladı. Mecmua beni daimî yazıcıları arasında sayıyordu, fakat o yazılar ne kötü şeylerdi azizim.”¹¹

Ahmet Muhip Dıranas Ankara Lisesi’nin ortaokulunda okurken arkadaşları öğretmeni Faruk Nafiz Çamlıbel’e onun yazdığı şu şiirini götürürler:

“Kolum kanadım kırık,
Çabaladıkça yazık,
Beni pis bir bataklık
Kendisine çekiyor.”¹²

Ahmet Muhip Dıranas o günlerle ilgili olarak şöyle diyor:

“... Asıl şiire girişim, olağanüstü iki tesadüfle olmuştur. Ankara Lisesi’nin ortaokulunun son sınıfında falandık sanıyorum. İşte; talih o zaman Ankara’da, yarı şair ilahı gibi geziyordu. Yakışıklı da bir adam. Şiire asıl başlayışımın ona bir özentisi olabileceğini sanırım. Ve o zaman yazdığım bir şiiri bazı okul arkadaşlarım bu hocamıza götürmüşler. O, şiiri gerçekten mi beğenmemiş, yoksa benim derslerimden ayrı bir şeyle uğraşmamı istemediği için mi, tabii bir hoca olarak “yok, yok. Bunda iş yok. Boşu boşuna bunlarla uğraşmasın, derslerine baksın.” demiş. Bu, tahmin edersiniz, beni çok üzmüştü. Sonra tesadüf bir iki ay sonra bir başka büyük adamı, Ahmet Hamdi Tanpınar’ı karşıma çıkardı. Bende asıl sanata girişin büyük etkisi onunla başlar. Yine aynı gayret-keş arkadaşlar, aynı şiirimi bu defa Ahmet Hamdi’ye götürmüşler. Ahmet Hamdi; o zaman lise kısmının edebiyat öğretmeni idi. Hemen alelacele beni aratıyor. Odası hâlâ gözümün önündedir. Küçük bir bekar odası; okulun içinde, lojman kısmında, yerler kitaplarla dolu idi, darmadağın atılmış vaziyette. Beni karşısına oturttu, şiirimi okuttu ve şiirimi çok beğendiğini söyledi. Gitti kitapları arasında bir kitap çekerek benim elime tutuşturdu. “Bunu okuyacaksın.” dedi. Kitabı açtım, baktım, anlamaya imkan yok. Sonradan anlıyorum ki, Fransız şairi Baudelaire’in “Les Fleurs du Mal” i ve gerçekten de ben o kitabı sonradan okudum.”¹³

İlk şiiri “Bir Kadına”, “Ankara Lisesi’nden Muhip Atalay” imzasıyla 15 Eylül 1926’da Milli Mecmua’da yayımlandı. Bu ilk şiirinden sonra Servet-i Fünun (1928),

¹¹ İhsan Aygün, “Gençler Diyorlar ki”, Ahmet Muhip, Yücel, C.II, S.13. Eylül 1935.

¹² Dr. Mustafa Kırıcı, Ahmet Muhip Dıranas, Ankara 1997.

¹³ Erdal Öz, “Dıranas’la 1962 yılında”, Milliyet Sanat Dergisi, Yeni Dizi, S.7, s.49-55, Ağustos 1980.

Görüş (1930), Varlık (1933 ve 1943), Çığır (1934), Ağaç (1936), Gündüz (1937), Oluş (1939), Yücel (1939-1940) gibi dergilerde yayımlanan şiirleriyle tanındı.

Bu yıllarda Ankara Hukuk Fakültesi'nde okurken karakterine ters düştüğü için fakülteyi yarıda bırakarak İstanbul'a geldi. İstanbul Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde okudu. O günleri 1964 yılında Ankara Radyosunda düzenlenen "Bizim Sanatçımız" programında şöyle anlatmıştır: "...Ondan sonra bizim bir topluluğumuz oldu. "Genç Türk Edebiyat Birliği" diye bir edebî birlik, dernek kurduk. Bir de dergi çıkardık, "Hep Gençlik" adıyla. Bu derginin kurucuları şunlardır: Behçet Kemal Çağlar, Hamit Macit Selekler, Zeki Kumrulu, Hıfzı Oğuz Bekata, Rüştü Atillâ, Sıtkı Korkmaz, Ben, Sahir Kurutluoğlu, İbrahim Saffet Omay ve daha birkaç kişi. O zaman, bir edebî görüş çerçevesinde samimiyetle birleşmiş ve o günlerin edebî heyecanını dolguncasına yaşamış bir topluluk.

Tabii sonradan ayrılmaya başladık. Ben Ankara'yı bırakarak İstanbul'a geçtim. İstanbul'a geçişim yine bir edebî hayatın başlangıcıdır benim için. Orada yeni bir toplulukla karşılaştım. Malum topluluk; Cahit Sıtkılar, Sait Faikler, Orhan Veiler, Şevket Rado, Fazıl Hüsnu Dağlarca, Bâki Süha yani böyle bir topluluk."¹⁴

Yükseköğrenim yıllarında Ulus gazetesinde çalıştı, Güzel Sanatlar Akademisi Kitaplığı'nda kütüphane müdürlüğü, daha sonra ise Dolmabahçe Resim ve Heykel Müzesi müdür yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur.

Bu yıllar içerisinde Fransız edebiyatı eserlerini okurken Fransızcasını geliştirme imkanı bulmuş ve bu sayede de Rus ve dünya edebiyatı hakkında daha fazla bilgi edinmiştir. Ne yazık ki Dıranas İstanbul'da da aldığı felsefe eğitimini yarıda bırakarak 1938 yılında Ankara'ya dönerek 1940 senesinde Münire Hanım'la evlenmiş, 1942'ye kadar CHP Genel Merkezi'nde Halkevleri Kültür ve Sanat Yayınları'nı yönetmiş, kültür ve sanat hayatımıza önemli katkıları olmuştur.

1942-1944 yılları arası Ağrı'da askerlik yapmıştır. Askerlik ve o dönemde gördükleri, yakından tanıdığı Anadolu insanı onda derin izler bırakmıştır. Yaşadıklarının yansıması bu dönemde yazdığı "Ağrı", "Bu Köyün Bir Garip Kişisi" adlı şiirlerde ve "Gölgeler" adlı piyeste görülmektedir.

¹⁴ Erdal Öz, "Dıranas'la 1962 yılında", Milliyet Sanat Dergisi, Yeni Dizi, S.7, Ağustos 1980.

Askerlik dönüşü Ankara’da Çocuk Esirgeme Kurumu Neşriyat Müdürlüğü görevinde bulundu (1946-1949). Dıranas, bu yıllarda “Varlık, Ülkü, Sanat ve Edebiyat Gazetesi ve Yaprak” gibi dergilerde şiirleri ve “Gölgeler” adlı oyunu yayınlanmıştır.

1949 yılında şiire ve sanat hayatına bir süre ara veren Dıranas, “Zafer” gazetesinde günlük fıkralar yazarak memleket sorunlarına eğilmiş, çok partili hayatın ve demokrasinin yerleşmesine çalışmıştır. Dıranas, bu konudaki düşüncelerini Zafer Gazetesi’ şu şekilde sıralamıştır:

Biz bu sütunlarda sütunlarda şahıslarla değil, memleket meseleleriyle uğraşıyoruz. Bırakın ki şahıslarla uğraşacak kadar fikir haysiyetinden uzak bulunsaydım bile, yine sizinle meşgul olmazdım. Bu memlekette hiç kimsenin vatanseverliğinden şüphemiz yoktur. Mesele, o sevgiyi ifade ediş ve memleket hizmetlerimizde kullanım tarzımızdadır, bir kelimeyle, zihniyetimizde. O valinin bu belediye başkanının, yahut şu bakanın asıl memleket hizmetlerini yüzüstü bırakıp mensup olduğu partiye meşru, gayrimeşru, taraf taraf oy toplaması, yahut o parti adına ve şahsî mevki hesabına hakikatleri millettten gizlemeye çalışması artık yeter olmalıdır. Bizim şahıslarımız bu bedbaht haline getirdiğimiz bu zavallı memlekete kaimdir.”¹⁵

1950 yılındaki seçimlerde Sinop’tan Demokrat Parti milletvekili adayı olur; bu nedenle Zafer Gazetesi’ndeki köşe yazarlığından ayrılır; ancak seçimi kazanamaz ve gazetede köşe yazarlığına geri döner. Seçimleri kazanmasa bile seçim için yaptığı gezilerin kendisi için faydalı olduğunu; böylece memleketin pek çok yerini görmüş ve köylünün problemlerini yakından görme olanağı bulmuştur. Bunu demokrasiye borçlu olduğunu belirtmiştir.

Dıranas, demokrasinin fazileti ve memleketine olan yararıyla ilgili düşüncelerini Zafer Gazetesindeki köşesinde bir süre daha yazmıştır ve daha sonra gazeteden ayrılarak 1957 yılında, Çocuk Esirgeme Kurumu Başkanlığı’na getirilmiştir. Bu görevinden sonra 1960’lı yıllara kadar il genel meclisi, belediye meclisi üyelikleri, Anadolu Ajansı idare meclisi başkanlığı ve Devlet Tiyatroları Edebî Heyet Başkanlığı gibi çeşitli görevlerde bulunmuştur. Bu arada Avrupa’nın değişik ülkelerine seyahatler yapmış ve Batı kültür ü ve sanatını yakından tanıma fırsatı bulmuştur. 1956’da merkezi İsviçre’de bulunan Milletlerarası Çocuk Koruma Birliği’nin altı yıl süreli icra

¹⁵ Ahmet Muhip Dıranas, “Karakola Davet mi?”, Zafer Gazetesi, 25.5.1949.

komitesine seçilmiştir. 1958, 1965 milletvekili seçimlerinde Sinop'tan adaylığını koymuşsa da seçilememiştir. 1960 sonrası giderek ekonomik sıkıntı içine düşen Dıranas, bir süre işsiz kalmıştır. Hisar'da yayımlanan "Testi" üzerine, bazı dostlarının yardımıyla Türkiye İş Bankası yönetim kurulu üyeliğine getirilmiştir. 1964 yılından itibaren şiirlerini Hisar mecmuasında yayımlayan şair, şiirlerini, tiyatrolarını tekrar gözden geçirerek bütün yazılarının telif haklarını teslim ettiği İş Bankası Kültür Yayınları arasında yayımlamıştır.¹⁶

1970'li yılları da çeşitli ekonomik sıkıntılar içinde geçiren şair, bir ara Türk Ticaret Bankası yönetim kurulu üyeliği de yapmıştır. 21 Haziran 1980'de öldüğü zaman Devlet Tiyatroları Edebî Kurulu üyesi idi. Şairin mezarı Sinop'tadır.¹⁷

Yapıtları:

a) Te'lif Eserleri:

1. Şiirler, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 145, İstanbul, 974.
2. Oyunlar, Gölgele, Çıkmaz, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 182, TTK Basımevi, Ankara, 1977.
3. Halkevleri Amatör Resim ve Fotoğraf Sergileri, C.H.P Halkevleri Neşriyatı, Ankara, 1941.
4. Üç Kahraman (Piyes, 1 perde), Cumhuriyet Matbaası, İstanbul, 1942.
5. Ahmet Muhip, Yazılar, Adam Yayınları, Haziran 1994, Anadolu Yayınları A.Ş.

b) Çeviri Eserleri:

1. Fransa'da Müstakil Resim; Adolphe Basler, Charles Kunstler'den, Cahit Sıtkı Tarancı ile birlikte, Güzel Sanatlar Akademisi Yayınları 2. cilt, 1937.
2. Abadl; Fedor Dostoyevsky'den (tiyatro), Milli Eğitim Yayınları , 1940.
3. Yaşadığımız Devir; Karel Çapek'ten (tiyatro), Remzi Kitabevi, İstanbul, 1942.
4. Sukızı (Ondine); Zean Giraudoux'dan (tiyatro) basılmamıştır.
5. Anna Bolton; Louis Bromfield'den (roman), Akba Kitabevi, Ankara, 1945.
6. Cehennem Kayası; Elga Dimte'den (roman), Nebioğlu Basımevi, İstanbul, 1962.

¹⁶ Dr. Mustafa Kırıcı, Ahmet Muhip Dıranas, s.26-27, Ankara 1997.

¹⁷ Dr. Mustafa Kırıcı, Ahmet Muhip Dıranas, Ankara 1997.

7. Üçüncü Adam; Graham Green'den (roman), Varlık Yayınları, İstanbul, 1959.
8. Size Öyle Geliyorsa Öyledir; Luici Pirandello'dan (tiyatro), basılmamıştır.
9. Ecinniler; Fedor Dostoyevsky'den (roman), Milli Eğitim Yayınları, 4 cilt, 1958.
10. Ecinniler; Fedor Dostoyevsky ve Albert Camus'den (tiyatro), basılmamıştır.

c) Sadeleştirip yeniden baskıya hazırladığı eserler :

1. Fitnen, Abdülhak Hamit Tarhan'dan, Dram 3 perde, 2 tablo, Maarif Basımevi, Ankara, 1959.
2. Kırık Saz, Tevfik Fikret'ten seçilmiş Şiirler, Türkiye İş Bankası Yayınları No:155, Çeltüt Matbaacılık Koll. Şti. İstanbul, 1975.

KISALTMALAR

AKR:	evlilik, aile, akraba
ALT:	alet
AR:	Arapça
ARÇ:	araç
ASTR:	astronomi, gök bilimi
BAĞ:	bağlaç
BES:	besinler, yiyecek ve içecekler
BF:	birleşik fiil
Bİ:	birleşik isim
BİL:	bilimler
BİT:	bitkiler, bitki bilimi
BİY:	biyoloji
BK:	birleşik kelime
C:	cilt
COĞ:	coğrafya
ç:	çoğul
DEĞ:	değerler, eksikler, kusurlar
DEN:	deniz, okyanus, denizcilik
DEY:	deyimler
DİL:	dil bilgisi, yazma sanatı, edebiyat
DİN:	din, inançlar
DÜN:	dünya, gökyüzü, hava olayları
DÜŞ:	düşünce, irade, hareket, duygu
ED:	edat
ESK:	eskimiş
EVR:	evren, zaman, mevsimler
FAR:	Farsça
FİZ:	fizik, fizyoloji
FR:	Fransızca
GİY:	Giyim, süs, takı

HAS: hastalıklar
HAY: hayvanlar
HLK: halk dilinde
HÜK: hükümet, devlet, siyaset
İLT: iletişim, haberleşme
İNS: insan, insanla ilgili özellikler
İS: isim
İT: İtalyanca
JEOL: jeoloji
LAT: Latince
MAC: Macarca
MAD: madenler, minareler, su
MAT: matematik
MAS: masallar
MEC: mecaz
MEM: memleket, ülke
MES: meslekler
MESF: mesafe, uzaklık
MET: meteoroloji, hava olayları
MOB: mobilya, kap kacak, ev eşyası, eşya
MOĞ: Moğolca
NİC: nicelik
ORD: ordu, savaş, askerlik
ORG: organ adları, insan vücudu
OYN: oyuncak, eğlence, spor
ÖZİS: özel isim
PSİKOL: psikoloji, ruh bilimi
PEK: pekiştirme
RE: renk
RUS: Rusça
S: sayı

S: sayfa
SAN: sanat
SAY: sayılar, saymak
SF: sıfat fiil
SI: sıfat
SL: Slavca
SOĞD: Soğdca
SOYT: soyut terimler
ŞEH: şehirler
TAR: tarım, bahçecilik, kır, orman, toprak, park
TIP: tıp, hekim, eczacı, anatomi
TİC: ticaret, iş, maliye
TİY: tiyatro, temsiller
TOP: toplum, toplum ilişkileri
TKL: tabiat taklidi, yansıma
TKR: tekrar, tekrar grupları
TŞT: taşıt, araç, otomobil
TARİH: tarih
TÜRK: Türkçe
ÜN: ünvan
ÜNL: ünlem
VCT: vücudun duyuları, beş duyu
YASA: yasama, hukuk, yönetim şekli
YAŞ: doğum, hayat, ölüm
YER: yer, semt adları
YOL: yol, yolculuk, seyahat, gezgin
YÖN: yönler
YUN: Yunanca
YÜCEL: Yücel Dergisi
ZAF: zarf fiil
ZF: zarf

AHMET MUHİP DRANAS'IN ŞİİRLERİ

1. Son bulut sıyrılınca...

2. Son bulut sıyrılınca üstünden
3. Beyaz alevden bütününle sen
4. Hayalimde belirmeden daha,
5. Gece, yeryüzü varıp uykuya
6. Issızlıkta ay inince suya
7. Benzedin odamda bir sabaha.
8. Aman, dur! Ve hiç kıpırdama ki,
9. Kusursuzluğunda başlar belki
10. Kalbi ulaştıran yol, Allah'a.
11. Sonsuzsun bu ak güzelliğınle!
12. Ölüp, ölüp de her an sevgınle
13. Dirılmek... bir, bir daha...

1. SELAM

1. SELAM

2. Uçuşuyor, duran bir anın havasında
3. Işıktan kuşları bir akşam seherinin;
4. Gündüzün geceyle buluşan noktasında
5. Yaklaşıyor musikisi eteklerinin
6. Ve sanki ufkuma baştanbaşa gül rengi
7. Kanatlarını açmada bir altın devir.
8. Başlıyor ömrün ve ölümün güzelliği,
9. Söyleyecek şimdi zaferlerini şiir;
10. Selam, sonsuzluğun aydınlık bahçesinden
11. Selam, senelerce, senelerce evvele,
12. Hatırası kalbe ışıklarla dökülen
13. En sevgiliye, en iyiye, en güzele.
14. Geçmiş bir zamanı kalbim bulmak üzeredir,
15. Tamamlanacaktır yarım kalmış rüyalar;
16. Ey hafıza! Cömert memenden beni emzir,
17. Zengin renklerini ufkuma dök, ey bahar!
18. Uzattığımız bu tası dolduracak mı
19. Yine bol sularla akarak o çeşmeler?
20. Yoksa, hiç bulunmayacak kadar uzak mı
21. Dudakları öpüşlerle dolu geceler?
22. Ey, pembe akşamların karasevdaları!
23. Güzelliklerine doyulmamış zamanlar!
24. Ergen yastığının ateşten rüyaları!
25. Ey, saf kalbimizde doğmuş ve ölmüş anlar!..
26. Hatırası kalbe ışıklarla dökülen
27. En güzele, en iyiye, en sevgiliye
28. Selam, sonsuzluğun aydınlık bahçesinden,
29. Selam, senelerce, senelerce öteye...

1. HER GÜNKÜ ŞARKIM

2. Her gün ekmeğimi bölüşürsün
3. Yalnızlığımın sofrasında,
4. Yorganım altında üşürsün
5. Her güz ve bahar arasında.
6. Bağlayansın her göz yaramı,
7. Gülmek görevin ben gülünce;
8. Yağmur senin gibi ağlar mı
9. Gözlerimden yaş dökülünce?
10. Her düşüncemin ıstıraplı
11. Serüveni, hayırlı rüyam.
12. Sen ey, günahlı ve sevaplı,
13. Allahlı ve şeytanlı dünyam!
14. Her günkü şarkısı dudağın,
15. Havayı dolduran kokusu
16. Yağmura kavuşmuş toprağın;
17. Yediğim ekmek, içtiğim su.

1. ÇEŞME BAŞINDA

2. Türkü söyleyip bir kız sudan gelirdi;
3. Ayışığıyla dolu testilerinden
4. İçirdi bir yudum su testilerinden.
5. Sen misin içen sudan? kalbim delirdi;
6. Tutmak için koştum ayışıklarına,
7. Dağılıp karıştım ayışıklarına.

1. PORTRE

2. Bir bahara açık duran penceresinde
3. Belki bir gün gelir geçmiş zamanı arar
4. Diyerek bu portreyi çizdi sanatkar,
5. Bir oda içinin ılık ve gölgesinde.
6. Verdi bir başka renk, başka biçim, hasından;
7. Diledi ki bir ölümsüz ömür yaşasın,
8. Geçsin geceleri kışın, günleri yazın,
9. Süzgün gözlerini seyredip aynasından.
10. Severdi, ağlardı, güler ve hatırlardı
11. Değişmeden önce sanatın fırçasında;
12. Onun bu güzel'e gebe Rönesansında
13. Günler birbirini güden hoş anılardı.
14. Şimdi çerçevede mahpus yaşamaktadır,
15. Alnında o yaman ölmezliğin zaferi;
16. Uzak bir rüyada yüzer gibi gözleri,
17. Artık ne gülmekte ne de ağlamaktadır.

1. SERENAD

2. Yeşil pencereden bir gül at bana,
3. Işıklarla dolsun kalbimin içi.
4. Geldim işte mevsim gibi kapına
5. Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ.
6. Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak,
7. Ben aşkımla bahar getirdim sana;
8. Tozlu yollarından geçtim uzak
9. İklimden şarkılar getirdim sana.
10. Şeffaf damlalarla titreyen, ağır
11. Koncanın altında bükülmüş her sak.
12. Seninçin dallardan süzülen ıtır,
13. Seninçin karanfil, yasemin, zambak...
14. Bir kuş sesi gelir dudaklarından;
15. Gözlerin, gönlümde açan nergisler.
16. Düşen öpüşlerdir dudaklarından
17. Mor akasyalarda ürperen seher.
18. Pencereden bir gül attığın zaman
19. Işıkla dolacak kalbimin içi.
20. Geçiyorum mevsim gibi kapından
21. Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ.

1. HATIRA

2. D n, bir gölge gibi geçti yanımdan
3. Oydu, bir bak шта tan d m onu;
4. R yalar ma tayf halinde konan,
5. Pe ime bir korku gibi d  en o.
6. Bazı bir yaprakt , bazı bir rüzgar.
7. Dolard  aydınlık olup odama.
8. Bahçemde süzülür giderdi bahar
9. Sabah n n fecri vururken cama.
10. Ayakları kumda bırakmadan iz
11. Yan ma geldiği hep gecelerdi;
12. Sanki bir lahitten kalkar ve sessiz
13. Uzak bir maziye dönüp giderdi.
14. Bir avuç çıktı incecik yüzü,
15. Gözleri geceler gibi derindi;
16.   ine ba ım n her an düştüğü
17. Avuçları sudan daha serindi.
18. Geçerken d n yoldan, ruhumu saran
19. Bir gölge halinde ve ağır ağır;
20. Tan d m; o, yadı hoş zamanlardan
21. Seven ve yaşayan bir hatıradır.

1. **BAHAR ŞARKISI**

2. Titrek bir damladır aksi, sevincin
3. Yüzünün sararmış yapraklarında;
4. Ne zaman kederden taşarsa için
5. Şarkılar taşırsın dudaklarında.
6. İşlerken hülyanı sestten örgüler,
7. Bir çini vazodan dökülen güller
8. Gibi hayalinde şafaklar güler,
9. Buruşmuş bir çiçek, parmaklarında.
10. Gözlerin kararan yollarda üzgün
11. Ve bir zambak kadar beyazdır yüzün;
12. Süzülüp akasya dallarında gün
13. Erir damla damla ayaklarında.
14. Sesin perde perde genişledikçe
15. Solan gözlerinden yağarken gece,
16. Sürür eteğini silik ve ince
17. Bir gölge bahçenin uzaklarında.
18. Sen böyle kederden taşıtığın akşam,
19. Derim:dudağında şarkı ben olsam;
20. Gözlerinde damla ve içinde gam,
21. Eriyen renk olsam yanaklarında!

1. **BEN VE O**

2. **BEN**

3. – İşte akşam oldu, bizim artık her yer;

4. Doldur kutlu ellerinle kadehimi.

5. Bilirsin, hangi güzel kıyıya gider

6. Senden esen rüzgarla bu esrik gemi...

7. **O**

8. – Ah, bu her günkü oyuncaklar, bu düşler!

9. **BEN**

10. – Hayır! Unutulmaz bir şarkı söylemek,

11. Su içmek inekler içen çeşmelerden

12. Ve uyumak otlar üstünde...

13. **O**

14. Ya, demek

15. Güzel yıldızları çalmak gecelerden;

16. Tanrısı onları bir bir söndürecek.

17. **BEN**

18. – Hayır! Yıldızlarda Tanrı gülse gerek...

19. **O**

20. – Tanrı gülse gerekmiş, hıh, yıldızlarda!

21. Garip aşık, nasıl da gözü yukarıda.

22. **BEN**

23. – Kıskanç, kıskanç! Senin için her dediğim,

24. yaşamak, yahut da ölmek istediğim...

1. **SON AŞK**

2. Son aşkımdır bu –sen— ve son çile,
3. Günümün son fecri, sonu artık;
4. Giriver inince gün, aralık
5. Kapımdan gelinlik elbisenle.

6. Onu sevmekle geç, ey yaşamak!

1. **O ŞARKI**

2. Her oyunumu oynamışım.
3. Şimdi yastığında uyuyor
4. Düşüncelerle ağır başım;
5. Ruhum müziğini duyuyor.
6. Bütün günahlarım üstünde
7. Saçlarının ağır perdesi.
8. İlkbaharınla örülmede
9. Gül gül ömrümün penceresi.
10. Aşkındır elbet hiç durmadan
11. Her görüntüde ve her seste
12. Kendi kendine tekrarlanan
13. O şarkı... Ve de her nefeste.

1. ÜLKER'İN GÖZLERİ

2. Bir bahar sabahının karanlığında ıssız
3. Gökte diz çökmüş iki titrek ışıklı yıldız
4. Olan gözlerinize aşıkım, Bayan Ülker!
5. Mutlu, esen ve hoşken ve gülerken gülerken
6. Nerden gelir bilinmez üzgünlüklerle birden
7. Solan gözlerinize aşıkım, Bayan Ülker!
8. Ne zaman perdelese içlerini bir buğu
9. Ölümün güzelliği, özlemin yorgunluğu
10. Dolan gözlerinize aşıkım, Bayan Ülker!
11. Kalbinizin sezilmez parıltıcıklarını
12. Bir büyük ateş gibi göstermenin sırrını
13. Bulan gözlerinize aşıkım, Bayan Ülker!

1. **ESMER**
2. Her ısırdığım meyvayla bitiyor
3. Neşe mevsimi... Gönlüm! yaz gidiyor
4. Güneşle, denizle ve yaprak yaprak.
5. Ah! yazın gittiğini duymaktayım;
6. Virane olacak güneş sarayım,
7. Ya aşklarım, ümitlerim n'olacak?
8. De bana esmer, de bana, n'eyleyim?
9. Gönlümü kuş misali mi eyleyeyim
10. Giden yazın peşine takılarak?

1. **ESMER**

2. Niçin kalbim hep seni ister, niçin?
3. Bilemem. Esmersin ama güzelsin,
4. Gözlerinde mutluluğu gülersin,
5. Ama benden sızan bu keder niçin
6. Bilemem. Keder de yel gibi eser
7. Ve bir gün ya bu yol ya şu gemiler
8. Seni elimden alır gider, niçin
9. Bilemem. Ama kaybedersem seni
10. Her öten kuş ve her akan su beni
11. Bir yolculuğa davet eder, niçin
12. Bilemem.

1. **AYRILIŞ**
2. Gün batıyor, gün batıyor,
3. Veda etsem hepinize.
4. Ufuk kanlı bir denize
5. Dönüyor, sizi bıraksam.
6. Gün batıyor, gün batıyor,
7. Evimi, eşyayı, paramı
8. Nem varsa yaksam ve bir an
9. Kaybetsem kara bir duman
10. Arkasında hafızamı,
11. Koşsam, koşsam, koşam, koşsam...

1. BALAD

2. Yağmurlar dindiği zaman
3. Geleceksin
4. Ki karanlık ölümdür.
5. Işığım söndüğü zaman
6. Güleceksin
7. Ki karanlık ölümdür.
8. Karanlığımda dişlerin
9. Pırıldar ki
10. Yine görüneceksin.
11. Kuraklığımda düşlerin
12. Işıldar ki
13. Yine arınacaksın.
14. Bekleyeceğim elbette
15. Gelişini,
16. Yaşamak başka nedir;
17. İsterse ta kıyamete
18. İlle Seni
19. Ki bu aşk başka nedir.
20. Bütün ömrümüz onunla
21. Böyle geçti;
22. Toprakla gök arası,
23. Varla yok arası
24. Derken uçtu.
25. Dıranas yalvarası:
26. Tanrım! Merhamet et kula.

1. **DEVİRİ DİLÂRÂYI CUMHURİYET**

2. Dışarıda bayram;
3. Bayram bize mahrem.
4. Sultanım, biçarem,
5. Doldur içelim!
6. Şarkı da bilirsin,
7. Söyleyebilirsin,
8. Güzelsin, belisin;
9. Doldur içelim!
10. Ben aşkınla şad,
11. Sen sineler küşat,
12. Devir Cumhuriyet;
13. Doldur içelim!

II

14. Her yer donandı,
15. Başım dönendi,
16. Kadeh nara yandı,
17. Yıldız yıldız alem...

1. **YAZ GECESİ**

2. Göründün yine bu yaz gecesinde
3. Yer gök, sularında güldüğün havuz.
4. Kelebek gibi uçmada ruhumuz
5. Barış dolu bu yıldız bahçesinde.
6. Ah, umutsuzlukta buluştuğumuz
7. Bu gece ve bu orman aşka mahsus
8. Ve biz sanki, dünyalar öncesinde
9. Gibi... dumanlarda, uçkun, vücutsuz

1. **ESENLIK SİZE**
2. O gün bu gün size özendim
3. Her yerde; hava, toprak, deniz.
4. Bir serüvendi; gökteyseniz
5. Çıktım, yok, yerdeyseniz indim
6. İlkın, size içkiyi tattırdım:
7. Ömür boyunca sarhoşsunuz;
8. Ne açsın artık ne susuz.
9. Sissiz ben de susuz kalırdım
10. Size geceyi de öğrettim
11. Onda düşlerle çoğaldınız;
12. Yaşantıda yorgun ve yalnız
13. Değilsiniz; sizi ürettim.
14. Biterdi belki bir uykuyla
15. Her şey, ve tadından ötürü.
16. Gördünüz ki bundan ileri
17. Bir şey var çağırın tutkuyla.

18. Çağırdım, çağırdım, çağırdım
19. Bir böcek gibi titreyerek.
20. Koştunuz tükeninceyedek
21. Ha bir adım, daha bir adım.
22. Sizi ölümle perçinledim
23. Bana... ve sımsıkı ve sıcak;
24. Üşürdünüz ah, cırılcıplak,
25. Ölüm döşeğinde; önledim.
26. Size yani günahı sundum;
27. Öptünüz ve güzelleştiniz.
28. Çirkindiniz ilkin, tek ve pis.
29. Irmak oldunuz; siz de yundum.
30. Şimdi olay, hep ya hiç gibi,
31. Vardan ve yoktan özge bir şey.
32. Sevgiden de öte bir düzey;
33. Olmak ya da olmamak belki.

1. **PARKTA SERENAD**
2. İstek ve aşk onları kavramış saçlarından
kadında sıcak
3. Sürüklüyordu. Gök mordu;
4. Ayışığı ihtiyar çınar ağaçlarından
5. Yüzlerine düşüyordu.
6. Fısıf fısıf binlerce dudaktı yaprakları
7. Dalcıkların kuytularda;
8. Onların da kopmuş birer yaprak, dudakları,
9. Akıp gidiyor sularda.
10. Sürükleniyorlardı aşkın sesine doğru;
11. Aşkın çağrısı tez, kesin.
12. Bir ateş yanıyordu Sibiryalarında bu
13. Işıksız serserilerin:
14. ___ İçimi gıcıkıyor bu ıhlamur kokusu,
15. Bu ıhlamur kokusu, ah!
16. Ya görünmez güllerin kokuları!.. --- Hep pusu,
17. Hep pusu bana, kah kah kah...
18. --- Bir kedi sever gibi okşasın istiyorum
19. Parmakların saçlarımı.
20. Bu gece bütün ömrüm yaşasın istiyorum,
21. Doyur bütün açlarımı!
22. Birleşelim bu gece tek bir göğüste atan
23. Kalbinde bin sevişmenin.
24. İçsem şu damlayan ayışığını dallardan,
25. Ak südü sanki memenin.
26. Ölsek bile ne çıkar! Tek böyle sarmaş dolaş
27. Şuracıkta sabah sabah
28. Birbirinde başlamış, birbirinde tükenmiş
29. İki ölücük...---kah kah kah
30. Erkek susamış yılan gibi sokulgan, kıvrak.
31. Uzanıyor gözlerine;
32. Bir şey boşalıyor lık lık lık,
33. Bir kan gibi ta derinlere.

1. **İHANET**

2. Sık, siyah saçlarının arkasındaydı yüzü;
3. Dalgalı deniz gibi sarsılıyordu göğsü,
4. Gördüm onu, dün gece, hıçkırarak ağlarken;
5. İçinde gözyaşını öğüten bir taş varken,
6. Garibi, bir yanı ağlıyordu bu çocuk.
7. Bir gülümseyiş, yanıp sönen bir ampul gibi,
8. Derinlikten sinsice ele veriyor kalbi;
9. Aşk bir yalan üstüne kuruluydu —çaresiz!—
10. Gene de vazgeçilmez sevgililer gibi biz
11. Sanki ateşten bir çark üstünde dönüyorduk.

1. **OLVİDO**

2. Hoyrattır bu akşamüstüler daima.
3. Gün saltanatıyla gitti mi bir defa
4. Yalnızlığımızla doldurup her yeri
5. Bir renk ılıı içinde bahemizden,
6. Bir el çıkarmaya başlar
bohamızdan
7. Lavanta iei kokan kederleri;
8. Hoyrattır bu akşamüstüler daima.
9. Dalga dalga hücum
edip pişmanlıklar
10. Unutuşun o tunç kapısını zorlar
11. Ve ruh, atılan oklarla delik deşik;
12. İşte, doğduğun eski evdesin birden,
13. Yolunu gözlüyor lamba ve merdiven
14. Susmuş ninnilerle gıcırıyor beşik
15. Ve cümle yitikler, mağluplar,
mahzunlar...
16. Söylenmemiş aşkın güzelliğiyledir
17. Kağıtlarda yarım bırakılmış şiir;
18. İnsan yağmur kokan bir sabaha kaşı
19. Hatırlar bir gün bir camı açtığını,
20. Duran bir bulutu, bir kuş uçtuğunu,
21. öküp peynir ekmek yediği bir
taşı...
22. Bütün bunlar aşkın güzelliğiyledir.
23. Aşklar uçup gitmiş olmalı bir yazla
24. Halay çeken kızlar misali kolkola.
25. Ya sizler! Ey geçmiş zaman etekleri,
26. İhtiyar ağaçlı, kuytu bahçelerden
27. Ayışığı gibi sürüklenip giden;

28. Geceye bırakıp yorgun erkekleri
29. Salınan etekler fısıltıyla, nazla.
30. Ebedî aşığın dönüşünü bekler
31. Yalan yeminlerin tanığı iekler
32. Artık olmayacak baharlar içinde.
33. Ey, ömrün en güzel türküsü aldanış!
34. Aldan, gelmiş olsa bile ümitsiz kış;
35. Her garipsi ayak izi kar içinde
36. Dönmeyen aşığın serptiği iekler.
37. Ya sen! ey sen! esen dallar
arasından
38. Bir parıltı gibi görünüp kaybolan
39. Ne istersin benden akşam saatinde?
40. Bir gülüşü olsun görölmemiş kadın,
41. Nasıl ölümsüzsün aynasında aşkın;
42. Hatıralarının bu uyanma vaktinde
43. Sensin, hep sen, esen dallar
arasından.
44. Ey unutuş! kapat artık pencereni,
45. oktan derinliğine çekmiş beni;
46. Çıkmaz artık sular altından o dünya.
47. Bir duman yükselir gibidir kederden
48. Macerası çoktan bitmiş o şeylerden.
49. Amansız gecenle dört yanıma
50. Ey unutuş! kurtar bu gamlardan
beni.

1. **SERÇELER**

2. Bir gün gelir geçer bu geceler,
3. Tırtıllar tırmanır yapraklara.
4. Sızmaz damla damla dudaklara
5. Kalbin kaynağından bu heceler.
6. Alnı işleyerek düşünceler
7. Gözyaşları düşer zambaklara.
8. Ve  ş ş r olgun başaklara
9. Akşamın dallarından serçeler.

1. **YAĞMUR, GÜL VE ELLER**

1. **KÖPÜK**

2. Oyun bitti ve her şey yerini buldu.
3. Akşamla ebedî kızlar anne oldu.
4. Aynalara bakma, aynalar fenalık;
5. Denizi, sonsuz olanı düşün artık.
6. Bir gün beni hatırlayabilirsin ancak,
7. Güzelsem soyabilirsin çırlıçıplak;
8. Oradayım hep ben, orada, derinde,
9. Gemilerin ihtiyar köpüklerinde.

10. **MASAL**

11. Bir masalı hatırlatıyorsun.
12. Bulutlar tabaka tabaka dursun,
13. Güneş ağaçlardan sarkadursun,
14. Gecedен yıldızlar bakadursun,
15. Bembeyaz gemiler kalkadursun,
16. İki göz iki çeşme akadursun...

17. **HER ŞEY UZAKTADIR**

18. Uzaktadır her şey; gökyüzü, deniz,
19. Her an peşimizden koşan gölgemiz,
20. Özlenen limanlar, yanan yıldızlar.
21. Uzaktadır her şey; anneler, kızlar...
22. Uzaktadır her şey, hep... yalnız ölüm,
23. Her yerde, her an yakınımız, ölüm.

1. **GECE**

2. Ah, sen ey, ölüm kadar sonsuz olan
3. Ve dar bir tabut gibi rahat uyku!
4. Islak bir geceyi örtün kalbim, uyu!
5. Artık uykuyla tek başına kalan

6. Ruhum gemiler uğramaz bir liman.

7. Bir Tanrı gibi her tarafta korku;
8. İşliyor bütün saatler kurmadan,
9. Dışarda yağmur yağıyor durmadan,
10. Görmüyor pencereler sonsuzluğu.

11. Beni dibine çeker misin kuyu!

12. Bitti gücüne güvendiğim zaman,
13. Gökler yakın bir ayrılıkla dolu;
14. Aynasında yüzüm dalgalanan su,
15. Nağmesine vurgun olduğum umman.

16. Al beni rüzgar! kül et beni volkan!

17. Toprakta o baş döndürücü koku
18. Ve ölüm, gece ucundaki çoban.
19. Gel, yetiş ey pişmanlık! İşte yaman
20. Bir gecedir, yaman bir gecedir bu.
21. O derin gözlerin ne güzel, puhu!

1. **GÖRÜNÜ**

2. Yüzü esrarlı bir adam
3. Penceresinde bu akşam
4. Çisentiyle temizlenen
5. Parlak damların üstünden
6. Batan güneşe bakmada.
7. Bir ışık nehri akmada
8. Şehrin üstüne semadan;
9. Şakır sessizliği bozmadan
10. Kanatları altın kuşlar
11. Güneş batıncaya kadar.
12. Batıdan doğuya uzanan
13. Geniş bir gökkuşağından
14. Sükun bir rahmet halinde
15. Arza inmede, inmede
16. Ve ellerini duaya
17. Kaldırmada her şey güya.
18. Penceresindeki adam,
19. Yüzünde ne sevinç, ne gam,

20. Alabildiğine geniş

21. Gözlerini ufka dikmiş

22. Sanki bir ebediyete

23. Bakmada hayret içinde.

24. **YAĞMUR**

25. Ekseri sonbahar gecelerinde

26. Sızarken camlardan ince bir

yağmur,

27. Düşünürüz her şey yerli yerinde

28. Ama gözlerimiz niçin doludur?

29. Bazan ellerinde gümüş bir tasla

30. Ümitler yaklaşır bize, bin nazla,

31. “Kapa gözlerini, der, uyu hazla!..”

32. Sızarken camlardan ince bir

yağmur.

1. **BİR GECEYDİ**

2. Ortalık belli belirsiz;
3. Gün ağartısı başladı.
4. Açılacak üstü şimdi,
5. Nice nice uykuların.
6. Ya sen nasıl uyanırsın
7. O derin, o hoş uykudan ki
8. Kapısını araladı
9. Evren üstü o büyük giz.
10. Dağılmak üzereydi sis,
11. Yumuşar gibiydi katı;
12. Tam bilinecekken “Belki”
13. Uyanıvermek ansızın!..

14. **GÜLLER KAN AĞLIYORDU**

15. Bahçede güller kan ağlıyordu tekmi!
16. Bir fena gün ki olası gibi değil.
17. Yapışkan, kekre, pis bir gün, öldürücü.
18. Nasıl da açıldı birden kanatların!
19. Dörtne! geliyordu köpürmüş atların
20. Kurtarmaya bizi çileden, hey gece!

1. GECEYE KÜÇÜK ŞARKI

I

2. Rüzgar, güzden
3. Yapraklar döktü,
4. Karanlık söktü
5. Karşı düzden;
6. Son ışıklar yüzünde gündüzden.

II

7. Bir çift kanat
8. Sesi geliyor,
9. Ay yükseliyor.
10. Başka bir tat
11. Ayışıklı gecedeki hayat.

III

12. Sevgilim gel
13. Gece bahçeye,
14. Ah, gel geceye;
15. Daha güzel
16. Gecede yüzün, saçların... tel tel. **22.**

IV

17. Ayda kaldı
18. Yüzün, söğüdün
19. Dalında örtün
20. Kaydı kaldı...

21. Gece seni ellerimden aldı.

22. AYIŞIĞI

23. Yüzün beyaz, abajur yeşil, gece mor;
24. Esrimiş kalbim, şarkısını söylüyor.
25. Her yanın avuçlarıma dökülüyor
26. Çeşmeden akan suyun berraklığında.
27. Dolaşan bir dudak mı var saçlarını?
28. Ay tırmanıyor zeytin ağaçlarını.
29. Sürü bulutlar gece yamaçlarını
30. Otlayıp yayılıyor gök kırılığında.
31. Üzerinden örtüyü mü çekti bir el?
32. Gece ayaklarından akıp giden bir sel;
33. Seyrine doyumuyor ruhunun, güzel
34. Bu manzara gibi, bu ayışığında...
35. Yeniden yarattı seni gizli bir el!

1. **YAZ GÖÇ EDİYOR**

2. Yaz göç ediyor— Ne yazık, yine güz! —
3. Uzak, bilmedik bir ülkeye doğru.
4. Mor dağlarda güneş doğmadan henüz
5. Yağdı bahçeme bir yaprak yağmuru.
6. Hiç kuşum yok ki, sen şimdi kalbimde
7. Bir kış uykusuna yatan böceksin;
8. Yalnız ateşimle ısınacak ve
9. Yalnız vücudumla besleneceksin.
10. Yak lambalarını... Dağıt, güz gibi,
11. Tüm umutlarını... Saçlarını da...
12. Ve indir yavaşça perdelerini:
13. Tutsaksın kalbimin odalarında.

14. **YENİ BİR YAZ UMUDU**

15. Bütün yükünü alıp kalkan yaz gemisi
16. Sularını yarmaya başladı ölümün.
17. Kızıl yaprak dalgalı sonbahar denizi
18. Karıştı... söndü son parıltısı gülümün.
19. “Artık bir pencerenin önünde, ne kaldı
20. Oturup geçen dünü düşünmekten başka
21. Ne kaldı yaşamaya üşenmekten başka?
22. Deme. O masalların geceleri geldi.
23. İşte beyaz yelkeni düştün dokunmuş sal!
24. Yetişmek üzere düne günlerin peşinde.
25. Koş, bir ekmek çıkını gibi yanına al
26. Buluşmak umudunu bir yaz güneşinde.

1. SONBAHAR

2. Artık, karanlıkların içine gömülmekteyiz
3. Bulutlar sarartacak alnımızı biraz daha;
4. Karasevdalarını türkölüyor uzaklarda
5. Çıplak kalan ağaçlar, sürsüz çoban ve deniz.
6. Artık solan kırlarda yaprakla örtüleceğiz,
7. Ağlayan bir göz gibi gök dökcek ruhumuza
8. Serin gözyaşlarını bulutlardan damla damla
9. Ve gönül yalnızlığın dolacak hüznüyle, sessiz.
10. Sen artık yaslayarak kızıl bir ufka başını,
11. Güneşlerin peşinde, dalgın bakıp gideceksin,
12. Her yerde ve her akan suyla akıp gideceksin.
13. Ve doldurup bir özsü gibi kalbimin tasını
14. Sonbahar تنها yolun, boş dalların arasından
15. Senin güzelliğini gösterecek aynasından.

II

16. Çıplak bozkırdan doğru esiyor serin bir rüzgar,
17. Boşaltıyor toprağa son özsuyunu asmalar
18. Kesik bir damardan kan damlıyor gibi, muttasıl.
19. Batılar susuz kalan boyunlarını ve kızıl
20. Kanatlarını artık ovaya doğru yaslıyor;
21. Herkes, havada aynı bilinmez şeyi özlüyor.
22. Ve sen, güneşi altın bir manto gibi giyerek,
23. Eteklerinde bir yaprak nehri sürükliyerek
24. İlk yağmurlar altında ve son çiçekler üstünde
25. Oynar gelin gibisin bu göçebe düğününde...

1. **KAR**

2. Kardır yağan üstümüze geceden,
3. Yağmurlu, karanlık bir
düşünceden,
4. Ormanın uğultusuyla birlikte
5. Ve dörtнала, dümdüz bir mavilikte
6. Kar yağıyor üstümüze, inceden.
7. Sesin nerde kaldı, her günkü sesin,
8. Unutulmuş güzel şarkılar için
9. Bu kar gecesinde uzaktan, yoldan,
10. Rüzgar gibi ta eski Anadolu'dan
11. Sesin nerde kaldı? Kar içindesin!
12. Ne sabahtır bu mavilik, ne akşam!
13. Uyandırmayın beni, uyanamam.
14. Kaybolmuş sevdiklerimiz aşkına,
15. Allah aşkına, gök, deniz aşkına
16. Yağsın kar üstümüze buram
buram...
17. Buğulandıkça yüzü her aynanın
18. Beyaz dokusunda bu saf rüyanın
19. Göğe uzanır—tek, تنها—bir kamış
20. Sırf unutmak için, unutmak ey kış!
21. Büyük yalnızlığını dünyanın.
22. **BAHAR GÖKLERİ**
23. Meltem mi ki bu esen, renk mi ki,
şarkı mı ki?
24. Şu dağdan aşağı ak bir bulut salkımı
ki
25. İçime bir buruksu sarhoşluk
akıtmada.

26. Düşler mi ki şu burcu burcu kokan
havada,
27. Renk mi ki üzerimden akaduran bu
nehir?
28. Kork! Bahar seni bir al güle
döndürebilir
29. Bir daha göstermemek üzere
gökyüzünü.
30. Ah, bu gökyüzünden bir gün
ayrılmanın hüznü.
31. Yattım coşkun çimenler üstünde
uzun zaman.
32. Kuşlar değil başımın üstünde hızla
uçan;
33. Kardeşlerin yüzyıllar önce kopmuş
ahları
34. Ta sonsuzadek bu bengi
gökyüzünden ayrı.
35. Havada kavuşmanın bayıltan
kokusu var;
36. Durma, durma, gözünün alabildiği
kadar
37. Sar bu şarkı söyleyen, bu danseden
evreni
38. Ve ayırma güzel gökyüzünden
gözlerini;
39. Yaşamak kadar güzel, saf, mavi
gökyüzünden,
40. Bağışlayan gökyüzünden, ebedî
gökyüzünden.

1. **ÇINAR**

2. Göklerle kucaklaşan dallarında
çınarın
3. Yeşil bir sonsuzluk ve sevinçleri
kuşların...
4. Nedir bu yaslı özlem, durup
dururken, sende?
5. Gel, vatan tutalım bu çınarın
gölgesinde.

6. **RÜZGAR**

7. Bu ne yeşil, ne mavi bu, ne sarı?
8. Nasıl koyup gitmeli bu denizi, bu
kırları?
9. Uğulda, uğulda, uğulda sonbahar
rüzgarı,
10. Bir dal kırabilir misin bakalım,
gönlümüzde?
11. Bu şarkılar, bu halis sözler varken,
dilimizde.

12. **YAĞMUR, GÜL VE ELLER**

13. Yel yapraklarımı savurur,
14. Dört yanım yağmurla örtülü;
15. Güz vaktim gerçek ya, ne yağmur!

16. Kafamda hep bir uykusuzluk
17. Ve masamda bir düşler gülü,
18. Gecenin içinde, soyunuk.

19. Ve bir düşünce arasında

20. Ellerim; beyaz, boş ve bencil,

21. Bu gül'le gece arasında,

22. Kopmuş gidiyor dallarımdan...

23. Hayır, başımdan yana değil

24. Uykusuzluğum, ellerimden.

25. **HİÇ**

26. Gözyaşı tufanıyle taşıp gidiyor
ovalar

27. “Nereye bu göç?” diye sesleniyorum
kuşlara.

28. Bakıp bakıp arada açan geçen
güneşlere,

29. Karım bana soruyor: “Sana ne oldu?
Neyin var?”

30. “Hiç” diye susuyorum. Ama bir
hoşum var, avara.

135

1. FAHRİYE ABLA

1. **FAHİRİYE ABLA**

2. Hava keskin bir kömür kokusuyla dolar,
3. Kapanırdı daha gün batmadan kapılar.
4. Bu, afyon ruhu gibi baygın mahalleden,
5. Hayalimde tek çizgi bir sen kalmışsın, sen!
6. Hülyasındaki geniş aydınlığa gülen
7. Gözlerin, dişlerin ve ak pak gerdanıyla
8. Ne güzel komşumuzdun sen, Fahriye abla!
9. Eviniz kutu gibi küçücük bir evdi,
10. Sarmaşıklarla balkonu örtük bir evdi;
11. Güneşin batmasına yakın saatlerde
12. Yıkanırdı gölgesi kuytu bir derede.
13. Yaz, kış yeşil bir saksı ıtır pencerede
14. Bahçende akasyalar açardı baharla
15. Ne şirin komşumuzdun sen, Fahriye abla!
16. Önce upuzun, sonra kesik saçın vardı;
17. Tenin buğdaysı, boyun bir başak kadardı.
18. İçini gıcıklardı bütün erkeklerin
19. Altın bileziklerle dolu bileklerin.
20. Açılırdı rüzgarda kısa eteklerin;
21. Açık saçık şarkılar söyledin en fazla.
22. Ne çapkın komşumuzdun sen, Fahriye abla!
23. Gönül verdin derlerdi o delikanlıya,
24. En sonunda varmışsın bir Erzincanlıya.
25. Bilmem şimdi hâlâ bu ilk kocanda mısın,
26. Hâlâ dağları karlı Erzincan'da mısın?
27. Bırak, geçmiş günleri gönlüm hatırlasın;
28. Hatırada kalan şey değişmez zamanla.
29. Ne vefalı komşumdun sen, Fahriye abla!

1. EVİÇİ

2. Süzülür odama her sabah erken, sanki ve güler.
3. Bir gümüş ve yayvan tepside gülen
4. Gözlerinin daha uyku ucunda;
5. En serin su buhar olur avucunda.
6. Ve bir rüya gibi sessiz yürürken
7. Yumuşak zincirini sürüyürekten
8. Avuç içi kadar ufak odamda.
9. Sanki küçük kalbi vurur eşyamda.
10. Her şey yankılanır onun sesinden,
11. Ayırtedilemezken gölgesinden
12. Eline dokunmuş olduğu şeyler
13. Ürperir, canlanır sanki ve güler.
14. Çiçekleri sularken akşamüstü
15. Bol saçlı başında tembel bir örtü,
16. Yumuşak zincirini sürüyerekten
17. Eski bir şarkıyı tekrarlar, neden:
18. Pencereden selam verir mendilim
19. Senden başka yoktur benim sevgilim...

20. BÜYÜK OLSUN

21. Ben büyük şarkıları severim; büyük olsun,
22. Deniz gibi, gökyüzü gibi her şey ve mahzun.
23. Seviyorsam seni aşk ölümsüzdür gönlümce,
24. Aşıksam kadının değil tanrıçasın, ece.
25. Denizler yolculuğa çağırır durur da beni
26. Gitmem düşünerek geri döneceğim günü.
27. Ben büyük rüzgarları severim; büyük olsun
28. Aşkım da, özlemim de hepsi, her şey ve mahzun.
29. İnsan bir yanınca Kerem misali yanmalı,
30. Uykudan bile mahşer gününde uyanmalı.

1. **KEZBAN**

2. Aşkın avlandığı bir zaman,
3. Sevinçli mevsimi hasadın;
4. Uzanmış döşeğine Kezban
5. Uyurdu saçlar darmadağın.
6. Yalnız uyku örterdi onu:
7. Çırılçıplak; meme, karın, kalça.
8. Kır perilerinin oyunu,
9. Başucuna alçalan rüya;
10. Bir sonsuz şenlikti bu uyku,
11. Ay güler avluda bakraçtan
12. Ve onu gözlerdi Koroğlu
13. Pencereye sarkan ağaçtan.

14. **UYKU**

15. Beyaz bir kanat üstünde saf başı,
16. Uyumuş ayışıklarına karşı;
17. Ne güzel uykuda gülmek... uyumuş.
18. Uyumuş; bu uyku, uykusu ikiz—
19. Aynalarda namütenahi akis...
20. Etmiş bin sevinci terk... uyumuş.
21. Uykunun bilinmeyen ülkesinde,
22. Denizlerin, göklerin ötesinde
23. Ruhu uçan bir kelebek... uyumuş.
24. Bahtını yaşamakta bir masalın,
25. İşte yapayalnız, üstünde bir salın;
26. Çekil, günah yazan melek!.. uyumuş.

1. **SEN VE GÖKYÜZÜ**

2. Bir güzelim sensin, bir de gökyüzü,
3. Gerisi denizler ötesi, hepsi.
4. Gökyüzüm gündüzüyle, gecesiyle,
5. Sen güzelim aşkıyle, neşesiyle
6. Uyumlu, esgin, el ele, ikiniz,
7. Mutlarla benzer, gönendirirsiniz
8. Ömrümü, kıyısında bir akşamın.

9. Bu kutlu anlarında yaşamamın
10. Solumayı bile unutuyorum;
11. Sanki ölümsüzlüğü tutuyorum!
12. Ya o gökyüzü; öylesine mavi
13. Üstümüzde, öylesine ebedî
14. O gökyüzü ve öylesine gerçek;
15. Büyük, büyük, büyük, kocaman çiçek.

16. **TUTSAK**

17. Bir tutsak o, uzun yıllar öncesinden,
18. Kimbilir, ya eski bir bey hanımı ya da bir hakan gözdesinden.
19. Yerleredek bir giyside, selvi boylu, samur saçlı, gözler elâ;
20. Ses çıkarmaz ayakları yürürken, varla yok arası, ve hâlâ
21. Solmamış bir gül elinde, ilk bahçeden alınma, bir kırmızı gül;
22. Ne kokusu uçmuş... İşte bitmezlik bu! aşk bu işte, kutlu, eski!
23. Zaman zaman, taş ve tuğla duvarları arkasında bir hisarın
24. Gezinirse de, ay gibi, avluları her gece; bu tutsakların
25. Acılara, özlemlere vurgunluğu ve olmazı araması.
26. Kimi zaman, alır onu bir güveysiz, göksel gelin arabası
27. Gider; sonra getirir ilk ışıklarla geri, ve kızoğlan kız hep.
28. Öyle güzel, öyle gizli ki bu, ah! öp diye ağlar bir yankı: öp!

1. **BİR ZAMANDA**

2. Bir yerde, nereydi bilmem, hem var
hem yok
3. Bir yerdeydik işte, ki ordan şimdi
çok
4. Çok uzaklara gittik.
5. Bizimle birlikte mutluluk, sevgiler,
6. Düşler, ilkbaharlar vardı, saf
ezgiler...
7. Birden bir anda bittik.
8. Yarabbi, nasıl güzeldi o serüven!
9. Daha güzeli, serüvende bir de sen;
10. Şimdi beyaz ve yitik.

11. **GEÇEN GÜNLER**

12. Günler geçiyor, günler;
13. Pişmanlığa sürgünler
14. Gibi geçiyor günler.
15. Birbiri ardı sıra
16. Dizilmişler yollara,

17. Birbiri ardı sıra;
18. Geçiyor pişmanlığa
19. Sürgünler gibi günler.
20. Dökerek ruhumuza
21. Kara sevgilerini
22. Günler, günler ve günler
23. İkiz kardeşler gibi,
24. Batan güneşler gibi,
25. Dağ, bulut, deniz, orman,
26. Yaz ve kış ortasından,
27. Birbiri arkasından...
28. Birbiri arkasından
29. Batan güneşler gibi,
30. Yelkovan ve akrebi
31. Döngüsünde durmadan,
32. Vuran kampanalarla
33. Geçiyor bütün günler,
34. Pişmanlığa sürgünler
35. Gibi günler ve günler...

1. **ATLIKARINCA**
2. Ne çektik böyle glnceyede
3. Eh, şeniz işte hep bu düğünde!
4. Karım şen bir deliler evinde,
5. Yirmisindeki hemşirem Van'da,
6. Babam tahta tezgahının üstünde,
7. Ben bir hayal atının sırtında
8. Ve anam mahzun... lnceyede.

1. DENİZİ ÖZLEYEN ÇOCUKLAR

1. DENİZİ ÖZLEYEN

ÇOCUKLAR

2. Bahar sabahlarında bir, iki, üç, beş,
on,
3. Altın rengi başları altın bir
madalyon,
4. Gögüslerini yelken gibi gere gere
5. Ve kollarını doğan güneşe açarak
6. Büyük su'yu özleyen çocuklar
yalnayak
7. Koşarlar dalgaların koştuğu yere.
8. —Bu bahar toplayınca son
güllerimizi,
9. Coşalım, coşalım, coşalım! Ve
rüzgar
10. Gibi denize doğru koşalım,
çocuklar!
11. Umut en güzeliyse dünyalarımızı,
12. Sen cennetine değin rüyalarımızın
13. Şahlanan bir at gibi sürelim
denizi...
14. Ve denizde bir temiz, yıldızlı
gökyüzü,
15. Büyük su'yu özleyen çocukların
yüzü.

16. ŞEHRİN ÜSTÜNDEN GEÇEN

BULUTLAR

17. Bakıp imreniyorum akınına
18. Şehrin üstünden geçen bulutların.
19. Belki gidiyorlardır yakınına
20. Rüyanızı kuşatan hudutların.
21. Evler, ağaçlar, sular, ben ve bu an
22. Sanki bulutlarla bir, akıyoruz;
23. Onların hevesine uyarak
24. Cenup ufuklarına bakıyoruz.
25. Biz de hafif olsaydık bir rüzgardan,
26. Yer alsaydık şu bulut kervanında,
27. Güzel'e ve Yeni'ye doğru koşan
28. Bu sonsuz gidişin bir yanında;
29. Dağlara, denizlere, ovalara
30. Uzansaydık yağarak iplik iplik,
31. Tohumları susamış tarlalara
32. Bahar, gölge ve yağmur
götürseydik.
33. Bakıp imreniyorum akınına
34. Şehrin üstünden uçan bulutların.
35. Gidiyor, gidiyorlar yakınına
36. Rüyamızı kuşatan hudutların.

1. **VE BÖYLE BİTEVİYE**

2. Vakit dar olsa gerek,
3. Hep içim ürpererek
4. Diyorum—
5. Vakit dar olsa gerek.
6. Belirsiz bir alemde,
7. Ekseri pencерemde
8. Bekliyorum—
9. Bir bahar olsa gerek.
10. Binmişim bir gemiye
11. ---Ve böyle biteviye
12. Gidiyorum—
13. Bir diyar olsa gerek.

14. **BULUTLAR**

15. Yeşil gözlerinde akşamın rengi
16. Mor gagalarında fecir, bulutlar.
17. Bitmez tükenmez kuş sürüsü gibi
18. Dağlar arkasından gelir bulutlar.
19. Bulutlar binlerce ve dizi dizi
20. Batı uçlarında dikilmiş putlar.
21. Bulutlar her akşam içip denizi
22. Gökkubbede şölen kuran mabutlar.
23. Bulutlar kuzeyin buz dağlarından
24. Sıcak vadilere inen mamutlar.
25. Ve gözlerimize dolup da bazen
26. Döken içimize zehir, bulutlar!

1. **VE BULUTLAR**

2. Üzerimizde bir kanat sesidir
3. Geceyi sararken fecir, bulutlar;
4. Hangi bir diyara gider, kimbilir
5. Hangi iklimlerden gelir bulutlar?
6. Sürür saçlarından onları rüzgar,
7. Dökerler toprağa tohum ve bahar;
8. Solgun yüzümüzü unutmayan yâr
9. Ve alnımızdaki eldir bulutlar.
10. Gökyüzü bir sonsuz rüya denizi;
11. Besleyen onlardır düşlerimizi.
12. Her akşam peşinde götürür bizi,
13. Aşarken dağları bir bir bulutlar.

14. **YAŞARKEN**

15. Ağaçların daha bu bahçelerde
16. Bütün yemişleri dalda sarkıyor;
17. Umutların mola verdiği yerde
18. Geceler bir nehir gibi akıyor.
19. Baksan bi uzaklık var hangi yana,
20. Hangi eşyaya dönsen boş bir ayna;
21. Varmak istediğim uzak limana
22. Gemiler beni almadan kalkıyor
23. Gelmedi gün daha, çalmadı saat,
24. Daha uçurmuyor beni bu kanat;
25. Sabırsızlanma, ey kapımdaki at!
26. Güneş daha gözlerimi yakıyor.

1. **RÜYA**

2. Bir rüya vardı masamdaki güllerde;
3. Tomurcuklanıyordu bahar dallarda;
4. Bizimkine benzemez olan illerde
5. Al bir at üstünde dörtnal
gidiyordum.
6. Kurulmuştu benim adıma bir saray,
7. Çevresini dolanmış gümüşten bir
çay;
8. Ve ağaçlar geçiyordu hep alay alay,
9. Sonra sayısız tutsaklarım ve ordum.
10. Baktım, yaşadığım yer keçe bir
çadır,
11. Boynuma gölge etmiş kanlı bir satır;
12. Başı bir güneş gibi düşen bahadır
13. Ve içimde bir korku değil
duyduğum.
14. Koşuyordu sonsuz düzlere bir tren,
15. Beni bilmediğim bir yere götüren;
16. Ölüm kıyılarından haber getiren
17. Bir ak güvercindeydi en son
umudum.

18. Birden küçük çocuktum anne

dizinde

19. Bir yazılar vardı annemin yüzünde
20. Denizlerden yüzüme vuran esinde
21. Diz üstü Tanrıya dua ediyordum.

22. **HEYHAT**

23. Neden sonra
24. Gelin bana, yeniden gelin
25. Harvurup savurduğum anlar!
26. Doğrulun mezarlarınızdan
27. Boş yere harcadığım günler!
28. Durun, geçmesin zaman, durun
29. Elimle kurduğum saatler!
30. Haydi, yola artık, tavlada
31. Çoktandır beklettiğim atlar!
32. Emzirin, emzirin açlığını
33. Vakitsiz sağdığım memeler!
34. Açık denizlere çıkın, ey
35. Koyda uyuklayan gemiler,
36. Neden sonra...

1. **SABAHIN ÖLÜMÜ**
2. Ömrümde bir kez görebildiğim bir sabahtı.
3. Aşkın büyüğü anlaşılmaz sevincinden,
4. Giz'lerde doğmuştu, karanlığın içinden.
5. Fıskırdı bir pınar gibi dünya yüzüne
6. Işıltılar... güzellik güzellik üstüne...
7. Bütün yaşamı saracak gibi gümrahtı.
8. Ama kim derdi ki, bir yıldızdadır bahtı,
9. Uçan tüy gibi bir vurulmuş güvercinden
10. Darmadağın, hemen geceye akacaktı.
11. Gerçek ne kadar öte bir insan bilincinden!
12. Hiç biter mi sabah? Başlar bittiği yerde;
13. İki damlası olsun vardır, bir yerlerde.

1. AĢRI

1. DAĞLARA

2. Gel! Seninle yüce dağlara çıkalım;
3. Yalnız yüce dağlar benim aşkıma eş.
4. O dağlar, hani her gün doğar ya güneş,
5. Orada. Orada egemen o iklim.
6. Köroğlu gibi hür yaşarım orda ben.
7. Ne isteklerime vurulmuş pıranga
8. Ne de aşkın sonu vardır o dağlarda;
9. Sen var, ağaçlar gibi her yıl yemişlen!
10. Boşuna sarmaz şu belini kollarım,
11. Gebe kalırsın her tutup öpüşümde
12. Ve bir gün taze bir kanla iner kente
13. Bir boz kurt sürürsü gibi oğullarım.
14. Gel! Seninle yüce dağlara çıkalım,
15. Gör, kartalların havada akışını.
16. Yıllarca kızılı sarsın bakışını,
17. Aysız gecelerde ateşler yakalım.
18. İnsan çilesini almaz oldu aklım
19. Soyun, şehrin sana giydirdiği gömlekten,
20. Yakın dostlarına bahs aç ölmekten
21. Ve gel benimle, kaçalım kaçalım...
22. Sıra sıra ufukta alınları ak
23. O dağlar, ötesi mavi gök, tanrılar...
24. Toprağa, ateşe, suya dönüş tekrar
25. Havada başıboş tüy gibi uçarak.

26. AĞRI

27. Vardım eteğine, secdeye kapandım;
28. Koşup bir koluna sımsıkı abandım.
29. Karlı başın yüce dedikleyin yüce,
30. Sükun içindeki heybetin gönlümce.
31. Devce yapında ilk rahatlığı duydum.
32. Şifası mı ne ki ruha bu ilk yudum
33. Hayal arkasında boş çırpınışların.
34. Sen uygun bir vakti gelince rüzgarın
35. Sonsuzluğa doğru kalkacak sihirli
36. Bir gemi gibisin göklerde demirli
37. Ve ben rıhtımında bekleyen tek yolcu...
38. Düşüncemizin en haksız, en korkuncu;
39. Açan o ağulu çiçek delilikte,
40. Giren sır mezara cesetle birlikte,
41. Şüphe; o bin çeşit çilenin yemişi,

1. Yılan ağzındaki elma... Ey, ateşi
2. En derin yerinde gizli gizli yanan!
3. Seyrediyor ruhum kar
balkonlarından
4. İnsanın göresi olmaz manzarayı
5. Ve aklın o uçsuz bucaksız sarayı
6. Yıkılıyor... Duygu bir kartal hızıyla
7. Fırlıyor engine sevinç avazıyla.
8. Bulutlar ne güzel bulutlardır onlar,
9. Hep öyle başımın üstünde dursunlar
10. Menekşe rengi, kan rengi, toprak
rengi...
11. Asılı kalsın hep bu yağmur hevengi.
12. Dünyayı saran bu gece ne gecedir,
13. Yıldızlardan yağın ışık ne incedir!
14. Yansın o yıldızlar, bitinceye kadar
15. En derin uykular, en tatlı uykular.
16. Ey, gökperdelere şahlanan tanrısall!
17. Eteklerindeyiz işte. Ve bir masal
18. İçinden gelmişiz sana, atlı yaya,
19. Attığımız okta kısmeti bulmaya.
20. Yitik, perişandır elbet bencileyin
21. Pişmanlığa ırgat olup geceleyin
22. Günüle bahtın çağrısına koşan kişi.
23. Ah, iç sıkıntısı! sen ettin bu işi.
24. Zevk, o yosma kadın eski bir
bahçede
25. Ayaküstü günah işlenen gecede
26. Bir susuzluk kadehi sunmuştu bana:
27. Yüzümü maskesiz gösteren ilk ayna.

28. Yel alsın götürsün bütün o geçmişi,
29. Büyülü kadehin zehrinden içmiş
30. Serin yalanında kandırmaz her
pınar.
31. Dindirir miydi ki en tatlı rüzgarlar
32. Bende gizli gizli başlamış ağrıyı:
33. Bu, rüzgar ve gemi uğramaz bir kıyı
34. Ya da bir teknede açılmış bir delik;
35. Hangi pencereye koşarsan ahretlik
36. Bir gökyüzü, siyah, güneşten
habersiz,
37. Her adım attığın yeri basan bir sis.
38. Hangi yana baksam onu görüyorum:
39. İnancın kaydığı bir dipsiz uçurum;
40. Günah kapılarının aralandığı,
41. Tanrıların bile avaralandığı
42. Şaşkın, çaresiz bir insan kaderince.
43. Güneş! güneş! güneş! ey, ölümsüz
ece!
44. Sana tapınanlar kardeşimdi benim;
45. Güneş! güneş! güneş! ben sana
doğru gelenim,
46. Kucakla beni, tanrıça, sev, sar beni,
47. En yırtıcı, en aç hayvanların ini
48. İçimin göz görmez mağralarına gir;
49. Senin girmedığın yerde haset, kibir
50. Dert, kin, yalan, ölüm, korku ve
işkence,

1. Çakal seslerinden örülmüş bir gece,
2. Teneşir başında oynayan çirkinler
3. Engerek düğümü doğuran gelinler,
4. Zina şöleninde beynin nöbet nöbet
5. Cehennem halayı çeken bir iskelet
6. Ve yaprak indiren ağaçlar
baharda...
7. Senin bağışından yoksun kucaklarda
8. Çocuklar kertenkeleyle bir biçimde.
9. Ağrı'ya eş bir dağ olsaydı içimde
10. İlkın şu gönlüme doğardın her
sabah,
11. Daha her yer geceyken sarardın,
gümrah
12. Sarı saçlarınla benim varlığımı,
13. Kendimde taşırdım kendi
taptığımı...
14. Ağrı'ya eş yüce bir dağ yok içimde
15. Ne kadar cüceyim dert ve
sevincimde!
16. Kaplamış gözümün gördüğü her
ufku
17. Umutsuz, zifiri bir gece, bir korku.
18. Ah, yazık ki bütün insanlık
güneşsiz.
19. Ey ateş, nasıl da seni yitirmişiz!
20. Bu yalnız inilti esen manzaradan
21. Bir çaresiz ay'dır sallanan aradan;
22. Işık tuttuğu her yer bir taze yara.
23. Onmaz bir gece. Bırak karanlıklara!
24. Can yığıtliğini yitirmiş, kalp aşkı
25. İlenişlerinden insanın bir şarkı
26. Tutmuş dört yanı, bir çirkin ağıt,
eski...
27. Ah güç de değildi bahtiyarlık belki;
28. Üstümüzde deniz gibi bir gökyüzü
29. Bir şemsiye gibi açtı mı gündüzü
30. Altında her kalbe esenlik payı var;
31. Bizimdir, yelken açmış giden
bulutlar,
32. Vurup alnımıza serin gögesini,
33. Bizimdir bu koku, bu renk dolu sini
34. Üstünde seslerle ışıklar kamaşan;
35. Bizimdir bu zafer, bu beste ve bu
şan.
36. Şu aydın, ferah ve rahat gök altında
37. Her kazazedenin müjdesi bir ada,
38. Her gülüşe ayna bir gölek kenarı;
39. Koparıırken elin taze meyvaları
40. Öyle kolaydı ki yaşıyorum demek;
41. Soframıza konmuş bu doyulmaz
yemek
42. Niçin bir zehirli kaşıkla yenmede?
43. Ağrı başına boz bulutlar inmede.
44. Ne ki bu cendere, ne ki bu
sonsuzluk,
45. Bu köpüren sular ve geçmez
susuzluk...
46. Kim şu vurulmuş yatan, ova
boyunca,
47. Bir kan çeşmesine açık durup avcu?

1. Çile pazarında cana pey sürümü
2. Çözmek mi istemiş o çetin düğümü?
3. Korkunç bir ezgide çatlayan bu
kamış
4. Yitirdiğimiz bir cennet mi aramış,
5. Ölümsüz barışa gülen şafakları,
6. Lezzet ve esenlik tüten ocakları,
7. Ömre öpüş tadıyla uyandığımız,
8. Tanrısal bir çıra gibi yandığımız?..
9. —Dağ! senin yandığın gibi bir
vakitler—
10. Vuran bir toz parçası değilse eğer
11. Küçük gövdesine budur giren ölüm,
12. Onun yüzünü bizden çeviren
ölüm...
13. Sen ey, oyununu en güzel oynayan!
14. Hangi kıvılcımla fışkırttın ruhundan
15. Bir gün söndürdüğümüz kutsal
ateşi?
16. Ey sen, ölümden çok hayatın kardeşi
17. Dirilttin nasıl bir mucizeyle tekrar
18. Her şeyi, dostluktan düşmanlığa
kadar
19. Ve geri getirdin o sürgünlerini?
20. Nerde buldun tekrar eski günlerini
21. Zamanlar içinde yitmiş kardeşlerin
22. Ve en güzelini sönmüş ateşlerin,
23. Kalbimin o kadar sevdiği o gülü,
24. Ölüm ötesinin mutlu tahayyülü
25. Evrensel cümbüşü, yaşama şevkini,
26. Bizden gidenlerin bir güne en yakını
27. Ümidi ve şafak kanatlı neşeyi,
28. O aşkı, o tadı, o gülümsemeyi?..
29. Ey boş gecelerin dadı ayışığı!
30. Salla, salla hüznün uyuyan beşiği
31. Söğütlerin nazlı dalları içinden
32. Ki o altın saman yolları içinden
33. Bir sabahı özleyen şu taze kadın
34. Yatsın başyastığına anılarının;
35. Bir makina sesiyle işleyen kalbi
36. Alıp gezdiresin onu bir gemi gibi
37. Düşlerinin durgun, mavi denizinde.
38. Beni de hep kendi kendimin izinde
39. Fenerinle yolumu aydınlatarak
40. Barış çeşmesini aramayı bırak,
41. Budur yaşadığın sürece görevin;
42. Gecelerin birinde, solgun alevin
43. Güne yenilmeye başladığı zaman
44. Üstüne başımın düştüğü kitaptan
45. Eser Mevla'nın üflediği rüzgar...
46. İşte, gam türküsü söyleyen kamışlar
47. Rüzgarından gördüğüm ova
boyunca..
48. Bu bir düştür belki, insan uyanınca,
49. Gözlerinde kalır serabı bir ömür,

1. Her şey bu ışıltı ardından görünür
2. O insana; sevmek, yaşamak ve ölüm.
3. Seni uykuya çekip götüren elim
4. Kadınım, ayışığı içinden şu anda
5. Aldanış diye ne varsa bir insanda
6. O daldan tutuyor... Böyledir bu. Kader.
7. Kavuşur sabaha en uzun geceler
8. Ve serin durur her avunuş testisi.
9. Rüzgarlar başladı. Sonsuzluk gemisi
10. Önünde köpürür şahlanmada engin;
11. Yolcusu olduğun nihayetsizliğin
12. Bir ucu Allah'ta ve sende bir ucu.
13. Başlıyor serüvenlerin en korkuncu:
14. Gökyüzüne doğru yürüyen yeryüzü,
15. Barıştıran sınır geceyle gündüzü;
16. Ey sonuca doğru ilkuçtan gelen Dağ!
17. Göğü perde perde delip yükselen Dağ!
18. **GÜVEN**
19. İniyor Ağrı'nın başına boz bulutlar;
20. Kapını sımsıkı kapa, gir de içeri.
21. Yolun geçidini kar kesti ve aç kurtlar.

22. Bahçeden içeri süzülür geceleri.

23. DAĞIN ARDINDA GÜNEŞ BATTI

24. Dağın ardında güneş battı
25. Çömelmiş kapı eşiğinde
26. Anam yün eğirir batı vakti.
27. Ninnidir tüten bacalardan
28. Gelini sallar beşiğinde
29. Ya bir haydut, ya bir kahraman.

30. **ELİF**

31. Elif kara taştan bir köyde yaşıyor,
32. Bir damın sazı, bir ocağın ateşi;
33. Her akşam kanlarla batan bir güneşi
34. Başında ağır bir taç gibi taşıyor.
35. Süt emmiş Elif en eski destanlardan,
36. Masalların altın beşiğinde uyumuş;
37. Elif bir mağrada geçmiş zamanlardan
38. Uğrun uğrun esen ninniyle büyümüş.

1. Ne kadar güzelsin Elif, dağın kızı!
2. Derin ıssızlığın kokusuz çiçeği!
3. Ey, sevincinde bir büyük geleceği
4. Muştulayan içki, bin yılın kımızı!
5. Elbet bir ömre tek sözüdür kaderin;
6. Ağrı'nın ak şafağı söken alnında
7. Mutlu kıyıları kayıp cennetlerin,
8. Elif!sonsuz gebe kız, tek tanrıça!
9. **OSMAN BİNBAŞI**
10. Duman duman olmuş Ağrı'nın başı.
11. Takibe gidiyor Osman Binbaşı;
12. Uzaktan uzağa, geceye karşı,
13. Atının nal sesini aman aman
14. Cafo dinlesin!
15. Gölgele uzamış eşkıya hallı:
16. Ellisi ölü yüzlerce yaralı...
17. Sana da, bana da bunun vebalı
18. Bas kurşunu Binbaşı Osman Osman
19. Dağlar inlesin!
20. **DAĞDAN AŞAĞI**
21. Ben olmasam insansız bir dağ;
22. Hep karlı, rüzgarlı, bulutlu,
23. Allahsız ve şeytansız bir dağ,
24. Dilsiz gökyüzüyle kısıtlı.
25. Bu dağdan aşağı baktığımda
26. Hayret! ne kadar cücesiniz,
27. Ne kadar çelimsiz ve hurda,
28. Karınca kaderincesiniz;
29. Kolan vurup salıncağında
30. Bir aldanişın, deli deli
31. Yaratıkların en güzeli!

1. HER ŞEYİN UZAKLAŞTIĞI SAAT

1. **HER ŞEYİN UZAKLAŞTIĞI SAAT**

2. Kanı çekiliyor evlerin,
3. Eriyip dökülüyor damlar;
4. Şimdi rüya görür damlarda
5. Soluk, uzun yüzlü adamlar.
6. Bir kanat yumşaklığıyla
7. Göklerden indi mi akşamlar,
8. Sonsuzlaşan yollarda dalmış
9. Tasalı gözler olur camlar;
10. Bekler camların arkasında
11. Soluk, uzun yüzlü adamlar.

12. **BİTMEZ TÜKENMEZ CAN SIKINTISI**

13. Bir bıçak saplı durur göğsünde,
14. Hangi su tasına uzansan boş;
15. Hangi pencereye koşarsan koş
16. Aynı siyah güneş gökyüzünde.
17. Aynı siyah güneş, aynı siyah,
18. Aynı susayış, aynı koşuş, aynı...
19. Of... hep aynı şey, aynı şey, aynı şey,
20. Aynı, aynı, aynı, aynı, aynı...

21. **BEZGİNLİK**

22. Artık bütün yollar sapa ve kilitlidir;
23. Açmaz bu kilidi ne dua, ne şiir.
24. İşte yayılıyor odamıza fecir,
25. Tüterek Meryem'in pişirdiği çorba...
26. Ah, omuzlarıma urba ağır gelir.
27. Serp onlara ambardan bir avuç arpa
28. Kuşlarım geliyor kanat çarpa çarpa.
29. Değil mi ki yollar kilitli ve sapa,
30. Oku, güzel Yusuf'u öven Mezamir...
31. Ey gece! kapını üstümüze kapa.

1. **AYNALAR**

2. Gençliğimi kaybettim birtakım odalarda;
3. Kaybolan gençliğimi aradım aynalarda
4. Ölümler dolaşıyor böğürlerinde elleri,
5. Aynı şeyi arayan akraba hayalleri.
6. Yalnız taze bir kadın yaşlılığı arıyor;
7. Yaşlılığım! yaşlılığım! diye yalvarıyor.
8. Sırları dökülüyor baktığı aynaların;
9. Söndürüp yürüyor bir bir aynaları kadın.

10. **BİR KAVSİN ALTINDA ŞEHİR**

11. Her gün biteviye bu ihtiyar kentin
12. Kaldırımlarına yağar mavi tüyler
13. Her gece ya bir gitar ya bir mandolin
14. Biteviye, hüznü bir şarkı söyler.
15. Dar dar sokakların pencerelerinde
16. Birer kuş oturmuş ihtiyar kızlardan,
17. Sabırla, özenle ruhun kederinde

18. Örerler bir kara kefen yıldızlardan.
19. Apartmanlar sarı ayın mahrutunda
20. Başbaşa vererek kollarken havayı
21. Dostlar bir ışık ve gölge hududunda
22. Soyarlar, soyarlar bir siyah meyveyi.
23. Minarelerse bu şehrin birer kolu
24. Gibi gökte Rabbı işaret ederler
25. Ve her şeye baskın bir gece, korkulu —
26. Bir Kervankıranın altında ilerler.
27. **BİR SOKAK**
28. Dün gece lambaların kör ışığı içinde
29. Herkes ömründe bir kez olsun o yoldan geçer—
30. Bir sokağa düştüm ki her köşede bir gölge,
31. Her pencerede bir baş, her kapıda bir fener.
32. Onların iki yana dizili yüzlerinde
33. Kalmamış gibiydi bir damla ışıktan eser
34. Ve körler gibi, sanki elleriyle derinde

1. Yitmiş hayallerini arıyorlardı yer yer.
2. Balkonundan sarkarak biri:
“Yavrum, diyordu
3. Hatırlamaz olmuşsun eski
karını;
4. Göğsümde geçirdiğin sevdâ
akşamlarını.”
5. Biri memelerini gösterip
gülüyordu:
6. “Pencereme bakmadan geçme
öyle, güzelim!
7. Ben Leyla’dan sevdalı,
Zeliha’dan güzelim...”
8. **ADAMLAR**
9. Sönmüş saçlarında son damla
ışık,
10. Bir düş’ün içinde gibi her akşam
11. Ve yüzleri duman kadar
dağınık—
12. Geçer bu sokaktan binlerce
adam.
13. Umut gözlerinde ölü bir bakış,
14. Çılgılık bir bakılış dudaklarında;
15. Bulamadıkları nedir ki, yaz kış
16. Dolaşırlar şehrin sokaklarında?
17. Sanki yalvaran bir duadır onlar,
18. Belki tanrılara açık vesvese,
19. Bir nehir. Bu nehir her akşam
akar
20. Derinden ruhları çağırır sese.

21. AYAKLAR

22. Ölmüş o, ayrı düşmüş sürüden,
23. Ayakları dışarıda örtüden.
24. Ölmüş herkes gibi ölen insan,
25. Yalnız ayaklar kalmış yaşayan.
26. Ardından ölüme düşen başın
27. İki kardeş bakakalmış şaşkın.
28. Burada ansızın susup kamış
29. Koyunları başıboş bırakmış.
30. Der ki, bu ayakları görenler,
31. Başım değilmiş düşünen meğer,
32. Ayaklarım, az gide uz gide,
33. Ayaklarım, ümitler peşinde!
34. Yolcu ölmüş; işte ayaklar hür!
35. Yolcu ölmüş; ayaklar düşünür...

1. **MELODİ**

2. O her gece bir çocuk.
3. İçinde korku sesler;
4. Gezinir boğuk boğuk
5. Bütün gece bu sesler.
6. Yankılanır derinden
7. Boş mağralar içinden;
8. Daha duru teninden
9. Sesler, dupduru sesler.
10. Sofadan akseder: Gel...
11. İçten aksederler: Gel...
12. Nabzını tutar bir el,
13. Nabzında vurgu sesler.
14. Neden bu buz gibi ter?
15. Nerde mercan terlikler?
16. Kapanmış da kirpikler
17. Hâlâ bir tutku sesler.
18. Gizleme kederini
19. Örtüp kirpiklerini;
20. Gömecek bir gün seni
21. Bana bu kuru sesler.

22. **DÜNYAYA VE İNSANLARA
DAİR**

23. Gönlümüzden esen bir uygun
rüzgarla
24. Açılır engine kabile kabile
25. Vurup alnımıza serin gölgesini,
26. Ağustos böcekli yaza damgasını
27. Bulutlar.
28. Bilir misiniz, bizden uzaktakiler
29. Neler taşır size her gün şu
gemiler?
30. Aşarak binbir dağdan, engin
denize,
31. Bilmedik yerdeki
kardeşlerinizden
32. Umutlar.

1. **TESTİ**

2. Dolu bir testi idim ben,
3. Baş aşağı ettiniz beni;
4. Eh, boşalıverdim derken...
5. İyi mi ettiniz yani?

6. Sevgiler vardı içimde
7. Ezgiler vardı, iyilikler...
8. Boşaltıverdiniz, hem de
9. Düşürüp kırmaktan beter.

10. Hoş, yine bir testiyim ben,
11. Yine varım ama bomboş.

12. **SOFRA**

13. Her birinin saçları alnında
14. Islaktı, yanakları yangında.

15. Biri, başını bir taşa dayadı,
16. Orada bir daha uyanmadı.

17. Ötekisi, bir yatsı ezanı
18. Kapadı ruhunun kapısını.

19. O da, bir bayram gününde gibi
20. Gülüp...derken konuşmayıverdi.

21. Şimdi hafızamda buluşurlar,
22. Günlük ekmeklerini bölüşürler,
23. Gülüşürler...

24. **GERÇEK**

25. Uyandığı zaman gökte yıldızlar
26. İnsan düşünür: belki de Allah var!
27. Tanrısal bir öpüştür söken şafak.

28. Ne hoştur insanın bir gül açası,
29. Koşan göklerde kuş gibi uçası,
30. Bulutlarla yağmur olup ağlamak.

31. Gitmek, sona ermeden... bir zamanda...
32. Başıboş bir tekne gibi ummanda;
33. Fırtınalarda ne yelken, ne bayrak.

1. Fakat beni sen uyandır, ey zekâ!
2. Bak, işte önümde her günkü çorba,
3. Ekmek, kaşık ve kâsesiyle bu aşk.
4. Sarhoş eden, davet eden bu olum
5. İçinde ben salt bir ademoğluyum,
6. Korkan, ölüsünü hatırlayarak.
7. Ey, ışığın boşandığı gerçek düş!
8. Bütün zamanı kucaklayan öpüş;
9. Yaşamak... eken insan, veren toprak.

10. SOKAK

11. Sokakta gün, sokakta gece,
12. Ben sen o biz kuş ve karınca.
13. Sokaktan gelir vehimlerim,
14. Sokakta geçer bayramlarım.
15. Sokakta kibarlar, sakatlar,
16. Alaylar, düğünler, tabutlar.
17. Sokakta ağlanır, gülünür,
18. Hayal kurulur ve ölünür.
19. Memelerinde keder sütü,
20. Şairi sokak anne büyüttü.
21. Sokaktan işitti her gelin
22. Seferberlik haberlerinin
23. Gecede ayak seslerini...
24. Çiziyorken kavislerini
25. Ay, güneş, yıldızlar, koşarak,
26. Unutuş da sendedir, sokak!

1. **SAAT, ZAMAN VE KİŞİ**

2. Saat çalar, zaman yürür,
3. Ben, susarım, otururum;
4. Saat çalar, zaman yürür.
5. Geçer günler, aylar, yıllar
6. Ve yüzyıllar, ben dururum;
7. Geçer günler, aylar, yıllar...
8. Zaman kesin; bağışlamaz!
9. Bulur beni; ben ölürüm.
10. Zaman kesin; bağışlamaz.
11. Sarkaç gelir, sarkaç gider;
12. Yok m'olurum, var m'olurum?
13. Sarkaç gelir, sarkaç gider.
14. Tutsak, tutsak, tutsak, tutsak...
15. Her şey tutsak ve de ölüm;
16. Ve de ölüm, her şey tutsak.
17. Günler tutsak gecelere,
18. Ben de sana ey bir ömrüm,
19. Ben de sana ve boş yere.
20. **1939**
21. Bin dokuz yüz otuz dokuz:
22. Karanlıkların içinde
23. Ölülerle yaşıyoruz.
24. Puslu havayı sever kurt;
25. Kaplamakta gökyüzünü
26. Kurşundan ağır bir bulut.
27. Her şey uyuduğu zaman
28. Kıracak zincirlerini
29. Gecede uyanık duran.

1. BU KÖYÜN BİR GARİP KİŞİSİ

I

1. GÖKYÜZÜ

2. Bu köyün bir garip kişisi
3. Dedi; tatsız tutsuz gidişi,
4. Bakma baharına, güzüne.
5. Görürsün, dağları yücedir;
6. Velakin sen başını çevir,
7. Aldırma doruğuna, düzüne.
8. Burada salt gökyüzüne bak
9. Bulutlar ağan, duru, uzak
10. Gökyüzüne, dost gökyüzüne.
11. O giderir susuzluğunu,
12. Gökyüzü; o, sonsuzluğunu
13. Sütü gibi emziren anne.

II

14. YAĞMUR

15. Bardaktan boşanırcasına bir yağmur
16. Dertli yüreğimin başına yağıyor.
17. Garip kişi eyitti: hey ulu Tanrı!
18. Dil söylüyor bize bu güz yağmurları.
19. “Bir yudumluk sabır ilettim denizden
20. Gurbetlerin alıp gittiği şey sizden.
21. Yitik gönüllerin yardımcısı olur
22. Bulutumdan çisil çisil inen huzur.”
23. Bütün tasaları arıtan bir yağmur
24. Oraya buraya her yere yağıyor.
25. Ve garip kişisi köyün, avucunda
26. Yağmur içiyor bir kanmazlık içinde.

III

1. MAŞAR DAĞI

2. Bir kuşluk vaktiydi, bahardı.
3. Yollarda çiçek dere dere
4. Kişi, Maşar Dağı'na vardı,
5. Baktı doruğundan düzlere.
6. Göz alan bir güneş doğardı
7. Gökçeğelin gibi Ağrı'dan.
8. Ve iki yüce dağın ardı
9. Kızıl bir laleydi Tanrı'dan.
10. İçimde sanki sen esersin
11. Tanrım! Garip kişi kuş ola,
12. Seni bir yerde bulmak için
13. Kendini dağdan aşağı sala.
14. Sen bu doyulmaz evrendesin;
15. Ama nerdesin? Hangi pınar
16. Başında, hangi ormandasın?
17. Nerde bahçenden uçan kuşlar?
18. Boşluklarda Seni arıyor
19. Dağ bir yanda, kişi bir yanda:
20. Bir yaralı hayvan bağılıyor
21. Senden ayrı düşen insanda.

IV

22. MEKTUP

23. Dost, dost diye deli derviş
gezdiğim,
24. Bir ağladığım, bir güleyazdığım,
25. Adını dağa taş kazdığım
26. Benim bir tanem dost, gözümün
nuru!
27. Tutmaz elim, ayağım uğru,
28. Amansız kara bahtımdan ötürü
29. Kan ter dolandığım yollar
gölgesi,
30. Kara ekmeğimin akça mayası,
31. Susayınca çağıldak sular sesi,
32. Ay aydınlığım, gün ışıgım,
canım,
33. Bayramım, bolluğum, yemişim,
yenim,
34. Gözyaşımı gözden gizli silenim!

1. Pek garipçe kaldım köyümde ıssız,
2. Odsuz, ocaksız, akılsız, ayvasız.
3. İki elin kanda olsa durma tez
4. Dağ başını duman almadan beri,
5. Eyüp sabrım, eyi düşlerim yoru,
6. Yet bu yana! avarayım, yet, yürü!
7. **TATLI ZAMAN**
8. Tatlı zaman! ne uzaklara kaçmışsın.
9. Sanki bütün kadehlerimi içmişsin.
10. Beni bir pencerede koyup akşamla
11. Zevki bol bir başka sofraya geçmişsin.
12. Son aydınlığınla yorgun gözlerime
13. Yangın gibi bir de gökyüzü seçmişsin.
14. Bir rüzgar, ağaç ve su kargaşasına
15. Kapatamadığım bir kapı açmışsın.
16. Kısaca, bu altüst, bu ıssız bahçeden
17. Tatlı zaman! derken nasıl da uçmuşsun

18. **AĞIT**

19. Bir sevdiğim güzel vardı, bu evrenden vazgeçti;
20. Sevdiğini yitirenin hali nice olur belli.
21. Fidan boylum, güvercin bakışım, şimdi n'etmeli?
22. Sevip kokamadım, doyamadım; benden vazgeçti.
23. Benim varımdı o, benim tadım, benim ereğim;
24. Direğimdi, kırıldı da çöktüm, bir oldum yerle.
25. Çığırış canım, kuşlarla, böceklerle, bitkilerle;
26. Gel sevdiğim, gel güzelim, gel gülüm, gel direğim!
27. Rüzgarlar üşüttü onu, kuzeyden esen yeller,
28. Boz bulutlar öyle benzini soldurdu, dert değil.
29. Bir sanırım, bu sümbül, o sümbüldür! elbet değil.
30. Nazlı çiçeklerle bile açmaz onu bu iller.

1. Bu gamlı g z akşamı, yola düşmüş hali midir?
2. Edalı boyuna g z m  değdi, dil mi uzandı,
3. Ya ala gözlü görke yüzünü kimler kıskandı,
4.  zerine eğildiği sular vebali midir?
5. Garip kişi! gez git gayrı bu dağları dul, mahzun.
6. Bu dağların güzeliydi o, güzellerin hası.
7. Elbet garip olur garip kişinin yavuklusu;
8. B ker de boyuncağzını kor gider melul mahzun...
9. **AKAR ÇEŞME**
10. Bir akar çeŐmeye vardım,
11. Suyundan içtim bir yudum.
12. Ne şifalıymışsın  eŐme,
13. Gelmiş geçmişi unuttum.
14. Bir uyudum, bir uyandım;
15. Düştü karnımdaki kurdum.
16. Günah kirli, kehle yüklü
17.  amaşırlarımı yudum.
18. Ne hoşca bir dünya idi,
19. Gök kıyısında dururdum.
20. Başım esen, g nl mse şen,
21. Hemen yanım sıra bahtım.
22. Eller cepte, bir ışlığa
23. Kapanmış iki avurdum;
24. Gök altında karıncadan
25. Ta Allah'acak hududum.
26. Olmaz kente varan yolda
27. Sana etim, ona budum.
28. Gayrı kodunsa bul beni
29. Ne bir yapım, ne taptuğum...
30. G neşden bıkınca derim:
31. "Gel  st m   rt bulutum"

1. **YEMİN**

2. Aynı şey ikisi, ömür ve ölüm.
3. Yüce dağ başında konca gülüm,
4. Eteğinde nazlı bir ceylanım var;
5. Gülümü koklamaya peymanım var,
6. Ceylanıma kavuşmaya zamanım.
7. Dağın ardında bir nazlı sultanım,
8. Tavlamda doru bir küheylanım var;
9. Küheylana binmeye zamanım var,
10. Sultanıma kavuşmaya peymanım.
11. Sabır, sabır, sabır, al küheylanım!
12. Bakıp bakıp eşindiğin Ağrı'dır,
13. Ovada akan suyun rengi sarıdır.
14. **ATLILAR**
15. Nehir gibi akıyor nalları altında yer,
16. Geliyor köye doğru kan rengi biniciler;
17. Bir an miyop gözlerim aldanmıyorsa eğer

18. Yanıp sönüyor bakır gökler kılıçlarında.
19. Bulutlar atlarının yelelerinde uçar;
20. Gül gibi bir gülüşle dudaklarında, rüzgar
21. Kanatlarıyla bize doğru gelen atlılar
22. Zafer getiriyorlar alınmış hınçlarında.

23. **BAYRAK**

24. Şehirlerden şehirlere
25. Uçtu, kuş gibi, bir haber:
26. Bayraklar açmada fecre
27. Şarkının her vardığı yer.
28. Kaldı birdenbire step
29. Yalın ayaklar altında;
30. Yürü! bayraklar altında,
31. Yürü! davullar çalsın hep.
32. Önden gidene bir kurşun,
33. Aldı bayrağı ikinci...
34. Ve yiğitlerin en genci
35. Düştü sonunda yokuşun.

1. İnsan doğunca bir defa
2. Andırır kırılacak dalı;
3. Öleceğin nasıl olsa,
4. Öldün, alnından vurulu.
5. Ne toprağa gömülmeştir,
6. Ne ruhun uçması tenden!
7. Ölüm, ölüm, gülerekten
8. Bir bayrak altında ölmektir.
9. **YURT**
10. Doruda bir yurdu vardı
ozanların,
11. Her gece uykunda bir nal
şakırtısı;
12. Serüvenlerini anlatır şarkısı
13. At üzerinde ölen kahramanların.
14. Egemen olduğu yer eski
Hanların,
15. Elden ele gök bir bayrağın
yalkısı;
16. Havada yalın bir kılıç parıltısı
17. Korur düzenini geçmiş
zamanların.
18. Yaşadım sanırım ben orda bir
zaman,
19. Çıplak atlarda bir kadınla yan
yana,

20. Bozkırlar boyunca çıkmışız
akına.
21. Kimbilir şimdi nerde? hangi
yıldızda?
22. Ve hangi obada? İçtiği kımızda
23. Beni anar mı ki o, dışı
kahraman?
24. **STEP**
25. Ey bir at üstünde doğduğum
memleket,
26. Oynadığım vadiler, geyikli ve
sarp.
27. Kızıl bayrakların uçuştığı
serhat,
28. Davullar ve kafesinde çırpınan
kalp!
29. Yalının rüzgarlanıp duran
örtüsü,
30. Karasız deniz gibi boş bir
gökyüzü;
31. Bir uçtan öbür uca Yemen
türküsü,
32. Öten çingirak, koşan atlar ve
step...
33. Ah, sonsuz Anadolu'm, sen!
Sen, sen, sen hep!

1. İKİ YALNIZ AĞAÇ

1. **İKİ YALNIZ AĞAÇ**

2. Garip bir su kenarında iki ağaç;
3. Genç, dinç, anaç...
4. Diyecekleri bir şey var; var, varsa da
5. Söylemez, susarlar hep—ölü ya da sağ.
6. Gör ki, gün batınca yıldızlara karşı
7. Salınışı
8. Ağaçların; söylenecek nesi varsa,
9. Nesi yoksa apaçık—ölü ya da sağ.
10. Bir su kenarında iki ağaç hali,
11. Yere mıhlı;
12. Diyecekleri bir şey var; var, varsa da
13. Demişler, dememişler—ölü ya da sağ.
14. **KADAVRA**
15. Bir gündü; yukarda gök, maviliğinde,
16. Aşağıda yer bolluk, kişi diriliğinde;
17. Doğanın insanla barıştığı bir gün.
18. Tam özgürdü kalbim, ne mutlu, ne üzgün.
19. Aylardan bir mayıs ayı mı, eylül mü,

20. Şu ilerdeki kırmızı, kan mı, gül mü...
21. Birden, nasıl oldu, n'oldu anlatamam:
22. Toplumundan hızla ayrılan bir adam,
23. Bir ceset fırlarcasına bir kabirden
24. Koptu yeryüzünden. Ben'im o, ben... birden
25. Ne eve sığar oldum sanki ne barka:
26. Bir irilmişim ki gökdelen baraka.
27. Daha kocamandım bir devden mutlaka;
28. Bir kolum garba uzanık, biri şarka,
29. Sanki masallık bir kuş; bir yeşil Anka
30. Gövdem! Sanki su yürümüş bir arka,
31. Bir sel bu, ki dağdan taştan aka aka
32. Beni benden götürmede. Korka korka
33. Baktım boş gövdemin görüsüne, baka
34. Kaldım üç çizgimin yasıldığı ufka...

1. Bir kadavra orda, yeri göğü örten,
2. Bir kadavra, çırılçıplak, tamtakır: ben.
3. Oysaki eksilen nesne yok olumda
4. Ne tartıda, ne sevide, ne ölümdede.
5. Ama gör ki ben ben değilim, ben başka...
6. Vah! uyup da güneşlerle dönen çarka
7. Yitiren yok mu özünü benden başka?
8. Böyle şey olur muymuş hiç, böyle şaka
9. Şu gövdemin bana ettiğine bak a:
10. Bir büyüdü, bir büyüdü düşe kalka.
11. İndi, yeryüzü kişiye dar, gök yuka.
12. Öyle kocaman ki giyeceği hırka
13. Ne makas var onu biçmeye, ne culka.
14. Gör ki düşer düşmez bu delice aşka
15. Aynalar da uçup kaçar halka halka.
16. Oysa, toprak cömert yine, sular diri
17. Tanrımızın yüzü güleç, talih iyi.

18. Yeryüzü halkının bahtı yar bir günü,
19. Evrenle o binde bir olan düğünü,
20. Hayvanla, bitkiyle sarmaş dolaş bütün;
21. Bir donanma günü, bir şenlikti o gün,
22. Yıldızlar uçuşur, dönenir güneşler...
23. Ama, can? canım sularla gitti gider
24. Koyup ortada bu akçıl kadavrayı,
25. —Eyvah, eyvah!—yerlerden, göklerden ayrı.
26. **KARGALAR**
27. Gözlerinde ölen güneşin yası,
28. Okuyaraktan bir ölüm duası
29. Ovalara doğru alçalmadalar,
30. Kargalar bir garip org çalmadalar.
31. Tasalı baş şimdi yorgun koldadır
32. Ve sular Tanrı'ya varan yoldadır;
33. Gün bir mezarlıktır sanki, bulutlar
34. Kızıl bir toprağa dikilmiş putlar.
35. Okuyaraktan bir ölüm duası
36. Gözlerinde ölen güneşin yası
37. Beynimize doğru alçalmadalar
38. Ebedî azaptan inen kargalar.

1. BİR TREN YOLCULUĞU

2. Bir tutamlık ışık kaldı akşama,
3. Derken bir yarasa asıldı cama;
4. Dizildiler usanç, haset, korku, kin;
5. Mezarda iskelet bile tedirgin.
6. Bir uçurum gibi göçen düşünce;
7. Dönmeye başladı çarklar: işkence.
8. Alçalan tavana asılmış saçlar...
9. Kollarını sallıyordu ağaçlar.
10. Bir yangın; yerde, gökte, anılarda
11. Susmuş: hepsi bir kasırgadan arta.
12. Bir cam mı kırıldı, bu ne şangırtı?
13. Yok, kafatasımın çatlamasıydı.
14. Yeşil ışıktan bir damla beynimde
15. Koşuyordu sağa sola beynimde
16. Ama şairane, mahzun bir yılan
17. Aya dalmış öyle... bir dal ucundan
18. Ya bu yüzler ne yüzler, maske gibi
19. Yüzler; güzeli, çirkini, garibi;
20. Kin duyulmuş bir gün, sevilmiş bir gün
21. Dudaklar, nefretle, aşkla öptüğün...
22. Sesleniyorlardı bana muttasıl:
23. “Bacaklarım nasıl, gözlerim nasıl?”
24. Tuh! bu ne mahşerdir, ne iğrenç!... derken
25. Geldi geldi geldi, geçti bir tren.

1. **DARAĞACI**

2. Ve günlerden bir gün, bir sabah
erken
3. Kuşluk vaktinde, bülbüller
öterken
4. Kentin meydanında bir darağacı.
5. Sallanıyor boşlukta bir yabancı.
6. Geçiyor sabahın yolu alnından
7. Ve yalın ayakları gecede...
8. (Yeni yollarını mı düşünmede
9. Bu ayaklar?.. son durağına kadar
10. Ne uysal yürümüştür bu
ayaklar!)
11. Esintili alanda üç beş adam;
12. Uykusuz yüzleri donuk birer
cam,
13. Bakadurmuşlar öyle... ve garibi,
14. Hepsi ayrı ayrı asılmış gibi.
15. Ben de aralarında üç beş adam;
16. Uzatsam elimi, alnını tutsam,
17. “Uyan, kardeşim! desem, bu
uykudan” ,
18. Yüzünü kapardı hemen,
korkudan.
19. Çekilirken gece batıya doğru,
20. Konmuş da bir çatıya karga ruhu
21. Söylenip duruyordu.”Gün
doğmada
22. “Ya sallanır gördüğüm kim,
sehpada?

23. “Ben miyim bu? ben mi, bu baş,
bu eller,
24. “Bu ayaklar?.. ya hani nerde
yollar?
25. (Anlamamış ne olup bittiğini
26. Zavallı karga; atın yittiğini.
27. Sadece bir göğe, bir yere bakıp
28. Ölüyü ölüye çekiştirir hep.)
29. “Niye geldin bu çıkmaza, be
ayak?
30. “Var mı beni boşlayıp, burada
barınmak?
31. “Ben insanoğlunun aynası
mıyım?
32. “Şu garip yolcunun aynası
mıyım?
33. “Benzeten kim bana bu
dağarcığı?
34. “Orada sadece bir darağacı
35. “Ve onda rüzgarla sallanan bir
dal!..
36. “Yalnız, beni düşünür gibi bir
hal!”
37. Bir yağmur gölcüğü yerde
akşamdan,
38. İçinde titrek bir yansı
idamdan...
39. Bu biçim üzre bitecekken gece,
40. Dağılacakken artık seyirci de,
41. Birden, kargalarla dolu gökyüzü.
42. Tüm asılmışların ruhlar sürüsü

1. Tamusal bir koyla, dişi erkek,
2. Alçalarak, yükselerek, dönerek,
3. İlenirdi bağışa çağrışa
4. Hem asılana, hem nebbaşa:
5. “İşte Ölen, ama işte Öldüren,
6. “İşte Bulan, ama işte Bulduran,
7. “Filozof ve kurtarıcı, hem yalvaç,
8. “Hem doğrucu bir ruh, ve de yalancı
9. “Ve siyasacı ve hakcı ve hırsız
10. “Ve can çalan ve övüngen ve arsız...”
11. Gün doğmak üzre, eşya kabarıyor,
12. Yeryüzünün çatısı ağarıyor;
13. Acı bir gün! karga ağlanır durur,
14. Adam darağacında sallanır durur...

1. EVRENİ SEVMEK Kİ...

1. **Ben bir yıldızım...**

2. Ben bir yıldızım yıldızlar
ortasında,
3. Sağa bakarım, sola bakarım
eyvah,
4. Yapayalnızım yıldızlar
ortasında.
5. Bir bitmez düzelikte akşamla
sabah.
6. Alabildiğine bana vermişler:
“al!”
7. Dayanılmaz boşluğuyla bu
evreni
8. “Bu gerçek, bunu al!bu düş,
bunu da al!”
9. Ne ki varsa, bana yazılmış
nedeni.
10. Mutluyum, bu güzel, bu tek
yıldızlıkta;
11. Milyonlarca sunu, adak sana,
Tanrım!
12. Ama kalbim çatlayacak
yalnızlıkta,
13. Hiç olmazsa bir ayna ver bana,
Tanrım!
14. **EVRENİ SEVMEK Kİ...**
15. Aç mısın kardeşim, gel olanı
bölüşelim,
16. Ama şiirlerimle seni doyuramam
ki;

17. Ta, yıldızlara değin uzansa bile
elim,
18. Daha ötelere, daha...
buyuramam ki.
19. İnsanı insan diye sevmişim, hep
severim;
20. Ve onu tanrılara karşı bile
överim.
21. Ben bütün bir evreni sevmişim;
alın terim
22. Var evrende; öz, üvey diye
ayıramam ki.
23. Güzellikleri alır satarım, gelişim
bu.
24. Güzel tellalıyım ben; alan var
mı? neşem bu.
25. Güzel’le yüceltirim insanlığı,
işim bu,
26. Çirkini, kabayı ve hamı
kayıramam ki.
27. İnsanoğulluğunu kulluk diye
almışsın!
28. Düşüncenin orakla biçilmesine
karşın
29. Bir geleceğin dulda düşlerine
dalmışın;
30. Bu derin aldanıdan seni
uyaramam ki.
31. Kim zafere erecek? Zafer ne?
Bir akşamda

1. Güneşi bağlamaksa geceye
karşı, ya da
2. Haykırmaksa, gür... varım, bir
güldür açan, ama
3. Kini bir hançer gibi kından
sıyıraramam ki.
4. Hep Tanrı mı gerek, ey tapınağı
dünyanın,

8. **SÖYLE**

9. Şimdi başka zaman, başka
bahçeden,
10. Kerpiçten oyulmuş bir
pencereden
11. Her mevsim, her gün bir dağ
görüyorum:
12. Gökyüzüne açılan bir uçurum
13. Karların, bulutların doluğu,
14. Unutulmuş Tanrı'nın dolaştığı
15. Büyük can sıkıntıları içinde.
16. Aynı pencereden aşağılarda,
17. De ki ovalarda, de ki bağlarda,
18. Yere gömük evler, köy
görüyorum:

30. **YAĞMA**

31. **-Ümit Yaşar'a-**

32. Boğaz'ın bir kıyısında, aydınlık
33. Pencereelerde –her bulutun
yolu—
34. Bir mevsim, seninle başbaşa
kaldık,

5. Özgürlükler üstünde?.. Bir yüce
aramanın
6. Yıldızsal kulesinden
sesleniyorum: kalkın!
7. Duyuramam ki ama beni,
duyuramam

19. Cehennemdek giden bir
uçurum
20. Açlığın sayrılıkla buluştuğu,
21. Aldatılmış insanın dolaştığı
22. Tapınak yıkıntıları içinde.
23. Seninle başbaşaydık, aşkım, kaç
kez
24. Nice bin pencerede, nice kış yaz;
25. Şimdi kayıp her biri bir bahçede.
26. Var mıydı anıları bir bohçada
27. İtilmiş Tanrı'yla atılmış insanın?
28. Söyle, tatlı aşkına güzel
Nisan'ın
29. Söyle, haz çalkantıları içinde!

35. Yaşadıkdi bir zaman İstanbul'u.
36. Akan suda kuş gibi gemilerle,
37. Eski evler ve تنها sokaklarla,
38. Şarkı gibilerle, düş gibilerle
39. Sarmaş dolaş... Olmaz gibi bir
dünya.

1. Mutluluklar şehri bir
İstanbul'du,
2. Şiirler, buluşmalar, aşklar...
şimdi
3. Akşam olan bir gün gibi son
buldu;
4. Ne şiir kaldı, ne aşk, ne beklenti.
5. Tığ gibi minareleriyle, kendi
6. Kendisinde güzel, tek, yüce,
kutlu
7. Bir ölümsüzlükler, zaferler kenti
8. Bu gün yenilgilerle, yasla dolu.
9. Bir son gün hali, bir taş taş
üstüne;
10. Hem mide, hem ruhta bir açlık,
ejder
11. Örneği saldırmada dörtbir yöne;
12. Toz, duman, inilti, akıntılar,
çöpler...
13. Niçin geri geldik bunca yıl
sonra?
14. Batık bir ülkeyi aramak gibi.
15. İşte gençliğimiz: ta uzaklara,
16. Çok uzaklara bak. Orada belki.
17. Ama gizlice bak, olur ki ürker.
18. Yaşantıdan fazla anılardan kork,
19. Bize gülümsüyorsa geçmiş
günler;
20. Belki yalandır, belki o bile yok.
21. Orda elinde bir simitle, ufak
22. Süzgün bir çocuk, çocukluğum
işte;
23. Nasıl kaçıyor benden, nasıl bir
bak,
24. Yaban domuzu görmüş gibi
düşte.
25. Boğaziçi, daha sağken
gömülmek
26. İçin dönüşmüş beton mezarlara;
27. Bir hippı kız, bir deccal, şimdi
Bebek
28. Koylarında ilham, arsız, farfara.
29. Ölebilirsin ha yol ortasında,
30. Yanılıp gökyüzüne bakma sakın.
31. Bir sevi vaktinin bile havasında
32. Yok artık o mahrem örtüsü aşkın
33. O güzelim aşkın vücudu yağma,
34. Şarkısı ne mahur beste, ne İtri...
35. Tenekeler çalıp çığlık çığlığa
36. Yarı bir sevişme, ayaküzeri
37. Ve ekmek kapanın elinde. Hayat
38. Haklı değil. Tanrı ve kul ortada.
39. Darağacında sallananlardan tut
40. Yargı kürsüsüne kadar yürü,
taa...
41. Her şey değişiyor, kalbimiz bile,
42. Ama yüzyıllarla besli bir şehir
43. İnsan yaşamından daha da hızlı
44. Bunca çabuk nasıl yok olabilir?

1. Hani o masal dünyası yalılar,
2. Hani o kayıklar ki kızca beyaz,
3. Hani o kadınlar ki sevdalılar,
4. Renk renk şemsiyeler altında bin yaz?
5. Ve o İstanbullular... doygun, uçuk,
6. Sanki bir gelecek tufandan haber
7. Almışlarcasına hep, çoluk çocuk,
8. Göksel gemilere binip gitmişler.
9. Gidiş o gidiş... ve kimbilir kaç yıl
10. Bu göç, fakiri, zengini el ele
11. Usulca... ve artık hiç... Hayal meyal
12. Görünmüyorlar bulutlarda bile...
13. Kurabilir misin tekrar, düşünsen?
14. Hayallerimizi bile yitirdik;
15. Dağılmış bir sofra bu, bitti şölen.
16. Sona kalmışlarsa biz gibi yenik.
17. Ne kadar yalnızız şu akşam vakti,
18. Bir selam bile yok artık verilen;
19. Anlamsız turistler gibiyiz şimdi
20. Kapalıçarşı'da sen, Köprü'de ben.
21. Söyle her doğruyu bilen güzel'im,
22. Sulara vurmuş gökyüzü mü? Neydi?
23. Uzanıp yıldızları tutsa elim
24. Bulur muyuz yeniden o cenneti?
25. Ruhumuz Boğaz'da, o eski yerde,
26. Yeni akımları umursamadan,
27. Bir hayalet gibi pencerelerde
28. Ne denli beklese de... hiç bir zaman.
29. Bir Tanrı ve tarih güzeli, tabu;
30. Güneş ve sular mucizesi, bir giz...
31. Her zaman sonsuz elbet, İSTANBUL bu.
32. Körelen belki de biziz... kalbimiz.
33. **BİRAZ DAHA**
34. Yaşlandım; güneşim batıyor. Gece
35. Yaklaşmada sinsî, sessiz ve sonsuz.
36. Biliyorum; her şeysiz, sensiz, bensiz
37. Yiteceğim, karanlıklar içinde.
38. Biraz daha her şeyle haşır neşir,
39. Biraz daha kendimle bilişmemiz,
40. Biraz daha seninle baş başa, bir...
41. Biraz daha gök, biraz daha deniz.

1. **KENDİMLE**

2. Gel bakalım Ahmet Muhip
Dıranas,
3. Otur.
4. Gün batıyor, görüyor musun?
5. Her vakit böyle hoş bir akşam
olmaz;
6. Be koştur içkici, bize içki sun!
7. Hepsi bir arada; gül ve söz ve
saz
8. Ve sevgili... çağlar boyu o
hüzün;
9. Bütün görkemiyle yeryüzü —ey
şans!—
10. Uzun bir yaşam akşamında, ve
ün.
11. Onuruna her şey şu Dıranas'ın!
12. Gözyaşı ve acı katma tek. Bir
yas
13. Evreni değil bu, şenlik bu biraz.
14. Bırak çalsın saz! söz, bırak
çağlasın!
15. Ölüm mü, kalım mı
aldırmaksızın...
16. Açarken güller duman duman
son kez.
17. **ÇAĞRI**
18. Orda bir kuş var, bir dalın
ucunda,
19. Bir hava, pır pır, kavalın ucunda

20. Çağırmaktan hiç mi hiç
usanmıyor.
21. Bir ötüş değil sanki düşen bir
kor,
22. Kopmuş güneşten, hayalin
ucunda
23. Geceye... gece kıpırtısız ve mor;
24. Ateş parçası ve ses, al'ın ucunda
25. Büyümekte hep... kimse
uyanmıyor!

1. GÜN UCUNDA

(PARÇALAR)

I

1. Ya Ahmed'im, ya Mehmed'im,
ya da Durmuş'um,
2. Bir akşamüstü bir kıyıda
oturmuşum;
3. Tanrı çekip gitmiş, koyup beni
yapayalnız
4. Odsuz ocaksız, yolsuz
yordamsız, dermansız.
5. Yönlerim de yitmiş geceyle,
yüzüm silik;
6. Ya son bu, batıyorum, ya
doğuyorum, İlk.
7. Dağlardan bir yankı yok, ne de
denizlerden,
8. Beni yeryüzüne üfleyen
ağızlardan
9. Hiç biri konuşmuyor artık, hepsi
ölü;
10. Kimbilir nerde, üstleri neyle
örtülü?

-
11.
oysa,
 12. Genç karınların bana çiftleştiği
yerde
 13. Bir öykü duyulurdu çok eski
günlerde...
 14. Örneğin, denizden boş dönen
balıkçılar

15. Kuytulara, mutlu bu öyküyü
avlar
16. Ve doyunurlardı, yeni Ahmet'ler
için,
17. Yeni Durmuş'larla yeni
Mehmet'ler için.

II

18. Bunlardan sonra, aynı kıyıda
durmuşum,
19. De Ahmed'im, de Mehmed'im,
ya da Durmuş'um;
20. Yorulmuşum. Yorulmuşum,
kelimelerde,
21. Sevmelerde, kanlarda, haksız
ölmelerde
22. Yorulmuş. Bir yoksunlukta
bitkin ve garip,
23. Bir yıkıntı olmuşum ve üç beş
kaburga.
24. Dayamış karşıma sonsuzluğunu
Doğa,
25. Biçimler yansıtıp binlerce
aynalardan,
26. Saçlar, ak eller, tenler... sunup
mağralardan
27. En tatlı ezgilerle çağıra çağıra,
28. Bengilik taslağı ruhu
aldatmalara
29. Eğlenmede, yüce
yorgunluğumla benim.

1. Birtakım özlemlerden dokunmuş kefenim
2. Ayaklarıma dolaşıyor... Gitmek ne zor!
3. Ama, Sirenler durmadan şarkı söylüyor.
4. Biz küçükler, karıncalar ve böcekler,
5. İnsanoğulları, fareler, örümcekler,
6. Bitlerle pireler birbirinde acıkan,
7. Süslü ufacık kuşlar göğe batıp çıkan,
8. İlk habercileri uzayların, ve acı
9. Çılgılığı ırağın, araların usancı...
10. Tümcek, Doğa'nın elinde oyuncaklarız;
11. Tekrar yapılmak üzere kırılacaklarız.
12. Sıralanmışız bir evrensel kafiye,
13. Oynayıp gideceğiz, ilânihayede.
14. İster Ahmet, ister Mehmet, isterse Durmuş.
15. Doğa'nın tekerleğine bir kez vurulmuş
16. Dönecek, dönecek, dönecek bu işkence...
17. Son buluyor benim için yazılmış günce.

18. Bir yıldız yıllardan ve bir gündü günlerden,
19. Ahmet mi, Mehmet mi, Durmuş mu, kim isem ben.
20. Gökyüzü, masmavi açmış, elenmedeydi
21. Başıma yıldız yıldız... ve eğlenmedeydi
22. Doğa; gelip gelip üstüme ordu ordu.
23. Öyle güzeldi ki hayat, doyulmuyordu
24. Soluk almaya, şarkı söylemeye, seyre,
25. İçmeye, aşka, yatmalara, ölmelere...
-
26. Olduğum yer, de ki Sinop, de ki İstanbul;
27. Nasıl unuturum bir geceye ki, pul pul
28. Balıklar vardı yakamozlarla yıkanmış,
29. Bulutlardan ağlar içinde, kutlu, okunmuş
30. Ve düşsel balıkçılar, mucize avlanan.
31. İlk kum tanesinden son yıldız ulanan
32. Ulu tapınakta.....

III

1. Bir topal geldi ellerini uzatarak;
2. İrin akardı renginden, yüzsüz ve salak.
3. “Özgürlük Yalvacıyım!” dedi ve ağladı.
4. Gözlerimi aldı gözleri; beni bağladı:
5. Bir okum vardı attım. Meleği vurmuşum.
6. Hem Ahmed'im, hem Mehmed'im, hem de Durmuş'um.
7. Şimdi nereye gitsem orda ve her yerde,
8. Bir tiksinti, üstüme kinle yürümekte.
9. Ey, taa uzaktan bana acıyla bakan yüz!
10. Şah'ım, en büyük günahlarım içine yaz,
11. Bu acıyan yüzü. Sevgi hınca dönüştü;
12. Tutmak istiyordum aşkı, eyvah ki düştü
13. Uçuyor boşlukta hep... Ben de uçuyorum.
14. Tutamam. Hiç bir zaman! hiç! Olanağı yok.
15. Ebedlerde zehrini akıtacak bir ok,
16. Varsa eğer ve bengi ise ruh, ruhuma...
-
17. Güzel adam, görkemli adam, bize Hakan!
18. Bayrak mısın, hangi burçtasın dalgalanan?
19. Aynı topal mısın yoksa, o irin yüzlü?
20. Bizi, kırbaçlayarak geceli gündüzlü
21. Sürüyorsun durmadan savaştan savaşa.
22. Kötülük, zırhlar içinde baştan aşağı,
23. Öldüren silahsa, elinde, özgürlükler.
24. Kardeş kardeşe, ulus ulusa körlükler...
-
25. zaman, köprüler altından su gibi akar.
26. Ne yaptıksa özgürlükler için... yaptık ettik,
27. kırdık attık.
28. Sokak sokak dolaştırdığımız o çalıklar
29. Ölüm sularında sönen taşkınlıklar
30. Ve bunca türküler hep özgürlük içindi.

1. İlkeler, ülküler.....
2. Nedir bu bela, yarabbi, bu sen
ben, ben sen.
3. Nasıl ekmek ki sadece kanla
yenen?
4. Tanrı'nın almaya kıymadığı
canları,
5. Ellerimizle çıkardık... işte
kanları!
6. Salt, katık olsun diye
özgürlüğümüze.
7. Topal kıs kıs gülüyordu
karşıdan, bize.
8. Adamdan kurbanlar veriyorduk
dağlara,
9. çekiyorduk sehpalara
10. mavi bayraklar gibi.
.....
11. Dalgalanacak bu gövdeler
gökyüzünde,
12. Kurtlaşacak kalbe bir kez girmiş
üzüntü
13. Uğrun uğrun. Ölenlerse güçlü...
sanki sağ.
14. Fakat özgürlük, kalpleri işitmek
olsa,
15. Her canı, tüm evreni sevmek
olsa gerek.
16. Ve ben bir gece ucunda, bir
kıyıda, tek,
17. Bakıyorum bulutlara, ufuk
dolusu.
18. Bir bardak su verse birisi, bir
yudum su.
19. İşte Ahmet'ler, Mehmet'ler ve
Durmuş'lar
20. El ele, üçlü — ya tek— çarmıha
vurmuşlar
21. Karşı kıyıya geçecek gemicileri.
.....
22. “Su...”, ama boşunadır avuntu
aramak!
23. Mümkün mü, kan susamışlığını
suvarmak?

IV

1. Ya Ahmed'im, ya Mehmed'im,
ya da Durmuş'um,
2. Bu akşamüstü, bu kıyıda
oturmuşum.
3. Hoş haldeyim burada artık, iyiyi,
özgürüm;
4. Sınırım yok, taa sonsuzluğadek
yürürüm.
5. Artık, ne gece kaygısı bende, ne
gündüz.
6. Sen bile yoksun yanımda, ey
put, güzel yüz! 86
7. Bir eksiğim sensin, ama ne
kadar büyük!
8. Bu sensizlik, evren bitene kadar
büyük!
9. Hızla dönen şu mavi var ya
üstümüzde
10. Ve gülü tutuşturan şu kırmızı,
güzde
11. Şu yıldızlar, akan sevgiler, su ve
orman,
12. İnsan, hayvan... ne varsa
uzaktan yakından.
13. Onurunaydı hepsi onun, ama
öldü.
14. Tıpkı batan güneş örneği,
akşamüstü,

15. Tüm güzellikleri aldı gitti
dünyamdan.
16. Ve ellerim böğrümde kaldı ve o
zaman
17. Görev bitti. Boş artık, kim ya da
ne oluş...
18. Ne Ahmed'im artık, ne Mehmet,
ne de Durmuş.

AHMET MUHİP DIRANAS'IN SÖZ VARLIĞI

I. SÖZLÜK

A

a (II) Şaşma, hatırlama, sevinme, acıma, üzülmeye, kızma gibi duyguları güçlendirir, cümlelerin başında veya sonunda kullanılır

72-9

abajur Işığı bir yere toplamak, doğrudan doğruya gözlere vurmasını önlemek için kullanılan lamba siperi

30-23

abanmak 1. Eğilerek bir şeyin, bir kimsenin üzerine kapanmak

2. Bir şeyin veya bir kimsenin üzerine çöküp çullanmak

49-28

abla Büyük kız kardeş gibi saygı ve sevgi gösterilen kız veya kadın

35-1 / 36-1, 8, 15, 22, 29

acı sı. mec. Kırıcı, üzücü, incitici, dokunaklı, korkunç

75-13 / 84-8

2. is. mec. Ölüm, yangın, deprem gibi olayların yarattığı üzüntü, keder, elem

39-25 / 81-12 / 85-9

acıkmak Yemek yeme gereksinimi duymak

84-6

acımak Başkasının acısına ortak olmak veya durumundan üzüntü duymak

85-11

aç 1. Yemek yemesi gereken, tok karşıtı
20-8 / 50-47 / 53-21 / 77-15

2. is. Yiyecek bulamayan, yoksul kimse
21-21

açık 1. Açılmış, kapalı olmayan, kapalı karşıtı

6-2 / 51-47

2. Denizin kıyıdan uzakça olan yeri

46-34

3. Engelsiz

58-18

~ **saçık** Yüz kızartıcı, edepsiz, müstehcen, cinsel çağrışım yüklü (söz, anlatım)

36-21

açılmak 1. Açma işi yapılmak veya açma işine konu olmak

7-6 / 29-4, 18 / 36-20

2. Delinmek, yırtılmak

50-34

3. Mesafe olarak uzaklaşmak

59-24 / 78-12

açlık Aç olma durumu

46-32 / 78-20 / 79-10

açmak 1. Bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek

23- 19 / 56-23 / 66-15

2. Bir konu ile ilgili konuşmak.

49-20

3. Sarılmış, katlanmış, örtülmüş veya iliklenmiş olan şeyleri bu durumdan kurtarmak

51-31 / 68-26

4. Ferahlık vermek

66-30

5. (Güneş) Bulutlardan sıyrılıp görünmek

34-28 / 51-29 / 84-20

6. Birbirinden uzaklaştırmak

3-7 / 43-5

7. Çiçeklenmek

7-15 / 36-14 / 49-39 / 60-28 / 78-2 / 81-16

ad Bir kişiyi, bir şeyi anlatmaya, bildirmeye yarayan öz, isim: Çocuk, kedi, iyilik, Ahmet birer addır. 2. Herkesçe tanınmış veya işitilmiş olma durumu, ün, nam, şöhret

46-6

ada Her yanı su ile çevrilmiş kara parçası

51-37

adak Adamak işi veya adanılan şey, nezir

77-11

adam 1. İnsan

71-22 / 74-11 / 86-8

2. Erkek kişi

28-2, 18 / 56-5, 11 / 58-8, 12 / 71-22 / 74-11, 15 / 75-50 / 85-1

adem Ar. esk. İnsan, insanoğlu, adam. ~

evladı (veya ~ **oğlu**) **ademoğlu**

61-5

adım 1. Yürümek için yapılan ayak atışlarının her biri

2. Bir adımda alınan yol (bu uzunluk 75 cm sayılır)

20-21 / 50-37

~ **atmak** yürümek için ayağını öne doğru uzatıp basmak

50-37

afyon Yun. ~ **ruhu** yatıştırıcı olarak kullanılan afyon tentürü. 36-4

ağ 1. İplik, sicim, tel gibi ince şeylerden kafes biçiminde yapılmış örgü

84-29

ağaç Gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki

21-4 / 26-13 / 30-28 / 32-5 / 38-13 / 43-21 / 45-15 / 46-8 / 49-9 / 51-6 / 66-14 / 70-1 / 71-1, 2, 8, 10 / 73-9

ağaçlı Ağacı olan

23-26

ağarmak Aydınlanmak

75-12

ağartı Uzaktan belli ancak seçilebilen, belli belirsiz aklık

29-3

ağılı, ağulu İçinde ağı bulunan, zehirli. 49-39

ağır 1. Tartıda çok çeken, **hafif** karşıtı

12-7

2. Sıkıntı veren, bunaltıcı

12-4 / 12-7

ağıt Ölen bir kimsenin gençliğini, güzelliğini, iyiliklerini değerlerini, arkada bıraktıklarının acılarını veya büyük felaketlerin acılı etkilerini dile getiren söz veya okunan ezgi, yazılan yazı, sagu, mersiye

66-18

~ **yakmak** (veya **tutturmak**) ağıt söylemek, ağıt düzmek

51-26

ağız Yüzde, avurtlarla iki çene arasında, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye ve besinleri almaya yarayan boşluğun dudakları çevrelediği bölümü: Küçük bir ağız

83-9

ağlamak 1. Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık, aldanma vb. nin etkisiyle göz yaşını dökmek

4-8 / 6-10, 17 / 22-4 / 32-7 / 39-27 / 60-30 / 65-24 / 85-3

2. Sızlanmak, yakınmak

ağlanmak Ağlamak işi yapılmak, sızlanmak, yakınmak

75-13

ağmak Yükselmek, yukarı çıkmak

64-9

Ağrı is. öz. Doğu Anadolu bölgesinde bulunan bir dağ

48-1 / 49-26 / 51-9, 14, 43 / 53-19 / 54-6, 10 / 65-7 / 68-12

ağrı Vücudun herhangi bir yerinde duyulan sürekli ve şiddetli acı

50-32

ağulu → ağılı

ağustos böcekli Eş kanatlılardan, erkeği yazın, karnının altındaki özel bir organdan kesik ve hep tekdüze ses çıkaran böceği, orak böceği (Cicada plebeja) olan, bulunduran

59-26

ah 1. Sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme, sevgi gibi duygular anlatır

10-8 / 14-5 / 19-6 / 20-24 / 21-15 / 27-2 / 30-14 / 33-30 / 39-28 / 50-23 / 51-18, 27 / 69-33

2. Ağrı, acı duyulduğunda söylenir

56-26

3. İlenme, beddua

33-33

Ahmed, Ahmet öz. is. Ar. Erkek adı

81-2 / 83-1, 16, 19 / 84-14, 19 / 85-6 / 86-19 / 87-1, 18

ahretlik sl. Öbür dünyada karşılığını görme umuduyla yapılan (iş veya iyilik). 50-35

ak 1. sı. Bu renkte olan **ağrı**

1-11 / 21-25 / 33-24 / 54-6 / 83-26

~ **pak** 1. tertemiz

36-7

2. mec. Temiz, namuslu: Alını açık, yüzü ak

49-22

akasya Baklagillerden, yurdumuzda yetişen bir süs ve gölge ağacı, salkım ağacı (Roboniapseudoacacia.)

7-17 / 9-12

akça sı.Oldukça beyaz, beyazca

65-30

akçıl Rengini atmış, ağarmış, içinde ak renkbulunan

72-24

akıl. Düşünme, anlama ve kavrama gücü, us

50-5

~ **ı almamak** anlayamamak, kavrayamamak

49-18

akılsız Akli, gerçeği görüp ona göre davranmaya elverişli olmayan, anlayışı

66-2

akım Hava, su vb. akışkan maddelerin veya elektrik yüklerinin belli bir yönde akışı, yer değiştirmesi, cereyan

80-26

akın 1.Kalabalık bir şeyin arkası kesilmeyen bir geliş durumunda olması

43-17, 33

2. Düşman topraklarına tedirgin etme, yıldırma, çapul gibi amaçlarla toplu olarak yapılan baskın

69-20

akıntı 1. Akmak işi: Musluğun akıntısı bit türlü kesilmedi

79-12

akış Art arda ve toplu olarak gitmek

49-15

akıtmak Akmasını sağlamak, akmasına yol açmak, dökmek

33-25 / 85-15

akis Bir cismin, parlak bir yüzeyde görünmesi: Mehtabın suda akisler

akmak 1. Sıvı maddeler veya çok ince taneli katı maddeler bir yerden başka bir yere doğru gitmek

15-10 / 21-9 / 45-18 / 47-10 / 58-19 / 68-13,15 / 71-31 / 85-25 / 87-11

2. Bu gibi maddeler aşağıya, yere düşmek

3-19 / 28-7 / 32-12 / 67-9, 10

3. aka durmak, akıp gitmek akma fiiline süreklilik, çabukluk katar

26-16 / 21-9 / 30-26, 32 / 32-12 / 33-27

4. *Mecazi* Karışmak, katılmak

43-22

5. (Sıvı bir madde için) bir yerden çıkmak

85-2

akraba mec. Oluşma yönünden aynı kaynağa dayana şeyler

57-5

akrep Saatin iki ibresinden küçüğü. 40-30

aksetmek (Ses) Bir yere çarpıp geri dönmek, yankılanmak, yankı vermek
59-10, 11

akşam 1. Gündüzün son ve gecenin ilk saatleri

3-3, 22 / 10-3 / 23-39 / 26-3 / 28-3 / 33-12 / 39-8 / 44-15 / 53-33 / 56-7 / 58-4 / 66-10 / 67-1 / 73-2 / 74-37 / 77-5, 31 / 79-3 / 80-17 / 81-5, 10

2. Gece

9-18, 24-9 / 44-21 / 45-12 / 58-10, 19

akşamüstü, akşamüzeri Akşama doğru. 37-14 / 83-2 / 87-2, 14

al (I) is. Hlk. Aldatma, düzen, tuzak, hile 23-34

al (II) 1. Kanın rengi, kızıl, kırmızı, ateş
81-24

2. (At tonu için) Dorunun açığı, kızıla çalan

46-5 / 68-11

alabildiğine 1. Sınırsız, uçsuz bucaksız
28-20

2. Olanca hızı ile. 77-6

alan Düz, açık ve geniş yer, meydan, saha

74-11

alay (I) 1. Herhangi bir törende veya gösteride yer alan topluluk

46-8 / 61-16

alçalmak Alçak duruma gelmek, yüksekten aşağı doğru inmek

38-9 / 72-29, 37 / 73-8 / 75-2

aldanı Aldanma işi veya biçimi, kanma.
(77-30)

aldanış Aldanma işi veya biçimi, kanma

23-33 / 53-5 / 54-30

aldanmak Görünüşe bakarak yanlış bir yargıya varmak, yanılmak

68-17

aldatılmak Aldatma işine konu olmak
78-21

aldatma Aldatmak işi

83-28

aldırmak Aldırmak işi

64-7 / 81-15

alem is. Ar. Yeryüzü ve gökyüzündeki nesnelerin oluşturduğu bütün, evren

18-17

2.Ortam, çevre

44-6

alev 1. Yanan maddelerin veya gazların türlü biçimlerde uzanan ışıklı dili, yalım, alaz

1-3 / 52-42

alın Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü

6-15 / 24-6 / 32-3 / 45-9 / 49-22 / 51-32
/ 59-25 / 60-13 / 69-4 / 74-16

2. ... karşı: Güneşin altında durma

54-6

3. (Bazı şeylerde) Ön, ön yüz

74-6

~ **teri** emek

77-21

alınmak (**nsz, -e**) Almak işi yapılmak

39-21 / 68-22

Allah öz. is. Allah 1. Kainatta var olan her şeyin yaratıcısı, koruyucusu olduğuna inanılan yüce ve üstün varlık, Yaradan, Tanrı, Rab, Mevla

1-10 / 53-12 / 60-26 / 67-25

~ **aşkına** ünl. Ant vermek veya yalvarmak için "Allahını seversen" anlamında kullanılan bir söz

33-15

allah'acak Allah'a kadar

67-25

Allahlı Tanrılı

4-13

allahsız Tanrısız

54-23

almak 1. Bir şeyi veya kimseyi bulunduğu yerden ayırmak

15-8 / 27-16 / 30-21 / 87-15

2. Birlikte götürmek

31-25 / 39-26 / 45-22 7 50-28 / 52-36 /

64-20

3. Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutmak

68-33 / 77-6, 8, 23

4. Satın almak

77-24

5. Kendine ulaştırılmak, iletilmek

80-7

6. (Ölüm sebebiyle) Ayrılmak: Allah iki kızını da aldı

86-4

alt 1. Bir şeyin yere bakan yanı, zir, üst karşıtı

4-4 / 7-11 / 23-46 / 32-24 / 51-30, 36 / 57-10 / 67-24 / 68-30 / 69-8 / 80-4 / 85-25

2. Alt kelimesi ... altında biçiminde kullanıldığında "bir şeyin etkisinde" anlamını verir

57-26

altın 1. Bu elementten yapılmış

28-10 / 32-22 / 36-19 / 43-3 / 52-32 / 53-36

2. *mecazi* Üstün nitelikli, değerli

3-7 / 28-10

3. Bir nesnenin tabanı

68-15, 29

altüst Çok karışık ve dağınık

66-16

ama Fakat, ancak.

78-7

aman 1. Dikkat uyandırmak için kullanılır

54-13

2. Rica için kullanılır

1-8

amansız Aman vermez, acımasız, cana kıyıcı

23-49 / 65-28

ambar Far. anber Genellikle tahıl saklanan yer

56-27

ampul İçinde, elektrik akımı ile akkor durumuna gelerek ışık verebilen bir iletkeni bulunan, havası boşaltılmış cam şişe

22-7

an Zamanın bölünemeyecek kadar kısa parçası, lahza

1-12 / 3-2, 25 / 8-16 / 16-8 / 26-19, 23 / 39-9 / 43-21 / 46-25 / 53-4 / 68-17

anaç is. Yemiş verecek durumdaki ağaç

71-3

Anadolu öz. is. Ön Asya'nın bir parçası olarak Türkiye'nin Asya kıtasında bulunan toprağı

33-10 / 69-33

ana Çocuğı olan kadın, anne

41-8 / 53-26

ancak "Yalnızca" anlamında, sınırlama anlatan bir söz

26-6

andırmak Benzer yanları bulunmak, çağrıştırmak

69-2

anı Geçmişte yaşanmış çeşitli olaylardan belleğın sakladığı her türlü iz, hatıra

6-13 / 52-34 / 73-10 / 78-26 / 79-18

Anka öz. is. Masallarda adı geçen ve gerçekte var olmayan büyük bir kuş, Zümrüdüanka

71-29

anlamak Bir şeyin ne demek olduğunu, neye işaret ettiğini kavramak

74-25

anlamsız Anlamı olmayan, önemli bir şey anlatmayan, manasız, absürt

80-19

anlaşılmaq Anlama işine konu olmak

47-3

anlatmak 1. Bir konu üzerinde açıklama yapmak, açıklamada bulunmak, bilgi vermek, izah etmek

71-21

2. Söylemek, nakletmek

69-12

anmak Birini veya bir şeyi akla getirerek sözünü etmek veya onu düşünmek, zikretmek, hatırlamak

69-23

anne Çocuğı olan kadın, ana, valide

26-21 / 46-18, 19 / 58-24 / 61-20 / 64-13

~ **olmak** (kadın) çocuk sahibi olmak:
Evlendikten iki yıl sonra anne oldu
26-3

ansızın Hatıra gelmeyen bir sırada, ani, anide, aniden, ansız, apansız, apansızın, birden, birdenbire, dangadak, durup dururken, gürpedek, larpadak, patadak, pattadak, rappadak, şakkadak, şapadanak, şappadak, şırakkadak, yekin yekin, bedaheten, defaten, füceten, nagehan, vehleten

29-13 / 58-28

apaçık Çok açık
71-9

apartman Birkaç katlı ve her katında bir veya birkaç daire bulunan yapı
57-19

araba Tekerlekli, motorlu veya motorsuz her türlü kara taşıtı
39-26

ara 1.İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, açıklık, aralık, boşluk, mesafe
17-22, 23 / 23-37, 43 / 32-14 / 34-21 / 51-21 / 84-9

2. İki olguyu, iki olayı birbirinden ayıran zaman, fasıla

4-5 / 34-19

3. Toplu bulunan nesnelerin veya kimselerin içi

74-15

~ **da za.** seyrek olarak, zaman zaman
34-28

aralamak İki şey arasında açıklık oluşturmak, yarı açmak

29-8

aralanmak Biraz açılmak, aralık olmak.

50-40

aralık Yarı açık, tam kapanmamış olan
11-4

aramak 1. Birini veya bir şeyi bulmaya çalışmak

52-40 / 57-3, 6 / 58-1 / 79-14 / 86-22

2.Bir şeyin yokluğunu duyarak geri gelmesini istemek, özlemek

6-3 / 52-4

3. Önem verip istemek: Ben böyle şeyleri aramam

39-25 / 57-6 / 78-5

arınmak Temizlenmek
17-13

arıtmak 1.Temizlenmek
64-23

2. Katışıksız duruma getirmek; tasfiye etmek

64-23

ark İçinden su akıtmak toprağı kazarak yapılan açık oluk, arık, hark, cetvel, kanal 71-30

arka 1. Bir şeyin temel tutulan yüzünün tam ters yanı

16-10 / 22-2 / 39-23 / 49-33

2. Art, peş

40-27, 28 / 44-18

arpa Buğdaygillerden, hayvanlara yem olarak verilen, ekmek ve bira yapımında kullanılan, yurdumuzda çok yetiştirilen bir bitkinin taneleri

56-27

arsız Utanması, sıkılması olmayan, yılışık, yüz­süz (kimse)

75-10 / 79-28

art, -dı is. ve sı. 1. Arka, geri

53-1, 23, 24 / 58-22 / 68-7 / 73-11 / 56-10 2. Bir şeyin öbür yüzü 65-8

~ **ı sıra** peşinden, arkasından

40-15, 17

artık Bundan böyle, sonra, daha, yeter

6-17 / 10-3

arz is. Ar. arz esk. Yer, yer yüzü

28-15

asılı sı. Asma işi yapılmış veya asma işine konu olan

50-11

asılmak 1. Asma işi yapılmak veya asma işine konu olmak

73-8

2. Bir yere tutunup sarmak

73-3

3. Boynuna ip geçirip sallandırılarak öldürölmek, idam edölmek

74-14, 42, 46

asma Asmagillerden, dalları çardak üzerine yayılan üzüm vb. bitkiler. 32-17

aşağı 1. Bir şeyin alt bölümü, zir, yukarı karşıtı

71-16 / 78-16

2. Eğimli bir yerin daha alçak olan yeri

33-24 / 54-20, 25 / 65-13

aşık 1. Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duyan, vurgun, tutkun (kimse)

10-21 / 13-4, 7, 10, 13

aşk Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu

7-7 / 11-1, 2 / 12-10 / 14-7 / 17-19 / 18-10 / 19-7 / 21-2, 10, 11 / 22-9 / 23-16, 22, 23, 41 / 37-23, 24, 28 / 38-2 / 39-5, 22 / 47-3 / 49-3, 8 / 51-24 / 52-28 / 61-3 / 72-14 / 73-21 / 78-23, 21, 34, 36 / 79-32, 25 / 84-25, 35

aşkına Ant vermek veya yalvarmak için kullanılan bir söz

33-14, 15 / 78-28

aşmak Yüksek, uzak veya geçilmesi güç bir yerin öte yanına geçmek

45-13 / 59-30

at Atgillerden, binme, yük çekme veya taşıma gibi hizmetlerde kullanılan memeli hayvan

29-19 / 41-7 / 43-13 / 45-25 / 46-5, 31 /
54-13 / 68-19 / 69-13, 19, 25, 32 / 74-26
ateş Yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla
beliren ısı ve ışık, od
13-12
atılmak Atmak işine konu olmak
23-11 / 78-27
ath Ata binmiş kimse, süvari
50-18 / 68-14, 21
atlıkarınca Yere dikilmiş bir eksen
çevresinde döndürülen askılara takılı
oyuncak atlar, uçaklar vb. den oluşan
bir eğlence aracı
41-1
atmak Bir cismi bir yöne doğru
fırlatmak: Suyu taş atmak
7-2, 18 / 85-27
2. (Kurşun, gülle ok gibi şeyleri) Hedefe
iletme
50-19 / 85-5
3. (Kalp, nabız gibi kan dolaşımı ile
ilgili organlar için) Vurmak, çarpmak
21-22
avara hlk. İşe yaramaz, kötü. 34-30 /
66-6
avaralanmak İşsiz güçsüz, başıboş,
aylak dolaşmak
50-41
avaz is. Far. Yüksek ses, nara
50-7

avlamak Bir avı diri veya ölü olarak ele
geçirmek
83-15
avlanmak Avlama işine konu olmak
38-2 / 84-30
avlu Bir yapının veya yapı grubunun
ortasında kalan üstü açık, duvarla çevrili
alan, hayat (II)
38-11 / 39-24
avuç is. 1. Elin iç tarafı
8-17 / 30-25 / 51-47
2. Elin yarı yumulmuş durumu: Buğdayı
avucu ile aldı
37-5, 8 / 64-25
3. Yarı yumulmuş elin alacağı miktar:
Bir avuç pirinç
8-14 / 56-27
avuntu Teselli
86-22
avunuş Avunmak işi, teselli
53-8
avurt Yanağın ağız boşluğuna hizasına
gelen bölümü
67-23
Ay öz. is. 1. Yer yuvarlağının uydusu
olan gök cismi, kamer
1-6 / 30-9, 17, 28 / 38-11 / 39-24 / 51-
21 / 57-19 / 61-25 / 65-32 / 73-17
2. Bir ayın herhangi bir gününden ertesi
ayın aynı gününe kadar geçen veya
yaklaşık 30 gün olarak kabul edilen süre

62-5, 7

3. Yılın on iki bölümünden her biri

71-19

~ **ışığı** 1) ayın yer yüzüne verdiği ışık

5-3, 6, 7 / 38-16

2) ayın dolun ay durumundaki parlak durumu, mehtap

21-4, 24 / 23-27 / 30-11, 22, 34 / 52-29 /

53-4

~ **ışıklı** üzerinde ay ışığı bulunan, mehtaplı

30-11

ayak 1. Bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü

8-10 / 9-13 / 23-35 / 30-32 / 39-20 / 58-21, 23, 25, 30, 32, 33, 34, 35 / 61-23 / 74-9, 10, 24, 29

2. Bacak

65-27

~ **ina dolanmak** (veya **dolaşmak**)

İş yapmakta olan birine engel olmak, yürütmesine engel olmak

84-2

ayak üstü (**ayaküstü**), **ayak üzeri** (**ayaküzeri**) Oturmadan, ayakta

durarak; kısa sürede

50-25 / 79-36

aydın Işık alan, ışıklı, aydınlık

51-36

aydınlatmak Bir yerin karanlığını gidermek

52-39

aydınlık 1. Bir yeri aydınlatan güç, ışık
36-6 / 65-32 / 66-12

2. sı. Işık alan

3-10, 28 / 8-7 / 78-32

ayırmak Farklı davranmak, fark gözetmek

77-22

ayırt edilmek Ayırt etmek işine konu olmak

37-11

ayna 1. Işığı yansıtan, varlıkların görüntüsünü veren, cilâlı ve sırlı cam

6-9 / 26-4x2 / 27-14 / 32-15 / 33-17 / 38-19 / 45-20 / 50-27 / 51-38 / 57-1, 3, 8, 9 / 72-15 / 77-13 / 83-25

2. mec. Bir olayı, bir durumu yansıtan, göz önünde canlandıran olay, durum, şey

23-41 / 27-14 / 32-15 / 51-38 / 74-31

aysız Ay ışığı olmayan (gök yüzü, gece)

49-17

aynı 1. Başkası değil, yine o....

32-21 / 56-16, 17, 18, 19, 20 / 57-5 / 78-16 / 83-18 / 85-3

2. Ayırt edilemeyecek kadar benzeri, özdeşi, tıpkısı

68-2 / 74-32

ayrı 1. Yerleri bir olmayan

33-34 / 72-25

~ **düşmek** birbirinden uzakta kalmak

58-22 / 65-21

~~ (her biri) ayrı olarak

74-14

ayrılık Birinden uzak düşme

27-13

ayrılış Ayrılmak işi veya biçimi

16-1

ayrılmak Bir yerden, bir kimseden, bir şeyden uzaklaşmak

33-30

ayva Ayva ağacının büyük, sarı renkte, tüylü, mayhoş, dokusu sertçe, ufuk çekirdekli meyvesi

66-2

az → uz

azap (I) İslam inancına göre dünyada günah işlemiş olanlara ahirette verilecek ceza

72-38

2. Büyük sıkıntı, eziyet, ezinç

baba is. Çocuğu olmuş erkek, peder. Çocuğun dünyaya gelmesinde etken olan erkek

41-6

B

bacak Vücudun kasıktan tabana kadar olan bölümü

73-23

baca Dumanı ocaktan çekip havaya vermeye yarayan yol

53-27

bağ Üzüm kütüklerinin dikili bulunduğu toprak parçası

78-17

bağırmak İnsan yüksek ve gür ses çıkarmak

65-20

bağış Bağışlama işi veya biçimi

51-7

bağışlamak Herhangi bir kötü davranış için ceza vermekten vazgeçmek, affetmek

33-40 / 62-8, 10

bağlamak 1. Bir şeyi bir yere veya bir şeye tutturmak

78-1

2. Yara ilaç koyup bezle sarmak

4-6

3. Mecazi Gönlünü kazanmak

85-4

bağrışa çağrışa Büyük gürültü ederek, bağırıp çağırarak. 75-3

bahadır Far. < Moğ. Savaşlarda, çarpışmalarda gücü ve yılmazlığıyla üstünlük kazanan kimse

46-12

bahar (I) 1. (Kuzey yarım küre için) 21 martta gündüz ve gece eşitliğiyle başlayarak 22 haziranda gündönümü ile biten, kış ve yaz arasındaki mevsim; ilkyaz, ilkbahar

3-17 / 4-5 / 6-2 / 7-7 / 9-1

bahçe Çiçek ve ağaç yetiştirilen yer

3-10, 28 / 8-8 / 9-17 / 19-5 / 23-5, 26 / 29-15 / 30-13 / 31-5 / 36-14 / 39-21 / 45-15 / 50-24 / 53-22 / 65-17 / 66-16 / 78-9, 25

bahs, bahis ~ açmak (veya açılmak) Belli bir konuda konuşmaya başlamak (başlanılmak)

49-20

baht 1. Olacakların, kaçınılmaz olduğunu belirleyen ilahî iradenin insan için veya bir toplum için çizdiği hayat tarzı, kader, talih

38-24 / 47-8 / 50-22

2. Şans

67-21

bahtı yar, bahtiyar Mutlu

72-18

bahtiyarlık Mutluluk

51-27

bakadurmak Şaşkınlığa uğrayıp ne yapacağını bilmez durumda kalmak

26-14 / 74-13

bakakalmak Şaşkınlığa uğrayıp ne yapacağını bilmez durumda kalmak

58-23 / 71-33-34

bakalım (veya **bakayım**) İçinde yer aldığı cümlelerin güvensizlik, kuşku, merak, uyarma vb. anlamlarını pekiştiren bir söz

34-10 / 81-2

bakılış Bakma işine konu olma veya bakma işi yapılmak

58-14

bakır Bu elementten yapılmış (68-18)

bakış Bakma işi veya biçimi
8-3 / 49-16 / 58-13

bakma 1.) dey. Aldırış etme. (64-4)

bakmak 1. Bakışı bir şey üzerine çevirmek

26-4 / 28-6, 23 / 32-11 / 34-28 / 43-17,
24, 33 / 45-19 / 50-38 / 54-25 / 57-8 /
58-6 / 64-8 / 65-5 / 68-12 / 71-33 / 74-
27 / 79-16, 9, 22 / 85-9 / 86-17

2. Yoklamak, incelemek, denemek
46-10

3. Aramak

77-3

bak, bak! 1) işte

61-2 / 79-23

2) Şaşma anlatan bir söz

72-9

bakraç Çoğunlukla bakırdan yapılan küçük kova

38-11

balad, balat 1 . Orta Çağda, üç bentten oluşan bir Batı şiiri türü. 17-1

balık Omurgalılarından, suda yaşayan, solungaçla nefes alan ve yumurtadan üreyen hayvanların genel adı 84-28

balıkçı Balık tutan veya satan kimse
83-14 / 84-30

balkon 1 . Bir yapının genellikle dışarıya doğru çıkmış, çevresi duvar veya parmaklıkla çevrili bölümü
36-10 / 58-2

2 . Tiyatro, sinema vb. büyük salonlarda asma kat
50-3

baraka Tahta, çinko vb. hafif şeylerden yapılmış, temelsiz eğreti yapı
71-26

bardak Su vb. şeyleri içmek için kullanılan, genellikle camdan yapılan kap 86-18

~ **tan boşanırcasına yağmak** (yağmur) çok şiddetli yağmak

64-15

barınmak Doğa etkilerinden korunmak için kapalı bir yere sığınmak

74-30

barış 1. Savaşın bittiğinin bir antlaşmayla belirtilmesinden sonraki durum, sulh

19-5

2. Böyle bir antlaşmadan sonra insanlık tarihindeki süreç

52-5, 40

3. Barışma işi

71-17

barıştırmak Barışmalarını sağlamak, ara bulmak

53-15

barka Tahta, çinko vb. hafif şeylerden yapılmış, temelsiz eğreti yapı

71-25

baskın s1. Herhangi bir yönden üstün

57-25

basmak 1. Bazı isimlerle sertlik, aşırılık anlamlarında yardımcı fiil olarak kullanılır

2. Duman, sis vb. çevreyi kaplamak, çökmek

50-37

baş 1. İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, ağız vb. organları kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa, ser

8-16 / 12-4 / 32-10 / 33-32 / 34-23 / 37-15 / 38-15 / 43-3 / 46-12 / 52-44 / 57-31

/ 58-22, 27 / 60-15 / 64-6 / 67-20 / 72-31 / 74-23 / 84-21

2. Bir şeyin yakını veya çevresi

5-1 / 51-2 / 53-34 / 65-16

3. Arazide en yüksek nokta

49-29 / 50-9 / 51-43 / 53-19 / 54-10 / 66-4 68-3)

4. Bir şeyin uçlarından biri

64-16

5. Önem veya yönetim bakımından ileride olan, en önemli, en üstün” anlamında birleşik kelimeler yapar

52-34

~ **aşağı etmek** tersine çevirmek

60-3

~ ~ **a** birlikte, beraberce

78-23 / 80-80

~ ~ **a kalmak** biriyle veya bir şeyle yalnız kalmak

78-34

~ **dönenmek** Başarıdan, gururdan, sevinçten çok mutlu duruma gelmek, aşırı heyecanlanmak

18-15

~ ~ **a (veya kafa kafaya) vermek** dayanışmak. (57-20)

baş döndürücü Olağanüstü, şaşkına, serseme çevirici

27-17

~ **tan aşığı** (~ **tan ayağı** veya ~ **tan ~a**) hepsi, bütünü, bir uçtan öbür uca kadar

3-6 / 85-22

başak Arpa, buğday, yulaf vb. ekinlerin taneleri taşıyan kılçıklı başı

24-8 / 36-17

başıboş 1. Bağlanmamış, serbest bırakılmış

49-25 / 58-29 / 60-32

~ **bırakmak mec.** üstünde hiçbir baskı veya denetim bulundurmamak, kendi havasına bırakmak

58-29

başka 1. Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge

6-6 / 30-10 / 37-19 / 66-11 / 72-5 / 78-9

2. *edat* "Ayrıca, üstelik, bir yana" anlamlarında -dan / -den baş ka biçiminde kullanılan bir söz

17-16, 19 / 31-20, 21 / 72-7

3. Nitelik yönünden alışılmışın dışında bir üstünlüğü olan

başlamak 1. Bir işe girişmek, harekete geçmek

23-6 / 31-16

2. Olmak, oluşmak, ortaya çıkmak, doğmak 1-9 / 21-28 / 29-3 / 47-12 / 52-43 / 53-13

3. Çalışır, işler, yürür duruma gelmek

73-7

4. Etkisini göstermek

3-8 / 50-32 / 53-9

baş ucu Yatılan bir yerin baş konulan yönü veya yakını

38-9

başyastık 1. "Önem veya yönetim bakımından ileride olan, en önemli, en üstün" anlamlarında birleşik kelimeler yapan bir söz

52-34

batı 1. Yeryüzündeki başlıca dört yönden güneşin battığı yön, gün indi, garp

28-12 / 44-20 / 74-19

2. astr. ve coğr. Güneşin 22 Martta ve 23 eylülde battığı nokta

53-26 / 32-19

batı Yeryüzündeki başlıca dört yönden güneşin battığı yön, gün indi, garp

28-12 / 32-19

batık Batmış

79-14

batmak 1. Bir sıvının üstündeyken içine gömülmek

84-7

2. Dünyanın dönüşü dolayısıyla güneş, ay ve yıldız ufkun altına inmek

28-6,11 / 36-3, 11 / 40-24, 29 / 53-23,

24, 33 / 71-6 / 80-34 / 81-4 / 87-14

3. *mecazi* Daha kötü bir duruma

uğramak. Yok olmak

83-6

bayan Hanım yerine kullanılan bir unvan

13-4, 7, 10, 13

bayrak Bir milletin, belli bir topluluğun veya bir kuruluşun simgesi olarak kullanılan, renk ve biçimle özelleştirilmiş, genellikle dikdörtgen biçiminde kumaş, sancak

60-33 / 68-23, 26, 30 / 69-8 , 27 / 85-18 / 86-10

baygın Bayılmış, kendinden geçmiş
36-4

bayılmak Bayılmasını sağlamak, bayılmasına yol açmak
33-35

bayram 1. Millî veya dinî bakımdan önemi olan ve kutlanan gün veya günler. 18-2, 3 / 60-19

2.*mecazi* Sevinç, neşe
61-14 / 65-33

bazan → bazen

bazen Ara sıra, arada bir, kimi vakit
28-29 / 44-25

bazı Ar. za. Ara sıra, arada bir, kimi vakit. 8-6

be ünl.(Teklifsiz konuşmalarda) Ey, hey, yahu
74-29 / 81-6

Bebek öz. is. İstanbul'da bir semt
79-27

beklenti is. Bir olgunun sonunda gerçekleşmesi beklenen şey

78-36

beklemek Bir iş oluncaya, biri gelinceye kadar bir yerde kalmak, durmak

17-14 / 23-30 / 49-37 / 56-10 / 80-28

bekletmek Beklemek işini birine yaptırmak

46-31

bel İnsan bedeninde göğüsle karın arasında daralmış bölüm

49-10

beli(ğ) Kusursuz

18-8

belâ İçinden çıkılması güç, sakıncalı durum

86-2

belirmek 1. (Önce belli veya görünür olmayan bir şey) Ortaya çıkmak, tezahür etmek

1-4

belki Ar. bel +Far. ki Muhtemel olarak, olabilir ki

1-9 / 6-3 / 20-14, 33 / 29-12 / 43-19 / 51-27 / 52-48 / 58-18 / 60-26 / 79-16, 12 / 80-32

belli Gizli olmayan, ortada olan, anlaşılan, bedihi, zahir, aşikâr

66-20

~ **belirsiz** Yarı belli. 29-2

belirsiz sı. Belli Olmayan, bilinmeyen

44-6

bembeyaz Çok beyaz veya her yanı beyaz, apak

26-15

ben Tekil birinci kişiyi gösteren zamir

3-16 / 4-7 / 7-7 / 9-19 / 10-1, 2, 9, 17, 22 / 15-5, 10 / 18-10 / 20-9 / 23-39 / 23-45, 50 / 26-6, 8 / 27-11, 16x2 / 33-13 / 37-19, 21, 25, 27 / 41-7 / 43-21 / 45-22, 24 / 46-6, 15 / 49-3, 6, 21, 37 / 50-32, 44, 45, 46x2 / 51-12 / 52-38 / 54-21 / 58-7 / 60-2, 3, 10 / 61-1, 5, 12 / 62-3, 6, 9x2, 18, 19 / 65-26 / 66-10, 22, 23x3 / 67-28 / 69-18, 23 / 71-24x2, 32x2 / 72-2, 5x3, 7 / 74-15, 23x2, 30, 31, 36 / 77-1, 2, 21, 24, 38 / 79-23 / 80-20 / 83-3, 8, 29 / 84-17, 10, 27, 36 / 86-2X2, 30 / 87-5

~ **siz** Ben olmadan

80-36

bencil Yalnız kendini düşünen, kendi çıkarlarını herkesinkinden üstün tutan, hodbin, hodkâm, egoist

34-20

bencileyin esk. Benim gibi

50-20

bengi Sonu olmayan, hep kalacak olan, ölümsüz, ebedî

33-34 / 85-16

bengilik Ölmezlik, ebedilik

83-28

beniz is. ~ **solmak** yüzünün rengi sararmak

66-28

bensiz → ben

benzemek İki kişi veya nesne arasında birbirini andıracak kadar ortak nitelikler bulunmak, andırmak

46-4

benzer Nitelik, görünüş ve yapı bakımından bir başkasına benzeyen veya ona eş olan, müşabih, mümasil

39-7

benzetmek Bir şeyde başka şeye benzeyen yönler bulmak

74-33

beri Çıkma durumundaki kelimelerden sonra getirilerek bir işin başlangıcını gösterir

66-4

berraklık Berrak olma durumu, duruluk

30-26

besili Semiz, semirtilmiş

79-42

beslemek mec. Bir duyguyu gönülde yaşatmak

45-11

beslenmek Kendini beslemek

31-9

besli → besili

beste Bir müzik eserini oluşturan parçaların bütünü

51-35 / 79-34

beş İkidenden bir artık olan

43-2

beşik Süt çocuklarını yatırmaya ve sallayarak uyutmaya yarayan, tahta veya demirden yapılmış sallanır bir çeşit küçük karyola

23-14 / 52-30 / 53-28, 36

beter Daha kötü

60-9

beton Çimentonun su yardımıyla kum, çakıl gibi maddelerle karışması sonucu oluşan sert, dayanıklı, bağlayıcı, yapay yığılma

79-26

bey Boy gibi küçük bir toplumun veya küçük bir devletin başkanı

39-18

beyaz 1.Ak, **kara** karşıtı

9-11 / 30-23 / 34-20 / 40-10 / 80-2

2. Bu renkte olan

1-3 / 31-23 / 33-18 / 38-15

beyin Kafa tasının üst bölümünde beyin zarı ile örtülü, iki yarım yuvar biçiminde sinir kütesinden oluşan, duyum ve bilinç merkezlerinin bulunduğu organ, dimağ

51-4 / 72-37 / 73-14, 15.

bezginlik Bezgin olma durumu, usanç, yorgunluk

56-21

bıçak Bir sap ve çelik bölümden oluşan kesici araç

56-13

bıkmak Tekrarlanması, sürüp gitmesi yüzünden bir şeyden doymunluk veya yorgunluk duyarak onu istemez duruma gelmek, usanmak

67-30

bırakılmak Bırakmak, vazgeçilmek işine konu olmak, terk edilmek

23-17

bırakmak 1. Ayrılmak, terk etmek: Beni bırakma

16-5

2. Engel olmamak

36-27 / 52-40 / 81-14

3. (-) (Bulunduğu veya dokunduğu yerde) Oluşturmak, meydana getirmek

8-10

4. Koymak, sahiplik hakkını başkasına vermek

23-28

5. Salıvermek

51-23

bıçare Çaresiz, zavallı kimse

18-4

bıçilmek Bıçme işine konu olmak

77-28

biçim Dış görünüş, şekil

6-6 / 51-8 / 74-39 / 83-25

biçme is. Biçmek işi

72-13

bile Aynı zamanda, da, de, dahi,: “Bir damlası bile deniz hakkında bize ilmi bir fikir vermeye yetişir.” –R. H. Karay. (21-26 / 23-34 / 37-30 / 39-10 / 50-41)

bilek Elle kolun, ayakla bacağın birleştiği bölüm

36-19

bilmek 1. Bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak 31-3 / 80-21

2.Tanımak, hatırlamak

10- 5

3. Anlamak

15-3, 6, 9, 12

3. Bir bilim veya sanat dalında yeterli olmak

18-6

4. -a / -e ekli fiilimsilerle yeterlik bildiren birleşik fiiller oluşturur

18-7 / 26-6, 7 / 33-28 / 34-10 / 79-29, 36 / 80-13

5. Geniş zamanın olumsuz 1. tekil kişisi olarak kullanılınca duraksama, şaşma, tereddüt anlamını verir

36-25 / 40-2

6. İnanmak

80-36

bilezik Bileğe süs için takılan halka

36-19

bilinç Algı ve bilgilerin zihinde duru ve aydınlık olarak izlenme süreci, şuur

47-11

bilinmek Bilmek işine konu olmak, anlaşılmak, öğrenilmek

29-12

bilinmeyen Değeri belli olmayan, bilinmeyen (nicelik), bilinmedik, meçhul

38-21

bilinmez 1. Anlamı gizli ve anlaşılması güç olan, muğlak

13-6 / 32-21

bilışmek Karşılıklı olarak birbirini tanıma, muarefesi olma işi

80-39

bin 1. On kere yüz, dokuz yüz doksan dokuzdan bir artık

49-41 / 54-4

2. Bu sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam, 1000 M

62-20, 21 / 72-19

3. mec. Bir isimden önce geldiğinde aşırılık ve çokluk bildirir

21-23 / 28-30 / 38-20 / 78-24 / 80-4

~ **bir** pek çok, çok sayıda

59-30

~ **de bir** seyrek

72-19

binbaşı Orduda rütbesi yüzbaşı ile yarbay arasında bulunan ve asıl görevi tabur komutanlığı olan subay

54-9, 11, 18

binici Ata iyi binen kimse

68-16

binlerce Birçok bin; pek çok

21-6 / 44-19 / 58-12 / 83-25

binme (Bisiklet, motosiklet, binek hayvanı için) Kullanmak işi

68-9

binmek Bir yere gitmek için tren, vapur, uçak, otomobil gibi bir taşıtta yer almak

44-10 / 80-8

bir Bu sayı kadar olan

5-4 / 6-7 / 7-2, 6, 18 / 8-14 / 9-2, 7, 9, 17 / 20-21 / 22-6 / 30-7 / 33-28 / 34-10, 17 / 37-3 / 39-21 / 43-2 / 47-2 / 52-49 / 56-27 / 57-18, 33 / 62-18 / 64-19 / 67-11 / 73-2, 14 / 78-34 / 84-15 / 86-12, 18

2. Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösterir

1-7 / 3-3, 7, 14 / 5-2 / 6-2, 3, 5, 16 / 7-14 / 8-2, 5, 6, 12, 13, 19, 21 / 9-11, 17 / 10-10 / 13-2, 8, 12 / 15-7, 11 / 16-4, 9 / 20-4, 14, 17, 19, 31, 32 / 21-12, 18, 32, 33 / 22-5, 7, 9, 11 / 23-5, 6, 18, 19, 20, 21, 23, 38, 47 / 24-2 / 26-6, 11 / 27-3, 4, 6, 7, 13, 20 / 28-2, 7, 13, 14, 22, 26, 29, 32 / 29-1, 16, 17 / 30-10, 27, 31, 32, 35

/ 31-3, 5, 7, 19, 25, 26 / 32-7, 10, 13, 16, 18, 22, 23 / 33-3, 5, 19, 24, 25, 30 / 34-3, 16, 19 / 36-2, 9, 10, 12, 13, 24 / 37-6, 15, 17 / 38-2, 10, 15, 23, 24 25 / 39-8, 17, 18, 19, 23, 26, 28 / 40-2, 3 / 41-4, 7 / 43-3, 13, 14, 25, 28 / 44-6, 9, 10, 13 / 45-2, 4, 10, 18, 20 / 46-2, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19 / 47-2, 5, 8, 9, 11, 13 / 49-12, 13, 28, 34, 36 / 50-6, 17, 24, 26, 33, 34, 36, 37, 39, 42 / 51-1, 5, 9, 14, 17, 21, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 37, 38, 42, 47 / 52-3, 4, 8, 10, 15, 17, 26, 33, 35, 36, 48 / 53-5, 12, 29, 31, 32, 33, 34, 37 / 54-3, 5, 21, 23, 30 / 56-6, 13 / 57-6, 13, 14, 21, 22, 25, 26, 29, 30, 31 / 58-10, 13, 14, 17, 19 / 59-2, 12, 17, 20, 23 / 60-2, 10, 15, 17, 19, 27, 28, 31, 32 / 61-5 / 62-26 / 64-2, 15, 23, 26 / 65-2, 6, 9, 12, 20 / 66-10, 11, 14, 15, 19 / 67-10, 22, 29 / 68-4, 7, 8, 25, 32 / 69-10, 11, 15, 16, 19, 25, 30, 31 / 71-2, 4, 10, 12, 15, 17, 19, 22, 23, 27, 28, 29, 30, 31 / 72-1, 2, 18, 21, 28, 33, 34, 35 / 73-3, 6, 10, 11, 12, 16, 17, 20, 25 / 74-2, 4, 5, 20, 34, 35, 36, 37, 38, 43 / 75-8, 13 / 77-1, 2, 5, 13, 21, 29, 31, 33, 34, 36 / 78-3, 4, 5, 12, 18, 19, 25, 32, 35, 39 / 79-9, 10, 14, 21, 22, 27, 31, 36, 42 / 80-6, 15, 18, 27, 29, 30 / 83-2, 7, 13, 22, 23 / 84-12, 15, 18x2, 27 / 85-1, 5, 8, 15 / 86-16, 18

3. Eş, aynı, bir boyda

21-22 / 36-17 / 43-22 / 51-8 / 69-8

4. Sıfat veya zarf durumunda başına geldiği kelimelere kuvvet, istek veya kesin olmayan anlamlar katar

6-6 / 8-3 / 23-40 / 37-29 / 66-29 / 67-18

/ 71-26 / 72-10, 30 / 79-23

5. Tek

39-2 / 87-7

6. Sadece

22-7 / 36-5

7. (Tekrarlanarak) Bir kez

67-14 / 74-27

~ **an** çok kısa bir süre için kullanılır

3-2 / 16-8 / 68-17, 20

~ **anda** Çabucak

40-7

~**arada** toplu bir durumda, birlikte, toplu olarak

81-7

~ **bakışta** İlk görüşte

8-3

~ ~ ayrı ayrı, birer birer

10-16 / 45-13 / 57-9

~ ..., ~ (veya ~ **de**) hem... hem

65-24

~ **de** ... ve olana katarak, fazladan

39-2 / 40-9 / 66-13

~ **daha** 1) bir kez daha

1-13

2) hiçbir zaman

33-29 / 60-16

~ **damla sı.** Çok az

57-33

~ **defa** olup bitti anlatan cümlelere katılır

23-3 / 69-1

~ **hoş** tuhaf bir şekilde, garip

34-30

~ **tanem** sevgi sözü

65-26

~ **vakit** (veya **vakitler**) geçmiş zamanda

52-9

~ **yanda** (**yandan**).... ~ **yanda** (**yandan**) bir tarafta (taraftan), hem... hem

65-19

~ **zaman** (veya **zamanlar**) geçmiş zamanda, eskiden, vaktiyle

69-18 / 78-35

biraz 1. Kısa bir süre için

32-3 / 80-33, 38, 39, 40, 41

2. Yeterince değil, yeter ölçüde değil

3. sı. Az miktarda, çok değil

80-81 / 81-13

birbiri 1. Karşılıklı olarak biri ötekini, öteki de onu

21-28 / 84-6

2. Biri diğerinin yanı sıra: Günler birbirini kovalar. Birbiri ardınca on kişi geldi

6-13 / 40-15, 17, 27, 28

birden 1. Bir defada, hepsi bir arada
74-41

2. Ansızın, hemencecik
13-6 / 23-12 / 29-18 / 40-7 / 46-18 / 71-
21, 24

birdenbire Ansızın, hemencecik,
beklenmedik bir sırada
68-28

birer Bir sayısının üleştirme sayı sıfatı,
her birine bir
21-8 / 57-16, 23 / 74-12

biri 1. Bir tanesi
52-42 / 71-28 / 78-25

2. Bilinmeyen bir kimse
58-2 / 58-5 / 60-15 / 86-18

birleşmek Ayrı iken tek bir bütün
durumuna gelmek
21-22

birlikte Yanında, beraberinde
33-4 / 40-5 / 49-40

birtakım Belirsiz olarak çokluğu anlatır
(nitelediği isim çoğul durumunda olur),
kimi, bazı
57-2 / 84-1

bit Yarım kanatlılar alt takımına giren,
insan ve memeli hayvanların vücudunda
asalak olarak yaşayan böcek, kehle
84-6

biteviye, bitevi Aynı biçimde, sürekli
olarak
44-11 / 57-11, 14

bitki Bulunduğu yere kökleriyle
tutunup gelişen, döl veren ve hayatını
tamamladıktan sonra kuruyarak varlığı
sona eren, yosun, ot, ağaç gibi canlıların
genel adı, nebat
66-25 / 72-20

bitkin Gücü tükenmiş olan, çok yorgun
83-22

bitmek 1. Tükenmek
40-7 / 50-14 / 87-8

2. Sona ermek, tamamlanmak
14-2 / 20-14 / 23-48 / 26-2 / 27-12 / 47-
12 / 74-39 / 77-5 / 80-15 / 87-17

bitmez tükenmez (veya **bitip
tükenmez**) hiç bitmeyen, sonu
gelmeyen, uçsuz bucaksız
44-17 / 56-12

bitmezlik Sona ermezlik, nihayetsizlik
39-22

biz Çoğul birinci kişi zamiri
10-3 / 18-3 / 19-8 / 22-10 / 28-30 / 29-
20 / 40-5 / 43-25 / 45-12 / 46-4 / 51-31,
33, 35 / 52-12, 26 / 59-28 / 61-12 / 64-
18 / 68-21 / 79-19 / 80-16, 28 / 81-6 /
84-4 / 85-1, 4, 21

Boğaz İstanbul boğazı. Karadeniz'i
Marmara denizine bağlayan boğaz
78-32 / 80-25

Boğaziçi Karadeniz'i Marmara
üzerinden Akdeniz'e bağlayan iki

boğazdan kuzeyde olan İstanbul

boğazının iki yakasına verilen ad

79-25

boğuk is. ~ ~ boğuk bir biçimde, kısık kısık

59-4

bohça İçine çamaşır, elbise gibi şeyler koyup sarmaya yarayan dört köşe kumaş

23-6 / 78-26

bol (Nicelik bakımından) Olağandan veya alışıldandan çok, **kıt** karşıtı

3-19 / 37-15 / 66-11

bolluk Her şeyin bol olma durumu

65-33 / 71-16

bomboş Büsbütün boş

60-11

boş 1. İçinde, üstünde hiç kimse veya hiçbir şey bulunmayan

32-14 / 34-20 / 45-20 / 56-14 / 59-7 / 69-30

2. mec. Verimsiz

49-33 / 83-14

3. mec. Anlamsız

52-29

4. mec. Bir işe yaramayan

71-33 / 87-17

~ **yere** boşuna

46-27 / 62-19

boşalmak 1. Boş duruma gelmek, içinde bir şey kalmamak, inhilâl etmek

60-4

2. Dışarıya akmak, dökülmek

21-32

boşaltmak 1. Boş duruma getirmek

60-8

2. Dökmek, boca etmek

32-17

boşanmak Birdenbire ve bol bol akmak

61-7

boşlamak Bırakmak

74-30

boşluk İçinde hiçbir cisim bulunmayan uzay, vakum

65-18 / 74-5 / 85-13

boşuna Boş yere, yararsız, gereksiz, beyhude, nafile, tevekkeli

49-10 / 86-22

boy Uzunluk

36-17 / 67-2

~ **u** (bir isim tamlamasında tamlanan olduğunda) süresince, boyunca

81-8

boyu Boyu olan

39-19 / 66-21

boyun 1. Gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi

32-19 / 46-11

~ **bükme** Acındırıcı, çaresiz bir durumda kalmak

46-11 / 67-8

boyunca 1. Boyu ve uzunluğu kadar

51-46 / 52-47 / 69-20

2. Sürdüğü zaman kadar, süresince
20-7

boz Açık toprak renginde olan
49-13 / 51-43 / 53-19 / 66-28

bozkır Kurakçıl otsu bitkilerden oluşan,
sıcak ve ılıman iklimlerde geniş alanlara
yayılan, ağaçsız doğal bölge, step
32-16 / 69-20

bozmak Bir yein, bir şeyin düzenini
karıştırmak
28-9

böcek Kelebek, kurt ve tırtılın dışında
kalan küçük hayvancıklara verilen ad
20-19 / 31-7 / 66-25 / 84-4

böğür → el

bölüşmek İki veya daha çok kimse
aralarında herhangi bir şeyi paylaşmak,
üleşmek, payını almak, taksim etmek
4-2 / 60-22 / 77-15

böyle 1. Bunun gibi, buna benzer
9-18 / 72-8

2. Bu yolda, bu biçimde
9-18 / 17-21 / 21-26 / 41-2 / 44-1, 11 /
53-6

3. Bu derece
81-5

bu 1. sı. Yerde, zamanda veya söz
zincirinde en yakın olanı gösterir
10-6, 8 / 15-5, 7 / 19-2, 5, 7 / 21-12, 14,
15, 20, 22 / 22-6 / 23-2, 8, 42, 50 / 24-2,

/ 28-3 / 30-34 / 32-25 / 33-9, 12, 18, 23,
27, 30, 34, 37 / 34-4, 5, 7, 8, 11, 21, 27 /
36-4, 25 / 38-10, 18 / 39-9, 24 / 41-3 /
43-8, 21, 28 / 45-15, 24 / 49-32 / 50-11,
12, 23 / 51-20, 33 35, 41, 44, 45 / 52-3 /
53-1 / 54-25 / 56-23 / 57-11, 23 / 58-12,
19, 30 / 59-5, 14, 21 / 61-3, 4 / 63-1 /
64-2, 18 / 65-14 / 66-6, 16, 19, 29, 30 /
67-1, 5, 6 / 72-14, 24 / 73-12, 18, 24 /
74-9, 10, 17, 23, 24, 29, 33, 39 / 77-7, 8,
10, 30 / 80-10 / 83-15 / 84-16, 34 / 86-
11 / 87-2, 8

2. zm. En yakında bulunan bir varlığı
veya biraz önce anılan bir şeyi işaret
yolu ile belirtmek için kullanılır.
(Çekim sırasında **bunu**, **buna**, **bunda**,
bundan, biçimlerine girer. Çoğulu
bunlar)

11-2 / 17-19 / 20-16 / 23-22 / 27-20 /
34-7 / 39-22, 28 / 50-33 / 52-11, 41, 48 /
53-6 / 54-17 / 71-31 / 74-23 / 77-8, 23,
24, 25 / 80-15, 27 / 81-13 / 83-6, 18

~ **gün** → bu gün

~ **gün** → o gün (bu gün)

bucaksız → uçsuz

bu gün İçinde bulunduğumuz çağ,
zaman

79-16

buğdaysı Buğdayı andıran

36-17

buğu Isı etkisiyle gaz durumuna geçen

sıvı

13-8

buğulanmak Üzerinde buğu oluşmak,
buğu ile kaplanmak

33-17

buhar Isı etkisiyle sıvıların ve bazı
katıların dönüştükleri gaz durumu

37-5

bulmak 1. Arayarak veya aramadan, bir
şeyle, bir kimse ile karşılaşmak

3-14 / 50-19 / 58-15 / 62-9 / 65-12 / 67-
28 / 75-6

2. Kaybedilen bir şeyi yeniden ele
geçirmek

80-24

3. Varlığı bilinmeyen bir şeyi ortaya
çıkartmak, keşfetmek

13-13

4. (yard) Erişmek

26-2 / 79-3 / 84-17

5. İstenilen şeye kavuşmak, nail olmak

52-20

buldurmak Bulmak işini yaptırmak

75-6

bulunmak Bulmak işine konu olmak

3-20

buluşmak 1. Bir araya gelmek

3-4

2. Önceden belirlenmiş bir yer ve
zamanda bir araya gelmek

19-6 / 31-26 / 60-21 / 78-20

3. Kavuşmak

79-2

bulut Atmosferdeki su damlacıkları ve
buz taneciklerinin görülebilir yoğunluk
kazanmasıyla oluşan, biçimleri,
yükseklikleri ve yol açtıkları hava
olaylarıyla birbirinden ayrılan yığınlar

1-1, 2 / 7-5, 21 / 23-20 / 26-12 / 30-29 /
32-3, 8 / 33-24 / 40-25 / 43-16, 18, 22,
26, 34 / 44-14, 16, 18, 19, 21, 23, 26 /
45-1, 3, 5, 9, 13 / 50-8x2 / 51-31, 43 /
53-19 / 54-22 / 59-27 / 60-30 / 62-26 /
64-9, 22 / 66-28 / 67-31 / 68-19 / 72-33
/ 78-13, 33 / 80-12 / 84-29 / 86-17

bunca 1. Epey, çok

79-13

2. Bu kadar, bu denli

79-44

bura Bu yer

58-28 / 64-8, 24, 74-30 / 87-3

buram Duman, koku vb. çok etkili bir
biçimde yayılarak

33-16

burcu burcu Pek güzel bir biçimde

33-26

burç (I) Kale duvarlarından daha
yüksek, yuvarlak, dört köşe veya çok
köşeli kale çıkıntısı

85-2

buruksu Buruğa benzer, buruk gibi

33-25

buruşmak Düzgünlüğü bozulmak,
üzerinde kırışık ve katlamalar olmak

9- 9

but → sen

buz ~ **dağı** Kutup bölgelerinde
buzullardan koparak akıntılarla yer
değiştiren büyük buz parçası, aysberg

44-23

~ **gibi** Çok soğuk

59-14

bükülmek Bükme işine konu olmak,
katlanmak

7-11

bülbül Kara tavukgillerden, sesinin
güzelliği ile tanınmış olan ötücü kuş

74-3

bütün 1. Birlik, tamlık

72-20

~ **ünle** birliğiyle, tamamıyla

~ ~ büsbütün

2. Eksiksiz, tam: bir oturuşta bütün bir
ekmeği yedi

17-20 / 21-20 / 31-15 / 47-7 / 50-28 /
51-18 / 59-5 / 61-8 / 64-23 / 77-21 / 81-
9

3. Çok sayıdaki varlık ve nesnelerin
hepsi, bütünü: Bütün ağaçlar çiçek açtı
12-6 / 21-21 / 23-22 / 27-8 / 36-18 / 40-
33 / 45-16 / 56-22 / 66-9.

büyü mec. Karşı durulmaz güçlü etki:

Müziğin büyüüne kapıldık

47-3

büyülü Büyü gücü olan, sihirli

50-29

büyük 1. (Somut nesneler için)
Boyutları benzerlerinden daha fazla
olan, **küçük** karşıtı

13-12 / 37-20, 21, 27 / 39-15 / 43-6, 15

2. (Soyut kavramlar için) Çok,
ortalamayı aşan: Büyük üzüntü. (29-9 /
33-21 / 78-15 / 85-10 / 87-7, 8

3. Üstün niteliği olan: Büyük ulus.
Büyük başarı

37-21

büyümek 1. Yetişmek

53-38 / 72-10

2. Artmak, güçlenmek, şiddeti artmak

81-25

3. Önemli

54-3

büyütmek Yetiştirmek, bakmak

61-20

C

Cafo Bir erkek adının kısaltılmışı

54-14

cam 1. Soda veya potas katılmış silisli kumun ateşte eritilmesiyle yapılan sert, saydam ve çabuk kırılır cisim

73-12 / 74-12

2. Pencere

8-9 / 23-19 / 28-26, 32 / 73-3

can 1. İnsan ve hayvanlarda yaşamayı sağladığına ve ölümle vücuttan ayrıldığına inanılan madde dışı varlık

72-23 / 75-10 / 86-4, 29

2. Kişi

51-24

3. Yaşama

52-1

4. Yakınlık duygusu belirten bir seslenme sözü

65-32 / 66-25

~ **sıkıntısı** yapılacak bir iş olmamaktan ve hiçbir şeyle oyalanma imkanı bulunamadığı için duyulan tedirginlik, bunalım. (56-12 / 78-15)

canlanmak Gücü artmak, diri duruma gelmek

37-13

cehennem Dinî inanışlara göre, dünyada günah işleyenlerin öldükten sonra ceza görecekleri yer, tamu

51-5 / 78-19

cendere mec. Manevi baskı

51-44

cennet Dinî inanışlara göre dünyada iyilik yapanların, günahsızların, öldükten sonra sonsuz bir mutluluğa kavuşacakları yer, uçmak (II), behişt
43-12 / 52-4 / 54-7 / 80-24

cenup esk. Güney

43-24

cep Genellikle bir şey koymaya yarayan, giysinin belli bir yeri açılarak içine yerleştirilen astardan yapılmış parça

67-22

ceset Ölü beden, naaş

71-23

ceylan Çift parmaklılardan, boynuzlugiller familyasından, çöllerde yaşayan, çok hızlı koşan, gözlerinin güzelliği ile tanınan, ince bacaklı, zarif, memeli hayvan, ahu, karaca, gazal

68-4, 6

çoşkun Coşmuş olan

33-31

çoşmak Duygu ve düşünceleri güçlü bir tepki ile dışarı vurmak, galeyan etmek
43-9

cömert *Mecazi* Verimli

3-16 / 72-16

cumhuriyet Milletin, egemenliği kendi elinde tuttuğu ve bunu belirli süreler için seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullandığı yönetim biçimi

18-1, 12

cüce mec. 1. Boyu, normalden çok daha kısa olan (kimse)

54-26

2.*Mecazi* Gelişmemiş (bitki)

51-15

cümbüş Eğlence

52-2

cümle Bütün, hep

23-15

Ç

çabuk Alışıldan veya gösterilenden daha kısa bir zamanda, tez, yavaş karşıtı
79-44

çadır Keçe, deri, kıl dokuma, sık dokunmuş kalın bez veya plastik maddelerden yapılarak direklerle tutturulan, taşınabilir barınak, çerge, oba, otağ
46-10

çağ Kendine özgü bir özellik taşıyan zaman parçası, dönem, devir
81-8

çağıldak Sular akarken taşlara, kayalara çarparken çıkardığı "çağıl çağıl" ses
65-31

çağırmak 1. Herhangi birinin bir yere gelmesini istemek, davet etmek
20-17, 18 / 37-25 / 58-20

2. *Halkdili* Yüksek sesle şarkı, türkü söylemek
20-18 / 83-27

çağlamak *mecazi* Coşmak
81-14

çağrı Birinin bir yere gelmesini isteme, davet
21-11 / 50-22 / 81-17

çakal Etoburlardan, sürü hâlinde yaşayan, kurttan küçük bir yaban hayvanı (*Canis aureus*)

51-1

çalık Çarpık
85-28

çalkantı *mecazi* Kargaşa ve bunalımın yol açtığı düzensiz, karışık, sıkıntılı durum
78-29

çalmak 1. Başkasının malını gizlice, almak, hırsızlık etmek, aşırnak
10-15 / 75-10

2. Vurarak veya sürterek ses çıkartmak
68-31 / 79-35 / 81-14

3. Ses çıkarmak, ses vermek
45-23 / 62-, 4 / 81-14

4. Bir müziği dinlemeyi sağlayan aleti çalıştırmak
72-30

çamaşır came-şuy (came giysi, şuy yıkayan) Yıkanması gerekli olan, kirli giysi, iç giysi.
67-17

çapkın Cinsellik hatırlatan
36-22

çaresiz 1. Çaresi bulunmayan, onulmaz
50-42 / 21-21

2. İster istemez
22-9

çark 1. Bir eksenin döndürdüğü tekerlek biçimindeki makine parçası

73-7

2. *askerlik* Herhangi bir askerî birliğin, biçimini ve düzenini bozmadan kanatlarından biri çevresinde dönerek yön değiştirmesi, düzen

72-6

çarmıh, çarmık

~ **a vurmak** Haç biçimindeki darağacına çivilemek

86-20

çarpmak 1. Hızla değmek, vurmak

56-28

çatı 1. Bir yapının, bir evin damını kuran parçaların bütünü

74-20

2. Gökyüzü

75-12

çatlamak 1. Parçaları ayrılıp dağılmayacak biçimde yarılmak

52-3

2. mec. Sıkıntı, yalnızlık, sabırsızlık, kıskançlık, gibi ruhi durumları aşırı derecede duymak

73-13 / 77-12

çay Dereden büyük, ırmaktan küçük akarsu

46-7

çekilmek 1. Azalmak veya yok olmak

56-2

2. Bir yerden uzaklaşmak, bir yere uğramamak

38-26

3. Bir yere, bir duruma geçmek

74-19

çekiştirmek mec. Bir kimsenin köü taraflarını uzun uzadıya sayıp dökmek

74-28

çekmek 1. Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek

30-31 / 86-9

2. Bir yerden bir şeyi yukarı veya aşağı almak

27-11

3. (Güç durumlara) Uğramak, dayanmak, katlanmak

41-2

Çekip gitmek bırakıp gitmek, ayrılmak, savuşmak

83-3

Çekip götürmek Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek

53-3

çelimsiz Güçsüz, nahif

54-27

çerçeve çar-çube dört çubuk Resim, yazı, ayna gibi şeyleri süslemek veya bir yere asılabilecek duruma getirmek için bunlara geçirilen kenarlık

6-14

çeşit Far. çeşiden “tatmak” fiilinden Türlü

49-41

çeşme Çoğunlukla herkesin yararlanması için yapılan, borularla gelen suyun bir oluktan veya musluktan aktığı, yalaklı su hazinesi veya yapısı

3-19 / 5-1 / 10-11 / 30-26 / 51-47 / 52-40 / 67-9

çetin sı. Amaçlanan duruma getirilmesi, elde edilmesi, çözümlenmesi, işlenmesi güç veya engeli çok olan, müşkül

52-2

çevirmek Bir şeyin yönünü değiştirmek: Arkasını çevirmek. “Nefes nefese koşan anneme, başını çevirmeden cevap verdi.” –Y. Z. Ortaç. (64-6)

çevre is. Bir şeyin yakını, dolayı, etraf

46-7

çığlık is. Acı acı veya ince ve keskin bağırma, feryat, figan

58-14

~ ~ a çığlık atarak bağırıp çağırarak

79-35

çığırışmak Hep birden bağırıp çağırarak gürültü etmek

66-25

çıkarma is. Çıkarmak işi

23-6

çıkarmak (Birin veya bir şeyin) Çıkmasını sağlamak, çıkmasına sebep olmak

39-20 / 86-5

çıkın Bir beze sarılarak düğümlenmiş küçük bohça

31-25

çıkma 1. İçeriden dışarıya varmak, gitmek

84-7

2. Bir şeyin yukarısına varmak veya yükselmek

20-5 / 23-46 / 49-2, 14

3. Bulunduğu yeri bırakıp başka yere geçmek, taşınmak, ayrılmak

46-34

4. Bir sebeple bulunulan yerden ayrılmak

69-20

çıkma Sonu kapalı, çıkış yeri olmayan, hiçbir yere ulaşmayan (yol, sokak)

74-29

çınar bot. İki çeneklilerden, 30 m’ ye kadar uzayabilen, gövdes kalın, uzun ömürlü, geniş yapraklı bir ağaç (Platanus)

21-4 / 34-1, 2, 5

çingirak Küçük çan

69-32

çıplak 1. Üstünde bulunması gereken giysi, örtü vb. bulunmayan

69-19

2. Üzerinde bitki bulunmayan

32-5, 16

çıra Çam gibi reçineli ağaçların yağlı ve çabuk yanmaya elverişli bölümü

52-8

çırılçıplak 1. Çırçıplak

20-24 / 26-7 / 38-7 / 72-2

çırpınmak *mecazi* Ne yapacağını şaşırmış bir durumda üzülme ve telaşlanmak

69-28

çırpınış is. Çırpınma işi veya biçimi

49-33

çiçek is. 1. Bir bitkinin, üreme organlarını taşıyan çoğu güzel kokulu, renkli bölümü. 9-9 / 39-15 / 49-39

2. Çiçek açan kır veya bahçe bitkisi

23-31, 36 / 32-24 / 37-14 / 65-3 / 66-30

çift Birbirini tamamlayan iki tekten oluşan (nesneler)

30-7

çiftleşmek Bir şey tekken bir tanesinin daha katılmasıyla iki olmak

83-12

çiğ, çiy Havada buğu durumundayken akşamın ve gecenin serinliğiyle yerde ve bitkilerde toplanan küçük su damlaları, şebnem

7-5, 21

çile çille < (çihil “40” kelimesinden) *mec.* Zahmet, sıkıntı

11-2, 20 / 49-18, 41 / 52-1

çimenler Kendiliğinden yetişmiş çim

33-31

çini Sırlı ve süslü, pişmiş balçıktan yapılmış olan: Çini oba. Çini vazo. 9-7

çirkin 1. Göze ve kulağa hoş gelmeyen, **güzel** karşıtı

20-28 / 51-2, 26 / 73-19

2. Yakışık almayan

77-26

çisenti Toz gibi ince yağın (yağmur) 28-4

çisil çisil Toz gibi ince ince yağın

64-22

çizgi 1. *mecazi* Bir durumdan başka bir duruma atlanan, geçilen yer, sınır

71-34

2. *mec.* Hatıra

36-5

çizmek Resmini yapmak, resmetmek 6-4

çoban Koyun, keçi, sığır, manda sürülerini otlatan kimse 27-18 / 32-5

çocuk 1. Küçük yaştaki oğlan veya kız 42-1 / 43-1 / 43-6, 10, 15 / 51-8 / 59-2 / 79-22

2. Soy bakımından oğul veya kız, evlat 46-18

çoluk çocuk Çocuklarla birlikte aile topluluğu

80-7

çocukluk İnsan hayatının bebeklikle ergenlik arasındaki dönemi

79-22

çoğalmak Azken çok olmak, çok duruma gelmek

20-11

çok 1. sı. Sayı, nicelik, değer, güç, derece vb. bakımından büyük ve aşırı olan, az karşıtı

40-3, 4 / 52-16 / 79-16 / 83-13

~ **tan** (veya **tandır**) za. Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri, çoktandır

23-45, 48 / 46-31

çorba Sebzeyle veya etle pişirilen hazırlanan sıcak içecek

56-25 / 61-2

çökmek 1. Çömelmek, oturmak

23-21

2. Sarsılıp dinçliğini yitirmek

66-24

çömelmek Dizlerini bükerek topukları üzerine oturmak

53-25

çöp Yararsız, pis veya zararlı olduğu için atılan ufak tefek şeylerin hepsi

79-12

çözmek Düğümlü, bağlı veya sarılı bir şeyi açmak

52-2

D

dat, tad Hoş giden durum, lezzet, zevk
52-29

dağ Yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimli, yamaçlarıyla çevresine hakim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümlerine verilen ad

31-4 / 33-24 / 36-26 / 40-25 / 43-29 / 44-18, 23 / 45-13 / 49-1, 2, 3, 4, 8, 14, 23 / 51-9, 14 / 52-9 / 53-16, 17, 23, 24 / 54-1, 19, 20, 21, 23, 25 / 59-30 / 64-5 / 65-1, 4, 8, 13, 19 / 67-5, 6 / 68-7 / 78-11 / 83-7 / 86-8

~ **başı** dağ doruğu

66-4 / 68-3

~ **taş** şehir dışındaki her yer

65-25 / 71-31

dağarcık mec. Bilgi

74-33

dağılmak 1. Toplu durumda iken ayrılıp birbirinden uzaklaşmak

29-10 / 74-40

2. Karışık duruma gelmek, düzeni bozulmak

80-15

3. Parçalanarak yayılmak, ufalanmak

5-7

dağınık mec. Düşüncelerini toparlayamayan: Şu anda kafam çok dağınık (123

58-11

dağıtmak Toplu durumda bulunan kimse veya şeyleri birbirinden uzaklaştırmak veya ayırmak

31-10

daha Olana ek olarak, olana katarak

80-33, 38, 39, 40, 41

daima Her zaman, her vakit, sürekli olarak

23-2, 8

dal Ağacın gövdesinden ayrılan kollardan her biri

7-12 / 9-12 / 21-24 / 23-37, 43 / 24-9 / 30-19 / 32-14 / 34-2, 10, 22 / 45-16 / 46-3 / 52-31 / 53-6 / 69-2 / 73-17 / 74-35 / 81-18

dalcık Ana dalın kollarından her biri, küçük dal

21-7

dalga Deniz veya göl gibi geniş su yüzeylerinde genellikle rüzgâr, deprem vb.nin etkisiyle oluşan kıvrımlı hareket

43-7

dalga dalga Arka arkaya, yığın hâlinde

23-9

dalgalanmak 1. Üzerinde dalga oluşmak

27-14

2. *mec.* Hareketli olmak, kıpırdamak

86-11

dalgalı Dalgası olan

22-3 / 31-17

dalgın Kendinden geçmiş bir durumda
32-11

dalmak mec. Başka bir şeyle uğraşamayacak veya başka bir şeyi düşünemeyecek biçimde kendini bir şeye kaptırmak

56-8 / 73-17 / 77-29

damar Canlı varlıklarda kanın veya besleyici sıvıların dolaştığı kanal

32-18

damga

~ **vurmak** İz bırakmak

59-25, 26

dam 1. Yapıları dış etkilere korumak amacıyla üzerlerine yapılan çoğu kiremit kaplı bölüm

28-5 / 56-3, 4

2. Üzeri toprak kaplı ev, küçük ev, köy evi

53-32

damla 1. Yuvarlak biçimde çok küçük miktarda sıvı

7-10 / 9-2, 20

2. mec. Çok az miktar

47-13 / 57-33/ 58-9 / 73-14

~ ~ azar azar

9-13

damla damla Damlalar biçiminde

24-4 / 32-8

damlamak 1. Damla durumunda tane tane düşmek

21-24 / 32-18

dans

~ **etmek** (veya **yapmak**) müzik temposuna uyarak, estetik değer taşıyan vücut hareketleri yapmak

33-37

dar (I) 1. İçine alacağı şeye oranla ölçüleri yetersiz olan, geniş ve bol karşıtı

27-3

2. Genişliği az veya yetersiz olan, ensiz

57-15 / 72-11

3. Az, elverişsiz, sınırlı

44-2, 5

dar ağacı (darağacı) İdama mahkum olanları asmak için kurulan sehpa

74-1, 4, 34 / 75-14 / 79-39

darmadağın, darmadağınık Çok dağınık ve karışık, tarumar

38-5 / 47-10

dat→ tad

davet

~ **etmek** 1) çağırarak

15-11 / 61-4

davul Büyük ve enlice bir kasnağın iki yanına deri geçirilerek yapılan, tokmak ve değnekle çalınan çalgı-31 / 69-28

dayamak 1. Bir şeyi bir yere dokunur duruma getirmek ve bu durumda bırakmak veya tutmak

60-15

2. Hızla, öfke ile veya korkutmak için yaklaştırmak, uzatmak

83-24

dayanılmaz Dayanılamayan, karşı koyulamayan. (77-7)

deccal (Küçük d ile) mec. Yalancı, fesat

79-27

defa Defa, kez, kere

23-3 / 69-1

değil İsim cümlesinde yükleme veya başka öğelere olumsuzluk anlamı veren kelime

20-13 / 29-16 / 33-32 / 34-23 / 37-24 / 46-13 / 51-27 / 52-10 / 58-31 / 66-28, 29 / 72-5 / 79-38 / 81-13, 21 /

~ **mi ki** madem, mademki

56-29

değın (I) Kadar, dek gibi bir işin, bir durumun sona erdiği zamanı veya yeri gösterir

43-12 / 77-17

değişmek Başka bir biçim veya duruma girmek, tahavvül etmek

6-11 / 36-28 / 79-41

deli 1. Aklını yitirmiş olan, akli dengesi bozulmuş olan, mecnun. 41-4 ~ ~ delice

54-30

2. *mec.* Davranışları aşırı ve taşkın olan (kimse), çılgın

65-23

delice Davranışları aşırı, deli gibi olan

72-14

delik Dar, küçük açıklık, dar, küçük çukur

50-34

~ **deşik** her yanı deliklerle dolu

23-11

delikanlı Çocukluk çağından çıkmış genç erkek

36-23

delilik Deli olma durumu veya delice davranış, cinnet

49-39

delirmek Deli olmak, aklını yitirmek, çıldırmak

5-5

delmek Delik açmak, delik duruma getirmek

53-17

demek (-) 1. Söylemek, söz söylemek: Ben bir şey demedim.

9-19 / 10-23 / 14-8 / 28-31 / 31-22 / 36-23 / 44-4 / 51-40 / 58-2 / 58-30 / 64-3 / 67-30 / 71-4, 12, 13 / 78-17 / 83-19 / 85-3

2. O halde, şu halde

10-14

3. (-) Demek kelimesi “düşünmek, tahmin etmek, arz etmek, oranlamak, ummak, istemek” veya “erişmek” gibi anlamlara da gelebilir

47-8 / 84-26

4. Bir işe kalkışmak, yeltenmek

74-17

(-) (Hareketin olumsuz biçimi), zıt anlamlı kelimelerle

Derken 1) diye davranırken

60-4, 20

2) diye düşünürken, umarken

17-24 / 66-17 / 73-24

3) Tam o sırada

73-3

demirli den. Demir atmış (gemi)

49-36

deniz den. 1. Yer kabuğunun çukur bölümlerini kaplayan, birbiriyle bağlantılı, tuzlu su kütlesi

14-4 / 16-4 / 20-3 / 22-3 / 26-5, 18 / 31-17 / 32-5 / 33-15 / 34-8 / 37-22, 25 / 38-22 / 39-3 / 40-25 / 42-1 / 43-1, 10, 13, 14, 29 / 44-21 / 46-20, 34 / 51-28 / 52-37 / 59-30 / 64-19 / 69-30 / 80-81 / 83-7, 14

2. *mec.* Çokluk, yoğunluk

45-10

denli “Kadar” anlamında üstünlük derecesini belirtir

80-28

dere Genellikle yazın kuruyan küçük akar su ve bunların yatağı

36-12

derin 1. Dibi yüzeyinden veya ağzından uzak olan

50-2

2. Yoğun

54-2

3. *mec.* Çok içten gelen

8-15 / 27-21 / 77-30

4. Uzun süren

29-7 / 50-15

5. *is. mec.* Dip

21-33 / 26-8 / 57-34

~ **den** 1) pek belli olmayan, uzak bir yerden

58-20 / 59-6

derinlik 1. *mec.* Varlığın içi, özü

22-8

2. Varlığı ortaya çıkarılamamış, kanıtlanılamamış şey

23-45

derken → demek

dermansız s1. Gücü kalmamış, bitkin

83-4

dermek hlk. Derlemek, toplamak, devşirmek

65-3

dert 1. Üzüntü

50-50 / 51-15

dertli Derdi olan

64-16

derviş Bir tarıkata girmiş, onun yasa ve törelerine bağlı kimse

65-23

destan Tarih öncesi tanrı, tanrıça, yarı tanrı ve kahramanlarla ilgili olağanüstü olayları konu alan şiir, epope

53-35

deşik → delik deşik

dev Korkunç, çok iri ve olağanüstü güçlü masal yaratığı

71-27

devce Deve benzeyen, dev gibi

49-31

devir Kendine özgü bir özellik taşıyan zaman parçası

3-7 / 18-1, 12

Dıranas Soyadı

17-25 / 81-2, 11

dışarı, dışarısı 1. Dış çevre, dış yer, hariç

18-2 / 58-23

2. Kişinin konutundan ayrı olan yer

27-9

dikilmek Dikmek işi yapılmak

44-20 / 72-34

dil (I) 1. Ağız boşluğunda, tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan etli, uzun, hareketli organ, tat alama organı

64-18

3. mec. Düşünce ve duyguları bildirmeye yarayan herhangi bir anlatım aracı

34-11

~ **uzanmak** bir kimse veya bir şey için için kötü söz söylenmesi

67-2

dilârâ, dilârâm Gönül alan, gönül kapan, gönül okşayan, gönlü dinlendiren

18-1

dilemek Biri için bir dilekte bulunmak

6-7

dilsiz mec. Ses çıkarmayan, sessiz olan (kimse)

54-24

dinç Gücü ve sağlık durumu yerinde, zinde, tendürüst

71-3

dindirmek Dinmesini sağlamak

50-31

dinlemek İşitmek için kulak vermek

54-14

dinmek (Kar, yağmur, rüzgâr için) Kesilmek, yağması veya esmesi durmak

17-2

dipsiz Dibi olmayan

50-39

direk mec. En önemli kimse

66-24, 26

diri Bol ve gür

72-16

dirilik hlk. Yaşayış, hayat, sağlık, varlık, geçim

71-16

diriltmek Dirilmesini sağlamak

52-17

diş Çene kemiklerinin üstüne dizili, ısırıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan sert, beyaz organlardan her biri

17-8 / 36-7

dişi 1. hayvan ve bitkilerin, erkeği tarafından döllenecek biçimde oluşmuş cinsi

75-1

2. sı. Kadına özgü

69-23

diyar Ülke

44-13 / 45-4

diye 1. Adlı

53-5

2. İki cümleyi sebep bildirerek birbirine bağlar

57-7 / 65-23 / 77-19 / 86-6

3. Herhangi bir yargıya vararak, niteleyerek, sanarak, diyerek

77-22, 27

diyerek Diye (6-4)

diz Kaval, baldır ve uyluk kemiğinin birleştiği yer

46-18

~ **çökmek** Dizlerini yere koyarak oturmak

13-3

diz

dizi ~ ~ diziler durumunda

44-19

dizili Dizilmiş olan, sıralanmış, mürettep

57-32

dizilmek Sıraya girmek

40-16 / 73-4

doğa Tabiat

71-17 / 83-24 / 84-10, 15, 22

doğmak 1. Doğmak durumu

23-12 / 69-1, 25

2. (Güneş, Ay, yıldız) Ufuktan yükselerek görünmek

31-4 / 43-5 / 49-4 / 65-6 / 74-21 / 75-11

3. mec. Ortaya çıkmak, sonucu olmak

3-25 / 47-4 / 83-6

4. (-e) (düşünce, hayal gibi şeyler için) Zihinde birdenbire oluşmak

51-10

doğru 1. Gerçek, hakikat

80-21

2. ed. Karşı yönünce

21-10 / 31-3 / 32-16, 20 / 43-10, 27 / 49-35 / 50-45 / 53-14, 16 / 68-16, 21 / 72-29, 37 / 74-19 /

doğrucu Her şeyin doğrusunu söylemeyi huy edinmiş olan (kimse)

75-8

doğrulamak (Oturana veya yatan bir kimse için) Toparlanmak, dik bir duruma gelmek

46-26

doğu Güneşin doğduğu ana yön, gün doğusu, şark, maşrık

28-12 / 69-10

doğurmak Yavru dünyaya getirmek, doğum yapmak

51-3

dokunmak (I) Nesnelerin sıcaklık, soğukluk, sertlik, yumuşaklık gibi türlü niteliklerini derinin altındaki sinir uçları aracılığıyla duymak, değmek, el sürmek, temas etmek

37-12

dokunmak (II) Dokumak işi yapılmak

31-23 / 84-1

doku mec. Bir bütünün yapısı ve özelliği

33-18

dokuz Sekizden sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam

62-21

dolanmak 1. Bir şeyin çevresini sarmak

46-7

2. Gelişigüzel gezmek

65-29

dolaşmak 1. Gezmek, gezinmek

58-16 / 78-14

2. (-i) Bir yeri belli bir amaçla gezmek

57-4 / 78-21

3. (Nefes, el vb. için) bir şey üzerinde hafifçe hareket etmek

30-27

dolaştırmak Dolaşmak işini yaptırmak

85-28

doldurmak 1. Dolmasını sağlamak, dolu duruma getirmek

3-18 / 10-4 / 18-5, 9, 13 / 32-13

3. (Ses, koku için) Yayılıp kaplamak

4-15

4. mec. (Duygular için) Kaplamak, etkisinde bırakmak

23-4

doldurmak Dolmasını sağlamak, dolu duruma getirmek

10-4

dolmak 1. (Ses, koku, ışık vb. için) Bir yere iyice yayılıp, kaplamak

8-7 / 36-2 / 44-25

2. mec. (Duygular için) Dolu duruma gelip o duyguyu yoğun yaşamak, yansıtmak

7-3, 19 / 13-10 / 32-9

dolu 1. İçi boş olmayan, dolmuş, meşbu, boş karşıtı

5-3 / 51-33 / 60-2

2. Bir yerde sayıca çok

36-19 / 74-41

3. (İş, uğraş, olay vb. için) Çok olan

3-21 / 19-5 / 27-13

4. mec. Bir duygunun güçlü etkisinde olan:

79-16

~ **su** ... doldurulacak miktar

86-17

doluşmak Bir yerde toplanmak, bir araya gelmek

78-13

donanmak Işıklı duruma gelmek, ışıklarla bezenmek

18-14

donanma Bayramlarda, sevinçli günlerde bayrak, ışık kullanarak, fişek yakarak yapılan şenlik

72-21

donuk mec. Canlılığını olmayan, fersiz

74-12

doru Gövdesi kıvılcık, ayakları ve yeleli kara olan (at)

68-8

doruk Dağ, ulu ağaç gibi yüksek şeylerin tepesi, en yüksek yeri, zirve, şahika

64-7 / 65-5

dost Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi görüşülen (kimse),

düşman karşıtı

49-20 / 57-21 / 64-10 / 65-23, 26

dostluk Dost olma durumu; dostça davranış

52-18

doygun Her türlü ihtiyacını gidermiş olan, tatmin olmuş, müstağni

80-5

doymak mec. (Olumsuz biçimde)

Bıkmamak, tatmin olmamak

66-22

doymak Doymak

3-23 / 30-33 / 51-41 / 65-14 / 84-14

doyunmak hlk. Yeteri kadar yemiş olmak, doymak

83-16

doymak 1. Açlığını gidermek

21-21 / 77-16

dökmek 1. Sıvı veya tane durumunda olan şeyleri bulundukları yerden, kaptan başka bir yere boşaltmak

30-3

2. Belli bir yere boşaltmak

3-17

3. Akıtmak, düşürmek

32-7 / 44-26

4. Saçmak, serpmek

45-7

5. mec. Açığa vurmak, söylemek, ortaya koymak

40-20

dökmek 1. Dökmek işi yapılmak veya dökme işine konu olmak

3-12, 26 / 9-7 / 30-25 / 56-3 / 57-8

2. Akıtmak, düşürmek işi yapılmak veya akıtma işine konu olmak, akmak

4-9

döndürmek Bir biçimden veya bir durumdan başka bir biçim veya duruma girmesini sağlamak, tahvil etmek

33-28

dönenmek Olduğu yerde veya bir şeyin çevresinde dönmek

18-15 / 72-22

döngü is. Dönme işi veya düzeneği

40-31

dönme is. Dönmek işi

73-7

dönmek 1. Kendi eksenini üzerinde veya başka bir şeyin dolayında hareket etmek

22-11 / 72-6 / 75-2 / 84-16 / 87-9

2. Geri gelmek, geri gitmek

23-36 / 37-26 / 83-14

3. Yönelmek

45-20

4. Bırakılan bir konu veya işe başlamak; söz konusu etmek, hatırlamak

8-13

5. Durumdan, duruma geçmek, değişmek, olduğundan daha değişik bir durum almak

16-5

dönüş Geri gelmek, geri gitmek işi veya biçimi

23-30 / 49-24

dönüşmek Bir biçimden veya bir durumdan başka bir biçime veya duruma girmek

79-26 / 85-11

dört Dört sıfatı bazen “her”, “bütün” anlamına gelir

79-11

~ **yan** (veya **bir taraf**) her yan, bütün çevre

23-49 / 34-14 / 51-26

dört nal (dört nal) Atın en hızlı koşma biçimi

29-19 / 46-5

dört nala (dört nala) mec. Bir işi çok çabuk yapma, acele etme

33-5

döşek Yatak

38-4

dua 1. Tanrı’ya yalvarma, yakarış

28-16 / 58-17

2. İbadet veya yakarma amacıyla okunan dinî değeri olan metin

56-23 / 72-28, 35

~ **etmek** Tanrı’ya yalvarmak

46-21

dudak Ağzın, dişleri örten ve dışarıya doğru az veya çok kıvrılan üst ve alt kenarlarından her biri

3-21 / 4-14 / 7-14, 16 / 9-5, 19 / 21-6, 8 / 24-4 / 30-27 / 58-14 / 68-20 / 73-21

dul Eşi ölmüş veya eşinden boşanmış
(kadın, erkek)

67-5 / 77-29

duman 1. Bir maddenin yanmasıyla
çıkan ve içinde katı zerreciklerle buğu
bulunan kara veya esmer renkli gaz

16-9 / 19-9 / 23-47

2. Havalana tozun veya sisin havada
oluşturduğu bulanıklık

54-10 / 58-11 / 66-4

3. argo Kötü, yaman

81-16

~ **almak 1)** sis kaplamak, sis bürümek

66-4

dupduru Çok duru

59-9

durak Tren, tramvay, otobüs gibi genel
taşıtların durmak zorunda olduğu veya
durabileceği yer

74-9

durgun Kımıldanış ve canlılık
göstermeyen, dingin, sakin

52-37

durmadan Ara vermeden, kesintisiz,
sürekli

12-10 / 27-9 / 40-31 / 84-3 / 85-21

durmak 1. Hareketsiz kalmak, yürümez
olmak

1-8

2. Bir yerde bir süre oyalanmak,
eğlenmek, eğlenmek, tevakkufluk etmek

66-3 / 83-18

3. Yaşamak

62-6

4. Hareketsiz durumda olmak

3-2 / 23-20

5. Bir yerde olmak veya bulunmak

67-19

6. Belli bir durumda veya bir görevde
belli bir süre bulunmak

6-2 / 26-12 / 50-9 / 51-47 / 53-8 56-13 /
62-29

7. (Olumsuz biçimiyle)Ara vermeden,
sürekli olarak

33-36

8. (yar) Kök ve gövdeleri sonuna –a (-
e) eki almış fiilimsilere veya çekimli bir
fiille süreklilik bildiren birleşik filler
oluşturur

26-13, 14, 15, 16 / 33-27 / 37-25 / 69-29
/ 74-13, 21 / 75-13, 14

Dur. (veya Durun!) “biraz
zaman geçsin” anlamıyla cümlelerin
başına gelir

46-28

Durup dururken gereği ve
sebebi yokken

34-4

Durmuş Erkek adı

83-1, 17, 19 / 84-14, 19 / 86-19 / 87-1,
18

duru 1. Bulanıklığı olmayan, temiz, berrak

64-9

2. (Ten için) Pürüzsüz

59-8

duvar Bir yapının yanlarını dışa karşı koruyan, iç bölümlerini birbirinden ayıran taş, tuğla vb. gereçlerden yapılan dikey düzlem

39-23

duygu Kendine özgü bir ruhî hareket ve hareketlilik

50-6

duymak 1. Bir ruh durumu içine girmek

46-13

2. mec. Sezmek, fark etmek, hissetmek

12-5 / 14-5 / 49-31

duyulmak 1. Duymak durumuna konu olmak

83-13

2. Bir ruh durumu içine girmek durumuna konu olmak

73-20

duyurmak Duymasını sağlamak

78-7

düğüm

~ ü **çözmek** mec. anlaşılmaz bir şeyi anlaşılır duruma getirmek

52-2

düğün Evlenme dolayısıyla yapılan tören, eğlence

32-25 / 41-3 / 61-16 / 72-19

dümdüz Çok düz, karışmamış, saf halde

33-5

dün 1. Bu günden bir önceki gün

22-4 / 57-28

2. Geçmiş

31-20, 24

3. Bu günden bir önceki günde

8-2, 18

dünya 1. Duygu, düşünce

ve hayal âlemi

4-13 / 23-46 / 43-11 / 80-1

2. Dış çevre, ortam

87-15

3. astr. Üstünde yaşadığımız gök cismi

19-8 / 33-21 / 47-5 / 50-12 / 59-22 / 67-18 / 78-4 / 78-39

düş 1. Uyurken zihinde beliren olayların, düşüncelerin bütünü, rüya

20-11 / 52-37, 48 / 66-5 / 79-24

2. mec. Gerçek olmayan şey, imge, hayal. 10-8 / 17-11 / 31-23 / 33-26 / 34-

17 / 58-10 / 61-7 / 77-8, 29 / 78-31 / 78-38

3. mec. Gerçekleşmesi istene şey, umut

40-6 / 45-11

düş kalkan güçlkle

72-10

düşmanlık Düşman olma durumu

52-18

düşmek 1. Yer çekiminin etkisiyle boşlukta, yukarıdan aşağıya inmek
8-16 / 52-44 / 58-22

2. Durduğu, bulundu, tutunduğu yerden ayrılarak veya dayanağını, dengesini yitirerek yukarıdan aşağıya inmek
7-16 / 24-7 / 46-12 / 81-21

3. Vurmak, değmek, rastlamak, yansımak
21-5

4. Uğramak, gitmek, bulunmak
57-30

5. Bazı deyimlerde “yürümek, birlikte gelmek” anlamlarında kullanılır
8-5

6. (yar) Olmak, olumsuz bir duruma girmek
58-22 / 65-21 / 67-1

düşsel Düş ile ilgili, hayalî
84-30

düşünce Düşünme sonucu varılan, düşünmenin ürünü olan görüş, mütalâa, fikir, mülâhaza, ide
4-10 / 12-4 / 24-6 / 33-3 / 34-19 / 49-38 / 73-6 / 77-28

düşünmek 1. Bir sonuca varmak amacıyla bilgileri incelemek, karşılaştırmak ve aradaki ilgilerden yararlanarak, düşünce üretmek,

zihnîyetiler oluşturmak, muhakeme etmek

28-27 / 58-31, 35 / 60-26

2. Aklından geçirmek, göz önüne getirmek

26-5 / 31-20 / 37-26 / 74-36 / 80-13

3. Zihniyle arayıp bulmak
74-8

düşürmek Düşmesine yol açmak, düşmesine sebep olmak
60-9

düz is. Engebesiz olan yer, düzlük, ova
30-5 / 46-14 / 64-7 / 65-5

düzelik Yeknesaklık, monotonluk, hep aynı biçimde tekrarlanma durumu
77-5

düzen Bir devletin belli başlı ilkeleri bakımından yönetimde tuttuğu yol, yönetim biçimi, rejim
69-17

düzey mec. Bir nesnenin veya kimsenin başka nesnelere veya kimselere göre olan değer ve yücelik derecesi, seviye
20-32

E

ebedî Sonsuz, ölümsüz, bengi

23-30 / 26-3 / 33-40 / 39-13 / 72-38

ebediyet Sonsuzluk

28-22

ebet esk. Sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk

85-15

ece Kraliçe. (37-24 / 50-43)

edalı **1.** Herhangi bir biçim ve görünüşlü olan. **2.** Tavırları hoş olan, nazlı, işveli

67-2

egemen 1. Yönetimini hiçbir kısıtlama veya denetime bağlı olmaksızın sürdüren, bağımlı olmayan, hükümrân, hâkim

69-14

2. *mecazi* Sözüünü geçiren, üstünlük kazanan

49-5

eğemen → egemen

eğer Şart anlamını güçlendirmek için şartlı cümlelerin başına getirilen kelime, şayet

52-10 / 68-17 / 85-16)

eğilmek Belirli bir yönle açı oluşturacak bir durum almak

67-4

eğirmek Yün, pamuk gibi şeyleri iğ ile büküp iplik durumuna getirmek

53-26

eğlenmek Neşeli, hoşça vakit geçirmek

83-29 / 84-21

eh 1. “Olur, peki” veya “fena değil” anlamında kullanılır

41-3

2. Bezginlik anlatır

60-4

ejder, ejderha Türlü biçimlerde tasarlanan korkunç bir masal canavarı, dragon

79-10

ekmek (I) Bir bitkiyi üretmek için toprağa tohum atmak veya gömmek

61-9

ekmek (II) 1. Çeşitli tahıl unundan yapılmış hamurun fırında, saçta veya tandırda pişirilmesiyle yapılan yiyecek

23-21 / 31-25 / 61-3 / 65-30

2. hlk. Yemek, aş

4-2, 17 / 60-22 / 86-3

~ **kapanın elinde** geçim sağlayacak işi ancak çabuk davranabilenler yararlanır, geçim sağlayacak iş sahibi olmak çok zordur

79-37

ekseri En çok, en çoğu, çoğu kez

28-25 / 44-7

eksik Gerekli duyulan, ihtiyaç duyulan (şey), noksan

87-7

eksilmek Azalmak, az duruma gelmek
72-3

el (I) 1. Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutma ve iş yapmaya yarayan bölümü

10-4 / 23-6 / 25-1 / 28-16, 29 / 30-31, 35 / 34-12, 20, 24 / 37-12 / 39-21 / 45-9 / 46-29 / 51-39 / 53-3 / 57-34 / 59-12 / 65-27 / 67-22 / 74-16, 23 / 77-17 / 79-21 / 80-23 / 83-26 / 85-1 / 86-5

2. (İyelik ekleriyle ve bazı deyimlerde) Sahiplik, mülkiyet

15-8 / 30-21 / 84-10 / 85-23

~ ~ **e** 1) birbirinin elini tutarak

86-20

2) birbirlerinden yardım görerek

39-6 / 80-10

~ **e vermek** suçlu bir kimseyi haber verip yakalatmak, gizli bir durumun ortaya çıkmasına sebep olmak

22-8

~ **den ele** bir kişiden ötekine

69-15

~ **i böğründe (kalmak)** bir şey yapamaz durumda

57-4 / 87-16

~ **i ayağı tutmamak** beden gücü yerinde olmamak

65-27

elâ Gözde sarıya çalar kestane rengi
39-19

elbet, elbette Her halde, şüphesiz, kuşkusuz

12-10 / 17-14 / 50-20 / 54-5 / 66-29 / 67-7 / 80-31

elbise elbise; libas'ın çoğulu, giysi: Bayramda çocuklara yeni elbiseler alındı

11-5

elemek Elemek işine konu olmak veya elemek işi yapılmak

84-20

Elif Kadın adı

53-30, 31, 35, 37 / 54-1, 8

elli Kırk dokuzdan sonra gelen sayının adı, 50, L

54-16

elma Elma ağacının kabuğu parlak, sert, kırmızıdan yeşil kadar türlü renkte, kokusu hoş, tadı ekşi veya tatlı, dokusu gevrek, ufak çekirdekli meyvesi

50-1

emmek Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek

53-35

emzirmek Kadın veya dişi hayvan memesindeki sütü yavruya vermek

3-16 / 46-32 / 64-13

en Başına geldiği sıfatların en üstün derecede olduğunu gösterir

3-13, 27 / 23-33 / 36-21, 24 / 37-5 / 43-11 / 46-17 / 49-38 / 50-2 / 50-15, 31, 47 / 52-13, 22, 26 / 53-7, 13, 35 / 54-32 / 68-34 / 83-27 / 85-10

engerek Engerekgillerden, başı üç köşeli, rengi kara, veya karaya yakın, taşlık ve güneşli yerlerde yaşayan, zehirli bir yılan
51-3

engin 1. Ucu bucağı görünmeyecek kadar geniş, çok geniş, vâsi
59-30

2. Denizin kıyından çok uzaklarda bulunan geniş bölümü; açık deniz
50-7 / 53-10 / 59-24

ermek Erişmek, kavuşmak
77-31

erek Gerçekleştirmek için tasarlanan ve erişmek istenen şey, amaç, gaye, maksat, hedef
66-23

ergen Ergenlik çağında olan
3-24

erimek Katı cisim ısı etkisiyle sıvı durum gelmek
9-13, 21 / 56-3

erkek 1. İnsan, hayvan ve bitkilerin dişiye dölleyecek olanı

75-1

2. Yetişkin adam, **kadın** karşıtı
21-30 / 23-28 / 36-18

erken Zamanın ilerlememiş anında
37-2 / 74-2

ermek Erişmek, ulaşmak
60-31

Erzincan Şehir adı
36-26

Erzincanlı Erzincan'da doğup büyüyen veya yaşayan
36-24

esen Hiçbir hastalığı, vücutça hiçbir eksikliği olmayan, sağlıklı, sıhhatli, salim
13-5 / 67-20

esenlik Esen olma durumu, sağlık, afiyet, sıhhat, selâmet
20-1 / 51-30 / 52-6

eser ~ **kalmamak** hiçbir belirti, iz olmamak
57-33

esgin Sağlıklı, şen, mutlu
39-6

esin hlk. Sabah yeli
46-20

esintili Esintisi olan
74-11

eski 1. Çoktan beri var olan, üzerinden çok zaman geçmiş bulunan

23-12 / 33-10 / 37-17 / 39-22 / 50-24 /

51-26 / 52-20 / 53-35 / 78-37 / 80-25 /

83-13

2. Geçmiş çağlardaki

39-18 / 69-14

3. Bir önceki, sabık

58-3

esmek (Hava için) Bir yönden bir yöne
akmak, rüzgar olmak: Batıdan rüzgar
esiyor

10-6 / 15-6 / 23-37, 43 / 32-16 / 33-23 /

51-20 / 52-45 / 53-38 / 59-23 / 65-10 /

66-27

esmer Teni ve saçları karaya çalan,
koyu buğday rengi olan (kimse)

14-1, 8 / 15-1, 3

esrarlı Gizli yönleri bulunan, ne olduğu
anlaşılamayan, akıl erdirilemeyen,
esrarengiz

28-2

esrik sı. Esk. Esrimiş, sarhoş, mest,
sermest

10-6

esrimek Coşup kendinden geçmek,
vecde gelmek

30-24

eş Birbirinin aynı olan veya birbirine
çok benzeyen iki şeyden her biri,
benzeri 49-3 / 51-9, 14

eşik Kapı boşluğunun alt yanında
bulunan alçak basamak

53-25

eşinmek (Hayvan) Ayağıyla yeri
kazmak

68-12

eşkîya Ar. eşkıya; şaki'nin çoğulu
Dağda, kırdan yol kesen hırsılar,
haydutlar

54-15

eşya Ar. eşya; şey kelimesinin çoğulu
Türlü amaçlarla kullanılan, insan yapısı,
taşınabilir, cansı varlıkların bütünü

16-7 / 37-9 / 45-20 / 75-11

et İnsanlarda, hayvanlarda deri ile
kemik arasındaki kas ve yağdan oluşan
tabaka

67-27

etek 1. Giysinin alt kenarı

3-5 / 9-16 / 23-25, 29 / 32-23 / 36-20

2. Dağ, tepe, yığın gibi yamaçlı şeylerin
alt bölümü

50-17

etmek 1. Bir durumu ortaya çıkarmak

57-24 / 61-4

2. Bir işi yapmak

15-11 / 33-37 / 50-23 / 60-3 / 61-4 / 66-
21 / 85-26

2. Kötülükte bulunmak

72-9

3. (İyi, kötü zarflarıyla) Davranmak

60-5

ev 1. Bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı yer, konut, yapı
16-7 / 23-12 / 36-9, 10 / 37-1 / 43-21 / 56-2 / 78-18 / 78-37
2. İçinde bir iş görülen veya bazen belirli bir amaçla kullanılan yer
41-4
~ **bark** ev, mülk
71-25
evren 1. Gök varlıklarının bütünü, kainat, kozmos
29-9 / 33-37 / 72-19 / 76-1 / 77-7, 14 / 87-8
2. mec. Kişinin içinde yaşadığı, ilişkide bulunduğu ortam
65-14 / 66-19 / 81-13
3. Düzenli ve uyumlu bir bütün olarak düşünülen bütün varlıklar
77-21, 22 / 86-15
evrensel 1. Evrenle ilgili
84-12
2. Dünya ölçüsünde, çapında
52-25
evvel Önce
3-11
ey 1. Kendisine seslenilen kimse, nesne vb. nin adının başına getirilerek anlamı güçlendirir
3-16, 17, 22, 25 / 4-12 / 11-6 / 23-25, 33, 37 / 23-44, 50 / 27-2, 19 / 33-20 / 45-25 / 46-34 / 50-1, 16, 43 / 51-19 /

52-13, 16, 29 / 53-16 / 54-3 / 56-31 / 61-1, 7 / 62-18 / 69-25 / 78-4 / 81-9 / 85-9 / 87-6
eyi es. Türk. İstenilen, beğenilen nitelikleri taşıyan, beğenilecek biçimde olan, **kötü** karşıtı
66-5
eyitmek esk. Türk. Demek
64-17
eylemek (yar) Etmek, yapmak
71-19
Eyüp Erkek adı
66-5
eyvah Beklenmedik, kötü, hoş gitmeyen bir haber veya olay karşısında duyulan acınmaya anlatır
72-25 / 77-3 / 85-12
ezan İslamlıkta namaz vaktinin bildirmek için müezzinin yaptığı çağrı
60-17
ezgi 1. *halk ağzında* Üzüntü, sıkıntı.
52-3
2. *mecaz* Kulağa hoş gelen ses veya söz dizisi
40-6 / 60-7 / 83-27

F

Fahriye Kadın adı

35-1 / 36-1, 8, 15, 22, 29

fakat Yalnız, ancak, ama, lakin

61-1 / 86-14

fakir Geçimini güçlükle sağlayan,
yoksul, fukara, zengin karşıtı

80-10

fare Sıçangillerden, küçük v  cutlu,
kemirgen, memeli hayvan

84-5

farfara Ağzı kalabalık, g  r  lt  c  

79-28

fazla 1. Daha çok, aşkın

79-18

2. *za.* Gereğinden, alışılmıştan çok
olarak

36-21

fecir 1.Tan vakti, g  n ağarması

44-16 / 45-3 / 56-24 / 68-26

2. Tan kızılığı

8-9 / 11-3

fena Hoşa gitmeyen, rahatsız edici

29-16

fenalık Rahatsızlık veren şey

26-4

fener 1. Saydam bir maddeden yapılmış
veya b  yle bir madde ile donatılmış,
içinde ışık kaynağı bulunan aydınlatma
aracı

57-31

2. Gemilere yol g  steren ışık kulesi

52-39

ferah Kalp, g  n  l, i  vb.nin sıkıntısız,
tasasız olma durumu

51-36

fırça *mec.* Resim yapma sanatı ve
biçimi. 6-11

fırlamak Hızla, birdenbire bulunduğu
yerden çıkmak, ayrılmak

50-7 / 71-23

fırtına Bu r  zg  rın denizde veya kum
  llerinde yarattığı dalgalanma

60-33

fısl fısl Fısıltı h  linde, fısıldayarak,
alçak sesle

21-6

fısıltı Fısıldarken çıkan, g   l  kle
duyulan ses

23-29

fışkırmak *mec.* Bir şey bir yerde bol
bol g  r  lmek

47-5

fışkırtmak Fışkırmasını sağlamak

52-14

fidan Yeni yetişen ağaç veya ağa  k

66-21

filozof Felsefe ile uğraşan ve felsefenin gelişmesine katkıda bulunan kimse, felsefeci, feylesof

75-7

G

gaga Genellikle kuşlarda ağzın bir uzantısı durumunda olan, biçim ve büyüklüğü değişik, boynuz yapısında, katı ve çıkıntılı organ

44-16

gam Tasa, kaygı, üzüntü

9-20 / 23-50 / 28-19 / 52-46

gamlı Sıkıntı veya üzüntü veren

67-1

garp esk. Batı

71-28

garip 1. Kimsesiz, zavallı

10-21 / 63-1 / 64-2, 17,25 / 65-11 / 67-5

2. Yadırganan, anlaşılmamış, gizli yönleri olan, yabansı, tuhaf

22-6 / 71-2 / 72-30 / 73-19 / 74-13 / 74-32 / 83-22

garipçe Zavallı, şaşkın bir biçimde, üzgün olarak

66-1

garipsi Alışılmamış, acayip, tuhaf

23-35

gayrı hlk. Artık, bundan böyle 67-5, 28

gebe

~ **kalmak** (insan, hayvan için)
karnında yavru oluşmak

49-11

gece 1. Güneş battıktan gün ağarmaya başlayıncaya kadar geçen süre, tün

8-11, 15 / 9-15 / 10-15

2. zf. Gece vaktinde, geceleyin

1-5

geceleyin Gece vakti

50-21

geceli “Hem gece hem gündüz, sürekli, aralıksız” anlamındaki **geceli gündüzlü** deyiminde geçer

85-20

geçirmek (Bir süre) Yaşamak, oturmak, kalmak

58-4

geçit Geçmeye yarayan yer, geçecek yer

53-21

geçmek 1. Bir yerden başka bir yere gitmek

7-20 / 8-2 / 43-16, 18 / 46-8 / 58-6, 12 / 73-25

2. (Zaman için) Aşmak, geride bırakmak, harcamak

6-8 / 11-6 / 17-21 / 58-4

3. Yol olarak kullanmak

7-8 / 8-18 / 57-29

4. Bir yeri aşmak, öbür yana ulaşmak

86-21

5. Tükenmek, bitmek, sona ermek

24-2 / 31-20 / 34-28 / 40-11, 12, 14, 18, 33 / 46-28 / 51-45 / 62-5, 7

6. Olmak, vuku bulmak, cereyan etmek

61-14)

7. Yerini bırakıp başka yer almak

66-11

8. (Yol veya akarsu için) Bir yerin yakınından veya içinden gitmek

74-6

geçmiş 1. Zaman bakımından geride kalmış

3-14 / 6-3 / 23-25 / 36-27 / 53-37 / 69-17 / 79-19

2. Bugüne kadar geride kalmış olan zaman, mazi

50-28

gelecek 1. Zaman bakımından ileride olması, gerçekleşmesi beklenen

80-6

2. Daha gelmemiş, yaşanacak zaman, istikbal, ati

54-3 / 77-29

gelin Evlenmek için hazırlanmış, süslenmiş kız veya yeni evlenmiş kadın

32-25 / 39-26 / 51-3 / 53-28 / 61-21

gelinlik 1. Gelin için hazırlanmış

11-5

geliş Gelmek işi veya biçimi

17-15 / 77-23

gelmek 1. Bir yere gitmek, varmak

5-2 / 7-4 / 17-3 / 29-19 / 30-12, 14 / 44-18 / 45-5 / 46-24 / 49-21 / 50-18, 45 / 53-16 / 56-28 / 59-10, 11 / 66-26 / 68-16 / 68-21 / 73-25 / 74-29 / 85-1 (143

2. Ortaya çıkmak, doğmak, kaynaklanmak 13-6 / 23-34 / 61-13 / 62-11, 13

3. Belli bir süre dolmak veya belli bir zamana ulaşmak

6-3 / 31-22

4. Çıkmak, yönelmek

7-14 / 84-22

5. Oturmaya, ziyarete gelmek

8-11

6. (Zaman gösteren sözlerle birlikte) Başlamak, ulaşmak

24-2 / 45-23 / 49-34

7. **Gelmek** fiilinin olumlu emir kipi, bazen öğüt, istek anlatır

27-19 / 34-5 / 49-2, 14 / 67-31 / 77-15 / 81-2

8. Varmak, ulaşmak

30-8

9. Dayanmak, tahammül etmek

56-26

10. Geriye dönmek

79-13

Gelmiş geçmiş bu güne kadar gelmiş olan 67-13

gemi Su üstünde yüzen, insan veya yük taşımaya yaran büyük taşıt, sefine

10-6 / 15-7 / 26-9, 15 / 27-6 / 31-15 / 44-10 / 45-22 / 46-35 / 49-36 / 50-33 / 52-36 / 53-9 / 59-29 / 78-36 / 80-8

gemici Gemide çalışan veya gemi işleten kimse

86-21

genç 1. Gelişmesini tamamlamamış olan (bitki, hayvan)

68-34 / 71-3

2. Gençlikteki özelliklerini koruyan, dinç

83-12

gençlik 1. Genç olma durumu, ihtiyarlık karşıtı

57-2, 3

2. İnsan hayatının ergenlikle orta yaş arasındaki dönemi

79-15

gene Yine.

~ **de** Öyle olduğu hâlde, rağmen

22-10

geniş Alanı büyük olan, dar karşıt

28-13, 20 / 36-6

genişlemek Geniş duruma gelmek, büyümek. Rahat bir duruma gelmek, açılmak, ferahlamak

9-14

gerçek 1. Bir durum, bir nesne veya bir nitelik olarak var olan, varlığı inkâr edilemeyen, olgu durumunda olan, hakiki

61-7

2. *is.* Gerçeklik, realite

34-15 / 39-14 / 47-11 / 60-24 / 77-8

gerdan Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ön bölümü

36-7

gerek 1. Bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi ona bağlı olan, lazım

78-4

2. Güçlü ihtimal belirtir

10-18, 20 / 44-2, 5, 9, 13 / 86-15

geri 1. Bundan başkası

39-3

2. *za* Geriye doğru

37-26 / 39-27 / 52-19 / 79-13

germek Kollarını açarak, gövdeyi gergin bir duruma sokmak

43-4

getirmek 1. Gelmesini sağlamak

7-9 / 39-27 / 52-19

2. Bir şeyi yanında veya üstünde bulundurmak

68-22

3. Sağlamak

7-7

5. İletmek, bildirmek

46-16

6. (yardımcı fiil) Bazı kelimelerle birleşik fiil yapar

68-22

geyikli Geyiği olan, bulunan 69-26

gezmek 1. Gitmek, başvurmak

65-23

2. Herhangi bir biçimde gezinmek

67-5

gezdirmek Birinin gezmesini sağlamak, dolaştırmak

52-36

gezinmek Belirli bir çevre içinde gezip durmak

39-24 / 59-4

gıcıklamak *mec.* Cinsel istek uyandırmak 21-14 / 36-18

gıcırdamak Gıcirtı çıkarmak

23-14

gibi 1. ...-e benzer

8-5, 15 / 13-12 / 19-9 / 20-30 / 22-7, 10 / 23-47 / 27-3, 7 / 30-34 / 32-25 / 33-10 / 36-4, 9 / 37-22 / 39-24 / 47-9 / 49-36 / 51-28 / 52-9 / 58-10 / 59-14 / 64-13 / 66-13 / 68-20, 25 / 69-30 / 73-6, 18 / 74-14 / 78-36, 31, 32 / 78-38x2, 39 / 79-14 / 80-16, 15

2. İmişçesine, benzer biçimde

4-8 / 6-16 / 7-4, 20 / 8-2 / 9-8 / 15-6 / 19-4 / 20-19 / 21-18, 30, 33 / 22-3 / 23-27, 38 / 31-10, 25 / 32-7, 13, 18, 22 / 37-6 / 40-14, 19, 23, 24, 29, 35 / 43-4, 10, 13 / 44-17 / 45-18 / 46-12 / 47-5, 7 / 49-6, 9, 13, 25 / 51-29 / 52-8, 36 / 53-34 / 57-24, 34 / 58-10, 24 / 60-19, 29, 32 / 65-7 / 68-15 / 78-3 / 79-3 / 79-24 / 80-27 / 85-25 / 86-10

3. ed. Bir duruma, bir duyguya yaklaşmak 29-11 / 57-33 / 74-36

gidermek Ortadan kaldırmak, yok etmek

64-11

gidiş Gitmek işi

43-28 / 64-3 / 80-9

girmek 1. Dışarıdan içeriye geçmek

11-4 / 49-40 / 50-48 / 52-11 / 53-20

2. Yer almak, katılmak, başlamak

50-49 / 86-12

gitar Genellikle altı telli, telleri iki parmak arasında çekilerek çalınan bir çalgı, kitara

57-13

gitmek 1. Bir yerden veya bir işten ayrılmak, bir yöne doğru yönelmek

8-8, 13 / 15-8 / 21-9 / 23-3, 27 / 30-32 / 32-11, 12 / 34-8, 22, 26 / 37-26 / 39-27 / 43-19, 35 / 44-12 / 51-31 / 52-26 / 62-11, 13 / 67-5, 8 / 83-3, 31 / 84-13

2. Çıkmak, ulaşmak

10-5 / 40-4 / 45-4 / 78-19 / 85-7

3. Geçmek

14-5, 10

4. Yürümek, yol almak

46-5 / 60-31 / 68-32

5. Belli bir amaçla bir yere devam etmek veya bir ile uğraşmak

54-11

6. Yok olmak, elden çıkmak

23-23 / 80-8

7. Götmek

64-20 / 87-15

Gitti gider (dahi gider) Söz konusu olan şeyin bir daha gelmeyeceğini, ele geçmeyeceğini anlatır

72-23

giydirmek Giyme işini yaptırmak

49-19

giymek Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek

32-22 / 72-12

giysi Her türlü giyim eşyası, giyecek, elbise, لباس, urba

39-19

giz Sır

29-9 / 47-4 / 80-30

gizlemek Saklamak, görünmeyecek, belli olmayacak bir yere veya bir duruma koymak

59-18

gizli 1. Başkalarından saklanan, duyurulmayan, saklı kalan, mahrem, mestur

39-28 / 50-2

2. Niteliği anlaşılmayan, bilinmeyen

30-35

3. *za.* Saklı olarak, saklayarak

50-32 / 65-34

gizlice Kimseye göstermeden, kimseye belli etmeksizin gizli olarak

79-17

göç 1. Ekonomik, toplumsal veya siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, muhaceret

34-27 / 80-10

~ **etmek (veya eylemek)** oturduğu yerden başka bir yere gidip yerleşmek, göç etmek 31-1, 2

göçebe Değişik şartlara bağlı olarak belli bir yöre içinde çadır, hayvan ve öteki araçlarla yer değiştiren, yerleşik olmayan (kimse veya topluluk), göçer 32-25

göçmek 1. Çökmek

73-6

göge Gölge

51-32

göğüs 1. Vücudun boyunla karın arasında bulunan ve kalp, akciğer vb. organları içine alan bölümü, sine

21-22 / 56-13

2. Bu vücut bölümünün ön tarafı, sırt karşıtı

43-4 / 58-4

3. *mec.* Meme

22-3

~ **ünü gere gere** 1) kendine güvenerek

43-4

gök 1. İçinde gök cisimlerinin hareket ettiği sonsuz boşluk, uzay, feza

13-3

2. Yer yüzünün üzerine mavi bir kubbe gibi kaplanan boşluk, sema

17-22 / 19-3 / 20-4 / 21-3 / 27-13 / 30-30 / 32-7 / 33-15, 19, 22 / 34-2 / 38-22 / 49-23, 36 / 51-36 / 53-17 / 56-7 / 57-24 / 60-25, 29 / 67-19, 24 / 68-18 / 71-15 / 72-1, 11, 25 / 73-10 / 74-27 / 80-81 / 84-7

3. s1. Gökyüzünün, denizin rengi, mavi veya yeşile çalan mavi renkte olan
69-15

~ **delen** göğü deiecek kadar yüksek olan
71-26

~ **kubbe** kubbeye benzemesi bakımından gök
44-22

~ **perde** İki yeri birbirinden ayıran bölmelere benzetilen göğün katmanları
50-16

gökçe

~ **gelin** güzel gelinlere verilen ad
65-7

gökdelen Yirmi, otuz veya daha çok katlı yapı, göktırmalayan, gök tırmalayıcı

71-26

gök kuşağı Düşmekte olan yağmur damlacıklarında güneş ışınlarının kırılıp yansımasıyla gökyüzünde oluşan yedi renkli, kemer biçimindeki görüntü,

alkım, ebekuşağı, ebemkuşağı, eleğimsağma, hacılarkuşağı, meryemana kuşağı, alaimisema

28-13

göksel Gök ile ilgili, semavi

39-26 / 80-8

gökyüzü Göğün görünen yüzeyi, sema
26-18 / 33-29, 30, 34, 38, 39, 40 / 37-22 / 39-1, 2, 4, 12, 14 / 43-14 / 45-10 / 50-36 / 51-28 / 53-14 / 54-24 / 56-16 / 62-25 / 64-1, 8, 10, 12 / 66-13 / 69-30 / 74-41 / 78-12 / 79-30 / 80-22 / 84-20 / 85-25

gölcük Küçük göl

74-37

gölek hlk. Küçük su birikintisi, gölcük.
51-38

gölge Saydam olmayan bir cisim tarafından ışığın engellenmesiyle ışıklı yerde oluşan karanlık

6-5 / 8-19 / 9-17 / 26-19 / 34-5 / 36-12 / 37-11 / 43-32 / 57-21, 30 / 59-25 / 65-29

2. Ne olduğu anlaşılamayan karaltı, siluet

8-2 / 54-15

~ **etmek** ışığa engel olmak

46-11

gömmek Bir ölüyü toprağın içine yerleştirmek, defnetmek

59-20

gömük Gömülmüş olan, gömülü

78-18

gömülmek 1. Gömmek işi yapılmak

veya gömmek işine konu olmak

69-5 / 79-25

2. mec. Yok olmak, kaybolmak,

görünmez olmak

32-2

gönendirmek Mutluluğa, huzura

kavuşturmak, sevindirmek

39-7

gönül 1. Sevgi, istek, düşünüş, anma,

hatır vb. kalpte oluşan duyguların

kaynağı

7-15 / 14-3 / 32-9 / 34-10 / 36-27 / 59-

23 / 64-21 / 67-20

~ **eğlemek** (veya **eylemek**) geçici bir

ilgi ve sevgi göstererek hoşça vakit

geçirmek, oylanmak

14-9

vermek Sevmek, âşık olmak

36-23

~ **ünce** dileğine uygun

37-23 / 49-30

~ **üne doğmak** içine doğmak, sezmek,

hissetmek

51-10

görev Bir nesne veya bir kimsenin

yaptığı iş; iş görme yetisi, fonksiyon

4-7 / 52-41 / 87-17

görke esk. Göz alıcı ve gösterişli,

ihtişamlı, haşmetli

67-3

görkem hlk. Göz alıcı ve gösterişli

olma durumu, debdebe, ihtişam,

tantana, haşmet

81-9

görkemli hlk. Göz alıcı ve gösterişli,

haşmetli, muhteşem

85-1

görmek 1. Göz yardımıyla bir şeyin

varlığını algılamak, seçmek

50-38, 48 / 51-16 / 52-47 / 56-4 / 58-30

/ 64-5 / 74-22 / 78-11, 11 / 79-24 / 81-4

2. Anlamak, kavramak, sezmek

20-16

3. Belli bir zaman içinde bir olaya tanık

olmak, yaşamak, izlemek

22-4 / 47-2 / 49-15

4. (Yer için) Yüzü bir yöne doğru

olmak, bakmak

27-10

gör ki “görürsün,

göreceksin” anlamında kullanılır

71-6 / 72-5, 14

göresi olmaz (veya **gelmez**)

görmek isteğini duymamak, özlemle

görmek istememek, özlememek

50-4

görü Görüntü

71-33

görülmemiş O güne kadar karşılaşmamış, şaşılacak nitelikte olan
23-40

görünmek Görülür duruma gelmek, görülür olmak
17-10 / 19-2 / 23-38 / 53-1 / 80-12

görünmez Görünmeyen, beklenmeyen
21-16

görüntü fiz. Herhangi bir nesnenin mercek, ayna gibi araçlarla oluşturulan biçimi; herhangi bir nesnenin ışık olayları sonucu elde edilen biçimi, hayal
12-11

görünü hlk. Görüntü
28-1

göstermek 1. Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak
13-12 / 32-15 / 33-29 / 50-27

2. Birini veya bir şeyi işaretle belirtmek
58-5

götürmek 1. Taşımak, ulaştırmak veya koymak
43-32 / 46-15 / 53-3

2. Bir kimseyi bir yere kadar yanında yürütmek
45-12

3. Yerinden ayırıp uzağa atmak veya yok etmek
50-28 / 71-32

gövde 1. Bir şeyin asıl toplu bölümü
52-11

2. İnsan bedeni
71-30, 33 / 72-9 / 86-11

göz 1. Görme organı
4-6, 9 / 7-5, 15, 21 / 13-1 / 21-31 / 26-16 / 28-31 / 32-7 / 36-7 / 39-19 / 44-15, 25 / 45-26 / 50-48 / 51-16 / 65-34 / 67-3 / 68-17 / 73-23 / 85-4

2. İyi veya kötü nitelikler, tutkular, duygular anlatan bakış
6-9, 16 / 8-15 / 9-10, 15, 20 / 13-4, 7, 10, 13 / 15-4 / 27-21 / 37-4 / 52-49 / 56-9 / 58-13 / 66-12 / 72-27, 36

~ **almak** güzelliği ile dikkati çekmek; göz kamaştırmak
65-6 / 85-4

~ **alabildiğine** (~ **ünün alabildiği**) gözün görebileceği en uzak yerlere kadar
33-36

~ **değmek** uğursuzluk, kötülük getirdiğine inanılan kıskanç veya hayran bakışlar dolayısıyla kötü bir duruma düşmek
67-2

~ **leri dolmak** (veya **dolu dolu olmak**) ağlayacak kadar duygulanmak
28-28

~ **lerini dikmek** dikkatle bakmak, gözünü ayırmadan bir yere veya bir kimseye bakmak
28-21

~ **lerinin içi gülmek** çok sevindiği yüzünden, gözlerinden belli olmak

15-4 / 37-3

~ **ü yukarıda olmak** bulunduğu durumdan çok üstün olan bir duruma ulaşma amacını gütmek

10-21

~ **üm!** (veya ~ **ümün nuru**) sevgi anlatan bir seslenme. (65-26)

~ **ünü ayırmamak** bir şeye sürekli olarak bakmak

33-38

göz yaşı (gözyaşı) Göz yaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri

22-2 / 24-7 / 32-8 / 34-26 / 65-34 / 81-12

gurbet Doğup yaşanılmış olan yerden uzak yer

85-4

güç (I) Yapılması zor, çetin

51-27

güç (II) Büyük etkinliği ve önemi olan nitelik

27-12

güçlü Gücü olan

86-13

gül Gül bitkisinin katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği

3-6 / 7-2, 6, 18 / 9-7 / 12-9 / 21-16 / 25-1 / 29-14, 15 / 31-18 / 33-28 / 34-12, 17,

21 / 39- 21x2 / 43-8 / 46-2 / 52-23 / 60-28 / 66-26 / 68-3, 5 / 71-20 / 78-2 / 81-7, 16 / 87-10

~ **gibi** çok iyi, çok güzel

68-20

güleç Her zaman gülümseyen, mütebessim

72-17

gülmek Hoşuna veya tuhafına giden olaylar, durumlar karşısında, genellikle sesli bir biçimde duygusunu açığa vurmak

4-7 / 6-10, 17 / 9-8 / 10-18, 20 / 13-5 / 17-6 / 36-6 / 37-2, 13 / 38-11, 17 / 52-5 / 54-31 / 58-5 / 65-24 / 86-7

2. Mutlu, sevinçli zaman geçirmek, eğlenmek, hoşça vakit geçirmek

13-5 / 19-3 / 41-2 / 60-20 / 69-7

gülümseme Hafifçe gülme, tebessüm

52-28

gülümsemek Güler gibi olmak, hafifçe gülmek

79-19

gülümseyiş is. Gülümsemek işi veya biçimi

22-7

gülünmek Gülmek işi yapılmak

61-17

gülüş Gülmek işi veya biçimi

23-40 / 51-38

gölüşmek Karşılıklı veya birlikte
gölmek, birlikte şakalaşmak
60-23

gümrah (Su, saç, ses gibi bir yerden
çıkan şeyler için) Bol, sık, çok gür
47-7 / 51-11

gümüş Gümüş elementinden yapılmış
28-29 / 37-3

gün is. 1. Güneş: Gün doğarken
9-12 / 11-3, 4 / 16-2x2, 6x2 / 23-3 / 36-
3 / 45-23 / 65-32 / 71-6 / 72-33 / 74-21 /
75-11 / 81-4

2. Güneş ışığı
29-3

3. Yer yuvarlağının kendi eksenini
etrafında bir kez dönmesiyle geçen 24
saatlik süre
4-1, 2, 14 / 6-8, 13 / 29-16, 17 / 31-24 /
40-11, 12, 14, 19, 22, 33, 35 / 49-4 / 52-
15, 26 / 57-11 / 59-29 / 62-5, 7 / 71-15 /
73-20 / 75-13

4. Zaman, sıra: Bu işin de günü gelecek
6-3 / 10-9 / 15-7 / 23-19 / 24-2 / 26-6 /
33-7 / 33-30 / 36-27 / 37-26, 30 / 46-27
/ 49-12 / 59-20 / 61-2 / 71-17 / 72-18 /
78-11, 35 / 79-1

5. İyi yaşanmış zaman
52-20 / 79-19 / 83-13

6. Gündüz: Yazın günler uzar
50-22 / 52-43 / 61-11 / 62-17

7. Bayram niteliğinde özel gün

60-19 / 72-21

8. İçinde bulunulan zaman
79-16

~ **lerden bir gün** geçmiş zamanda bir
gün, vaktiyle
74-2 / 84-18

günah Dince suç sayılan iş veya
davranış
12-6

~ **üstünde, ı** (veya **vebali**) **boynuna** ben
karışmam, sorumluluk sana
12-6

~ **işlemek** günah sayılan davranışta
bulunmak
50-25

günah Dince suç sayılan iş veya
davranış
12-6 / 20-26 / 38-26 / 50-25, 40 / 67-16
/ 85-10

günahlı Günahlı olan
4-12

günce Günlük~
84-17

gündüz Günün sabahtan akşama kadar
süren aydınlık bölümü, **gece** karşıtı
3-4 / 30-6 / 39-4 / 51-29 / 53-15 / 87-5

güneş 1. astr. Gezegenlere ve yer
yuvarlağına ısı ve ışık veren büyük gök
cismi

14-4, 6 / 31-26 / 32-11, 22 / 46-12 / 50-36, 43, 45 / 56-16, 17 / 61-25 / 72-6, 22, 27, 36 / 78-1 / 80-30 / 81-22

2. Bu gök cisminin yaydığı ışık ısı
26-13 / 45-26 / 67-30

~ **açmak** güneş bulutlardan sıyrılıp görünmek
34-28 / 43-5

~ **batmak** gün sonunda güneş ufukta kaybolmak
28-6, 11 / 36-11 / 40-24, 29 / 53-23, 24, 33 / 80-34 / 87-14

~ **doğmak** sabahleyin güneş ufuktan yükselmek
31-4 / 49-4 / 65-6

güneşsiz Güneş ışınlarıyla aydınlanmayan, güneş ışınlarını almayan
51-18

günlük O günkü, o günle ilgili
60-22

gür Bol ve güçlü olarak çıkan veya fişkıran
78-2

gütmek Takip etmek
6-13

güven is. Korku, çekinme ve kuşku duymadan inanma ve bağlanma duygusu, itimat
53-18

güvenmek Güven duymak, güveni olmak, itimat etmek
27-12

güvercin Güvercingillerden, hızlı ve uzun zaman uçabilen, kısa vücutlu, sık tüylü, birçok evcilleşmiş türü bulunan, yemle beslenen kuş (Columba)
46-17 / 47-9

~ **bakışlı** sı. Süzgün, ürkek ve tatlı bakışlı (kimse) 66-21

güya Sözde, sanki
28-17

güz is. Sonbahar
4-5 / 30-2 / 31-2, 10 / 34-15 / 64-4, 18 / 67-1 / 87-10

güzel 1. Biçimindeki uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş a giderek hayranlık uyandıran
6-12 / 10-5, 15 / 13-9 / 15-3 / 18-8 / 23-33 / 26-7 / 27-21 / 30-15, 33 / 33-8, 38, 39 / 36-8 / 39-2, 28 / 43-27 / 50-81-11 / 52-22 / 54-1, 32 / 56-30 / 58-7 / 73-19 / 77-10, 24, 25 / 78-28 / 79-6 / 80-29 / 84-14 / 85-1 / 87-6

2. İyi, hoş

3-13, 27 is / 40-8, 9

3. Soyluluk ve ahlâkî üstünlük düşüncesi uyandıran
43-11

5. is. Güzel kız veya kadın
66-19 / 67-6 / 80-21

6. Hoşa giden, beğenilen, iyi, doğru bir
biçimde

38-17 / 52-13

güzelim 1) değer verilen, sevilen

39-5 / 79-33

2) teklifsiz bir seslenme olarak
kullanılır

58-2 / 66-26

güzellik 1. Estetik bir zevk, coşku,
hoşlanma duygusu uyandıran nitelik,
hüsün

3-8 , 23 / 13-9 / 23-16, 22 / 77-23 / 87-
15

2. Güzel olan bir kimsenin niteliği

1-11 / 32-15 / 47-6

güzelleşmek Güzel bir durum almak

20-27

H

ha ünl. 1. İstek uyandırmak için kullanılan bir söz

20-21

2. Dikkati çekmek, uyarmak için kullanılan bir söz

79-29

haber Bir olay, bir olgu üzerine edinilen bilgi, salık

46-16 / 61-22 / 68-25

~ **almak** Kendisine bildirilmek, öğrenmek, bilgi edinmek

80-6

haberci Haber getiren kimse, ulak

84-8

habersiz Haberi olmayan, haber almamış, hiçbir bilgisi olmayan

50-36

hafıza Bellek

3-16 / 16-10 / 60-21

hafif Tartıda ağırlığı az gelen, yeğni, ağır karşıtı

43-25

hakan Türk, Moğol ve Tatar hanları için "hükümdarlar hükümdarı" anlamında kullanılan bir unvan

39-18 / 85-1

hakçı (hakçı) Doğrucu, gerçekçi

75-9

haklı Hakka uygun, doğru, yerinde

79-38

haksız Hak ve adalete uygun olmayan

49-38 / 83-21

hâl Bir şeyin içinde bulunduğu şartların veya taşıdığı niteliklerin bütünü, durum, vaziyet

66-20 / 67-1 / 71-10 / 74-36 / 79-1 / 87-3

~ **inde** (görünümünde) olarak

8-4, 19 / 28-14

~ **lı** (görünümünde) olarak

54-15

hâlâ Şimdiye kadar, o zamana kadar, hâlen, henüz

36-25, 26 / 39-20 / 59-17

halay is.

~ **çekmek** (veya **tepmek**) Halay oyunu oynamak

23-24 / 51-5

halis Katışık olmayan, katışıksız, saf

34-11

halk Belli bir bölgede, yerde veya çevrede yaşayanların tümü

72-18

halka

~ ~ çember biçiminde dizilerek

72-15

ham mec. Kaba, incelmemiş

77-26

han Doğu ülkelerinde yerli beyler ve Kırım girayları için kullanılan unvan

69-14

hançer Ucu eğri ve sivri, kamaya benzer, silâh olarak kullanılan bir tür bıçak

78-3

hangi 1. İki veya daha çok şeyden bir tanesini belirtecek bir cevap istemek için kullanılan soru sıfatı

10-5 / 45-4, 5 / 52-14 / 65-15, 16 / 69-21, 22 / 85-2

2. Fiili dilek veya şart birleşik zamanında olan cümlelerde, nesnenin veya cümlenin belirteni durumunda olduğunda nesnedeki kavramı genelleştirir

45-19, 20 / 50-35, 38 / 56-14, 15

hanım Karı, eş

39-18

hani 1. "Nerede, ne oldu, nerede kaldı" anlamlarında kullanılan bir soru sözü

80-1, 2, 3

2. Karşıdakinin daha önceden bildiği bir şey kendisine hatırlatılmak istenildiğinde kullanılan bir söz

49-4

~ **ya hani** hani

74-24

har Bir takım ikileme ve deyimlerde çeşitli anlamlarla geçer

~ **vurup harman savurmak** düşüncesizce ve hesapsızca harcamak, bol bol harcayıp tüketmek

46-25

harcamak Bir şey yapmak için kullanmak, tüketmek

46-27

hasat Ürün kaldırma, ekin biçme işi yoluyla elde edilen ürün

38-3

haset Kıskançlık, çekememezlik, günü

has 1. Katışıksız, en iyi cinsten, saf

2. *meç.* İyi nitelikleri kendinde toplamış olan (kimse)

67-6

haşır

~ **neşir olmak** kaynaşma, bir arada bulunup uğraşma

80-38

hatıra Anı

3-12, 26 / 8-1, 21 / 23-42 / 36-28 /

~ **da kalmak:** unutmamak, hatırlamak. (36-28)

hatırlamak Bilinip unutulmuş bir şeyi akla getirmek, anımsamak

6-10 / 23-19 / 26-6 / 36-27 / 58-3 / 61-6

hatırlatmak Birisinin unuttuğu bir şeyi aklına getirmek, anımsatmak

26-11

hava 1. Hava yuvarını oluşturan, bütün canlıların solunumuna yarayan, renksiz, kokusuz, akışkan gaz karışımı

4-15 / 33-26, 35 / 36-2

2. Gökyüzü

3-2 / 20-3 / 32-21 / 49-15, 25 / 57-20 /

62-24 / 69-16

3. *mec.* Durum, ortam, çevre, muhit, atmosfer, ambiyans

79-31

4. Esinti

81-19

havuz Su biriktirme, yüzme, çevreyi güzelleştirme vb. amaçlarla altı ve yanları mermer, beton vb. şeylerden yapılarak içine su doldurulan, genellikle üstü açık yer

19-3

hayal Zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi özlenen şey, düş, imge, huyla

1-4 / 9-8 / 36-5 / 41-7 / 49-33 / 57-5 / 58-1 / 80-14 / 81-22

~ **kurmak** gerçekleşmesi istenen, özlenen şeyi düşünmek

61-18

~ **meyal** belli belirsiz, açık seçik olmayan (durumda)

80-11

hayalet Gerçekte var olmadığı hâlde bazen görüldüğü sanılan cin, peri, hortlak vb. görüntüler

80-27

hayat 1. Yaşam

52-16 / 84-14

2. Hayat biçimi, içinde yaşanan şartların bütünü, yaşantı

30-11

3. Yazgı

79-37

haydi İsteklendirmek, çabukluk belirtmek için kullanılan bir söz, hadi

46-30

haydut Silahlı soygun yapan kimse, eşkıya, şaki

53-29

hayır 1. “Yok, öyle değil, olmaz” anlamında onamama, inkar kelimesi

10-10, 18

2. Olumsuz cümlelerde anlamı pekiştiren bir söz

34-23

~ **kurmak** gerçekleşmesi istenen

hayırlı Uğurlu, iyi, güzel

4-11

haykırmak Telaş, şikâyet vb. sebeplerle yüksek sesle bağırarak

78-2

hayret 1. Beklenmedik, garip bir şeyin sebep olduğu şaşkınlık, şaşırma

28-23

2. *ünl.* Şaşılan bir şey karşısında
söylenen söz

54-26

hayvan Duygu ve hareket yeteneği
olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı
yaratık

50-47 / 65-20 / 72-20 / 87-12

haz Hoşa giden duygulanma, hoşlanma,
zevk

28-31 / 78-29

hece dil. Bir solukta çıkarılan ses
veya ses birliği, seslem

24-5

hem Hem ... hem biçiminde
tekrarlanarak görevdeş sözleri,
cümleleri eşitlik, pekiştirme, birlikte
olma veya karşıtlık anlamlarıyla bağlar

40-2 / 75-4 / 75-7, 4 / 79-10

~ **de** anlamı güçlendirmek, bir veya
daha çok ögeye bir başkasının da
eklendiğini belirtmek için kullanılan bir
söz

60-8 / 85-6

hemen Çabucak

47-10 / 67-21 / 74-18

hemşire Kız kardeş, bacı

41-5

henüz Az önce, daha şimdi, yeni

31-4

hep 1. Hiçbiri dışta tutulmamak veya
eksik olmamak üzere, bütün, tüm olarak

20-30 / 26-22 / 41-3 / 46-8 / 80-7 / 81-
25

2. Sürekli olarak, her zaman, daima

8-11 / 15-2 / 21-16, 17 / 23-43 / 26-8 /
34-16 / 39-27 / 44-3 / 50-9, 11 / 52-38 /
54-22 / 56-19 / 68-31 / 69-33 / 71-5 /
74-28 / 77-19, 35 / 85-13

3. (**Hepimiz, hepiniz, hepsi** biçiminde
iyelik ekleri alarak) Bir şeyi oluşturan
parçaların bütünü anlatır

16-3

hepiniz → hep

hepsi Bütünü, tamamı, tümü, cümlesi
→ hep

37-28 / 39-3 / 73-11 / 74-14 / 81-7 / 83-
9 / 87-13

her Far. tekil isimlere tamlayan
görevinde getirilerek “birer birer olarak,
... -in hepsi” anlamını verir

1-12 / 4-1, 2, 5, 6, 10, 14 / 7-11 / 8-16 /
10-3, 8, 23 / 12-2, 11, 13 / 14-2 / 15-10 /
18-14 / 20-3, 15 / 23-4, 35 / 26-2, 17,
18, 19, 21, 22, 23X2 / 27-7 / 28-17, 27 /
30-25 / 32-12X2 / 33-7, 17 / 37-2, 10,
22, 28 / 39-24 / 44-21 / 45-12 / 49-4, 9,
11 / 50-30, 37 / 51-10, 11, 16, 22, 30,
37, 38 / 52-18 / 53-1, 8, 33 / 55-1 / 56-1
/ 57-11, 13, 25, 30, 31X2 / 58-10, 19 /
59-2, 29 / 61-2, 21 / 62-15, 16, 27 / 64-
24 / 68-27 / 69-11 / 78-11X2, 33 / 79-41

/ 80-21, 27, 32, 34 / 81-5, 11 / 85-7 / 86-15

~ **biri** (veya **bir**) ayrı ayrı hepsi

60-13 / 78-25

herkes İnsanların bütünü

32-21 / 57-29 / 58-24

hevenk Bir ipe geçirilmiş veya birbirine bağlanmış yaş yemişveya sebze bağı

50-11

heves İstek, eğilim, arzu, şevk

43-23

hey Seslenmek veya ilgi ve dikkat çekmek için söylenir

29-20 / 64-17

heybet Korku ve saygı uyandıran görünüş, mehabet

49-30

heyhat Yazık, ne yazık

46-22

hıçkırma İcini çekerek ağlamak

22-4

hıh Küçümseme, azar, sitem gibi çeşitli duygular anlatan cümlelerde kullanılır

10-20

hınç Öç almayı güden öfke, gayz

85-11

~ (veya ~ **ını**) **alınmak** öç (veya öcü) alınmak

68-22

hırka Önden açık, kollu, genellikle yünden üst giysisi

72-12

hırsız Çalan (kimse) uğru

75-9

hız Çabukluk, sürat

50-6

hızla Çabucak, çabuk, süratle

33-32 / 79-43 / 87-9

hiç 1. Olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştirir

1-8 / 3-20 / 12-10 / 31-6 / 80-11

2. Soru cümlelerinde belirsiz bir zamanı anlatır

47-12 / 72-8

3. Bir soruya açık bir cevap verilmek istenmediğinde cevap cümlesinin başına getirilir

34-25, 30 / 85-14

4. Boş, değersiz, önemsiz olan şey veya kimse

20-30

~ **bir** → hiçbir

~ **biri** → hiçbir

83-9

~ **değilse** (veya ~ **olmazsa**) bari

77-13

~ **mi** ~ hiç

81-20

hiçbir Bir isimden önce getirilerek o ismin bildirdiği varlıktan bir tanesinin bile olmadığını anlatır

80-28 / 85-14

hiçbiri Olumsuz cümlelerde “bir tanesi bile” anlamında kullanılır

83-9

hippi Toplumsal düzene ve tüketime karşı çıkan, derbederce yaşayan, örgütlenmemiş gençler topluluğu

79-27

hisar esk. Bir şehrin veya nemli bir yerin korunması için taştan yapılmış yüksek duvarlı ve kuleli, çevresinde hendekler bulunan küçük kale, kermen, germen

39-23

hoş 1. Beğenilen, duyguları okşayan, zevk veren

6-13 / 8-20 / 13-5 / 29-7 / 60-28 / 81-5 / 87-3

2. hüzün, tuhaflık

34-30

3. bağ. Bununla birlikte

60-10

hoşca → hoşça

hoşça Hoş bir biçimde olan

67-18

hoyrat Kaba, kırıcı ve hırpalayıcı

23-2, 8

hudut Sınır

43-20, 36 / 57-21 / 67-25

hulya Tatlı düş, hayal

9-6 / 36-6

hurda İşe yaramayacak derecede bozulup sakatlanmış, zarar görmüş

54-27

huzur Dirlik, baş dinçliği, gönül rahatlığı, rahatlık

64-22

hücum

~ **etmek** Saldırmak

23-9

hülya → hulya

hür 1. Özgür

58-34

2. Özgür bir biçimde

49-6

hüzün İç kapanıklığı, gönül üzgünlüğü, gam, keder, sıkıntı

32-9 / 33-30 / 52-30 / 81-8

hüzünlü Gönle üzgünlük veren, iç kapanıklığına yol açan

57-14

I

ıhlamur Bu ağacın güzel kokulu çiçeği

21-14, 15

ırak Uzak

84-9

ırgat Tarım işçisi, rençber

50-21

ırmak Çoğunlukla denize dökülen, özellikle genişliği ve taşıdığı su niceliği bakımından en büyük akarsu, nehir

20-29

ısınmak Üşümesini gidermek

31-8

ısırmak Dişleriyle koparmak

14-2

ıslak 1. Suyu batırılmış, üzerine su dökülmüş veya yağmurdan ıslanmış olan

27-4

2. Herhangi bir nedenle yaşarmış, sulanmış

60-14

ıslık Dudakların büzülerek veya parmağın dil üzerine getirilmesiyle çıkarılan ince ve tiz ses

67-22

issız 1 . Kimse bulunmayan veya az kimse bulunan, تنها, yaban

13-2 / 66-16

2 . mecaz Yalnız, kimsesi olmayan

66-1

issızlık Issız olma durumu, yalnızlık, tenhalık

1-6 / 54-2

ıstıraplı İstirap veren, acılı, sıkıntılı

4-10

ışık 1. Cisimleri görmeyi, renkleri ayırt etmeyi sağlayan fiziksel enerji, erke, ziya, nur, şavk

3-3 / 6-5 / 17-5 / 28-7 / 39-27 / 50-13 / 51-34 / 57-21, 28 / 58-9 / 61-7 / 65-32 / 73-2, 14

2. mec. Mutluluk, sevinç veya zekâdan doğan, özellikle yüzde ve gözlerde beliren parıltı

3-12, 26 / 7-3, 19 / 8-14 / 30-6 / 57-33

~ **tutmak 1)** bir yeri ışıkla aydınlatmak

ışıklı Işığı olan, aydınlık, ışıklandırılmış, nurlu, nurani

13-3

ışksız Işığı olmayan, karanlık

21-13

ışıldamak Titrek, parlak bir ışık saçmak, parıldamak

17-12

ışıldı Hafif ışık, ışıntı, parıltı

47-6 / 53-1

ıtır esk. İtır çiçeği.

7-12 / 36-13

Itri Klâsik müziğin ünlü bir bestekârı

79-34

İ

iç 1. Akıl, gönül, irade gibi insanın manevi varlığını oluşturan şeylerden herhangi biri

9-4, 20 / 13-8 / 22-5 / 33-25 / 34-18 / 43-3 / 44-26 / 46-13 / 50-23, 48 / 51-9, 14 / 59-3, 11 / 60-6 / 65-10 / 85-10

2. Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dahil, “dış” karşıtı

6-5 / 7-3, 19 / 8-16 / 32-2 / 37-1, 8 / 47-4 / 52-21 / 53-4 / 57-28 / 58-10 / 61-5 / 62-22 / 74-38 / 80-37 / 84-29

3. (Toplu bir durumda bulunan) Kimse veya nesnelerin arasında bulunan kimse veya nesne

23-32 / 52-31, 32 / 78-22

4. Cisimlerin yüzeyleri arasında kalan her yer

23-35

5. Oyuk olan veya oyuk sayılabilen şeylerin boşluğu

59-7

~ **gıcıklamak** istek uyandırmak

21-14 / 36-18

~ **inden** ortamından

50-18

içeri İç yana, iç yana doğru

53-20, 22

için 1. Amacıyla, maksadıyla

5-6 / 33-20 / 65-12 / 79-26 / 84-17

2. Özgü, ayrılmış

10-23 / 83-16, 17

3. Uğruna, yoluna

33-8 / 85-26, 30

içinde Kendisinden önceki söze “çok” anlamı verir

23-5 / 28-23 / 33-11 / 64-26 / 78-15 / 85-22

2. Ortamında

49-30 / 78-29

içirmek İçmek işini yaptırmak, içmesini sağlamak

5-4

içki İçinde alkol bulunan içecek

20-6 / 54-4 / 81-6

içkici İçki yapan veya satan kimse

81-6

içme İçmek işi

84-25

içmek 1. Bir sıvıyı ağza alıp yutmak 4-17 / 5-5 / 10-11 / 18-5, 9, 13 / 21-24 / 50-29 / 64-26 / 66-9 / 67-11 / 69-22

2. (Bir şey bir sıvıyı) İçine çekmek, emmek

44-21

idam Yasa. Ölüm cezası verilen kimseye uygulanan infaz işlemi

74-38

iğrenç İğrenme duygusu uyandıran,
tiksendiren, müstekreh

73-24

ihtiyar Yaşlı, kocamış olan (kimse)

21-4 / 23-26 / 26-9 / 57-11, 16

iki 1. Birden sonra gelen sayının adı ve
bu sayıyı gösteren rakam

39-6 / 68-2

2. sı. Birden bir artık: İki çocuk vardı
orada

13-3 / 43-2 / 57-32 / 65-8 / 67-23 / 71-2,
10

~ **eli kanda olsa** elindeki iş ne kadar
önemli olursa olsun

66-3

~ **gözü** ~ **çeşme** sürekli, çok ağlamayı
anlatır

26-16

ikinci Sırada önem bakımından
birinciden sonra gelen

68-33

ikiz 1. Bir doğumda dünyaya gelen iki
(kardeş)

40-23

2. Birbirine tamamen benzeyen, eş

38-18

iklim Ar. < Yun. 1. coğ. Yer yüzünün
herhangi bir yerinde, hava yuvarı
olaylarının ortaklaşa gerçekleştirdikleri
etkilerin uzun yılların ortalamasına
dayanan durumu

49-5

2. esk. Ülke, diyar

7-9 / 45-5

il Merkezî yönetimin, coğrafya
durumuna, ekonomik şartlara, kamu
hizmetlerinin gereklerine göre, ülke
üzerinde yayılmış, bir vali
yönetimindeki en önemli bölümü,
vilâyet, eskiden ülke, diyar anlamına da
gelirdi

46-4 / 66-30

ilânihaye Sonsuza kadar

84-13

ileniş İlenmek işi veya biçimi

51-25

ilenmek Bir kimse için kötü dilekte
bulunmak, beddua etmek

75-3

ileri 1. Herhangi bir şeye göre daha
ötede olan yer, **geri** karşıtı

71-20

2. Daha fazla, çok

20-16

ilerlemek Bulunduğu yerden daha
ileriye gitmek; yol almak

57-26

iletmek Götürmek, ulaştırmak,
nakletmek

64-19

ilham Esin

79-28

ilk 1. Zaman, sıra, yer ve önem bakımından ötekilerden önce gelen, **son** karşıtı
32-24 / 36-25 / 39-21, 27 / 49-31, 32 / 50-27 / 53-16 / 84-8 / 84-31
2. is. Herhangi bir şeyin en önde olanı, önce geleni
83-6
ilkbahar (Kuzey yarım küre için) Mart, nisan ve mayıs aylarını içine alan zaman aralığı.. Gök biliminde 21 mart ile 22 haziran arası ilkyaz, bahar.
12-8 / 40-6
ilke Temel düşünce, temel inanç, unsur, öge
85-1
ilkin Başta, başlangıçta,, önce, iptida
20-6, 28 / 51-10
ilkuç Uzun bir şeyin yer bakımından önce gelen baş veya son noktası
53-16
ille Ne olursa olsun, hangi şartta olursa olsun, her halde
17-18
imrenmek 1. Beğenilen, hoşlanılan bir şeyi edinme veya bir yiyeceği yeme isteği
43-17, 33
in Yaban hayvanların kendilerine yuva edindikleri kovuk
50-47

inanç İnanılan şey, görüş, öğreti
50-39
ince 1. Kendi cinsinden olanlara göre, dar ve uzun olan olan, kalınlığı az olan, “kalın” karşıtı
9-16
2. (Sıvılar için) Akışkanlığı çok olan, yoğun ve koyu olmayan
28-26, 32
2.Hafif ve gücü az
50-13
incecik Çok ince
8-14
ineden İnce bir şekilde
33-6
indirmek 1. Yüksekten veya yukarıdan aşağıya inmesini sağlamak
51-6
2. Kapamak
31-12
inek 1. Dişi sığır
10-11
inilti İnleme sesi
51-20 / 79-12
inlemek Gür, uğultulu, yankılı ses çıkarmak
54-19
inmek 1. Yukarıdan aşağıya doğru gelmek, çıkmak karşıtı.
1-6 / 11-4 / 20-5 / 72-38
2. Yansımak.

1-6

3. Ağmak

11-4 / 28-15 / 51-43 / 53-19 / 56-7 / 64-22

4. Dağ, tepe gibi yüksek bir yerden gelmek

44-24 / 49-12

insan 1. Memelilerden, iki eli olan, iki ayak üzerinde dolaşan, sözle anlaşılan, akli ve düşünme yeteneği olan en gelişmiş canlı

47-11 / 49-18 / 54-21 / 59-22 / 69-1 / 71-17 / 77-19 / 87-12

2. Ar. Belirsiz zamir gibi kullanılır

23-18 / 37-29 / 50-4, 42 / 51-25 / 52-48 / 53-2, 5 / 58-24 / 60-26, 28 / 61-9 / 65-21 / 78-21, 20 / 79-43

3. mec. Huy ve ahlâk yönünden üstün nitelikte (kimse)

77-19

insanlık 1. Bütün insanları içine alan varlık

51-18

2. İnsanın değerini, saygınlığını veren öz, insana yaraşır yaşama ve düşünme ilkesi

77-25

insanoğlu is. İnsan, âdemoğlu

74-31 / 77-27 / 84-5

iplik is. ~ ~ yol yol

43-30

irilmek İri bir duruma gelmek

71-26

irin Organizmanın her hangi bir yerinde iltihaplanma sonunda ölmüş hücre artıklarından ve bozulmuş ak yuvarlardan oluşan, mikrop ve mikropsuz, genellikle sarımtırak renkte koyuca sıvı, cerahat

85-2 / 85-3

iskelet Fr. < Yun. Yumuşak bölümleri dökülmüş, ölü bir vücudun kemiklerinin bütünü

51-5 / 73-5

İstanbul Şehir

79-1, 3 / 80-31 / 84-26

İstanbullu İstanbul'da doğan veya yaşayan kişiler

80-5

istek Bir şeye duyulan eğilim, arzu

21-2 / 49-7

istemek 1. İstek duymak, arzulamak

10-24 / 15-2 / 17-17 / 21-18, 20 / 45-21 / 52-2 / 85-12

2. Bir şeyin kendisine verilmesini veya yapılmasını söylemek, talep etmek

23-39

ister Cümledeki görevleri aynı olan kelimelerin ayrı ayrı her birinin başına getirilerek herhangi birinin onanmasında sakınca olmadığını anlatır

84-14

işaret

~ **etmek** bir şeyi, bir durumu el, yüz hareketleriyle anlatmak, göstermek

57-24

iş 1. Birinden istenen hizmet veya birie verilen görev

77-25

2. Yapılan şey, davranış

50-23

işitmek 1. Duymak, hissetmek

86-14

2. Haber almak

61-21

işkence 1. Bir kimseye maddî veya manevî olarak yapılan aşırı eziyet

73-7 / 84-16

2. Aşırı gerginlik, sıkıntılı durum, azap

50-50 / 73-7

işlemek 1. (İnce ve süslü şeyler için)

Yapmak, nakışlamak

9-6 / 24-6

2. İşlek, etkin, hareketli durumda olmak, çalışmak

27-8 / 52-35

işte 1. Gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenir

7-4 / 10-3 / 39-22 / 50-17 / 61-2 / 75-5, 6 / 79-22 / 86-5, 33

2. Anlatılan bir sözün sonucuna gelindiğini gösterir

58-34

3. Anlatılan şeye dikkat çekmek için kullanılır

40-3 / 41-3

itilmek İtmek işi yapılmak

78-27

iyi 1. İstenilen, beğenilen, nitelikleri taşıyan, beğenilecek biçimde olan, **kötü** karşıtı

3-13, 27

2. Esen, sağlıklı

87-3

3. Uğurlu, hayırlı, iyilik getiren

72-17

~ **etmek** uygun, yerinde bir davranışta bulunmak

60-5

iyilik is. Esenlik, lütuf, yarar ve elverişlik

60-7

iz Bir şeyin geçtiği veya önce bulunduğu yerde bıraktığı belirti, nişan, alâmet

8-10 / 23-35 / 52-38

K

kaba Terbiyesi, görgüsü kıt, nezaketsiz
77-26

kabarmak Belirginleşmek
75-11

kabir Mezar, sin
71-23

kaburga Göğüs kafesini oluşturan,
arkadan omurgaya, önden de göğüs
kemiğine eklenen uzun, yassı ve eğri
kemiklerden her biri
83-23

kaç 1. Herhangi bir şeyin niceliğini
sormak için kullanılan soru sıfatı
80-9

2. gr. (Cümle, soru cümlesi
olmadığında) Birçok
78-23

kaçmak 1. Kimseye bildirmeden,
görünmeden bulunduğu yerden
ayrılmak, gitmek
49-21 / 66-8

2. Görünmeden gitmek, hızla
uzaklaşmak
72-15

3. Kendini göstermemek, rastlatmamaya
çalışmak
79-23

kadar 1. Ölçüsünde, derecesinde
3-20 / 33-36, 39 / 37-8 / 47-11

2. Gibi

9-11 / 27-2 / 58-11

3. Miktar, derece: Ben o kadarını

4. Dek, değin

28-11 / 50-14 / 52-18 / 74-9 / 79-40 /
87-8

5. Büyüklüğünde
36-17

6. Denli
52-23

kadavra Tıp öğretiminde, üzerinde
çalışmak için hazırlanmış, ölü insan
veya hayvan vücudu
71-14 / 72-1, 2, 24

kadeh 1. İçki içmeye yarar küçük
bardak
10-4 / 50-29

2. Kadehte bulunan içki
18-16 / 50-26 / 66-9

kader Alın yazısı, yazgı
50-42 / 53-6 / 54-5

kadın 1. Dişi cinsten erişkin insan,
erkek veya **adam** karşıtı
21-32 / 23-40 / 37-24 / 50-24 / 52-33 /
53-4 / 57-6, 9 / 69-19 / 80-3

kafa Bellek, akıl, hafıza
34-16

kafa tası (kafatası) İnsanda ve omurgalılarda içinde beyin bulunan, başın kemik bölümü

73-13

kafes Aralıklı telden, metal veya ağaç çubuklardan yapılmış genellikle taşınabilir koyacak

69-28

kafile Birlikte yolculuk eden topluluk

59-24

kafiye Uyak, uyum

84-12

kağıt Hamur durumuna getirilmiş türlü bitkisel maddelerden yapılan, yazı yazmaya, basmaya yarayan ince yaprak

23-17

kah İnsanların gülerken çıkardıkları ses

21-17, 29

kahraman Savaşta veya tehlikeli bir durumda yarlık gösteren (kimse), alp, yiğit

53-29 / 69-13, 23

kalp (I) 1. mec. Sevgi, gönül.

1-10 / 3-12, 14, 25, 26 / 5-5 / 7-3, 19 / 13-11 / 15-2 / 22-8 / 24-5 / 30-24 / 51-24, 30 / 52-23 / 71-18 / 80-32 / 86-14

2. Göğüs boşluğunda, iki akciğer arasında, vücudun her yanından gelen kanı akciğerlere ve oradan gelen temiz kanı da vücuda dağıtan organ, yürek

21-23 / 27-4 / 31-6, 13 / 32-13 / 37-9 / 52-35 / 69-28 / 77-12 / 79-41 / 86-12

kalça Vücudun bacakla bögür arasındaki iki yana doğru çıkıntılı bölümü

38-7

kaldırım Yollarda taşlarla yapılan döşeme

57-12

kaldırmak Yukarı doğru hareket ettirmek

28-27

kalkmak 1. Gitmek üzere yerinden ayrılmak

8-12

2. (Taşıtlar için) Yola çıkmak

26-15 / 31-15 / 45-22 / 49-35

3. Girişmek, başlamak, davranmak, yeltenmek

78-6

kalmak 1. Herhangi bir durumu sürdürmek, korumak

30-17, 20 / 33-7, 11 / 52-49 / 68-28 / 87-16

2. Görevi veya yetkisi içinde olmak, düşmek

31-19, 21 / 79-4

3. Oyalanmak, zaman geçirmek, bulunmak

27-5 / 33-7, 11

4. Varlığını korumak, sürdürmek

36-5, 28 / 58-25

5. (Zaman, uzaklık veya nicelik vb. için) Belirtilen miktarda bulunmak

73-2

6. (yard.) Olmak, herhangi bir durumda bulunmak

20-9 / 32-5, 19 / 66-1

7. yard. fi. Kök veya gövdelerine –e (-a) eki almış fiilimsilerle sürerlik bildiren birleşik fiiller oluşturur: Bakakalmak. Şaşakalmak. (58-27 / 71-33, 34)

8. Geriye atılmak, geride bulunmak

kamaşmak (Göz) Güçlü bir ışık sebebiyle bakamaz olmak

kamış Buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan bitkilere verilen ad

33-19 / 52-3, 46 / 58-28

kampana Çan

40-32

kan Atar damar ve toplar damarların içinde dolaşarak hücrelerde özümleme, yadımlama görevlerini sağlayan plâzma ve yuvarlardan oluşmuş kırmızı renkli sıvı

21-33 / 32-18 / 49-12 / 50-10 / 51-47 / 53-33 / 56-2 / 68-16 / 71-20 / 83-21 / 86-3, 5

~ (veya **a**) **susamak** öldürme hırsı duymak

86-23

~ **ağlamak** büyük bir üzüntü içinde bulunmak

29-14, 15

~ **ter** çok terli, yorgun ve perişan bir durumda

65-29

kanat Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ

3-7 / 28-10 / 29-18 / 30-7 / 32-20 / 38-15 / 45-2, 24 / 56-6, 28 / 68-21 /

kanatlı Kanadı olan

52-27

kandırmak Kanmasını sağlamak, inandırmak, ikna etmek

50-30

kanlı Kan bulaşmış olan

16-4 / 46-11

kanmazlık İhtiyacını veya isteğini yeteri kadar karşıladığı halde yeterli bulmamak

64-26

kapamak 1. Bir açıklığı örtmek için, bir şeyi, açık yerin üzerine üzerine getirmek

28-31 / 53-20 / 56-31 / 60-18

2. Bir şeyin görünmesine engel olmak, gizlemek

74-18

Kapalıçarşı İstanbul'da, dükkan ve ara yollarının üzeri tonoz ve kubbelerle örtülü çarşı

80-20

kapanmak 1. Kapalı duruma gelmek

36-3 / 59-16 / 67-23

2. Yüzü, gövdesi bir yere gelecek biçimde eğilmek

49-27

kapatmak Kapamak

23-44 / 66-15

kapı 1. Bir yere girip çıkarken geçilen ve açılıp kapanma düzeni olan duvar veya bölme açıklığındaki açılıp kapanan kanat

11-5 / 7-4, 20

~ **ı yüzüne (üzerine, üstüne) kapamak** istenilen şeye ulaşma imkanı vermemek, ilişkiyi kesmek

56-31

kapı 1. Bir yere girip çıkarken geçilen ve açılıp kapanma düzeni olan duvar veya bölme açıklığı

7-4, 20 / 11-5 / 45-25 / 53-25 / 57-31

2. Bu açıklıktaki açılıp kapanan kanat

23-10 / 29-8 / 36-3 / 50-40 / 53-20 / 56-31 / 60-18 / 66-15

kaplamak Her yanını örtmek, istilâ etmek

51-16 / 62-25

kar Havada beyaz ve hafif billûr biçiminde donarak yağın su buharı

23-35 / 33-1, 2, 6, 9, 11, 16 / 50-3 / 53-21 / 78-13

kara (I) is. Ar. kara jeol. Yeryüzünün denizle örtülü olmayan bölümü, toprak

69-30

kara (II) 1. s1. Siyah renkte olan

16-9 / 53-31 / 57-18 / 65-30

~ **baht is.** 1. Kara yazı

65-28

2. mec. Kötü, uğursuz, sıkıntılı

40-21

karanfil Karanfilgillerden, güzel renkli çiçekler açan bir süs bitkisi

7-13

karanlık 1. Işık olmama durumu

13-2 / 17-4, 7, 8 / 30-4 / 32-2 / 51-23 / 62-22 / 80-37 / 47-4

2. mec. Gereğince alâşılıp bilinmeyen, ne olacağı, sonu belli olmayan (durum)

33-3 / 47-4

kararmak 1. Rengi karaya dönmek, siyahlaşmak

9-10

kara sevda (karasevda) 1. Umutsuz ve güçlü aşk

3-22 / 32-4

kardeş 1. Aynı ana babadan doğmuş veya ana babalardan biri aynı olan çocukların birbirine göre adı

33-33 / 40-23 / 58-27

2. mec. Aralarında çok değer verilen ortak bir bağ bulunanlardan her biri

50-44 / 52-16, 21 / 59-31 / 85-24

3. tkl. Seslenme sözü olarak kullanılır
74-17 / 77-15

karga Kargagillerden, kanatları geniş, tüyleri kara renkte, tarla ve bahçelere çok zarar veren kuş

72-26, 30, 38 / 74-20, 26, 41 / 75-13

kargaşa is. Karışıklık, düzensizlik
66-14

karı (İyelik ekleriyle) Bir erkeğin evlenmiş olduğu kadın, eş, zevce
34-29 / 41-4 / 58-3

karın 1. İnsan ve hayvanlarda gövdenin kaburga kenarlarından kasıklara kadar olan ön bölgesi
38-7

2. Döl yatağı, rahim
83-12

3. hlk. mec. İç, gönül, akıl, kafa
67-15

karınca Zar kanatlılardan, birçok türü bulunan böceklerin genel adı
61-12 / 67-24 / 84-4

~ **kararınca** (veya **kaderince**) az da olsa, elinden geldiği kadar
54-28

karışmak 1. İki veya ikiden çok şey bir araya gelip birbirinin içinde dağılmak, birbirinin içine girmek

5-7

2. Bulanmak, duruluğunu yitirmek
31-18

karlı Üstünde kar bulunan
36-26 / 49-29 / 54-22

karşı 1. Bir şeyin, bir yerin, bir kimsenin önü, esas tutulan yüzünün ilerisi
83-24 / 85-21

2. Bulunan yere göre önde, ileride olan
30-5

3. Yol, deniz, ırmak vb.nin öbür kıyısı veya yanı
86-21

4. Yüzünü bir şeye doğru çevirerek
38-16 / 71-6 / 77-20, 32

5. (Zaman anlatan kelimelerle) Doğru, sularında
23-18 / 54-12

karşın Gerekenin veya mantığın tersine olarak, rağmen
77-28

kartal Kartalgillerden, genel olarak kızıl siyah tüylü, çok güçlü, yuvasını yüksek kayalıklar üzerine kuran, iri bir yırtıcı kuş
49-15 / 50-6

kâse Cam, çini, toprak vb.den yapılmış derince çanak

61-3

kasırğa 1. Hızı saatte 120 km yi aşan çok güçlü bir fırtına

2. mec. Duyguların patlak verişi, büyük heyecan, coşku

73-11

kaşık Sulu veya bazı ufak taneli yiyecekleri ağza götürmeye yarayan, saplı sofraya aracı

51-42 / 61-3

katı Set, **yumuşak** karşıtı

29-11

katık Ekmekle karın doyurmak için gerektiğinde, ekmeğe katılan peynir, zeytin, helva gibi yiyecek

86-6

katmak Bir şeyin içine, üstüne veya yanına, niteliğini değiştirmek veya niceliğini artırmak başka bir şey ilave etmek

81-12

kaval Kamıştan yapılan, genellikle çobanların çaldığı, yumuşak sesli, perdeli büyük düdük

81-19

kavis Eğmeç, yay

57-10

~ **çizmek** yay biçiminde yol izlemek

61-24

kavramak Elle sıkıca tutmak

21-2

kavuşma Kavuşmak işi, buluşma, telâki

33-35 / 68-6, 10

kavuşmak Yokluğu çekilen, veya çok istenen bir şeye erişmek, onu elde etmek

4-16 / 53-7

kaybetmek Yitirmek

15-9 / 16-9 / 57-2

kaybolmak 1. Yitmek

33-14 / 57-3

2. Görünür olmaktan çıkmak, görünmez olmak

23-38

kaymak 1. Düz, ıslak veya kaygan bir yüzey üzerinde sürtünerek kolayca yer değiştirmek

30-20

2. Kaygan bir yüzey üzerinde birden bire dengesini yitirmek

50-39

kaygı Üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa

87-5

kayık Kürek veya yelkenle yürütülen ufak tekne

80-2

kayıp Yitik, zayi

54-7 / 78-25

kayırmak Birini, başkalarının veya işin zararı pahasına tutmak, haksız yere kolaylıklar sağlamak, iltimas etmek
77-26

kaynak Bir şeyin çıktığı yer, menşe
24-5

kazazede Kazaya uğramış, kaza geçirmiş olan (kimse)
51-37

kazmak Herhangi bir araçla toprağı açmak, oymak
65-25

keçe Keçe kılının dokunmasından elde edilen kumaştan yapılan
46-10

keder Acı
9-4, 18 / 15-5, 6 / 23-7 / 23-47 / 57-17 / 59-18 / 61-19

kedi Kedigillerden, köpek dişleri iyi gelişmiş, kasları çevik ve kuvvetli, evcil veya yabanî, küçük memeli hayvan
21-18

kefen Gömülmeden önce ölünün sarıldığı bez, kefin
57-18 / 84-1

kehle esk. Bit
67-16

kekre Tadı acımtırak, ekşimsi ve buruk olan
29-17

kelebek Pul kanatlılardan, vücudu, kanatları ince pullarla ve türlü renklerle örtülü, dört kanatlı, çok sayıda türü olan böceklere verilen genel ad
19-4 / 38-23

kelime Anlamı olan ses veya ses birliği, söz, sözcük
83-20

kenar Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı
51-38 / 71-2, 10

kendi 1. İyelik ekleri alarak kişilerin öz varlığını anlatmaya yarar
51-13 / 52-38 / 65-13 / 80-39

2. Bir işte başkalarının etkisi bulunmadığını belirtir
51-13

~ ~ **ne 1)** yalnız başına
79-5, 6

2) kendiliğinden
12-12

kent Şehir
49-12 / 57-11 / 67-26 / 74-4 / 79-7

Kerem Soyluluk, ululuk, asalet anlamlarına gelen erkek adı
37-29

kerpiç Duvar örmekte kullanılmak için kalıplara dökülüp güneşte kurutulmuş saman ve balçık karışımı ilkel tuğla
78-10

kertenkele Kertenkelelerden, uzun vücutlu, sivri kuyruklu, çevik, böcekçil, küçük sürüngen hayvan

51-8

kervan mec. Toplu olarak birbiri ardınca gelen şeyler

43-26

Kervankıran Çulpan yıldızı

57-26

kesik 1. Kesilmiş olan

32-18

2. Kısa

36-16

kesin Şüphe ve duraksamaya er bırakmayan veya geri dönülmeven, değışmez, kat'î, maktu

21-11 / 62-8, 10

keskin mec. Etkili, sert

36-2

kesmek Geçişî önlemek, engellemek

53-21

kez Bir olgunun, bir olayın tekrarlandığını belirtir, defa, kere, sefer
47-2 / 57-29 / 78-23 / 81-16 / 84-15 / 86-12

Kezban Bayan ismi

38-1, 4

kılıç Uzun, düz veya eğri, ucu sivri, bir veya her iki yüzü keskin, kın içinde bele takılan, çelikten silâh

68-18 / 69-16

kımız Kısırak sütünün mayalanmasıyla yapılan, az alkollü, ekşi, eski bir Türk içkisi

54-4 / 69-22

kın Bıçak, kılıç gibi kesici araçların kabı

78-3

kıpırdama, kıpırdanmak kımıldamak, sürekli ve hafifçe oynamak

1-8

kıptısız Kıptısı olmayan

1-8 / 81-23

kır Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu boş ve geniş yer

30-30 / 32-6 / 34-8 / 38-8

kırbaçlamak Kırbaçla vurmak

85-20

kırılmak 1. Kırma işine konu olmak, bir veya birçok parçaya ayrılmak

69-2 / 73-12 / 84-11

2. mec. Yok olmak

66-24

kırmak Vurarak veya ezerek parçalamak

34-10 / 60-9 / 62-28 / 85-27

mec. Yok etmek

kırmızı 1. Al, kızıl

71-20 / 87-10

2. Bu renkte olan

39-21

kısa s1. Boyu, uzunluğu az olan, **uzun**

karşıtı

36-20

kısaca Kısa olarak, özetle

66-16

kısıtlı Sınırlanmış

54-24

kıskanç Kıskanma huyunda olan

10-23

kıskanmak Herhangi bir bakımdan kendinden üstün gördüğü birinin bu üstünlüğünden acı duymak, haset etmek

67-3

kıs kıs Gülmenin sessiz ve alaylı olduğunu anlatır

86-7

kısmet Tanrı'nın her kişiye uygun gördüğü yaşama durumu, nasip

50-19

kış (Kuzey yarım küre için) Aralık ayının 22'sinde başlayıp martın 21'ine kadar süren yılın en soğuk mevsimi

6-8 / 23-34 / 31-7 / 33-20 / 36-13 / 40-26 / 58-11 / 78-24

kıvılcım mec. Harekete geçiren etken

52-14

kıvrak hlk. Aceleci

21-30

kıyamet Tek tanrılı dinlerin inanışına göre dünyanın sonu ve bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman

17-17

kıyı 1. Kara ile suyun birleştiği yer

10-5 / 50-33 / 78-32 / 83-2, 18 / 86-16, 21 / 87-2

2. Kenar, uç

39-8 / 67-19

3. Karanın deniz boyunca uzanan bölümü, sahil

46-16 / 54-7

kıymak mec. Acımayıp öldürmek

86-4

kız 1. Dişi çocuk

26-21

2. Cinsî ilişkide bulunmamış dişi, kız oğlan kız, bakire

5-2 / 23-24 / 26-3 / 39-27 / 54-1, 8 / 57-16 / 79-27

~ **oğlan** (veya ~ **oğlan** ~) erden, bakire

39-27

kızca Kıza benzeyen

80-2

kızıl 1. Parlak, kırmızı renk

49-16

2. Bu renkte olan

31-17 / 32-10, 19 / 65-9 / 69-27 / 72-34

-ki İsim soyundan kelimelere getirilerek o ismin kimle, neyle, ilişkili,olduğunu belirtir ve eklendiği ismi sıfat veya zamir durumuna getirir, ilgi eki

27-18 / 28-18 / 30-11 / 36-6 / 41-5 / 45-9, 25 / 46-2, 4 / 49-30 / 50-1 / 59-28, 31 / 60-17 / 67-15 / 71-20 /

ki 1. Anlam bakımından birbirleriyle ilgili cümleleri birbirine bağlar

1-8 / 6-7 / 17-4, 7, 9, 12, 19 / 20-16 / 31-6 / 40-3 / 47-8 / 51-18 / 57-30 / 58-15, 30 / 71-6, 26, 31 / 72-5, 12, 14 / 78-17 / 79-17 / 84-14, 18, 35

2. Özneyi, tümleci güçlendirerek cümlelerin temel bölümüne bağlar

29-16 / 33-24 / 51-40, 44 / 52-32 / 76-1 / 77-9, 14 / 80-2, 3 / 84-26

3. İkinci cümledeki yargının birincideki hareketin yapılışı sırasında görülerek şaşıldığını bildirir

29-7 / 86-3

4. Bir soru cümlesinin sonuna getirildiğinde şüphe veya endişe anlatır
33-23, 26, 27 / 49-31 / 50-31 / 56-29 / 69-23

5. “Öyle, o kadar, o denli” gibi öğelerden sonra, kullanıldığı cümleye güç katar

39-28

6. Yakınma veya kınama gibi duygular anlatmak için bir cümlelerin sonuna getirilir

77-16, 18, 22, 26, 30, 34, 38x2

7. Bazı kelimelerin sonuna bir ek gibi eklenerek birtakım zarflar, yeni edatlar oluşturur

1-9 / 6-3 / 20-14, 33 / 29-12 / 43-19 / 51-27 / 52-48 / 58-14 / 60-26 / 72-3 / 79-16, 12 / 80-32

kibar Davranış, düşünce, duygu bakımından ince, nazik olan (kimse)

61-15

kibir Kendini büyük görme, başkalarından üstün tutma, büyüklenme
50-49

kilit Far < Yun. Anahtar, düğme gibi takılıp çıkarılabilen bir parça yardımıyla çalışan kapatma aleti

56-23

kilitli Kilitlenmiş

56-22, 29

kim (I) “Hangi kişi” anlamında cümlede, özne, tümleç, nesne, yüklem görevinde kullanılır

47-8 / 51-46 / 67-3 / 74-22, 33 / 77-31 / 84-19 / 87-17

~ **bilir 1)** belirsizlik, bilinmezlik bildirir

45-4 / 69-21 / 80-9 / 83-10

2) olabilirlik bildirir

39-18

kim Birtakım, bazısı, bazı

~ **zaman** ara sıra, bazen

39-26

kimse (Olumsuz cümlelerde) Hiçbir kişi

81-25

kin Öç almayı amaçlayan gizli düşmanlık, garez

50-50 / 73-4 / 78-3 / 85-8

~ **duyulmak** birine karşı öç alma duygusunu yaşatmaya konu olmak veya bu duygunun hissetmek durumuna konu olmak

73-20

kirli Leke, toz vb. ile kaplı, pis, murdar, mülevves

67-16

kirpik Göz kapağının kenarındaki kıllar veya bu kıllardan her biri

59-16, 19

kişi 1. İnsan, kimse, şahıs

50-22 / 64-2, 17, 25 / 65-4, 11, 19 / 67-5, 7 / 71-16

2. esk. Erkek

72-11

kitap Herhangi bir konuda yazılmış eser

52-44

kocaman Çok iri, büyük, koca

39-15 / 71-27 / 72-12

koca Bir kadının eşi, zevç

36-25

kokmak 1. Koku çıkarmak

23-7 / 33-26

2. hlk. Koklamak

66-22

3. mec. Olacağıyla ilgili belirtiler göstermek, olacağı hissedilmek

23-18

koklama Kokusunu duymak için bir şeyi burnuna yaklaştırmak veya bir yerin havasını içine çekmek, koku alma işi

68-5

koku 1. Nesnelerden yayılan küçücük zerrelere burun zarı üzerindeki özel sinirlerde uyandırdığı duygu

4-15 / 21-14, 15, 16 / 27-17 / 36-2 / 39-22 / 51-33

2. mec. Belirti, işaret

33-35

kokusuz Kokusu olmayan

54-2

kolan

~ **vurmak** salıncakta hızlanmak için ayakta durup vücudu doğrultarak ileriye atılırcasına hareket etmek

54-29

kolay Sıkıntı çekmeden, yorulmadan yapılabilen, emeksiz, zahmetsiz, güç ve zor karşısı

51-40

kol 1. İnsan vücudunun omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm.

3-5 / 43-5 / 49-10, 28 / 57-23 / 71-28 / 72-31

2. Ağaçlarda gövdeden ayrılan kalın dal.

73-9

kollamak Korumak, gözetmek

57-20

komak → koymak

komşu Konutları yakın olan kimselerin birbirlerine göre aldıkları ad

36-8, 15, 22, 29

konca (gonca) hlk. Henüz açılmamış veya açılmak üzere olan çiçek 7-11

konmak 1. (Kuş, kelebek, uçak, toz vb.)

Bir yere inmek

8-4 / 74-20

konmak (II) Koymak işi yapılmak

51-41

konusmak Bir dilin kelimeleriyle düşüncesini anlatmak

60-20 / 83-9

kopmak 1. Yerinden ayrılmak

51-39 / 71-24 / 81-22

2. Gövdeden ayrılmak

21-8 / 34-22

3. mec. (Gürültülü veya tehlikeli olaylar için) Birdenbire başlamak veya ortaya çıkmak

33-33

kor İyice yanarak ateş durumuna gelmiş kömür veya odun parçası

81-21

korkmak 1. Korku duymak, ürkmek, dehşete kapılmak

61-26

2. Kaygı duymak, endişe etmek

33-28 / 79-18

3. Çekinmek, sakınmak, saygı duymak

71-32

korku 1. Bir tehlike veya tehlike düşüncesi karşısında uyanan kaygı duygusu

46-13 / 50-50 / 59-3 / 73-4 / 74-18

2. Kaygı, üzüntü

8-5 / 27-7 / 51-17

korkulu Korku veren, korkutan

57-25

korkunç 1. Çok korkulu, korku veren, dehşete düşüren, müthiş

49-38 / 53-13

2. Çok aşırı, pek çok, güçlü, şiddetli

52-3

koro Tek veya çok sesli olarak yazılmış bir müzik eserini uygulamak için bir araya gelen topluluk

46-35 / 79-28

korumak mec. Süregelen bir durumun değişikliğe uğramasını önlemek

69-17

koşmak (I) 1. Adım atışlarını artırarak ileri doğru hızla gitmek

16-11 / 20-20 / 56-18 / 60-29 / 61-25 / 73-15

2. Bir yere ivedilikle gitmek
5-6 / 43-7, 10, 27 / 46-14 / 49-28 / 50-35 / 56-15

3. Koşuya çıkmak
69-32

4. Bir işle çok ilgilenmek, koşuşturmak
50-22

5. mec. (**Ardından** veya **peşinden** zarflarıyla) Kovalamak, üstüne düşmek, izlemek
26-19 / 31-25

koşturmak Koşmak, birini bir işte görevlendirmek
81-6

koy Denizin, gölün, küçük girintiler biçiminde karaya doğru sokulduğu yer, küçük körfez
46-35 / 79-28

koymak Bırakmak
34-8 / 66-10 / 72-24 / 83-3

koydunsa bul! Arandığı halde bulunamayan şeyler veya bulunması gereken yerde bulunmayan kimseler için kullanılır
67-28

koyun Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan
58-29

kömür Karbonlu maddelerin havasız yerlerde için için yanmasından veya çok

uzun süre derin toprak katmanları altında kalıp birtakım kimyasal değişmelere uğramasından oluşan, siyah renkli, bitkisel kaynaklı, içinde yüksek oranda karbon bulunan yakıt
36-2

köprü Herhangi bir engelle ayrılmış iki yakayı birbirine bağlayan ve trafik akımını kesmeden üstten geçmesini sağlayan, ahşap, kâgir, beton veya demir yapı
80-20 / 85-25

köpük is. Çalkalanan, kaynatılan, mayalanan, yukarıdan dökülen sıvıların üzerinde oluşan hava kabarcıkları yığını
26-1, 9

köpürmek 1. Köpük yapmak, köpük oluşmak, köpük çıkararak kabarmak
51-45 / 53-10

2. mec. Çok kızmak, birdenbire öfkelenip taşmak, feveran etmek
29-19

kör 1. Görme duygusu olmayan, görmez
57-34

2. Az aydınlık veren
57-28

körelmek mec. Değer, önem, duyarlılık veya yeteneğini yitirmek
80-32

körlük mec. gerçeği görememe durumu

85-24

Köroğlu Şair

38-12 / 49-6

köşe İki sokağın kesiştiği yer

57-30

kötülük Kemlik, şer

85-22

köy Yönetim durumu, toplumsal ve ekonomik özellikleri veya nüfus yoğunluğu yönünden şehirden ayırt edilen, genellikle tarımsal alanda çalışmak gibi işlevlerle belirlenen, konutları ve öteki yapıları bu hayatı yansıtan yerleşme birimi

53-31 / 63-1 / 64-2, 25 / 66-1 / 68-16 / 78-18

kucak Açık kollarla göğüs arasındaki bölüm

51-7

kucaklamak İçine almak veya çepeçevre sarmak

50-46 / 61-8

kucaklaşmak Birbirini kucaklamak

34-2

kul is. Tanrı'ya göre insan

17-26 / 79-38

kule Her yanı görmeye elverişli, camlı çatı katı veya taraça

78-6

kulluk Kul olma durumu, kölelik

77-27

kum Silisli kütlelerin, kayaların, doğal etkenlerle parçalanarak ufalanmasından oluşan ufak, sert taneciklerin bütünü

8-10 / 84-31

kuraklık Kurak olma durumu, kurak hava, yağışsızlık

17-11

kurban mec. Bir ülkü uğrunda feda edilen veya kendini feda eden kimse

86-8

~ **vermek** can kaybına uğramak

86-8

kurmak 1. (Yaylı, zemberekli şeylerde)

Yayı ve zembereği germek

27-8 / 46-29

2. Hazırlamak

80-13

3. Yapmak, oluşturmak

44-22

kurşun 1. kim.Atom numarası 82, atom ağırlığı 207,21 , yoğunluğu 11 ,3 olan, 327 ,4 C de eriyen, yumuşak ve bükülgen, mavimsi esmer renkte bir element. Kısaltması Pb

62-26

2. Tüfek, tabanca gibi hafif ateşli silâhlarda kullanılan mermi

54-18 / 68-32

kurt (I) Köpekgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'da yaşayan, gri sarı renkli, yırtıcı, etçil memeli hayvan

49-13 / 53-21 / 62-24

kurt (II) is. Yumuşak vücutlu, uzun gövdeli, omurgasız, bacaksız, ayaksız veya çok ilkel ayaklı küçük hayvan
67-15

kurtarıcı is. Kendi hayatını tehlikeye atarak bir kimseyi, bir topluluğu güç bir durumdan veya yok olmaktan kurtaran kimse
75-7

kurtarmak Bir canlıyı bir felâketten, tehlikeden veya zor durumdan uzaklaştırmak
23-50 / 29-20

kurtlaşmak Kurt gibi olmak
86-12

kuru mec. Heyecanı, tadı olmayan, tek düze
59-21

kurulmak Kurmak işine konuk olmak
22-9 / 46-6

kusursuzluk Kusursuz olma durumu (1-9)

kuş Yumurtlayan omurgalılarından, ak ciğerli, sıcak kanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı, uçucu hayvanların ortak adı
3-3 / 7-14 / 14-9 / 15-10 / 23-20 / 28-10 / 33-32 / 34-3 / 34-27 / 44-17 / 56-28 / 57-16 / 60-29 / 61-12 / 65-11, 17 / 66-25 / 68-25 / 71-29 / 78-36 / 81-18 / 84-7

kuşatmak Çevresini sarmak, muhasara etmek

43-20, 36

kuşku Bir olguyla ilgili gerçeğin ne olduğunu kestirememekten doğan kararsızlık, işkil, şüphe

31-6

kuşluk Günün sabahla öğle arasındaki bölümü

65-2 / 74-3

kutlu Uğur getirdiğine inanılan, uğurlu, ongun, mübarek

10-4 / 39-9, 22 / 79-7 / 84-29

kutsal Tapınılacak veya yolunda can verilecek derecede sevilen kutsî, mukaddes

52-15

kutu

~ **gibi** küçük fakat kullanışlı ve şirin

36-9

kuytu 1. Issız, sessiz ve göze çarpmayan (yer)

23-26

2. Gün ışığı almayan

36-12

3. Sessiz, ıssız, تنها yer

21-7 / 83-15 (181)

kuyu Su katmanına varıncaya kadar derinliğine kazılan, genellikle silindirik biçiminde, çevresinde duvar örülen, suyundan yararlanılan çukur

27-11

kuzey Sağını doğuya, solunu batıya veren kimsenin tam karşısına düşen yön, dört ana yönden biri, şimal, **güney** karşıtı

44-23 / 66-27

küçük Çok küçük

36-9

küçük 1. Boyutları benzerlerinden daha ufak olan

37-9 / 52-11 / 84-4

2. Niceliği az olan

30-1

3. Büyümesini, gelişmesini henüz tamamlamamış olan

46-18

küheylân Soylu Arap atı

68-8, 9

kül ~ **etmek** yakmak, kavurmak. 27-16

kürsü is. Ar. Kalabalığa karşı söz söyleyenlerin üzerine çıktıkları yüksekçe yer

79-40

küşat esk. Açma, açılış

18-11

L

26-20

lahit Kenarları kâgir, üstü kapak taşlarıyla örtülü mezar

8-12

lâle Zambakgillerden, yaprakları uzun ve mızraksı, çiçekleri kadeh biçiminde, türlü renkte bir süs bitkisi

65-9

lamba Petrol gibi yanıcı bir madde yakarak veya elektrik akımıyla içindeki teller ak kor durumuna geçerek ışık veren âlet

23-13 / 31-10 / 57-28

lavanta çiçeği Ballı babagillerden, mavi veya mor renkli çiçekleri koku sanayinde kullanılan bir bitki

23-7

Leyla Bayan ismi.

58-7

lezzet mec. Herhangi bir şey karşısında duyulan zevk, has

52-6

lık ~ (Sıvı) akarken lık lık diye ses çıkarmak

21-32

liman Gemilerin barınarak yük alıp boşaltmalarına, yolcu indirip bindirmelerine uygun kuruluşları olan doğal veya yapay sığınak

M

mabut Kendisine tapılan varlık, tapacak, tanrı, ilah
44-22

macera Baştan geçen ilginç olay ve olaylar zinciri, serüven, sergüzeşt, avantür. 23-48

madalyon İçine küçük resim, saç teli gibi şeyler konulan, boyna zincirle asılan, genellikle değerli metalden yapılmış, türlü biçimde süs eşyası
43-3

mağlup Yenilen, yenik düşen. 23-15

mağara Bir yamaca veya kaya içine doğru uzanan, barınak olarak kullanılabilen yer kovuğu, in
50-48 / 53-37 / 59-7 / 83-26

mahalle Bir mahallede oturan insanlar, mahalle halkı
36-4

mahpus Kapatılmış, hapsedilmiş (kimse)
6-14

mahrem sı. Ar. 1. Yakın akrabadan olduğu için nikah düşmen, yasak
18-3 2. Başkalarına söylenmeyen, gizli
79-32

mahrut Koni.
57-19

mahsus Biri veya bir şey için ayrılmış, münhasır
19-7

mahşer 1. Kıyamet günü dirilenlerin toplanacaklarına inanılan yer. 37-30
2. mec. Büyük kalabalık
73-24

mahur Türk müziğinde bir makam
79-34

mahzun Üzgün, üzüntülü
23-15 / 37-22, 28 / 41-8 / 67-5, 8 / 73-16

makas Bir eksen çerçevesinde dönebilecek şekilde çapraz eklemelenmiş, birbirine bakan yüzleri keskin iki çelik lamadan oluşmuş, arasına yerleştirilen herhangi bir şeyi kesmeye yarayan araç
72-13

makina → makine

makine Herhangi bir enerji türünü başka bir enerjiye dönüştürmek veya belli bir etki oluşturmak için birleştirilmiş aletler bütünü
52-35

mamut Filgillerden, dördüncü zamanda Avrupa ve Asya'da yaşamış olan, şimdi ancak fosili bulunan iri kılıklı bir hayvan
44-24

mandolin İkişer ikişer aynı değerde
dört çift telli, kısa saplı bir çalgı

57-13

manto Kadın paltosu

32-22

manzara Görünüş

30-34 / 50-4 / 51-20

masal Genellikle halkın yarattığı,
hayale dayanan, sözlü gelenekte
yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar
ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların
başından geçen olağanüstü olayları
anlatan edebî tür

26-10, 11 / 31-22 / 38-24 / 50-17 / 53-36
/ 71-29 / 80-1

masallık Masala ait, özgü, masalsı

71-29

masa Ayaklar veya bir destek üzerine
oturtulmuş tabladan oluşan mobilya

34-17 / 46-2

maske Boyalı karton, kumaş veya
plastikten yapılan ve başkalarının
tanınmamak için yüze geçirilerek
kullanılan yapma yüz

73-18

maskesiz *mec.* Davranış ve tutumunda
gerçek kişiliğini saklamadan

50-27

masmavi Her yanı mavi, gömgök

84-20

Maşar Bir yer ismi

65-1, 4

mavi Yeşil ile menekşe rengi arasında
bir renk, bulutsuz gökyüzünün rengi

34-7 / 87-9

2. Bu renkte olan

33-39 / 39-12 / 49-23 / 52-37 / 57-12 /
86-10

mavilik Mavi renkte olma durumu

33-5, 12 / 71-15

maya Bazı besinlerin yapımında
mayalanmayı sağlamak için kullanılan
madde, ferment

65-30

mayıs Yılın 31 gün süren beşinci ayı

71-19

mazi Geçmiş

8-13

meğer Bilinmeyen, farkında olunmayan
bir durum için kullanılır, meğerse,
oysaki

58-31

Mehmet Bir erkek ismi

83-1, 17, 19 / 84-14, 19 / 86-19 / 87-1,
18

mektup Bir şey haber vermek, bir şey
sormak veya istemek için, birine
çoğunlukla posta yoluyla gönderilen,
zarfa konulmuş yazılı kağıt, name

65-22

melek Tanrı ile insan arasında aracılık yaptığına ve nurdan olduğuna inanılan manevi varlık

38-26 / 85-5

melodi Ezgi

59-1

meltem Yazın karadan denize doğru esen mevsim rüzgarı

33-23

melul, melül Boynu bükük.

67-8

meme Yavrularını emzirmek içim, memelilerin göğsünde türlü biçim ve sayıda bulunan ve meme başı denilen çıkıntıları olan organ

3-16 / 21-25 / 38-7 / 46-33 / 58-5 / 61-19

memleket Bir kimsenin doğup büyüdüğü yer, şehir, yurt

69-25

mendil Burun ve ter silmekte, el ve yüz kurulamakta kullanılan küçük, kare biçiminde dokuma veya yumuşak, ince kâğıt

37-18

menekşe Menekşegillerden, bir veya çok yıllık otsu bitki

50-10

mercan Bu hayvanın iskeletinden elde edilen ve süs eşyaları yapımında kullanılan maddeden yapılmış

59-15

merdiven Bir yere çıkmaya veya bir yerden inmeye yarayan basamaklar dizisi

23-13

merhamet

~ **etmek** acımak

17-26

Meryem Kadın ismi

56-25

Mevlânâ Mevlânâ Celâlettin Rumî; mutasavvıf şairi

52-45

mevsim 1. Yılın, güneşten ısı, ışık alma süresi ve dolayısıyla iklim şartları bakımından farklılık gösteren dört bölümünden her biri, sezon

7-4, 20 / 78-11, 34

2. Herhangi bir ekimin yapıldığı veya bir ürünün yetiştiği dönem

38-3

3. *mec.* Yaşam bölümü

14-3

meydan Alan, saha

74-4

meyva → meyve

meyve Bitkilerde çiçeğin döllenmesinden sonra yumartalığın gelişmesiyle oluşan ve tohumları taşıyan organ, yemiş

14-2 / 51-39 / 57-22

mezamir Ar. mezamir, mezamur'un çoğulu esk. Makamla okunan Zebur sureleri

56-30

mezar “ziyaret yeri, ziyaret edilen yer” Ölünün gömülü olduğu yer, kabir, sin, makber, gömüt

46-26 / 49-40 / 72-33 / 73-5 / 79-26

mıhlı Mıhlanmış, mihla tutturulmuş
71-11

mide is. Omurgalılarda sindirim sisteminin, yemek borusu ile on iki parmak bağırsağı arasında besinlerin sindirime hazır duruma getirildiği, omurgasız hayvanlarda sindirim kanalının bu bölgeye karşılık olan bölgesi

79-10

milyonlarca Niceliği milyonla ölçülen
77-11

minare Namaz vaktinin geldiğini bildirmek için müezzinin çıkıp ezan çıkıp ezan okuduğu, bir veya birkaç şerefeli, çoğunlukla taştan, yüksek ve ince yapı

57-23 / 79-5

misal Benzer, eş, gibi

14-9 / 23-24 / 37-29

miyop Nesnelerin görüntüleri ağ tabakanın ön tarafında kaldığı için, uzağı iyi göremeyen (göz)

68-17

mola

~ **vermek** uzun süre yolculuğa, yürüyüşe veya çalışmaya, dinlenmek amacıyla bir süre ara vermek, oturup dinlemek

45-17

mor 1. Kırmızı ile mavinin karışmasından oluşan renk, menekşe renginin kırmızıya çalanı

21-3 / 30-23 / 81-23

2. Bu renkte olan

7-17 / 31-4 / 44-16

mucize 1. İnsanları hayran bırakan, tabiat üstü sayılan olay, tansık

52-17 / 80-30

2. mec. Olağanüstü, şaşırtıcı

84-30

muhip Erkek adı

81-2

musiki mec. Kulağa hoş gelen sesler dizisi

3-5

muştulamak Sevinilecek bir işin, olayın, vb.nin olduğunu birine haber vermek, müjdelemek

54-4

mutlaka Kesinlikle, mutlak

71-27

mut Bütün özlemlerin eksiksiz ve sürekli olarak yerine gelmesinden duyulan kıvanç, kut, saadet

39-7

mutlu 1. Mutluluğa erişmiş olan, ongun, mesut

13-5 / 54-7 / 71-18 / 77-10

2. Mutluluk veren

52-24 / 83-15

mutluluk Bütün özlemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmaktan duyulan kıvanç durumu, ongunluk, kut, saadet

15-4 / 40-5 / 79-1

muttasıl esk. Aralık vermeden, aralıksız, hiç durmadan, biteviye

32-18 / 73-22

müjde Sevindirici haber, muştı

51-37

mümkün Muhtemel, olabilir

86-23

müzik Fr. musique < Yun. Musiki biçiminde düzenlenmiş seslerden oluşan eserlerin okunması veya çalınması

12-5

N

nabız Kalp vuruşunun sağladığı kan basıncından dolayı atar damarlara ve özellikle bilekteki atar damara parmakla basıldığında duyulan kımıldama

59-13

~ **ını tutmak** nabzını saymak için bileğini tutmak

59-12

nağme Güzel, uyumlu ses, ezgi
27-15

nal At, eşek, öküz vb. yük hayvanlarının tırnaklarına çakılan, ayağın şekline uygun demir parçası
54-13 / 68-15

namütenahi Far. na + Ar. mutanahi
Sonsuz, ucu bucağı olmayan
38-19

nâr esk.

~ **ına yanmak** (veya **nâra yanmak**)
Ateşine yanmak
18-16

nasıl Türk. ne + Ar. asl 1. Bir işin ne biçimde, hangi yolla olduğunu belirtmek için kullanılan bir söz

29-6 / 66-17 / 71-21

2. Ne kadar çok

10-21 / 23-41 / 29-18 / 40-8

3. İşin zorunlu olduğunu belirten bir söz
34-8

4. Bir hareketin yapılış biçimine duyulan şaşkınlığı belirten bir söz
51-19 / 79-23, 36

5. Bir kimsenin veya bir varlığın sağlığını, durumunu öğrenmek için sorulan nezaket sorusu
73-23

6. “İmkan var mı?” anlamında: Bu yaptıklarından sonra ona nasıl kızmam?
84-27

7. *sı*. Ne gibi, ne türlü.
52-17 / 86-3

~ **olsa** her durumda, er geç
69-3

naz Kendini beğendirmek için yapılan davranış, cilve
23-29 / 28-30

nazlı 1. Kolayca gönlü olmayan, kendini ağır satan, işveli, edalı
52-31 / 66-30 / 68-4, 7

ne zm. 1. Hangi şey
17-16, 19 / 34-4 / 58-15 / 80-22 / 83-10
2. Soru biçiminde şaşma bildiren ünlem
86-2

3. (Çoğul olarak) Birçok şeyler
59-29

~ **çıkır** ne zararı var?
21-26

~ **kadar** çok, oldukça

47-11 / 51-15 / 54-1, 26, 27 / 80-17 / 87-7

~ **in var?** Durumun nasıl, bir sorun mu var?" anlamlarına gelen söz

34-29

~ **var** ~ **yok** olanların bütünü

71-8, 9

nebbaş Mezar soyucu, kefen soyucu

75-4

~ **zaman** Vakit, an, zaman

9-4

neden 1. Bir olayı veya durumu gerektiren veya doğuran başka olay veya durum, sebep

77-9

2. Bir olayı doğuran başka bir olayı sormak için kullanılır

37-17 / 59-14

~ **sonra** arada bir hayli zaman geçince

46-23, 36

nefes mec. Canlı varlık

12-13

nefret Bir kimsenin kötülüğünü, mutsuzluğunu istemeye yönelik duygu

73-21

nehir Irmak

28-7 / 32-23 / 33-27 / 45-18 / 58-19 / 68-15

nerde Nerede sözünün kısaltılmış biçimi. "Hangi yerde?" anlamına gelir

33-7, 11 / 52-20

nerden Nereden sözünün kısaltması

13-6

nere "Hangi yer?" anlamında yer sormak için kullanılır

40-2

~ **de** hangi yerde?

59-15 / 65-15, 17 / 69-21 / 74-24 / 83-10

~ **ye ?** hangi yöne, hangi yere

34-27 / 85-7

nergis Nergisgillerden, çiçekleri ayrı veya bir kök sap üzerinde şemsiye durumunda, açılmadan önce bir yenle örtülü bulunan ve bazı türlerinde beyaz, bazılarında sarı renkte, 20-80 cm yükseklikte, soğanlı bir süs bitkisi

7-15

nesne Belli bir ağırlığı ve hacmi, rengi, maddesi olan her türlü cansız varlık, şey, obje

72-3

neşe Üzüntüsü olmamaktan doğan, dışa vuran sevinç, şetaret

14-3 / 39-5 / 52-27 / 77-24

nice 1. sı. Oldukça çok

78-24

2. Nasıl

66-20

~ ~ pek çok

29-5

niçin Bir olayın amacını, sebebini
sormak için kullanılır

15-2, 5, 8, 11 / 28-28 / 51-42 / 79-13

nihayetsizlik Sonsuzluk, sonu
gelmezlik. (53-11)

ninni Küçük çocukları uyutmak için
söylenen türkü

23-14 / 53-27, 38

nisan (Süryanice'den) Yılın 30 gün
süren dördüncü

ayı

78-28

niye Bir olayın amacını veya sebebini
sormak için kullanılır

74-29

nokta Sınır, derece, radde

3-4

nöbet is.

~ **za.** Zaman zaman.

51-4

O

o 1. Tekil üçüncü kişiyi gösterir

10-1, 7, 13, 19 / 39-17 / 58-22 / 59-2 /
60-19 / 61-12 / 66-23 / 67-6 / 69-23 /
71-24

2. İki veya daha çok şeyden, daha önce
sözü geçen gösterir

8-3, 5, 20 / 64-11, 12 / 79-20

3. Uzakta olan, hakkında konuşulan
kimse veya şeyi belirtir

3-19 / 6-15 / 12-1, 13 / 23-10 / 23-46,
48 / 27-17, 21 / 29-7, 9 / 31-22 / 36-23 /
39-12, 14 / 40-8 / 49-4, 5, 8, 23, 39, 41 /
50-5, 14, 24, 28 / 52-2, 19, 23, 28, 32 /
53-2, 6 / 57-29 / 66-29 / 72-19, 21 / 79-
32, 25, 37, 38, 39 / 80-1, 5, 20, 21 / 81-8
/ 85-19, 28 / 87-16

~ **gün bu gün(dür)** o zamandan beri
20-2

~ **kadar** Aşırılık belirtir
52-23

oba Göçebelerin konak yeri
69-22

ocak 1. Ateş yakmaya yarayan, pişirme,
ısıtma gibi amaçlarla kullanılan yer
52-6 / 53-32 / 66-2 / 83-4

~ **gün bu gün(dür)** o zamandan beri
20-2

oda 1. Evin veya herhangi bir yapının
oturmak, çalışmak, yatmak gibi işlere

yarayan, banyo, salon, giriş vb. dışında
kalan, bir veya birden fazla çıkışı olan
bölmesi, göz

1-7 / 6-5 / 8-7 / 31-13 / 37-2, 8 / 56-24 /
57-2

odsuz esk. Ateşsiz 66-2 / 83-4

of Sıkıntı, bezginlik, usanç, acı,
yorgunluk vb. duyguları belirten bir söz
56-19

oğul Erkek evlat
49-13

ok is. Yayla atılan, ucunda sivri bir
demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk
23-11 / 50-19 / 85-5, 38

okşamak Sevgi, şefkat belirtisi olarak
elini bir şeyin üzerinde yavaş yavaş
gezdirmek veya ona hafifçe vurmak
21-18

okumak Şarkı, türkü, şiir vb.ni sesli
olarak veya ezgi ile söylemek
56-30 / 72-28, 35

okunmak Okunulmak. Dua edilmiş
olmak. Kutsanmak
84-29

olacak ~ **gibi değil** olamaz, olmuyor,
olacağı benzemiyor
29-16

olanak Yararlanılan uygun şart, imkan:
Teknik olanaklar

85-14

olası Görünüşe göre olacağı sanılan, muhtemel, mümkün

29-16

olay Ortaya çıkan, oluşan durum, ilgiyi çeken ve çekebilecek nitelikte olan her türlü iş, hadise, vak'a

20-30

olgun (Bitkiler için) Yenecek duruma gelmiş

24-8

olmak 1. Varlık kazanmak, meydana gelmek, vuku bulmak

9-19, 21 / 20-33 / 23-32

2. Yaklaşmak, gelip çatmak

10-3

3. (Zaman bildiren bir isimle)

Yaklaşmak, gelip çatmak

81-5

4. (yar.) Bir isim veya sıfatın belirttiği durumu almak

8-7 / 14-6 / 23-38 / 27-15 / 37-20, 21, 27 / 50-21 / 51-9 / 57-3 / 65-11 / 69-14 / 79-44 / 83-23 / 86-6, 14, 15

5. (yar.) Sıfat-fiil eki almış kelimelerle birlikte başlama, bitirme vb. bildiren fiilleri oluşturur

23-23, 34 / 37-12 / 49-18

6. Bir görev, makam, san veya nitelik kazanmak

26-3

7. Bir durumdan başka bir duruma geçmek

37-5

8. Bulunmak, yaşamak

84-26

9. (-e) (Ne ile birlikte) Ne gibi bir ilginin bulunduğunu sormak, hiçbir ilgi olmayacağını belirtmek için veya birinin durumunu öğrenmek için kullanılır

34-29

10. Bu fiilin geniş zamanının tekil üçüncü kişisi olumlu olduğunda kabul, olumsuz olduğunda ret anlatır

50-4

... **olsun** bile

23-40

Olan 1) **olmak** fiilinin şimdiki zaman sıfat-fiili

13-4 / 26-5 / 27-2 / 46-4 / 72-19 / 77-15 / 79-3

2) isim tamlaması belirtileni durumunda bulunan bir isimden sonra getirildiğinde o ismin sıfatı değerinde bir bileşik oluşturur

53-11

Olası gibi değil olabileceği düşünülmeyen, inanılması güç veya gerçekleşmesi beklenmeyen (şey)

29-16

Olup bitmek meydana gelen olaylar, ortaya çıkan durum ve oluşan her şey

74-25

olmaz İmkansız, gerçekleşemez

39-25 / 67-26 / 78-39

oluş Olmak işi veya biçimi

87-17

Olvido Kadın ismi

23-1

omuz Boynun iki yanında, kolların gövdeye bağlandığı bölüm

56-26

on sı. Dokuzdan bir artık

43-2

ona **O** zamirinin yönelme durumu

54-31 / 67-27

onda **O** zamirinin kalma durumu

20-11 / 74-35

onlar **O** zamirinin çoğulu

10-16 / 21-2, 8 / 43-23 / 45-6, 11 / 50-8 / 56-27 / 57-32 / 58-13

onmaz İyileşme ihtimali bulunmayan

51-23

onu **O** zamirinin belirtme durumu

8-3 / 11-6 / 22-4 / 38-6, 12 / 39-26 / 50-38 / 52-36 / 66-27, 30 / 72-13 / 77-20

onun **O** zamirinin tamlayan durumu

6-12 / 17-20 / 37-10 / 52-12 / 87-13

ora O yer. Kalma ve çıkma durumunda orta hecenin düştüğü ve **orda** ve **ordan** biçimlerinin kullanıldığı da görülür

26-8x2 / 40-3 / 49-5, 6 / 60-16 / 64-24 / 69-18 / 72-1 / 74-34 / 79-16, 13 / 81-18 / 85-7

orak Ekin biçmekte kullanılan, yarım çember biçiminde yassı, ensiz ve keskin metal bir bıçakla, buna bağlı bir saptan oluşan ekin biçme aracı

77-28

ordu Bir devletin silâhlı kuvvetlerinin tümü

46-9

~ **ordu** kalabalık halinde, grup halde

84-22

org Fr.< Lat. Klâvyeli büyük ve küçük borulardan yapılmış, körüklerden elde edilen havanın bu borulardan geçmesiyle değişik ses tonları verebilen, genellikle kilise çalgısı

72-30

orman Ağaçlarla örtülü geniş alan; bu ağaçların bütünü

19-7 / 33-4 / 40-25 / 65-16 / 87-11

orta 1. İki uçtan eşit uzaklıkta olan yer
77-2, 4 / 79-29

2. (Zaman için) Başlangıcı ile bitimi arasında eşit uzaklıkta olan süre

40-26

~ **da** görünür yerde, göz önünde

72-24 / 79-38

Osman Erkek ismi

54-9, 11, 18

ot Toprak üstündeki bölümleri odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda bitip bir iki mevsim sonra kuruyan küçük bitkilere verilen ortak ad 10-12

otlamak Dolaşarak yerdeki ot, çimen, yaprak vb.ni yemek 30-30

oturmak 1. Vücudun belden yukarısı dik duracak biçimde ağırlığı kaba etlere vererek bir yere yerleşmek 81-3 / 83-2

2. Bu biçimde yerleştiği yerde kalmak 31-20 / 57-16 / 87-2

3. Herhangi bir durumda belli bir süre kalmak 62-3

otuz Yirmi dokuzdan sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren işaret 62-21

ova Çevrelerine göre çukurda kalmış, çoğunlukla alüvyonla örtülü, eğimi az, akarsuların derine gömülmemiş olduğu,, genellikle geniş veya dar düzlük, yazı 32-20 / 34-26 / 40-30 / 43-29 / 51-46 / 52-47 / 68-13 / 72-29 / 78-17

oynamak 1. Vakit geçirme, eğlenme, oyalanma gibi amaçlarla bir şeyle uğraşmak 69-26

2. Müziğin gerektirdiği uyumlu hareketleri yapmak 32-25

3. Bir temsilde rol almak 12-2 / 52-13 / 84-13

oynaşmak Birbiriyle oynamak 51-2

oysa Aralarında karşıtlık, aykırılık bulunan iki cümleyi “tersine olarak, - diği halde” anlamlarıyla birbirine bağlar 72-16 / 83-11

oysaki bağ. Oysa, halbuki 72-3

oyulmak Oyma işi yapılmak 78-10

oyun 1. Vakit geçirmeye yarayan, belli kuralları olan eğlence 12-2 / 38-8 / 52-13

2. *mec.* Hile, düzen, desise, entrika 26-2

oyuncak 1. Oynayıp eğlenmeye yarayan her şey 10-8

2. *mec.* Başkaları tarafından bir araç gibi kullanılan, hiçe sayılan güçsüz kimse 84-10

ozan Sazla şiirler söyleyen halk şairi,

âşık

69-10

Ö

öbür “Bu” zamiriyle belirtilen bir şeyden sonra olan, öteki, diğer
69-31

öğretmek Bir kimseye bir konuda bilgi ve beceri kazandırmak
20-10

öğütmek Bir araçla tane durumundaki nesneleri bir araçla ezerek un durumuna getirmek
22-5

öldürmek Bir canlının hayatına son vermek
75-5 / 85-23

öldürücü mec. Bayıltıcı, bunaltıcı, sıkıcı, yorucu
29-17

ölme Ölmek işi
83-21 / 84-25

ölmek 1. Yaşamaz olmak, hayatı sona ermek, can vermek
10-24 / 21-26 / 41-8 / 58-22, 24, 34, 35 / 62-9 / 69-3, 4, 8, 13 / 72-27 / 75-5 / 79-29 / 86-13 / 87-13

2. mec. Bazı sebeplerle çok sıkıntı veya acı çekmek
49-20

~ **ölüp ölüp dirilmek** çok sıkıntı, acı çekmek veya çok ağır hastalık geçirmek
1-12, 13

ölmezlik Ölmez olma durumu, ölümsüzlük
6-15

ölmüş Ölen, ölü olan
3-25

ölü 1. Hayatı sona ermiş olan, artık yaşamıyor olan, diri karşıtı
71-5, 9, 13 / 74-28

2. *is.* Ölmüş insan, müteveffa, mevta
21-29 / 62-23 / 54-16 / 57-4 / 61-6 / 62-23 / 74-28 / 83-9

3. *mec.* Ekileme gücü olmayan, canlılığı olmayan
58-13

ölüm 1. Bir insan, bir hayvan veya bitkide hayatın tam veya kesin olarak sona ermesi, mevt, irtihal, vefat
3-8 / 13-9 / 20-22 / 26-22, 23 / 27-2, 18 / 31-16 / 46-16 / 52-16, 24 / 53-2 / 58-22 / 62-15, 16 / 68-2 / 69-7 / 72-4, 28, 35, 36

2. Sona erme ,yok olma, ortadan kalma
47-1 / 52-11, 12

3. *mec.* Çok büyük sıkıntı, üzüntü
17-4, 7 / 50-50

~ **döşğinde** ölüm halinde, ölmek üzere
20-25

~ **kalım** her türlü tehlikeyi göze alma
81-15

ölümsüz 1. Hiçbir zaman ölmeyecek olan, ebedî, lâyemut

6-7 / 50-43 / 52-5

2. Hiç unutulmayacak, daima anılacak olan, ebedî

37-23

3. Hiç unutulmayacak olan kimse

23-41

ölümsüzlük Ölümsüz olma durumu, ölmezlik

39-11 / 79-7

ölünmek Herhangi biri ölmek

61-18

ömür 1. Yaşama veya var olma süresi, yaşam, hayat

3-8 / 6-7 / 12-9 / 17-20 / 20-7 / 21-20 / 23-33 / 39-8 / 47-2 / 52-7, 49 / 54-5 / 57-29 / 62-18 / 68-2

ön 1. Bir şeyin esas tutulan yüzü, **arka** karşıtı

31-19 / 53-10

2. Bir şeyin esas tutulan yüzünün baktığı yer karşı

61-2

3. Benzerler arasında bakılan veya gidilen yönde olan

68-32

önce 1. İlk olarak , başlangıçta

36-16

2. (Zaman anlatan kelimelerden sonra getirilerek) ... kadar zamanın geçmiş bulunduğunu anlatır

6-11 / 33-33 / 39-17

3. Baştaki, geçmişteki bölüm, geçmiş zaman

19-8

önlemek Bir şeyin olmasına veya yapılmasına engel olmak

20-25

öpmek Sevgi, saygı, bağlılık, teşekkür belirtmek amacıyla dudaklarını bir şeye değdirmek

20-27 / 39-28 / 73-21

öpüş is. Öpmek işi veya biçimi

3-21 / 7-16 / 49-11 / 52-7 / 60-27 / 61-8

örgü Örmek işi veya biçimi

9-6

örmek İplik, yün, tel, saz gibi şeyleri elde şiş, tığ yardımıyla birbirine dolayarak işlemek veya tezgâhta dokumak

57-18

örnek 1. Bir şeyin benzeri, tıpkısı, misil

79-11 / 87-14

örneğin Söz gelişi, söz gelimi, meselâ

83-14

örtmek 1. Korumak, görünmez duruma getirmek veya gizlemek için üstüne bir şey koymak

27-4 / 38-6 / 67-31

2. Kapamak

59-19

3. Kaplamak

72-1

örtü 1. Örtmek için kullanılan şey

30-19, 31 / 37-15 / 58-23 / 79-32

2. Yapılarda çatı, dam

69-29

örtük Örtülü, kapalı

36-10

örtülmek Örtmek işine konu olmak

32-6

örtülü Örtülmüş, bir şey ile kaplanmış

34-14 / 83-10

örülmek Örmek işi yapılmak

12-8 / 51-1

örümcek Örümcekler takımından

eklemlili hayvan

84-5

öte Konuşanın temel olarak aldığı bir şeyden daha uzak olan yer veya şey, mavera

3-29 / 20-32 / 38-22 / 39-3 / 47-11 / 49-23 / 52-24 / 77-18

ötekisi zm. Ötede bulunan

60-17

ötmek 1. (Kuş ve böcekler için) Değişik tonda ses çıkarmak

15-10 / 74-3

2. Yankı veya yankılı ses vermek

69-32

ötürü Bir şeyden dolayı, bir şey yüzünden

20-15 / 65-28

ötüş Ötmek işi veya biçimi

81-21

övmek Birinin, veya bir şeyin iyiliklerini, üstünlüklerini söyleyerek değerini yüceltmek, methetmek, sena etmek

56-30 / 77-20

övüngen Çok övünen, farfara

75-10

öykü Ayrıntılarıyla anlatılan öykü

83-13, 15

öyle 1. O yolda, o biçimde, o tarzda

50-9 / 58-6 / 66-28 / 73-17 / 74-13 / 84-14

2. O denli, o kadar, o derece

39-28 / 51-40 / 72-12

öylesine Aşırı biçimde, fazla

39-12, 13, 14

öz (I) Bir kimsenin benliği, kendi manevî varlığı, nefis, derun

72-7

öz (II) Kan bağı ile bağlı, üvey olmayan

77-22

özen Bir işin elden geldiğince iyi olmasına çabalama, özenme, itina, ihtimam

57-17

özenmek Kendisinde olmayan, veya 32-13

yapısına uymayan beğendiği bir
durumda olmaya, beğendiği şeye
benzemeye çalışmak, yapmaya
kalkışmak

20-2

özge Başka

20-31

özgür Herhangi bir kısıtlamaya,
zorlamaya, şarta bağlı olmayan, serbest,
hür

71-18 / 87-3

özgürlük Her türlü dış etkiden bağımsız
olarak insanın kendi iradesine, kendi
düşüncesine dayanarak karar vermesi
durumu, hürriyet

78-5 / 85-3 / 85-23, 26, 30 / 86-6, 14

özlem Bir kimseyi veya bir şeyi görme,
kavuşma isteği, hasret, tahassür

13-9 / 34-4 / 37-28 / 39-25 / 84-1

özlemek Bir kimseyi veya bir şeyi
görmeyi, kavuşmayı istemek, göreceği
gelmek

32-21 / 42-1 / 43-1, 6, 15 / 52-33

özlenmek Özlemek işine konu olmak

26-20

özsü 1. Bitki ve hayvan dokularında
bulunan sıvılara verilen ad

32-17

2. Salgı ile oluşan ve içinde enzimler
bulunan organik sıvı

P

para Devletçe bastırılan, üzerinde saymaca değeri yazılı kağıt veya metakden ödeme aracı, nakit

16-7

parça 1. Bir bütünden kopmak, kırılmak, yırtılmak vb. yoluyla ayrılmış bölüm

52-10 / 81-24

parıltı Parıldama, göze çarpan parlaklık
23-38 / 31-18 / 69-16

~ **cık** küçük gözle görülmeyecek kadar ufak parıltı

13-11

park Bir yerleşme merkezinde halkın gezip hava alması için düzenlenmiş ağaçlık ve çiçekli büyük bahçe

21-1

parlak Temiz ve ışıklı

28-5

parmak 1. İnsanda ve bazı hayvanlarda ellerin ve ayakların son bölümünü oluşturan, boğumlu, oynak, uzunca organların her biri

9-9 / 21-19

pay Birden fazla kişi arasında bölüşülmüş bir bütünden, bu kişilerin her birine düşen bölüm, hisse

51-30

pazar Belli bir şeyin satıldığı yer

52-1

pek Gereken, beklenen veya alışılmış olandan çok

66-1

pembe Pembe renkte olan

3-22

pencere Yapıları ve ulaşım araçlarını (tren, vapur gibi) aydınlatmak, havalandırmak amacıyla yapılan, çerçeve, cam, panjur, perde gibi eklentilerle daha kullanışlı bir duruma getirilen açıklık

6-2 / 7-2, 18 / 12-9 / 23-44 / 27-10 / 28-3, 18 / 31-19 / 36-13 / 37-18 / 38-13 / 44-7 / 50-35 / 56-15 / 57-15, 31 / 58-6 / 66-10 / 78-10, 16, 24, 33 / 80-27

perçinlemek mec. Sağlamlaştırmak, güçlendirmek

20-22

perde Görüşü ve ışığı engellemek veya bir şeyi gizlemek için bir açıklığın önüne getirilen örtü

12-7 / 31-12

~ ~ yavaş yavaş, azar azar

9-14 / 53-17

perdelemek mec. Bir durumun, bir olayın anlaşılmasına engel olmak, gizlemek

13-8

peri Doğa üstü güçleri olduğuna

inanılan, hayalî dişi varlık

38-8

perişan Acınacak durumda olan, zavallı

50-20

peş Arka

26-19 / 45-12

~ **inde** çok istenilen şeyi belirtir

31-24 / **58-33**

~ **inde gitmek** bir kimseyi, bir şeyi izlemek

32-11

~ **ine düşmek** arkasından gitmek, izlemek

8-5

~ **ine takılmak** ardından gitmek

14-10

pey is.

~ **sürmek** artırma ile satılan bir şey için önce bir miktar para vermek veya önermek

52-1

peynir Peynir mayası ile katılaştırılarak sütten yapılan yapılan ve birçok türü olan besin

23-21

pınar 1. Yerden kaynarak çıkan su, kaynak

47-5 / 50-30

2. Bu suyun çıktığı yer, kaynak, memba

65-15

pır pır Genellikle kuş kanadının çıkardığı sesi andırır sesleri anlatmak için kullanılır

81-19

pıranga → pranga

pırıldamak Işık saçmak, ışıldamak

17-9

pire Pirelerden, insanın ve bazı hayvanların kanını emerek yaşayan, iyi sıçradığı için kolay yakalanamayan küçük asalak böcek

84-6

pis 1. Leke, toz, veya kirle kaplı olan, kirli, iğrendirici, murdar, mülevves

20-28

2. Kendinde pislik veya kir olmamasına rağmen bazı sebeplerden dolayı iğrenilen

29-17

pişirmek Bir besin maddesini gerektiği kadar ısıda tutarak yenebilecek bir duruma getirmek

56-25

pişmanlık Pişman olma durumu, nedamet

23-9 / 27-19 / 40-13, 18, 34 / 50-21

portre Bir kimsenin yağlı boya, fotoğraf vb. bir yolla yapılmış resmi 6-1, 4

pranga esk.

~ **(ya) vurulmak** ayağına pranga
bağlanmak, zincire vurulmak

49-7

puhu Baykuşgillerden, orman, dağ ve
kayalıklarda yaşayan, uzunluğu 65 cm,
sırtı koyu kahve rengi bir kuş türü

27-21

pul is.

~ ~ küçük parçalar durumunda

84-27

puslu Puslanmış, puserik, hafif sisli

62-24

pusu Birine saldırmak, avlamak veya
kandırmak için hazırlanma durumu

21-16, 17

put Bazı ilkel toplumlarda doğüstü güç
ve etkisi olduğuna inanılan canlı veya
cansız nesne, tapıncak, sanem, fetiş

44-20 / 72-34 / 87-6

R

Rab Tanrı

57-24

rahat Üzüntü, sıkıntı ve tedirginliği olmayan

27-3 / 51-36

rahatlık Üzüntüsü, sıkıntısı, tedirginliği olmama durumu, rahat

49-31

rahmet *halk.* Yağmur

28-14

renk Cisimler tarafından yansılan ışığın gözde oluşturduğu duyum

3-6, 17 / 6-6 / 9-21 / 23-5 / 33-23, 27 / 43-3 / 44-15 / 50-10 / 51-33 / 68-13, 16

~ ~ her renkten olan, çok renkli, türlü renklerde görünen (şey)

80-4

rıhtım Bir akarsu veya deniz kıyısında doldurularak yapılmış, gemilerin indirme bindirme veya yükleme boşaltma yapabileceği yer

49-37

Rönesans XV. yüzyıldan başlayarak İtalya'da ve daha sonra diğer Avrupa ülkelerinde hümanizmin etkisiyle ortaya çıkan, klasik İlk Çağ kültür ve sanatına dayanarak gelişen bilim ve sanat akımı

6-12

ruh 1. Dinlerin ve dinci felsefelerin insanda vücuttan ayrı bir varlık olarak kabul ettiği öz, tin.

8-18 / 12-5 / 19-4 / 23-11 / 27-6 / 30-33 / 32-7 / 38-23 / 40-20 / 49-32 / 50-3 / 52-14 / 57-17 / 58-20 / 60-18 / 69-6 / 74-20, 42 / 75-8 / 79-10 / 80-25 / 83-28 / 85-16

2. Esans

36-4

rüya 1. Düş

3-15, 24 / 4-11 / 6-16 / 8-4 / 33-18 / 37-6 / 38-9 / 43-12 / 45-10 / 46-1, 2 / 56-4

2. mec. Gerçekleşmesi imkansız durum, hayal

6-16

3. mec. Gerçekleşmesi beklenen ve istenen şey, umut

43-20

rüzgâr Havanın yer değiştirmesinden oluşan esinti, yel

8-6 / 10-6 / 27-16 / 30-2 / 32-16 / 33-10 / 34-6, 9 / 36-20 / 37-27 / 43-9, 25 / 45-6 / 49-34 / 50-31, 33 / 52-45, 47 / 53-9 / 59-23 / 66-14, 27 / 68-20 / 74-35

rüzgârlanmak Yel esmeye başlamak

69-29

rüzgarlı Yel esen, yelin estiği, yelli

54-22

S

saat 1. Vakit, zaman

23-39 / 36-11

2. Günüň hangi saati olduğunu gösteren âlet

27-8 / 45-23 / 46-29 / 55-1 / 56-1 / 62-1, 2, 4

sabah 1. Gündüzün, günün başlangıcı

1-7 / 8-9 / 13-2 / 21-7 / 33-12 / 43-2 / 47-1, 2, 12 / 52-33 / 53-7 / 74-6 / 77-5

2. Güneşin doğduğu andan öğlene kadar geçen zaman, sabahleyin, sabah vakti

23-18 / 37-2 / 51-10 / 74-2

~ ~ sabahleyin, erkenden

21-27

sabır 1. Acı, yoksulluk, haksızlık gibi üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç

57-17 / 66-5

2. Olacak veya gelecek bir şeyi telâş göstermeden bekleme

64-19 / 68-11

sabırsızlanmak Sabırlı davranmamak, sabırsızlık göstermek

45-25

saç Baş derisini kaplayan kıllar

7-5, 21 / 12-7 / 21-2, 19 / 22-2 / 30-16, 27 / 31-11 / 36-16 / 38-5 / 45-6 / 51-12 / 58-9 / 60-13 / 73-8 / 83-26

saçlı Saçı olan

37-15 / 39-19

sadece Başka bir şey bulunmaksızın, yalnızca, ancak, sade

74-27, 34 / 86-3

saf 1. Katıksız, arı, katışıksız,, halis, has

33-18, 39 / 40-6

2. mec. Kurnazlığa akli ermeyen, kolaylıkla aldatılabilen, masum, temiz

3-25 / 38-15

sağ (I) Sağ taraftaki yön

77-3

~ **a sola** rastgele yerlere

73-15

sağ (II) 1. Sağlam, esen

79-25

2. Yaşamakta olan

71-5, 9, 13 / 86-13

sağmak Memeyi parmaklar arasında sıkarak sütünü akıtmak

46-33

sak esk. Sap

7-11

sakat Vücudunda hasta veya eksik bir yanı olan (canlı)

61-15

sakın Yapmaktan çekin, çekinin, zinhar

79-30

saksı Pişmiş topraktan yapılan, içine toprak konularak çiçek yetiştirmekte yararlanılan kap

36-13

sal Birçok kalın direk yan yana bağlanarak yapılan, düz ve korkuluksuz deniz ve ırmak taşıtı

31-23 / 38-25

salak Giyiniş ve davranışlarından akılsız olduğu anlaşılan

85-2

saldırmak Bir kimseye veya bir şeye karşı saldırı yöneltmek, zarar verici bir davranışta bulunmak, hücum etmek

79-11

salıncak İki ucundan bir iple yüksek bir yere asılan ve üzerine oturulup sallanılan eğlence aracı

54-29

salınış Salınmak işi veya biçimi

71-7

salınmak Yürürken uyumlu hareketlerle hafifçe bir yandan bir yana eğilmek

23-29

salkım Üzüm gibi, birçoğu bir sap üzerinde bir arada bulunan yemiş

33-24

sallamak Düzenli bir biçimde ve hep aynı doğrultuda hareket ettirmek

52-30 / 53-28 / 73-9

sallanmak (Bir şey için) Belli noktasından bir yere bağlı kalmak şartıyla, o noktanın iki tarafına aynı doğrultuda ve sürekli olarak gidip gelmek

51-21 / 74-5, 22, 35 / 75-50 / 79-39

salmak Bağlılılığına, tutukluluğuna veya baskı altındaki durumuna son vererek serbest kılmak, bırakmak, koyuvermek

65-13

salt Yalnız, tek, sırf

61-5 / 64-8 / 86-6

saltanat is. Ar. mec. Bolluk ve zenginlik, gösterişli yaşayış

23-3

saman Türlü ekinlerin taneleri ayrıldıktan sonra kalan sapları ve daha çok bunların harmanda parçalanmış

52-32

samur sı.

~ **saçlı** Saçları kumral, yumuşak ve gür

sana Sen zamirinin yönelme durumu

7-7, 9 / 34-29 / 49-19 / 50-18, 44, 45 /

54-17 / 62-18, 19 / 67-27 / 77-11

~ **etim ona budum** eğitim alacak bir kişinin ustasına kişinin eğitiminde kendisine tam yetki verdiğini anlatmak için kullanılır

67-27

sanat Bir duygunun, tasarımın veya güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan yaratıcılık
6-11

sanatkâr Sanatçı

6-4

sanki 1. Sorulu olmayan cümlelerde anlatılan düşüncenin gerçekte var olmayıp öyle sanıldığını gösterir

3-6 / 8-12 / 21-25 / 22-11 / 28-22 / 37-2, 9, 13 / 39-11 / 43-22 / 57-34 / 58-17 / 65-10 / 66-9 / 71-25, 29, 30 / 72-33 / 80-6 / 81-21 / 86-13

2. Bu ikinci kullanışta cümlelerin sonuna “gibi” edatı da katılabilir

19-8

sanmak Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak
66-29 / 69-18

sapa Gidilen yol üzerinde olmayan, sapılarak varılan
56-22, 29

saplı Saplanmış

56-13

sararmak Sarı olmak, rengi sarıya dönmek

9-3

sarartmak rengini sarıya çevirmek, sararmasına yol açmak

32-3

saray Hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük yapı
14-6 / 46-6 / 50-5

sarhoş Alkollü içki veya keyif verici bir madde sebebiyle kendini bilmeyecek durumda olan (kimse), esrik, esri, mest, sermest

20-7

~ **etmek** (alkol veya keyif verici madde) sarhoş olmasına yol açmak
61-4

sarhoşluk Sarhoş olma durumu, esriklik

33-25

sarı 1. Güneş ışığının ayrışma tayfında yeşil ile portakal rengi arasında olan renk, altının rengi

34-7 / 68-13

2. Bu renkte olan

51-12 / 57-19

sarkaç Durağan bir nokta çevresinde ağırlığının etkisiyle salınım yapan hareketli katı cisim, rakkas, pandül
62-11, 13

sarkmak Aşağıya doğru uzanmak

26-13 / 38-13 / 45-16 / 58-2

sarmaş dolaş Birbirine sarılıp kucaklaşmış bir durumda

21-26 / 72-20 / 78-39

sarmaşık Sarmaşıkgillerden, koyu yeşil renkli, değişik biçimli yaprakları olan, sap ve dallarından çıkan küçük ek köklerle dik, düz yerlere yapışarak tırmanan bitki

36-10

sarmak 1. Yayılıp etkisi altına almak, kaplamak

45-3 / 47-7 / 49-16 / 50-12

2. Kucaklamak

33-37 / 49-10 / 50-46

3. mec. Hoşuna gitmek, zevkini okşamak

8-18 / 51-11

sarp Dik, çıkılması ve geçilmesi güç, yalman

69-26

sarsılmak Sarsmak işine konu olmak

22-3

satır Et kesmeye, kemik kırmaya yarayan ağır ve enli bir bıçak

46-11

savaş Devletlerin diplomatik ilişkilerini keserek giriştikleri silâhlı mücadele

85-21

satmak Bir değer karşılığında bir malı alıcıya vermek

77-23

savurmak (Rüzgâr) Bir yeri, bir şeyi şiddetle eserek alt üst etmek, havaya kaldırmak, dağıtmak

34-13 / 46-25

sayısız Sayılamayacak kadar çok, pek çok

46-9

sayrılık Hastalık, maraz, **esenlik** karşıtı

78-20

saz Türk halk müziğinde bağlama, cura gibi telli müzik araçlarının genel adı

53-32 / 81-7, 14

secde Namaz kılarken alnı, el ayalarını, dizlerini ve ayak parmaklarını yere getirerek alınan durum

49-27

seçmek Benzerleri arasından hoşagideni almak veya yararlanmak için ayırmak

66-12

seferberlik Seferberlik durumunun ilân edildiği veya savaşın sürdüğü dönem

61-22

seher Sabahın gün doğmadan önceki zamanı, tan ağartısı

3-3 / 7-17

sehpa Dar ağacı

74-22 / 86-9

sel Sürekli yağmurlardan veya eriyen karlardan oluşan, geçtiği yerlere zarar veren taşkın su

30-32 / 71-31

selam Bir kimseyle karşılaşıldığında,

~ **vermek** selâmlamak

2-1 / 3-1, 10, 11, 28, 29 / 37-18 / 80-18

selvi → servi

sema Gök, gök yüzü

28-8

sen Tekil ikinci kişiyi gösteren zamir

1-3 / 4-8, 12 / 5-5 / 7-6, 7, 9, 12, 13 / 9-18 / 10-6, 23 / 11-2 / 15-2, 8, 9 / 17-18 / 18-11 / 23-37, 43 / 27-2 / 29-6 / 30-21, 35 / 31-6 / 32-10, 15, 22 / 33-28 / 34-4, 29 / 36-5, 8, 15, 22, 29 / 37-19, 23 / 39-1, 2, 5 / 40-9 / 43-12 / 49-2, 9, 14, 19, 34 / 50-18, 23, 44, 45, 49 / 51-7, 19 / 52-9, 13, 16 / 53-3, 12 / 54-17 / 59-20 / 61-1, 12, 26 / 62-18, 19 / 64-6 / 65-10, 12, 14, 18, 21 / 67-27 / 69-33 / 77-11, 16, 30 / 78-23, 27 / 80-20

~ **siz** Tekil ikinci kişiyi gösteren zamir olmadan

80-36

~ **sizlik** Tekil ikinci kişinin olmama durumu

87-8

sene Yıl

3-11, 29

serap Atmosferde ışık ışınlarının kırılmasından doğan ve çöllerde kolaylıkla gözlemi yapılabilen optik yanıltma, uzaktaki bir cisim bakarken sanki bir su yüzeyinden yansıyor gibi, cisimle birlikte ters görüntünün oluşumu, ılgın, yalgın, pusarık

52-49

serçe Serçegillerden, insanlara yakın yerlerde yaşayan, kışın göçmeyen, koyu boz renkli, küçük ötücü bir kuş

24-1, 9

serenat Fr. < İt. serenate Geceleyin, açık havada sevgi duyulan biri için bir müzik aracılığıyla verilen küçük konser
7-1 / 21-1

serhat Far. ser + Ar. hadd esk. Sınır boyu

69-27

serin 1. (Hava için) Az soğuk, ılık ile soğuk arası.

2. Hoşa giden, hafif bir soğukluk veren (şey)

8-17 / 32-8, 16 / 37-5 / 50-30 / 51-32 / 53-8 / 59-25

serpmek Belli bir yere dağılacak biçimde dökmek

23-36 / 56-27

serseri Belli bir işi ve yeri olmayan başıboş (kimse), kabadayı, hayta

21-13

serüven Bir kimsenin başından geçen veya içine atılmış olduğu heyecanlı olay, macera, sergüzeşt, avantür

4-11 / 20-4 / 40-8, 9 / 53-13 / 69-12

servi is.

~ **boylu** ince ve uzun boylu kimse

39-19

ses 1. Kulağın duyabildiği titreşim

7-14 / 9-6 / 12-11 / 30-8 / 39-20 / 45-2 /
51-1, 34 / 52-35 / 54-13 / 61-23 / 65-31
/ 81-24

2. Ciğerlerden gelen havanın ses
yolunda yaptığı titreşim

9-14 / 33-7, 11 / 37-10

3. mec. Herhangi bir davranış, tutum
karşısında uyanan ruhi tepki

21-10 / 59-3, 5, 9, 13, 17, 21

4. Güzel ve etkileyici ses

21-10 / 58-20

seslenmek Uzaktan bağırarak 2. Bir şey
söylemek için sesini çıkarmak veya
cevap vermek

34-27 / 73-22 / 78-6

sessiz 1. Sesi olmayan, sesi çıkmayan.

8-12

2. Ses ve gürültü çıkarmadan

32-9 / 37-6 / 80-35

sessizlik Ortalıkta gürültü olmama
durumu, sükut

28-9

sevaplı Hayırlı bir davranış karşısında
Tanrı tarafından verileceğine inanılan
ödülü almış

4-12

sevda Güçlü sevgi, aşk

58-4

sevdalı Sevdaya tutulmuş olan, tutkun,
vurgun, âşık

58-7 / 80-3

sevgi İnsanı bir şeye veya bir kimseye
karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye
yönelten duygu

1-12 / 20-32 / 40-5, 21 / 60-6 / 85-11 /
87-11

sevgili 1. Sevgi ve bağlılık duyulan

3-13, 27

2. Sevilen, âşık olunan kimse, dost, yâr
22-10 / 30-12 / 37-19 / 81-8

sevi Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, aşk
72-4 / 79-31

sevilmek Sevgi duyulmak, sevgi
beslenilmek, beğenilmek

73-20

sevinç İstenen ve hoşla giden bir şeyin
olmasıyla duyulan coşku

9-2 / 28-19 / 34-3 / 38-20 / 47-3 / 50-7 /
51-15 / 54-3

sevinçli Sevinci olan ve sevinç veren
38-3

sevişme Sevişmek işi

21-23 / 79-36

sevmek 1. Sevgi ve bağlılık duymak

8-21 / 33-14 / 52-23 / 77-19, 21 / 83-21
/ 86-15

2. Birine sevgiyle bağlanmak, gönül
vermek

6-10 / 11-6 / 37-23 / 53-2 / 66-19, 20,
26

3. Çok hoşlanmak

37-21, 27 / 76-1 / 77-14

4. Okşamak

21-18 / 50-46 / 66-22

5. Yerini, şartlarını uygun bulmak

62-24

seyir Eğlenmek için bakma, hoşlanarak

bakma, temaşa

30-33 / 84-24

~ **etmek**

seyirci İzlemek, eğlenmek için bakan

kimse, izleyici

74-40

seyretmek Bir şeyin durumunu, oluşumunu gözlemek, bakmak

6-9 / 50-3

sezilmek Bir şey, bir durum anlaşılmak

13-11

sıcak 1. Yakmayacak derecede ısı olan, yakmayacak kadar ısı veren, soğuk karşıtı

21-32

2. Isısı yüksek olan, çok ısınmış

44-24

3. *mec.* Dostça olan, sevgi dolu

20-23

sığmak Bir kaba, bir yere bütünüyle girebilmek veya içinden geçebilmek

71-25

sık Benzerleri veya parçaları arasında çok az aralık bulunan, seyrek karşıtı

22-2

sıkıntı İşsizlik, tekdüzelik, bezginlik vb. sebeplerden doğan ruhsal yorgunluk, cefa, eziyet

50-23 / 56-12 / 78-15

sımsıkı Çok sıkı olarak, sıkı bir biçimde

20-23 / 49-28

sınır 1. Bir şeyin yayılabileceği veya genişleyebileceği son çizgi, uç

53-15

2. *mec.* Uç, son

87-4

sır (I) 1. Bazı nesnelere parlaklık verme, dış etkilerden koruma, sızmalarını önleme vb. amaçlarla sürülen, saydam veya donuk vernik

57-8

2. Aynaların arkasına ve kaplama metal eşyanın yüzüne sürülen ince tabaka.

sır (II) 1. Varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey

49-40

2. Bir amaca ulaşmak için kullanılan, başvuru özel ve gizli yöntem

13-12

sıra Sıra durumunda olan, sıra oluşturan: Bir sıra dükkan

49-22

sıralanmak Sıraya, düzene konulmak

84-12

sırf Yalnızca

33-20

sırt Omurgalı veya omurgasız hayvanlarda boyundan kuyruk sokumuna kadar uzanan üst bölüm

41-7

sıyırmak Çekerek çıkarmak

78-3

sıyrılmak Bir yerden veya bir durumdan çıkmak, kurtulmak

1-1, 2

sızmak 1. İnce aralıklardan veya gözeneklerden az miktarda ve belli olmadan yavaş yavaş akmak, çıkmak

24-4 / 28-26, 32

2. Gizli tutulan haber, sır vb. şeyler duyulmak, yayılmak

15-5

Sibirya Kuzeyde Kuzey Buz denizi ile güneyde Kazak eşiğinin kuzey kesimi ve Yukarı Asya'nın dağlık kenarı arasında, Ural dağlarından Büyük Okyanus'a kadar uzanan bölge

21-12

sihirli sı. Büyülü, afsunlu, füsunkâr

49-35

silah mec. Savunmak veya saldırmak için kullanılan, başvuru her şey

85-23

silik mec. Kendini gösteremeyen, dikkati çekmeyen veya önemli belirli olmayan

9-16 / 83-5

silmek Bir şeyin ıslaklığını gidererek kuru duruma getirmek

65-34

simet Halka biçiminde, genellikle üzerine susam konmuş çörek

79-21

sine Göğüs

18-11

sini Üzerinde yemek de yenilebilen yuvarlak, bakır ve pirinçten büyük tepsi

51-33

Sinop Karadeniz bölgesinin batı bölümünde il merkezi şehir

84-26

sinsi Gizlilik ve kurnazlık belirten

80-35

sinsice Gizlice, belli etmeden, el altından yapılan

22-8

siren Taşıtlarda bulunan, tiz ses çıkaran âlet

84-3

sis Atmosferin alt tabakalarındaki küçük su veya buhar tanelerinden oluşan bulutların çok alçalırken yer yüzüne kadar inmesiyle oluşan duman

29-10 / 50-37

siyah Kara

22-2 / 50-36 / 56-16, 17 / 57-22

siyasacı Politika ile uğraşan kimse, siyasetçi

75-9

siz Çoğul ikinci kişi zamiri

16-5 / 20-2, 6, 9, 10, 13, 22, 26, 29 / 23-25 / 59-29 / 64-20

sofa Evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer, hol

59-10

sofra 1. Masa, sini gibi şeylerin, yemek yemek üzere hazırlanmış durumu

4-3 / 51-41

2. Birlikte yemek yiyenlerin tümü

60-12 / 66-11 / 80-15

sokak İl, ilçe gibi yerleşim bölgelerinde, iki yanında evler olan, caddeye oranla dar veya kısa olabilen yol

57-15, 27, 30 / 58-12, 16 / 61-10, 11, 13, 14, 15, 17, 20, 21, 26 / 78-37 / 85-28

sokulgan Kısa sürede insanlarla kaynaşıp dost olabilen, kendini çabucak sevdiren

21-30

sol is. Kalbin bulunduğu taraftaki yön

73-15 / 77-3

soldurmak Solmasına sebep olmak

66-28

solgun Rengini, tazeliğini veya parlaklığını yitirmiş olan, solmuş

45-8 / 52-42

solmak 1. Rengini yitirmek, rengi uçmak

9-15 / 13-7

2. Tazeliğini, diriliğini veya parlaklığını yitirmek

32-6 / 39-21

soluk (I)

~ **almak** Havayı ciğerlere çekmek, nefes almak

84-24

soluk (II) (Cilt için) Donuk bir beyazlığı olan, rengi atmış olan, solmuş

56-5, 11

soluma Solumak işi

39-10

son 1. En arkada bulunan

1-1, 2

2. Şimdiki zamana en yakın zamandan beri olan veya bu zamanda yapılmış, olmuş olan, **ilk** karşıtı

11-3 / 30-6 / 32-24 / 36-24 / 53-16 / 58-9 / 81-16

3. Artık ondan ötesi ve başkası olmayan

11-1, 2 / 31-18 / 32-17 / 43-8 / 46-17 / 66-12 / 74-9 / 79-1 / 84-31

4. Bir şeyin en arkadan gelen bölümüm, bitimi, nihayet

11-3 / 49-8 / 68-35 / 80-16 / 83-6

~ **bulmak** (veya ~a **ermek**) bitmek, tükenmek

60-31 / 79-3 / 84-17

sonbahar (son bahar) Türk. son + Far.

bahâr Güz

28-25 / 31-17 / 32-1, 14 / 34-9

sonra za. Daha ileri bir zamanda

36-16 / 39-27 / 46-9 / 79-13 / 83-18

sonrasız Sonsuz, hiç bitmeyen, ebedî

43-28

sonsuz 1. Sonu olmayan, hiç bitmeyen, ebedî

27-2 / 38-10 / 80-35

2. Ölçülemeyecek kadar çok ve büyük olan

26-5 / 45-10 / 46-14 / 69-33 / 80-31

3. is. Sonu ve sınırı olmayan şey

1-11 / 33-34 / 54-8

sonsuzlaşmak Sonsuz duruma gelmek, sonu olmamak

56-8

sonsuzluk 1. Sonsuz olma durumu

34-3 / 51-44 / 64-12 / 83-24

2. Sonu olmayan gelecek zaman, ebediyet

3-10, 28 / 27-10 / 49-35 / 53-9 / 87-4

sormak Birine soru yönelterek herhangi bir konuda ondan bilgi istemek, sual etmek

34-29

soymak 1. Bir şeyin üzerinden kabuk, deri, zar gibi şeyleri çıkarmak

57-22

2. Birinin giysilerini çıkarmak

26-7

soyunmak Üstündeki giysilerin bir bölümünü veya tümünü çıkarmak

34-18 / 49-19

söğüt Söğütgillerden, akar su kenarlarında yetişen, yaprakları almaşık ve alt yüzleri havla örtülü büyük bir ağaç

30-18 / 52-31

söndürmek 1. (Ateş ve ışık için) Yanmasına, aydınlanmasına son vermek

10-16 / 52-15

2. mec. Yatıştırmak, etkisiz duruma getirmek

57-9

sönmek 1. Yanmaz, aydınlatmaz, parlamaz olmak, parlaklığını, ışığını yitirmek

17-5 / 22-7 / 52-22 / 58-9 / 68-18

2. mec. Tükenmek, yok olmak, yitmek

31-18 / 85-29

söylemek 1. Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak

77-1, 21, 22 / 78-8 / 80-21

2. Türkü, şarkı vb. okumak

5-2 / 10-10 / 18-7 / 33-37 / 36-21 / 52-46 / 57-14 / 78-38 / 84-24

3. mec. Herhangi bir şeyi bildirmek, anlatmak, demek istemek, hatırlatmak

3-9 / 71-5

söylenmek 1. Söylemek işi yapılmak

23-16 / 71-8

2. Çıkışmak, azarlamak, eleştirmek, sızlanmak

74-21

söz 1. Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lâkırdı, kelâm, kavil

34-11 / 54-5

2. Müzik parçalarının yazılı metni, güfte
81-7, 14

~ **üm ona** güya

54-31

step Bozkır

68-28 / 69-24, 32

su (Kural dışı olarak, isim tamlamalarında belirten durumunda iken **suyun** ve belirten durumunda iken **suyu** biçimini alır.) 1. Hidrojenle oksijenden oluşan, oda sıcaklığında sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde

1-6 / 3-19 / 4-17 / 5-2, 4, 5 / 8-17 / 10-10 / 15-10 / 19-3 / 21-9 / 23-46 / 30-26 / 32-12 / 37-5 / 49-24 / 56-14 / 66-14 / 67-4, 11 / 72-16, 23, 32 / 80-22, 26 / 85-25, 29 86-18, 22 / 87-11

2. Bu sıvıdan oluşan kitle, deniz, akar su
27-14 / 31-16 / 43-6, 15, 21 / 51-45 / 65-31 / 68-13 / 71-2, 10, 30 / 78-36

sulamak (Toprak, bitki vb. için) Su vermek

37-14

sultan mec. Çok değer verilen kişilere ve sevgililere verilen unvan

18-4 / 68-7, 10

sunmak (Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye) Bir şeyi vermek, yollamak, göndermek, takdim etmek

20-26 / 50-26 / 81-6 / 83-26

sunu Sunulan şey

77-11

susamak 1. Su içme ihtiyacı duymak

21-30 / 43-31 / 65-31

2. mec. Çok istemek, zorlu bir ihtiyaç duymak, özlemek

86-23

susayış Susamak işi veya biçimi

56-18

susmak 1. Konuşmayı kesmek veya konuşmaktan kaçınmak

23-14 / 34-30 / 62-3 / 71-5

2. Ses veya gürültü kesmek, ses ve gürültü yapmamak

58-28 / 73-11

susuz Suyu olmayan

20-8

2. Su olmadan

20-9 / 32-19

susuzluk Susamış olma durumu

50-26 / 64-11

suvarmak İhtiyacını gidermek

86-23

sükûn Durgunluk, huzur, rahat

28-14 / 49-30

sümbül Zambakgillerden, soğanla üretilen, 15-20 cm yükseklikte, çiçekleri kuvvetli kokulu ve türlü renkli çok yıllık bir süs bitkisi

66-29

süre Bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman parçası, zaman aralığı, zaman bölümü, müddet

52-41

sürgün 1. Ceza olarak belli bir yerin dışında veya belli bir yerde oturtulan kimse, menfi

52-19

2. Bu biçimde sürülmek işi ve bu işin sonucu, nefiy

40-13, 19, 34

sürmek 1. Yönetip yürütmek, sevk etmek

85-21

2. Önüne katıp götürmek

43-13

sürü 1. Evcil hayvanlar topluluğu

32-5 / 44-17 / 49-13

2. Düzensiz insan topluluğu

58-22 / 74-42

3. Pek çok

30-29

sürüklemek Bir şeyi kaldırmadan iterek veya çekerek götürmek

21-3 / 32-23

sürüklenmek Sürüklemek işi yapılmak veya sürüklemek işine konu olmak

21-10 / 23-27

sürümek 1. Bir şeyi yerden kaldırmaksızın çekerek, iterek götürmek, sürüklemek

37-7, 16 / 45-6

2. (Hafif şeyler için) Sürüklemek

9-16

süslü Süsü olan, süslenmiş, bezenmiş

süt Kadınların ve memeli dişi hayvanların yavrularını beslemek için memelerinden gelen, besi değeri yüksek beyaz sıvı

21-25 / 53-35 / 61-19 / 64-13

süzgün Biraz zayıflamış, güçsüzleşmiş

~ **göz** süzgün bakışlarla bakan göz

6-9

Süzülen yayılmak

süzülmek 1. Sessizce ve görünür bir hareket yapmadan ilerlemek

8-8 / 53-22

2. Yayılmak

7-12

3. Akmak

9-12

4. (İnsan için) Sessiz, gizlice ve kayıyormuş gibi gitmek 37-2

Ş

şad esk. Sevinçli, neşeli

18-10

şafak Güneş doğmadan az önce beliren aydınlık

9-8 / 52-5, 27

~ **sökmek** sabahleyin ortalık aydınlanmaya başlamak

30-4 / 54-6 / 60-27

şah Padişah

85-10

şahlanmak 1. (At) Ön ayaklarını yerden keserek arka ayakları üstünde durmak, şaha kalmak

43-13

2. mec. Taşkınlık göstermek, coşmak, kükremek

50-16 / 53-10

şairane Şair niteliği taşıyan

73-16

şair Şiir söyleyen veya yazan kimse

61-20

şaka Güldürmek, eğlendirmek, amacıyla karşısındakini kırmadan yapılan hareket veya söylenen söz, lâtife

72-8

şakımak (Ötücü kuşlar için) Ezgili ses çıkarmak, ötmek, şakramak, terennüm etmek

28-9

şakırtı Şakırdayan şeyin çıkardığı ses, şakır şakır ses çıkarma

69-11

şan Ün, şan, şöret

51-35

şangırtı (Tabak, bardak vb.) Bir yere veya birbirine çarparken, kırılırken çıkan ses

73-12

şans Talih, baht, felek

81-9

şark esk. Doğu

71-28

şarkı 1. Tonlama değişiklikleriyle çeşitli duygular uyandıran uyumlu, ezgili insan sesleri dizisi

4-1, 14 / 7-9 / 9-1, 5, 19 / 12-10, 13 / 18-6 / 30-1 / 33-8, 23 / 37-17, 21 / 51-25 / 68-27 / 69-12 / 78-31 / 79-34

2. Türk müziğinde aşk üzerine söylenen, nakaratı ve ara nağmesi olan parça

34-11

~ **söylemek** uyumlu sesler çıkarmak

10-10 / 30-24 / 33-37 / 36-21 / 57-14 / 84-3 / 84-24

şaşkın Düşünceleri dağılmış, karışmış, ne yapacağını bilemez duruma gelmiş

50-42 / 58-27

şeffaf Saydam

7-10

şehir Nüfusunun çoğu ticaret, sanayi veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan, tarımsal etkinliklerin olmadığı yerleşim alanı, kent

28-8 / 43-16, 18, 34 / 49-19 / 57-23 / 58-16 / 68-24 / 79-1 / 79-42

şemsiye Bir sapın üzerinde esnek tellere gerilmiş, açılıp kapanabilen, yağmur ve güneşten korunmak için kullanılan, su geçirmez kumaştan yapılmış taşınabilir eşya

51-29 / 80-4

şen 1. Yaşamaktan mutlu olduğunu davranışlarıyla belli eden, sevinçli, neşeli

41-3 / 67-20

2. Neşe veren, neşelendiren, eğlenceli

şenlik 1. Şen olma durumu, şetaret

38-10 / 81-13

2. Belli günlerde yapılan, coşku veren eğlendirici gösterilerin tümü, bayram

şevk Sevinç, neşe

52-25

şey 1. Belirsiz bir anlamda madde, eşya, söz, olay, iş, durum vb. nin adı yerine kullanılır

20-15, 17, 31 / 21-32 / 26-2, 17, 18, 21, 22 / 28-17, 27 / 32-21 / 37-10, 22, 28 / 52-18 / 53-1 / 55-1 / 56-1 / 57-25 / 62-15, 16, 27 / 71-4, 12 / 79-41 / 80-36, 34 / 81-11

2. Nesne, madde

23-48 / 36-28 / 37-12 / 56-19x3 / 57-5 / 64-20 / 68-2 / 72-8

şeytanlı Şeytanı olan, şeytan bulunan

4-13

şeytansız Şeytan bulunmayan, şeytanı olmayan

54-23

şifa Bedenî veya ruhî bir hastalığın son bulması, hastalıktan kurtulma, onma

49-32

şifalı Sağlığa yararlı olan

67-12

şiir Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan edebî anlatım biçimi

3-9 / 23-17 / 56-23 / 77-16 / 79-2, 4

şimdi 1. Şu anda, içinde bulunduğumuz zamanda

6-14 / 12-3 / 36-25 / 40-3, 10 / 56-4 / 60-21 / 66-21 / 69-21 / 72-31 / 78-9, 25, 34 / 79-2 / 79-27 / 80-19 / 85-7

2. Az sonra, yakında

3-9 / 29-4

3. Artık, bundan böyle, bu duruma göre

20-30 / 31-6

şirin Sevimli, cana yakın, tatlı, hoş

36-15

şölen 1. Eğlenmek veya bir olayı kutlamak amacıyla birçok kimsenin bir araya gelerek yedikleri yemek, ziyafet

80-15

2. Belli bir amaçla düzenlenen eğlence

44-22 / 51-4

şu 1. **Bu** kelimesine göre yerde, zamanda veya söz zincirinde biraz uzak olanı belirten gösterme sıfatı

15-7 / 21-24 / 33-24, 26 / 43-26 / 49-10

/ 51-10, 36, 46 / 52-33 / 53-4 / 59-29 /

71-20 / 72-9 / 74-32 / 80-17 / 81-11 /

87-9, 10, 11

2. Biraz uzakta olan bir varlığı veya biraz önce anılan bir şeyi işaret yoluile belirtmek için kullanılır

şuracık Yakın ve belirli bir yeri gösterir

21-27

şüphe Kuşku

49-41

T

ta Dek, değin, kadar veya beri gibi edatlarla birlikte kullanılarak, bir fiilin, bir hareketin, bir yerin, bir şeyin, başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartılı bir biçimde anlatır

17-17 / 21-33 / 33-10, 34 / 67-25 / 77-17 / 79-15, 32 / 85-9 / 87-4

tabaka Katman, kat
26-12

tabu Kutsal sayılan bazı insanlara, hayvanlara, nesnelere dokunulmasını, kullanılmasını yasaklayan, aksi yapıldığında zararı dokunacağı düşünülen dini inanç

80-29

tabut Ölünün mezarlığa götürülürken içine konulduğu sandık
27-3 / 61-16

taç Soyluluk, iktidar, güç veya hükümdarlık sembolü olarak başa giyilen, değerli taşlarla süslü başlık
53-34

tahayyülü Hayalde canlandırma, sembolleştirme 52-24

tahta s1. Far. Tahtadan yapılmış
41-6

takip Yetişmek, yakalamak veya bulmak amacıyla birinin arkasından gitme, izleme

54-11

talih Rastlantıları düzenlediğine ve insanlara iyi veya kötü durumlar hazırladığına inanılan tabiat üstü güç, kut, şans baht, felek

72-17

tam 1. Bütün, tüm

71-18

2. Sırasında, anında

29-12

tamamlanmak Bitirilmek
3-15

tamtakır İçinde bulunması gereken şeylerden hiçbirisi bulunmayan

72-2

tamusal Cehennemle ilgili olan, cehenneme özgü olan

75-1

tane Herhangi bir sayıda olan (şey), adet

84-31

tanık Gördüğünü ve bildiğini anlatan, bilgi veren kimse, şahit

23-31

tanımak Daha önce görülen, bilinen bir kimse veya şeyle karşılaşıldığında, bunun kim veya ne olduğunu hatırlamak
8-3, 20

tanrı 1. Allah. (10-16, 18, 20 /
2. Çok tanrıcılıkta var olduğuna inanılan insan üstü varlıklardan her biri, ilah

10-16, 18, 20

tanrı öz. is.1. Allah
10-15, 17, 19 / 17-26 / 46-21 / 64-17 /
65-9, 11 / 72-32 / 77-11, 13, 35 / 78-14,
20 / 79-38 / 80-29 / 83-3 / 86-4
2. Çok tanrıcılıkta var olduğuna inanılan insan üstü varlıklardan her biri
27-7 / 49-23 / 50-41 / 58-18 / 72-17 /
77-20

tanrıça Türk. tanrı + SI. -ça Çok tanrıcılıkta kadın tanrı ilâhe
37-24 / 50-46 / 54-8

tanrısâl Tanrı ile ilgili olan, tanrıya özgü olan, lâhutî
50-16 / 52-8 / 60-27

tapınak İçinde tanrıya kulluk edilen, tapınılan yapı, mabet, ibadethane
78-4 / 78-22 / 85-32

tapmak Tanrıya veya ilâh olarak varlığa karşı inanış ve bağlılık anlatmak için belirli kurallara bağlı dinî hareketlerde bulunmak
50-44 / 51-13 / 67-29

taraf Ön, arka, sağ, sol, üst, alt vb. yanların her biri

Yer, yöre

27-7

tarih Bir konuyu geçmiş ve gelişimi içinde inceleyen anlatı

80-29

tarla Tarıma elverişli olan sınırlı ve belirli toprak parçası

43-31

tartı mec. Oran, ölçü, karar

72-4

tas Genellikle içine sulu şeyler konulan metal vb.den yapılmış kap

3-18 / 28-29 / 32-13 / 56-14

tasa Üzüntülü düşünce durumu, kaygı
64-23

tasalı Tasası olan, kaygılı
56-9 / 72-31

tas Genellikle içine sulu şeyler konulan metal vb.den yapılmış kap

3-18 / 28-29 / 32-13 / 56-14

taslak mec. Herhangi bir konuda başaramayacağı bir işe girişen veya kendini o işin ustası olarak kabul ettirmeye çalışan kimse

83-28

taş is. 1. Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde

23-21 / 60-15 / 65-25 / 71-31

2. Bazı yerlerde ve işlerde kullanılmak için bu bir maddeden özel olarak hazırlanmış malzeme

22-5

3. Yapı işlerinde kullanılmak için bu maddeden hazırlanmış malzeme

39-23 / 53-31

~ ~ **üstüne** yerle bir olmuş, baştan başa yıkılmış (79-1)

taşımak 1. Bir şeyi bir yerden alıp başka bir yere götürmek

59-29

2. Üstünde bulundurmak

9-5

3. mec. Duymak, hissetmek

51-13

4. Giymek

53-34

taşkınlık Taşkın olma durumu veya taşkınca davranış, aşırılık

85-30

taşmak 1. (Akar sular için) Yatağından çıkarak çevresini kaplamak

34-26

2. mec. Öfke, sabırsızlık veya heyecan yüzünden kendini tutamamak

9-4, 18

tat Hoşa giden lezzet, durum, zevk

20-15 / 30-10 / 52-7, 28 / 66-23

tatlı mec. İnsanı çeken; göze, kulağa hoş gelen, rahatlatan, dinlendiren, sevindiren

50-15, 31 / 66-7, 8 / 78-28 / 83-27

tatsız

~ **tuzsuz** çok tatsız

64-3

tattırmak Tatmak işini yaptırmak, tadına baktırmak

20-6

tavan Bir, yapının, kapalı bir yerin üst bölümünü oluşturan düz ve yatay yüzey,

taban karşıtı

73-8

tavla At ahır

46-30 / 68-8

tayf esk. Görüntü, hayalet, ruh

8-4

taze 1. Kuru olmayan, körpe

51-39

2. Dinç, yıpranmamış, yorulmamış

49-12

3. mec. Yeni, son, zamanı geçmemiş

51-22

4. mec. genç

52-33 / 57-6

tedirgin Rahatı, huzuru kaçmış

73-5

tek 1. Eşi olmayan, biricik, yegâne

54-8 / 77-10 / 79-6

2. Yalnız , yalnızca, salt,sadece

20-28 / 21-22 / 33-19 / 36-5 / 49-37 /
54-5 / 86-16, 20

3. Önüne getirildiği cümleye istek ve
özlem katar

21-26 / 81-12

~ **başına kalmak** kendi kendine veya
herhangi bir varlıkla yalnız kalmak

27-5

tekerlek Merkezde bulunan ve bir
eksenin çevresinde dönebilir kurs veya
çember, teker

84-15

tekmil Bütün, tüm

29-15

tekne Deniz taşıtı

50-34 / 60-32

tekrar Bir daha, yine, yeniden, gene

49-24 / 52-17, 20 / 80-13 / 84-11

tekrarlamak Tekrar etmek, yeni baştan
yapmak

37-17

tekrarlanmak Tekrar edilmek.

12-12

tel is

~ ~ ayrı ayrı teller durumunda

30-16

tellâl Bir şeyin satılacağını veya
herhangi bir şeyi halka bildirmek için
çarşıda, pazarda yüksek sesle bağırın
kimse

77-24

tembel İş görmeyi, çalışmayı
sevmeyen, çaba göstermekten,
sıkıntıdan kaçan (kimse), haylaz
37-15

temiz Kirli, lekeli, pis, bulaşık olmayan,
pak

43-14

temizlenmek Temiz duruma gelmek,
arınmak, paklanmak

28-4

ten is. 1. esk. Vücut

69-6

2. Far. İnsan vücudunun dış yüzü

36-17 / 59-8 / 83-26

teneke Yumuşak çelikten yapılmış üzeri
kalay kaplı ince saçtan yapılmış şey
79-35

teneşir Ölü yıkanan kerevet, salacak
51-2

tenha 1. esk. Yalnız, tek

33-19

2. İçinde alışıldandan az insan bulunan,
kalabalık olmayan, ıssız

32-14 / 78-37

tepsi Fincan, tabak, bardak gibi şeyleri
taşımaya yarayan, türlü büyüklükte,
derinliği olmayan düz kap

37-3

ter Derin gözeneklerden sızan, kendine
özgü bir kokusu olan, yapışkan, renksiz,
tuzlu sıvı

59-14

terk ~ etmek 1) bırakmak, ayrılmak, vazgeçmek. (38-20)

terlikler?

testi Kulplu, geniş gövdeli, dar boğazlı, emzikli veya emziksiz olabilen toprak kap

5-3, 4 / 53-8 / 60-2, 10

tez 1. Çabuk olan, süratli

21-11

2. Çabuk olarak

66-3

tezgah Genellikle dükkanlarda satıların önündeki uzun masa

41-6

tığ is.

~ **gibi** ince, zayıf, sağlam ve çevik (kimse)

79-5

tıpkı Ar. + Türk. Tıpatıp, aynı, tamamiyle

87-14

tırmanmak El ve ayaklarıyla tutunarak veya tırnaklarını ilıştırarak dik bir yere çıkmak

24-3 / 30-28

tırtıl Kelebek kurçuğunun yumurtadan çıktıktan sonra krizalit oluncaya kadarki durumu

24-3

tiksinti Tiksiniş işi, tiksiniş, nefret

85-8

titrek Titreyen

9-2 / 13-3 / 74-38

titremek Küçük ve hızlı salınım hareketleri yapmak

7-10 / 20-19

tohum Bitkilerde döllenme sonunda yumurtacıktan oluşan ve yeni bir bitki oluşmasını sağlayan tane

43-31 / 45-7

tomurcuklanmak Tomurcuk oluşmak

topal Bacağındaki sakatlık sebebiyle seker gibi ve ya iki adımda bir, bir yana eğilerek yürüyen (insan veya hayvan)

85-1 / 85-19 / 86-7

toplamak Devşirmek

43-8

toplum Aynı toprak parçası üzerinde bir arada yaşayan ve temel çıkarlarını sağlamak için iş birliği yapan insanların tümü, cemiyet

71-22

toprak 1. Yer kabuğunun, toz durumuna gelmiş türlü kütle kırıntılarıyla, çürümüş organik cisimlerden oluşan ve canlılara yaşama ortamı sağlayan yüzey bölümü

4-16 / 27-17 / 32-17 / 45-7 / 49-24 / 50-10 / 61-9 / 69-5 / 72-16, 34

2. Kara

17-22 / 20-3

toz Çok küçük ve hafif parçacıklara bölünmüş toprak

52-10

~ **duman** yerden kalkarak havayı kaplayan yoğun toz

79-12

tozlu Toza bulanmış veya tozu olan

7-8

tren Bir veya birkaç lokomotif tarafından çekilen vagonlar dizisi, katar, şimendifer

46-14 / 73-1, 25

tufan 1. mec. Şiddetli yağmur

80-6

2. mec. Çok yoğun ve şiddetli

34-26

tuğla Duvar örmekte kullanılmak için kalıplara dökülüp güneşte kurutulduktan sonra özel ocaklarda pişirilen balçık

39-23

tuh “Yazıklar olsun”, “vah vah” anlamında

73-24

tunç Tunçtan yapılmış olan

23-10

turist Dinlenmek, eğlenmek, görmek ve tanımak gibi amaçlarla geziye çıkan kimse, gezgin, gezmen, seyyah

80-19

tutamlık Az, azıcık, çok az

73-2

tutku 1. psikol. İrade ve yargıları aşan güçlü ve bir coşku, ihtiras

20-17

2. Güçlü istek ve eğilimin yöneldiği amaç

59-17

tutmak 1. Elde bulundurmak, ele almak

49-11 / 53-6

2. Ele geçirmek, yakalamak

5-6 / 39-11 / 85-12, 37

3. (nsz) İş görebilmek

65-27

4. Dokunmak

74-16 / 80-23

5. Başlamak

79-39

6. Bir sanat eserinin geniş ilgi görmesi, beğenilmesi

51-26

tutsak 1. Savaşta ele geçen düşman, esir

39-16, 17, 24 / 46-9

2. mec. Bir şeye veya bir kimseye çok bağlı, kendisini bir şeyin etkisinden kurtaramayan kimse

31-13 / 62-14, 15, 16, 17

tutuşturmak 1. Tutuşmalarını veya tutuşmasını sağlamak

87-10

2. Coşturmak, çok heyecanlandırmak

tükenmek Bitmek, sona ermek, artık kalmamak

20-20 / 21-28

tüm Bir şeyin olancası, bütünü

31-11 / 74-42 / 86-15 / 87-15

tümcek Bir şeyi oluşturan parçaların bütünü anlatır

84-10

türkü Türk + Ar. -ī Hece ölçüsüyle yazılmış ve halk ezgileriyle bestelenmiş manzume

5-2 / 23-33 / 52-46 / 69-31

türkülemek Türküsünü söylemek

32-4

tütmek Duman veya buhar çıkarmak

52-6 / 53-27 / 56-25

tüy 1. İnsan ve hayvan derisi üzerinde bulunan ince kıl

47-9 / 49-25 / 57-12

U

uç 1. Genellikle uzun bir nesnenin incelenerek biten son ve sivri noktası

53-16 / 73-17 / 81-18

2. Uzun bir şeyin baş noktası veya son noktası

27-18 / 69-31 / 53-12 / 69-31 / 81-19 / 82-1 / 86-16

3. Bir uzaklığın son noktası

44-20 /

4. Bir şeyin kenarı

37-4 / 81-22, 24

uçkun hlk. Ateşten fırlayan kıvılcım

19-9

uçmak 1. (Kuş, kanatlı böcek vb. için) Hareketli kanatları yardımıyla havada düşmeden durmak, havada yol almak

23-20 / 33-32 / 38-23 / 60-29 / 65-17 / 68-19 / 85-13

2. Rüzgâr veya başka bir itici güçle yerinden ayrılıp uzağa gitmek

43-34 / 47-9 / 49-25

3. Yok olmak, ortadan kaybolmak

17-24 / 66-17

4. (Dinî inanışa göre) Ruh, ölümden sonra göğe yükselmek

19-4 / 69-6

5. Gaz veya buhar durumuna geçmek

39-22

6. Çok hızlı gitmek

68-25 / 72-15

Uçup gitmek kaybolmak, yok olmak

23-23

uçsuz sl.

~ **suz bucaksız** sonu görülmeyecek kadar çok geniş olan

50-5

uçuk Uçmuş, soluk

80-5

uçurmak Uçmak işini yaptırmak

45-24

uçurum 1. Dik ve derin yamaç

78-12, 12

2. mec. Felâketli sonuç

50-39 / 73-6

uçuşmak 1. Hep birlikte uçmak

72-22

2. Havada gidip gelerek dolaşmak

3-2

3. Uçar gibi dalgalanmak

69-27

ufacık Çok ufacık, küçücük

84-7

ufak 1. Boyutları olağandan küçük

37-8

2. Yaşça daha küçük olan

79-21

ufuk 1. Düz arazide veya açık denizde gökle yerin birleşir gibi görüldüğü yer, çevren, göz erimi
16-4 / 28-21 / 32-10 / 43-24 / 49-22 / 51-16 / 71-34 / 86-17
2. mec. Anlayış, kavrayış, görüş, düşünce gücü, ihata
3-6, 17
uğramak Yola devam etmek üzere, bir yere, kısa bir süre kalmak
27-6 / 50-33
uğrun za. ~ ~ gizli olarak, gizli gizli, gizlice
53-38 / 86-13
uğldamak Sürekli boğuk ve kalın ses çıkarmak
34-9
uğultu Gürültü, boğuk ve anlaşılmaz ses, uğuldama sesi
33-4
uğur Meymenet, kadem
65-27
ulanmak Ulanmak işi yapılmak
84-31
ulaştırmak Ulaşmasını sağlamak
1-10
ulu 1. Erdemleri bakımından çok büyük, yüce
64-17
2. (Somut şeyler için) Çok büyük
85-32

ulus Moğ. Ulus < Türk. uluş Millet
85-24
umman esk. Ana deniz, okyanus
27-15 / 60-32
umursamak Aldırış etmek, önem vermek
80-26
umut 1. Ummaktan doğan güven duygusu, ümit
31-14 / 43-11 / 45-17
2. Bu duyguyu veren kimse veya şey
31-11, 26 / 46-17 / 58-13 / 59-32
umutsuz Düzeleceği ve iyileşeceği sanılmayan, ümitsiz
51-17
umutsuzluk Umutsuz olma durumu, ümitsizlik, meysiyet
19-6
unutmak 1. Aklında kalmamak, hatırlamamak
23-10 / 23-44, 50 / 61-26 / 67-13
2. Hatırdan, gönülden çıkarmak
33-20 / 45-8 / 84-27
3. Bir şeyi yapamaz duruma gelmek
39-10
unutulmak Unutmak işine konu olmak
10-10 / 33-8 / 78-14
upuzun Çok uzun
36-16
urba hlk. Giysi
56-26

usanç Usanma duygusu, bıkma, bıkkınlık, melâl

73-4 / 84-9

usanmak Tekrarlanması, uzun sürmesi dolayısıyla bir şeyden hoşlanılmaz veya sıkılır duruma gelmek, bıkmak, bezmek
81-20

usulca Yavaşça

80-11

uyandırmak Uyanmasına yol açmak
33-13 / 61-1

uyanık sı. Uyanmış, uyumamış
62-29

uyanma is. Uyanmak durumu, intibah
23-42

uyanmak 1. Uyku durumundan çıkmak
29-6, 13 / 33-13 / 37-30 / 52-7, 48 / 60-16, 25 / 67-14 / 74-17 / 81-25

uyarmak hlk. Uyandırmak
77-29

uygun 1. Yakışır, yaraşır, uz, mutabık, mütenasip

59-23

2. Elverişli, yarar, müsait, muvafık
49-34

uyku 1. Doğada görülen sükunet durumu

1-5 / 29-5 / 31-7

2. Dış uyaranlara karşı bilincin, bütünüyle veya bir bölümün yittiği, tepki gücünün zayıfladığı ve her türlü

etkinliğin büyük ölçüde azaldığı dinlenme durumu

20-14 / 27-3, 5 / 29-5, 7 / 37-4, 30 / 38-6, 10, 14, 17, 18, 21 / 50-15 / 53-3 / 69-11 / 74-17

uykusuz Uyumamış veya uykusunu alamamış

74-12

uykusuzluk Uyku uyuyama veya uyumamış olma durumu

34-16, 24

uymak 1. Zevke, anlayışa uygun düşmek

43-23

2. Bir inanca, bir anlayışa, bir duruma veya egemen bir güce uygun davranışta bulunmak

72-6

uysal Başkalarına kolayca uyabilen, sözlerini dinleyip karşı gelmeyen, yumuşak başlı

74-10

uyuklamak Oturduğu yerde hafif uykuya dalmak, ımızganmak

46-35

uyumak Uyku durumunda olmak: Bugün bir saat uyudum

10-12 / 12-3 / 27-4 / 28-31 / 38-5, 16, 17, 18, 20, 23, 26 / 52-30 / 53-36 / 62-27 / 67-14

uyumlu Uyumu olan, ahenkli, mevzun

39-6

uz Masallarda **az gitti uz gitti, dere tepe düz gitti** tekerlemesinde “uzak” anlamında kullanılır

58-32

uzak 1. Gidilmesi çok süren, çok ötelede bulunan, ırak, “yakın” karşıtı

6-16 / 7-8 / 31-3 / 45-21 / 64-9 /

2. Arada çok zaman bulunan

8-13

3. İhtimali az olan

3-20

4. Uzak olan yer: Fazla uzağa gitme. (9-17 / 26-17, 18, 21, 22 / 32-4 / 33-9 / 40-4 / 59-28 / 66-8 / 79-15, 8

~ **tan 1)** uzak yerden

85-9

~ **tan yakından za.** Herhangi bir bakımdan ilgili bir biçimde

87-12

~ **tan uzağa** çok uzaktan (duyulan)

54-12

uzaklaşmak (Bir şeyden, bir yerden veya kimseden) Ayrılıp uzağa gitmek

55-1 / 56-1

uzaklık Uzak olma durumu, ıraklık

45-19

uzamak Uzun duruma gelmek, boyu büyümek

54-15

uzanmak 1. Boylu boyunca yatmak

38-4

2. Bir alana yayılmak

28-12

3. Yetişmek, ulaşmak

33-19

4. Gitmek

43-30

5. Vücudunu yöneltmek veya vücuduyla birlikte kolunu uzatmak

21-31 / 56-14 / 77-17 / 80-23

uzanık uzanmak durumu veya biçimi

71-28

uzatmak 1. Başları, kolları veya bacakları bir yere yöneltmek

74-16 / 85-1

2. Bir şeyi vermek için birine yöneltmek

uzay Bütün varlıkların içinde bulunduğu sonsuz boşluk, feza, mekân

84-8

uzun 1. İki ucu arasında fazla uzaklık olan

56-5, 11

2. Başlangıcı ile bitimi arasında fazla zaman aralığı olan; çok süren

33-31 / 39-17 / 53-7 / 81-10

Ü

üç 1. İkidenden sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam, 3, III

2. İkidenden bir artık olan

43-2 / 71-34

~ **beş** nicelik yönünden az

74-11, 15 / 83-23

üçlü mec. Üç kişiden oluşmuş

86-20

üflemek 1. Dudakları büzerek soluğu bir şey üzerine hızla vermek

83-8

2. (Nefesle seslendirilen çalgılar için)

Çalmak

52-46

Ülker Bayan ismi

13-1, 4, 7, 10, 13

ülke 1. Bir devletin egemenliği altında bulunan toprakların tümü, diyar, memleket

31-3 / 38-21 / 79-14

ülkü Amaç edinilen, ulaşılmak istenen şey, ideal

85-1

ümit 1. Umma, beklenti, umut

14-7 / 28-30 / 52-27 / 58-33

2. öz. is. Erkek adı

78-31

ümitsiz Umutsuz

23-34

ün İyi bir nitelikte bilinip tanınmış olma durumu, şöhret, şan, nam

81-10

üretmek Aynı türden canlıları çoğaltmak

20-13

ürkmek Şaşkınlık ve korku duymak

79-17

ürpermek Korku, tiksinti, üşüme vb. yüzünden tüylerin dikilip derinin nokta nokta kabarmasıyla görülen anî titreme

7-17 / 37-13 / 44-3

üst 1. Bir şeyin görülen yanı, yüzü

22-11 / 29-4 / 41-6 / 46-21 / 52-44 / 79-1

2. Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, fevk

1-2 / 10-12 / 28-5, 8 / 32-24 / 33-2, 6, 16, 31, 32 / 38-15, 25 / 39-13 / 43-16, 18, 34 / 50-9 / 51-28, 34 / 87-9

3. Bazı deyimlerde sorumluluk, yükümlülük anlatır

12-6

4. İlgilenilen, üzerinde durulan konu

22-9 / 78-5

5. Bazı tamlamalarda zaman bildirir

23-2, 8

6. Vücut, beden

46-5 / 67-31 / 69-25 / 83-10

7. Öte, arka

29-9

~ **üne gelmek** saldırmak

84-22

~ **üne yürümek** korkutmak, yıldırmak
amacıyla saldırıcağı gibi yapmak

85-8

üşenmek Kendinde bir gevşeklik
duyarak bir işi yapma isteği olmamak

31-21

üşümek Isı yokluğu, azlığı veya ısı
kaybından etkilenmek, soğğun etkisini
duymak

4-4 / 20-24

üşüşmek Her yandan bir araya gelmek,
toplanmak, birikmek

24-8

üşütmek Üşümesine sebep olmak

66-27

üvey Yalnız yasaca akraba sayılan, öz
olmayan

77-22

üzere 1. Amacı anlatır

33-29 / 84-11

2. Yakın olmayı, yakınlaşmayı anlatır

3-14 / 29-10 / 31-24 / 75-11

4. Gibi (bu) yolda, (bu) biçimde

74-39

üzeri 1. Bir şeyin yukarı, göğre doğru
olan yanı

45-2

2. Bir şeyin dış yüzü, yüzey

33-27

3. Vücut, beden

30-31 / 67-4 / 69-13

üzgün Üzülmüş, üzüntü duymuş,
neşesiz, tasalı, gamlı, mağmum,
mahzun, melül, mükedder

9-10 / 71-18

üzgünlük Üzgün olma durumu,
neşesizlik.

13-6

üzre → üzere

üzüntü Olması istenilmeyen olaylardan
doğan ruh tedirginliği, teessür

86-12

V

vadi İki dağ arasındaki geçit, koyak

44-24 / 69-26

vah Acıma, yakınma anlatır

72-6

vakit 1. Zaman

34-15 / 52-9 / 53-26 / 65-2 / 74-3 / 80-17 / 81-5

2. Bir işe ayrılmış veya bir iş için alışılmış saatler

23-42 / 44-2, 5 / 49-34 / 79-31

vakitsiz Uygun bir zamanda olmayan, mevsimsiz, zamansız

46-33

Van Doğu Anadolu'da şehir

41-5

var 1. Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, **yok** karşıtı

16-8 / 17-23 / 20-17, 31 / 22-5 / 30-27 / 34-11 / 39-20 / 40-2, 6 / 45-19 / 46-2, 19 / 51-30 / 53-5 / 60-6, 7, 11, 26 / 62-12 / 66-19 / / 71-4, 12 / 72-13 / 74-30 / 77-9, 24, 33 / 81-18 / 84-28, 39 / 87-9, 12

2. gr. Sahiplik bildiren olumlu isim cümleleri kurar

33-35 / 34-29, 30 / 36-16 / 47-13 / 49-8 / 68-4, 5, 8, 9 / 69-10 / 71-8 / 77-22 / 78-26 / 85-5

3. Elde bulunan her şey

66-23

Var (varın, varsın, varsınlar) haydi anlamında kendisinden sonra kullanılan fiilin yapılması gerektiğini anlatır

49-9

~**la yok arası sl.** belli belirsiz (39-20)

varlık Var olma durumu, mevcudiyet

varmak 1. Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak

45-21 / 49-27 / 65-4 / 67-10, 26 / 68-27 / 72-32

3. (Kadın) Evlenmek

36-24

4. Bir durumdan başka duruma geçmek

1-5

vatan is.
~ **tutmak** kendine vatan edinmek, yurt tutmak, tavattun etmek

34-5

vazgeçilmek Vazgeçmek işi yapılmak, feragat edilmek

22-10

vazgeçmek Niyetten veya karardan dönmek

66-19, 22

vazo Çiçek koymak için kullanılan kap

9-7

ve İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatır

8-12 / 9-11, 16, 20 / 10-12 / 11-2 / 12-11, 13 / 13-5 / 86-16

vebal Günah

54-17 / 67-4

veda is.

~ **etmek** Vedalaşmak, esenleşmek
16-3

vefalı Vefası olan, sevgisi geçici olmayan, hakikatli

36-29

vehim esk. Kuruntu

61-13

velakin Ammâ, fakat

64-6

vermek 1. (Üzerinde veya yakınında olan bir şeyi) Birisine ulaştirmek, iletmek

77-6, 13 / 86-18

2. Bırakmak, bağışlamak

6-6

3. Ürün üretmek

61-9

4. (yrd.) Kök veya gövdeleri sonuna –e, (-a) zarf-fiil eki almış fiilimsilerle tezlilik bildirir

11-4 / 29-13 / 60-4, 8, 20

vesvese Kuruntu

58-18

virane Yıkılmış veya çok harap olmuş yapı

14-6

volkan Yanardağ

27-16

vurgu Vuru durumu, vuruş, çarpma

59-13

vurgun *mec.* Birine veya bir şeye vurulmuş, bağlanmış, sevmiş olan, sevdalı, âşık

27-15

vurgunluk Vurgun olma, gönül kaptırma durumu

39-25

vurmak 1. Ses çıkarmak için, bir şeyi başka bir şey üzerine hızlıca değdirmek
40-32

2. Üzerinde görünmek, üzerine düşmek
8-9 / 51-32 / 59-25 / 80-22

3. Etkisi bir yere kadar uzanmak, sokulmak, girmek, duyulmak, yansımak, aksetmek

46-20

4. Hızla vurmak, çarpmak

52-10

5. Vuru durumunda olmak, çarpmak
37-9

6. Batıcı ve kesici cisimleri saplamak, kakmak

85-5

vurulmak Vurmak işine konu olmak

47-9 / 51-46 / 69-4 / 84-15

vücut 1. İnsan veya hayvan gövdesi,
beden

31-9

2. *esk.* Var olma, varlık

79-33

vücutsuz Vücudu olmayan

19-9

Y

ya (I) 1. Birtakım duyguları güçlendirmek amacıyla cümlenin başında veya sonunda kullanılır

10-14

~ **Rabbi** Tanrı'm, Allah'ım

40-8 / 86-2

ya (II) 1. Birinden birinin olduğu, olacağı sanılan iki durum, şey veya iş için kullanılır

15-7 / 20-30, 33 / 87-17 / 39-18 / 50-34 /

2. Bilinen, görülen, hatırlanıp anlatılan bir olay sebebiyle de sorulan başka bir konu için kullanılır

87-9

3. Soru cümlelerinin başında kullanılır

14-7 / 29-6 / 73-18 / 74-22, 24

4. Bir düşüncede sıra ile yer alan ayrı cins öğelerden biri ötekilerden üstün görüldüğünde, o öğe cümle dışına alınır ve başına bir "ya" getirilerek "hele, özellikle" anlamında kullanılır

21-16 / 23-25, 37 / 39-12

5. Cümlede eş görevli öğeler arasında ya... ya, ya... veya, ya... yahut biçimlerinde tekrarlanarak kullanılır

53-29 / 57-13 / 71-5, 9, 13 / 78-1 / 83-1, 6, 19 / 86-20 / 87-1

6. Dilek, şart ve geniş zaman kiplerinde yargıyı güçlendirir

34-15 / 49-4 / 87-9

7. Cevap niteliğinde olan cümle

yaban Domuzgillerden, domuzdan iri, bağ ve bahçelere zarar veren saldırgan bir yaban hayvanı

79-24

yabancı Aileden, çevreden olmayan (kimse veya şey), özge

74-5

yâd Hâtıra

8-20

yağma 1. Birçok kişinin zor kullanarak ele geçirdikleri malı alıp kaçması, çapul, talan

78-30, 25

yağmak 1. (Yağmur, kar, dolu için) Gökten düşmek

27-9 / 33-2, 6, 16 / 43-30 / 64-16, 24

2. (Toz, mermi vb. için) Yüksekten çokça düşmek

31-5 / 57-12

3. mec. Üst üste ve çok gelmek

9-15 / 50-13

yağmur 1. Atmosferdeki su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan ve yeryüzüne düşen yağışın sıvı durumda olanı, yağar, yağış, baran, bereket, rahmet

4-8, 16 / 17-2 / 23-18 / 25-1 / 27-9 / 28-24, 26, 32 / 32-24 / 34-12, 14, 15 / 43-32 / 50-11 / 60-30 / 64-14, 15, 18, 23, 26 / 74-37

2. *mec.* Çok ve sık düşen, gelen şey
31-5

yağmurlu Yağmuru olan; yağmur yağan, yağmurun yağdığı
33-3

yahut Veya, ya da
10-24

yakamoz Denizde balıkların veya küreklerin kımıldanışıyla oluşan parıltı
84-28

yakın 1. Az bir ara ile ayrılmış olan (zaman veya yer), uzak karşıtı
27-13 / 36-11

2. Uzak olmayan yer
26-23 / 43-19, 35 / 52-26

dost Aralarında sıkı ilişki olan arkadaş, dost veya akraba
49-20

yaklaşmak Arada az bir aralık kalacak biçimde ilerlemek, aradaki uzaklığı azaltmak veya büsbütün ortadan kaldırmak için ileri gitmek
3-5 / 28-30 / 80-35

yakmak 1. Yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak
49-17

2. Ateşle yok etmek

16-8

3. Işık vermesini sağlamak
31-10

4. Çok sıcak olmak
45-26

yalan 1. Aldatmak amacıyla bilerek ve gerçeğe aykırı olarak söylenen söz, ktır
22-9 / 50-30, 50 / 79-20

2. Gerçek olmayan, asılsız, uydurma
23-31

yalancı 1. Yalan söylemeyi huy edinmiş olan kimse
75-8

yalı 1. Sahil
69-29

2. Su kıyısında yapılmış büyük, görkemli ev
80-1

yalın 1. hlk. Çıplak, kınından çıkmış
69-16

yalın ayak 1. Ayakları çıplak
68-29

2. Çıplak ayakla

yalkı es Tü. Alev
69-15

yalnayak → yalın ayak

yalnız 1. *psikoloji* Toplumsal ilişkilerden yoksun veya yoksun bırakılan kişi
20-12 / 80-17

2. Yalnızca

26-22 / 31-8, 9 / 38-6 / 49-3 / 51-20 /

57-6 / 58-25 / 74-36

3. Yanında başkaları bulunmayan

70-1 / 71-1

yalnızlık Yalnız olma durumu,
kimsesizlik

4-3 / 23-4 / 32-9 / 77-12

2. Kimse bulunmama durumu, ıssızlık,
tenhalık

33-21

yalvaç Kitap getirmiş peygamber, elçi,
resul

75-7

yalvarmak Birinden ısrarla, kendine
acındıracak sözlerle, saygılı bir biçimde
bir şeyler istemek, niyaz etmek

17-25 / 57-7 / 58-17

yamaç 1. Dağın veya tepenin herhangi
bir yanı

30-29

yaman 1. (Güç,etki veya beceri için)
Alışılmışın üzerinde olan

6-15 / 27-19, 20

yan 1. Yön, sağ ve solun ortak adı, taraf
8-2, 11 / 23-49 / 34-14, 23 / 45-19 / 50-
38 / 21-26 / 57-32 / 65-19X2

2. bedenin bir bölümü

30-25

3. Birlikte, beraberinde olma

31-25 / 43-28 / 87-6

4. Yer

66-6

~ ~ **a** biri ötekinin sağında veya solunda
olarak, birbirinin yanında, birlikte

69-19

~ **ı sıra** yanında

67-21

yanak Yüzün göz, kulak ve burun
arasındaki bölümü

9-21 / 60-14

yangın Zarara yol açan büyük ateş

60-14 / 66-13 / 73-10

yanılmak Tanımayarak, niteliğini iyi
anlayamayarak aldanmak

79-30

yani "Sözün kıyası, doğrusu"
anlamlarında bir söz

20-26 / 60-5

yankı Sesin bir yere çarpıp geri
dönmesiyle duyulan ikinci ses, aksiseda,
inikâs, akis, eko

39-28 / 83-7

yankılanmak Sesi geri çevirmek, yankı
durumunda geri dönmek

37-10 / 59-6

yanmak 1. Isı, ışık veren veya başka
amaçlar sağlayan şeyler, alev
yaklaştırılarak veya özel düzenlerine
dokunularak etkinliğe geçmek

22-7

2. Ateş durumuna geçmek, tutuşmak

21-12 / 50-2

3. Parlamak, parıldamak

26-20 / 50-14 / 68-18

4. mec. Çok sevmek, büyük bir aşk ile sevmek

37-29 / 52-8, 9

yansı fiz. Işığın parlak bir yere çarpıp geriye doğru yön değiştirerek kaynağını göstermesi, inkiâs, akis

74-38

yansıtma Işık, ses, görüntü vb.yi geri göndermek, yansımasını sağlamak, aksettirmek

83-25

yapayalnız Yanında kimse veya hiçbir şey bulunmayan (bulunmayarak)

38-25 / 77-4 / 83-3

yapı Canlı bir varlığın ruh veya beden özelliklerinin tümü, bünye, strüktür

49-31

yapılmak Yapmak işine konu olmak

84-11

yapım Yapmak işi, inşa, imal

67-29

yapışkan Yapışma özelliği olan

29-17

yaprak Bitkilerde solunum, karbon özümlemesi, terleme gibi olayların olduğu çoğu klorofilli, yeşil ve türlü biçimdeki bölümler

8-6 / 9-3 / 21-6, 8 / 24-3 / 30-3 / 31-5, 17 / 32-6, 23 / 34-13 / 51-6

~ ~ katları olan, üst üste yığılmış olan

7-6 / 14-4

yapmak Ortaya koymak, gerçekleştirmek, oluşturmak, meydana getirmek

85-26

yâr Sevgili

45-8

yara Keskin bir şeyle veya bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik

4-6 / 51-22

yaralı Yarası olan, yaralanmış (kimse), mecruh

54-16 / 65-20

yarasa Yarasalardan, ön ayakları perdeli kanat biçiminde gelişmiş, vücudu yumuşak sık kıllarla kaplı, iskeletleri hafif yapılı, uçabilen memeli hayvan (Vespertilio)

73-3

yaratık Canlı, mahlûk

54-32

yaratmak Zekâ ve düşünce gücünden yararlanarak o zamana kadar görülmeyen yeni bir şey ortaya koymak, yapmak

30-35

yardımcı Yardım eden veya gerektiğinde yardım edecek olan (kimse vb.), muavin, muin, yaver

64-21

yargı yasa Yasalara göre mahkemece bir olay veya olgunun doğuşuna etken olan sebeplerin de göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi sonucu verilen karar, kaza

79-40

yarı (Bir şeyin) Yarısı kadar olan, yarım olan

79-36

yarım sı. Tam ve istenildiği gibi olmayan, eksik, noksan

23-17

~ **kalmak** tamamlanmamak, sonuçlanmamak. (3-15)

yarma is. mec. Ortasından, içinden geçme işi

31-16

yas Ölüm veya bir felâketten doğan acı ve bu acıyı belirten davranışlar, matem

72-27, 36 / 79-16 / 81-12

yasemin Zeytingillerden, beyaz, kırmızı veya sarı renkli çiçekleri güzel kokulu olan bir ağaççık

7-13

yasılmak Dayanmak

71-34

yaslamak Dayamak

32-10, 20

yashı Yasta olan, yas tutan, matemli

34-4

yastık 1. başın altına koymak veya sırtı dayamak için kullanılan içi yün, pamuk veya kuş tüyü gibi şeylerle doldurulmuş küçük minder

3-24 / 12-3 / 52-34

yaş Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz yaşı

4-9

yaşam Doğumla ölüm arasında yaşanan süre, ömür, hayat

47-7 / 79-43 / 81-10

yaşama Yaşamak işi

31-21 / 39-9 / 52-25

yaşamak 1. Canlılığını, hayatını sürdürmek; sağ olmak

6-7 / 10-24 / 11-6 / 17-16 / 21-20 / 33-39 / 45-14 / 51-40 / 52-41 / 53-2 / 58-25 / 61-9 / 62-23

2. Varlığını sürdürmek

6-14 / 49-6

3. Oturmak, eğleşmek

46-10 / 53-31 / 69-18

4. mec. Sürmek, devam etmek

8-21

5. mec. Varlık, endişesiz, hoş vakit geçirmek, keyif sürmek

38-24 / 78-35

yaşantı Yaşanılan biran, hayatın bir bölümü

20-12 / 79-18

yaşlanmak Yaşı ilerlemek, ihtiyarlığa yaklaşmak

80-34

yaşlılık Yaşlı olma durumu

57-6, 7

yatma Yatmak işi

84-25

yatmak 1. Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak

33-31 / 51-46 / 52-34

2. mec. Bulunmak, var olmak

31-7

yatsı is.

~ **namazı** yatsı vaktinde kılınan 13 rekâtlık namaz

60-17

yavaşça Oldukça yavaş, usulca.

31-12

yavru is.

~ **m** sevecen bir seslenme olarak kullanılır

58-2

yavuklu is. hlk. Sevgili

67-7

yaya is. 1. Yürüyerek giden kimse

50-18

yayılmak 1. Genişlemek, büyümek

56-24

2. Koyun, inek vb. otlamak.

30-30

yayvan Eni boyundan ve derinliğinden çok olan, basık ve geniş

37-3

yaz (Kuzey yarım küre için) Yılın haziranın 21'inde başlayıp eylülün 23'üne kadar süren, ilkbaharla sonbahar arasındaki sıcak mevsimi

6-8 / 14-3, 5, 10 / 19-1, 2 / 23-23 / 31-1, 2, 14, 15, 26 / 36-13 / 40-26 / 58-15 / 59-26 / 78-24 / 80-4 / 84-17

yazı mec. Alın yazısı, yazgı

46-19

yazık ün. Acınma, üzüntü anlatan bir söz

31-2 / 51-18

yazılmak Yazmak işi yapılmak

77-9

yazmak Kaydetmek, yazar olarak görev yapmak

38-26 / 85-10

yel Havanın yer değiştirmesinden oluşan esinti, rüzgâr

15-6 / 34-13 / 50-28 / 66-27

yele At, aslan vb. hayvanların ensesinde veya boynunda bulunan uzun kıllar

68-19

yelken den. Rüzgâr gücünden yararlanarak geniş bir yüzey oluşturacak biçimde yan yana dikilen ve teknenin direğine uygun bir biçimde takılarak

onu hareket ettiren kumaş veya şeritlerin tümü

31-23 / 43-4 / 60-33

~ **açmak** yola çıkmak için hareket etmek

51-31

yelkovan Saatin, dakikaları gösteren ve akrepten daha uzun olan ibresi

40-30

yemek (I) Yenmek için pişirilip hazırlanmış yiyecek, aş

51-41

yemek (II) Ağızda çiğneyerek yutmak

4-17 / 23-21 / 86-3

Yemen Arap Yarımadasının batı-güney tarafını teşkil eden bölge

69-31

yemin Ant

23-31 / 68-1

yemiş Bitkilerde, döllenme sonunda çiçeği meyve yapraklarından oluşan ve tohumu taşıyan organ, meyve

45-16 / 49-41 / 65-33

yemişlenmek Meyvelenmek, meyve sahibi olmak

49-9

yeni 1. Daha öncekilerden farklı olan

31-14 / 65-33 / 80-26

2. Oluş veya çıkışından beri çok zaman geçmemiş olan

83-16, 17

3. O güne kadar söylenmemiş, görülmemiş, gösterilmemiş, düşünülmemiş olan

43-27

4. Tanınmayan, bilinmeyen

74-8

yeniden Gene, yine, bir daha, tekrar

30-35 / 46-24 / 80-24

yenik Savaş veya yarışmada yenilmiş, mağlup

80-16

yenilgi Bir savaşta, yarışmada kaybetme, yenilme, mağlubiyet, hezimet

79-16

yenilme Yenilmek işi

52-43

yenmek Yemek işine konu olmak

51-42

yer 1. Bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk, mahal, mekân

47-13 / 51-11, 22 / 65-12 / 80-25

2. Bulunulan, yaşanılan, oturulan şehir, kasaba, mahalle

46-10 / 84-26

3. Üzerinde yaşadığımız toprak, denizler, yer kabuğu

10-3 / 18-14 / 19-3 / 20-3, 5 / 23-4 / 26-23 / 32-12 / 43-7 / 71-11, 16 / 72-1, 25 / 73-10 / 74-27 / 78-18

4. Herhangi bir şeye, bir işe ayrılmış bölüm veya alan
26-2 / 45-17

5. Gezinilen, ayakla basılan taban
39-19 / 50-37 / 68-15 / 74-37

6. Ülke, bölge
46-15 / 59-31 / 69-14

7. Bir olayın geçtiği veya geçeceği bölüm, alan, mahal
40-2, 3 / 47-12 / 50-2, 49 / 64-24 / 68-27 / 83-12 / 85-7

~ **almak** Ayrılan yerde durmak, bulunmak 43-26

~ **le bir olmak** temeline kadar yok etmek, yok olmak, tahrip etmek, mahvolmak
66-24

~ ~ bir çok yerde
57-35

yerli is

~ **yerinde** bulunduğu veya uygun yerde
28-27

yer yüzü 1. Dünya
1-5 / 71-24 / 72-18 / 75-12 / 81-9 / 83-8

2. coğr. Üzerinde yaşadığımız toprak ve denizler, yer kabuğu
53-14 / 72-11

yeşil Sarı ile mavinin kaynaşmasından ortaya çıkan, bitki yapraklarının çoğunda görülen renk
30-23 / 34-7

2. sı. Bu renkte olan
7-2 / 34-3 / 36-13 / 44-15 / 71-29 / 73-14

yetişmek 1. Bir zamanda yaşamış olmak, bir zamanı veya kimseyi görmüş olmak
31-24

2. Yardım etmek, yardımına koşmak
27-19

yetmek Erişmek, ulaşmak
66-6

yıkanmak Yıkamak işine konu olmak
36-12 / 84-28

yıklmak Yıkamak işi yapılmak veya yıkmak işine konu olmak
50-6

yıkıntı 1. Yıkılan bir şeyin parçaları, kalıntıları, enkaz
78-22

2. *mec.* Ruhsal bakımdan yıkılma, yıkım, mahvolma
83-23

yıl Miladi takvime göre ocak ayının birinde başlayıp aralık ayının otuz birinde sona eren on iki aylık dönem, sene
39-17 / 49-9, 16 / 54-4 / 62-5, 7 / 79-13 / 80-9 / 84-18

yılan Sürüngenlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı, yerdegezen
21-30 / 50-1 / 73-16

yıldız 1. (Güneş ve Ay dışında) Gök yüzünde görülen ışıklı gök cisimlerinden her biri
10-15,18, 20 / 13-3 / 19-5 / 26-14, 20 / 43-14 / 47-8 / 50-13, 14 / 57-18 / 60-25 / 61-25 / 69-21 / 71-6 / 72-22 / 77-1, 2X2, 4, 17 / 80-23 / 84-21, 22 / 84-31 / 87-11
2. *st.* Bu biçimde olan
18-17
yıldızlı Bulutsuz, duru, açık
43-14
yıldızlık Yıldız olma durumu
77-10
yıldızsal Yıldızla ilgili, yıldıza ait
78-6
yırtıcı Etleriyle beslenmek için başka hayvanları parçalayarak yiyen (hayvan)
50-47
yiğit Güçlü ve yürekli, kahraman, alp
68-34
yiğitlik Yiğit olma durumu, yiğitçe davranış, yüreklilik, cesaret
51-24
yine 1. Yeniden, bir daha, gene, tekrar
3-19 / 17-10, 13 / 19-2 / 31-2 / 60-10, 11 / 72-16
yirmi On dokuzdan sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren işaret, 20, XX
41-5
yitik 1. Yitmiş olan, kayıp, zayi

23-15 / 50-20 / 64-21
2. Kaybedilmiş, yitirilmiş nesne
40-10
yitirmek 1. Ne olduğunu, nerede bulunduğunu bilmemek, kaybetmek
51-19 / 52-4
2. Bazı nitelik veya özelliklerin yok olması durumuna uğramak, kaybetmek
51-24 / 72-7 / 80-14
3. (Ölümlle) Kaybetmek
66-20
yitmek 1. Yok olmak, kaybolmak, ortadan kalkmak
52-21 / 58-5 / 74-26 / 80-37
2. Görünmez olmak
83-5
yok 1. Bulunmayan, mevcut olmayan nesne, kimse vb., **var** karşıtı
17-23 / 20-31 / 31-6 / 37-19 / 39-20 / 40-2 / 51-14 / 62-12 / 71-9 / 72-7 / 79-20, 24 / 80-18 / 83-7 / 85-14 / 87-4
2. Birbirine karşıt iki cümleden, ikincisinin başına getirilir
20-5
3. “Hayır” anlamında kullanılır
73-13
~ **olmak** ortadan kalkmak, kaybolmak, varlığı sona ermek
72-3 / 79-44
yoksa Sayılan ihtimallerin dışında bir ihtimali bildirmek için kullanılan bir söz

3-20 / 85-3 (244

yoksun Belli bir şeyden kendisinde olmayan, belli ir şeyin yoksunluğunu çeken, mahrum

51-7

yoksunluk Yoksun olma durumu, mahrumiyet

83-22

yokuş Yükselerek devam eden yol, **iniş** karşıtı

68-35

yol 1. Karada, havada, suda bir yerden bir yere gitmek için aşılın uzaklık, tarik
74-6 / 78-33

2. Karada insan ve hayvanların geçmesi için açılan veya kendi kendine oluşmuş yürümeye uygun yer

8-18 / 9-10 / 15-7 / 32-14 / 33-9 / 40-16 / 52-32, 39 / 53-21 / 56-8, 22, 29 / 65-3, 29 / 74-8, 24

3. Genellikle yerleşim alanlarını bağlamak için düzeltilerek açılmış ulaşım şeridi

7-8 / 57-29 / 67-26 / 79-29

4. Yolculuk

46-30

5. mec. Bir amaca ulaşmak için başvurulması gereken çare, yöntem
1-10

6. mec. Davranış, tutum gidiş ve veya davranış biçimi

72-32

~ **a düşmek** yola çıkmak, yol almaya başlamak

67-1

~ **unu gözlemek** gelmesini beklemek

23-13

yolcu Yolculuğa çıkmış kimse

49-37 / 53-11

2. mec. İyileşmesi umutsuz hasta, ölen veya ölmekte olan kişi

58-34, 35 / 74-32

yolculuk 1. Ülkeden ülkeye veya bir ülke içinde, bir yerden bir yere gidiş veya geliş, gezi, seyahat

15-11 / 37-25

2. Herhangi bir taşıtla bir yere gidip gelme

73-1

yolsuz

~ **yordamsız** Kurallara aykırı, uygunsuz, yönemsiz, düzensiz, yersiz, usulsüz, nizamsız

83-4

yorgan Yatakta örtünmeye yarayan, içi pamuk, yün vb. şeylerle doldurularak dikilmiş geniş örtü

4-4

yorgun Çalışma vb. sebeplerle beden veya zihin etkinliği yavaşlayan, yorulmuş olan

20-12 / 23-28 / 66-12 / 72-31

yorgunluk Çalışma veya değişik sebeplerle bireyin ruh ve beden etkinlikleri açısından verimlilik düzeyinin azalması

13-9 / 83-29

yormak Bir sebebe bağlamak, bir duruma işaret saymak, bir anlam vermek, yorumlamak

66-5

yorulmak Yorgun duruma gelmek

83-20, 22

yosma sı. Şen, güzel, fettan (genç kadın)

50-24

yön Belli bir noktaya göre olan yer, taraf

79-11 / 83-5

yudum Bir işte yutulacak miktar

5-4 / 49-32 / 67-11 / 86-18

yudumluk Bir yudum miktarında

64-19

yukarı Bir şeyin üst bölümü, **aşağı** karşıtı, fevk

10-21 / 71-15

yumak hlk. Yıkamak

67-17

yumuşak 1. Kolaylıkla bükülen **sert** karşıtı

37-7, 16

2. mec. Sessiz, hafif

56-6

yumuşamak Sertliği kalmamak, yumuşak duruma gelmek

29-11

yunmak hlk. Yıkanmak

20-29

yurt Bir halkın üzerinde yaşadığı, kültürünü oluşturduğu toprak parçası; vatan

69-9, 10

yüce Yüksek, büyük, ulu

49-2, 3, 14, 29 / 51-14 / 64-5 / 65-8 / 68-3 / 78-5 / 79-6 / 83-29

yüceltmek Yükseltmek, yüce bir duruma getirmek

77-25

yük Araba, hayvan vb. nin taşıdığı şeylerin hepsi

31-15

yüklü Bir şeyden üzerinde çok bulunan

67-16

yükselmek Yükselmek, çıkmak

23-47 / 30-9 / 53-17 / 75-2

yün Genel olarak koyun tüyü

53-26

yürek mec. Bir kimsenin ruhsal yönü, gönül

64-16

yürümek 1. Adım atarak ilerlemek, gitmek

37-6 / 39-20 / 57-9 / 74-10 / 79-40 / 87-4

2. Üzerine doğru gitmek, akın etmek,
saldırmak, hücum etmek

68-30, 31

3. Geçmek, ilerlemek, değişmek

62-2, 4

4. Bir yere gelmek, bir yere ulaşmak,
kaplamak

53-14 / 66-6 / 71-30

yüz (I) Doksan dokuzdan sonra gelen
sayının adı ve bu sayının işareti

62-21

yüz (II) 1. Başta, alın, göz, burun, ağız,
yanak ve çehrenin bulunduğu ön bölüm,
sima, çehre, surat

8-14 / 9-3, 11 / 21-5 / 22-2 / 27-14 / 28-
2, 19 / 30-6, 16, 18, 23 / 43-15 / 45-8 /
46-19, 20 / 50-27 / 57-32 / 58-11 / 66-3
/ 72-17 / 73-18X2, 19 / 74-12, 18 / 83-5
/ 85-9, 34 / 87-6

2. Yüzey, satıh

33-17 / 47-5

~ **çevirmek** gösterdiği ilgiyi kesmek

52-12

yüzlerce Çok sayıda

54-16

yüzlü Yüzü herhangi bir nitelikte olan

56-5, 11 / 85-3

yüzmek Herhangi bir durumun en aşırı
derecesinde olmak

6-16

yüzsüz Utanmaz, sıkılmaz, çekinmez,
arsız

85-2

yüzyıl Yüzyıllık süre, asır

33-33 / 62-6 / 79-42

Z

zafer 1. Savaşta kazanılan başarı, utku
68-22 / 79-7

2. Bir yarışma veya uğraşıda çaba
sonunda elde edilen başarı

3-9 / 6-15 / 51-35 / 77-31

zaman 1. Bir iş veya oluşun içinde
geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu
süre, vakit

3-14, 23 / 6-3 / 7-18 / 8-20 / 9-4 / 13-8 /
17-2, 5 / 23-25 / 27-12 / 33-31 / 38-2 /
39-26 / 40-1 / 46-28 / 52-21, 43 / 53-37
/ 60-25, 31 / 61-8 / 62-1, 2, 4, 8, 10, 27 /
66-7, 8, 17 / 68-6, 9 / 69-17, 18 / 78-9,
35 / 80-28, 27 / 85-14 / 85-25

2. Belirlenmiş olan an

87-16

~ ~ belli olmayan zamanlarda, bazen

39-23

~ **la** aradan süre geçtikçe, giderek

36-28

zambak Zambakgillerden, 90-100 cm
yüksekliğinde, güzel ve iri çiçekli, çok
yıllık bir süs bitkisi (*Lilium candidum*)
7-13 / 9-11 / 24-7

zavallı mec. Gücü bir şeye yetmeyen,
âciz

74-26

zehir Organizmaya girince kimyasal
etkisiyle fizyolojik görevleri bozan ve

miktarına göre canlıyı öldürebilen
madde, ağı, sem

44-26 / 50-29 / 85-15

zehirli Zehiri olan

51-42

zekâ İnsanın düşünme, akıl yürütme,
objektif gerçekleri algılama, yargılama
ve sonuç çıkarma yeteneklerinin
tamamı, anlak, dirayet, zeyreklik,
feraset

61-1

Zeliha Kadın adı.

58-7

zengin 1. Parası, malı çok olan, varlıklı
80-10

2. Gösterişli

3-17

zevk Hoşa giden veya çekici bir şeyin
elde edilmesinden, düşünülmesinden
doğan hoş duygu

50-24

2. mec. Eğlence

66-11

zeytin Zeytin ağacının taze iken yeşil,
sonradan kararan, yüksek besin değeri
taşıyan yağlı meyvesi

30-28

zırh esk. Savaşlarda ok, kılıç, süngü gibi silâhlardan korunmak için giyilen, demir ve tel levhalardan yapılmış giysi
85-22

zifiri Zifir gibi kara, çok kara
51-17

zina Aralarında evlilik bağı olmayan kişiler arasındaki cinsel ilişki
51-4

zincir esk. Hükümlülerin eline, ayağına vurulan demir bağ, pranga
37-7, 16 / 62-28

zor Sıkıntı, güçlük, rahatsızlık
84-2

zorlamak Açılması, kırılması, sökülmesi gereken şeyler için güç kullanmak
23-10

AHMET MUHİP DIRANAS'IN SÖZ VARLIĞI

II. TÜRLERİNE VE KONULARINA GÖRE SÖZ VARLIĞI

A

a (II):	ÜNL (72-9)	açan:	SI
abajur:	İS		SF
	FR.		Hİ
	EŞY (30-23)		DÜŞ (7-15 / 34-28 / 49-39 /
abanmak:	Fİ		78-2)
	DÜŞ (49-28)	açarak:	ZF
abla:	İS		ZAF (43-5)
	AKR	açık:	1. SI (46-34)
	KAV (35-1 / 36-1, 8, 15, 22,		2. ZF (6-2 / 51-47)
29)			3. İS (58-18)
acı:	1.İS	açık saçık:	SI
	DÜŞ		TKR (36-21)
	SOYT	açılan:	SI
	MEC		SF
	KAV (39-25 / 81-12)		DÜŞ (7-6 / 78-12)
	2.SI	açılmak:	Fİ
	SOYT		DÜŞ (29-4, 18 / 36-20 / 59-
	MEC (75-13 / 84-8)		24)
	2. ZA (85-9)	açılmış:	SI
acıkan:	SI		SF
	SF		DÜŞ (50-34)
	DÜŞ (84-6)	açlık:	İS
acıyan:	SI		KAV (46-32 / 78-20 / 79-10)
	SF	açmak:	Fİ
	SOYT		DÜŞ (3-7 / 49-20 / 51-29, 31
	MEC		/ 56-23 / 60-28 / 66-15, 30 / 68-26 / 81-
	DÜŞ (85-11)		16 / 84-20)
aç:	1. İS	açtık:	ASI
	KAV (20-8 / 21-21 / 77-15)		SF

	DÜŞ(23-19)		KAV (84-29)
ad:	İS	ağaç:	İS
	KAV (46-6)		BİT
ada:	İS		KAV (21-4 / 26-13 / 30-28 /
	COĞ		32-5 / 38-13 / 43-21 / 45-15 / 46-8 / 49-
	KAV (51-37)		9 / 51-6 / 66-14 / 70-1 / 71-1, 2, 8, 10 /
adak:	İS		73-9)
	DİN	ağaçlı:	SI (23-26)
	KAV (77-11)	ağan:	SI
adam:	İS		SF
	AR.		DÜŞ (64-9)
	İNS	ağarmak:	Fİ
	KAV (28-2, 18 / 56-5, 11 /		DÜŞ (75-12)
	58-8, 12 / 71-22 / 74-11, 15 / 75-50 /	ağartı:	İS
	85-1, 22)		KAV (29-39)
ademoğlu:	İS	ağılı, ağulu:	SI (49-39)
	BK	ağır:	1. SI (7-10)
	İNS		2. İS
	AR. + TÜRK. (61-5)		KAV (8-19)
adım:	İS	ağır ağır:	ZF
	KAV (20-21 / 50-37)		TKR (8-19)
attık:	SI	ağır:	1. İS
	SF		KAV (12-4)
	DÜŞ (50-37)		SI (12-7)
afyon:	İS	ağıt:	İS
	YUN.		DİL
	BİT		KAV (51-26 / 66-18)
	KAV (36-4)	ağıt tutmak:	DEY(51-26)
ağ:	İS	ağız:	İS
	DEN		ORG
	EŞY		KAV (83-9)

ağlamak:	Fİ	39-28 / 50-23 / 51-18, 27 / 56-26 / 69-33)
	DÜŞ (4-8 / 6-10, 17 / 22-4)	
ağladık:	SI	ah: İS
	SF	DEĞ
	DÜŞ (65-24)	KAV (33-33)
ağlamak:	1.Fİ	Ahmet: ÖZİS.
	DÜŞ (6-10, 17 / 39-27 / 85-3)	AR. (81-2 / 83-1, 16, 19 / 84-14, 19 / 85-6 / 86-19 / 87-1, 18)
	2.İS	ahretlik: SI (50-35)
	İF	ak: SI
	DÜŞ	KAV
	Hİ (60-30)	RE (1-11 / 21-25 / 33-24 / 36-7 / 49-22 / 54-6 / 83-26)
ağlanmak:	Fİ	aka aka: ZF
	DÜŞ (75-13)	ZAF
ağlayan:	SI	DÜŞ (71-31)
	SF	akaduran: SI
	DÜŞ (32-7)	SF
Ağrı:	ÖZİS.	BK
	ŞEH	DÜŞ (33-27)
	YER (48-1 / 49-26 / 51-9, 14, 43 / 53-19 / 54-6, 10 / 65-7 / 68-12)	akadurmak: Fİ
ağrı:	İS	BK
	HAS	BF
	KAV (50-32)	DÜŞ (26-16)
ağulu, ağılı:	SI (49-39)	akan: SI
ağustos böcekli:	SI	SF (15-10 / 30-26 / 32-12 / 68-13 / 87-11)
	BK	akar: SI
	LAT. + TÜRK. (59-26)	SF (67-9, 10)
ah:	ÜNL (10-8 / 14-5 / 19-6 / 20-24 / 21-15 / 27-2 / 30-14 / 33-30 /	akarak: ZF
		ZAF (3-19)

akasya:	İS FR. BİT KAV (7-17 / 9-12)	akıtmak:	Fİ DÜŞ (33-25 / 85-15)
akça:	SI RE (65-30)	akis:	İS AR. KAV (9-2 / 38-19)
akçıl:	SI RE (72-24)	akmak:	Fİ DÜŞ (28-7 / 43-22 / 45-18 / 47-10 / 58-19 / 68-15 / 85-2 / 85-25)
akıl:	İS AR. DÜŞ SOYT (49-18 / 50-5)	akraba:	İS AR. AKR KAV (57-5)
akıl almaz:	DEY (49-18)	akrep:	İS AR. EVR KAV (40-30)
akılsız	SI (66-2)	aksetmek:	Fİ BK BF DÜŞ (59-10, 11)
akım:	İS DÜN BİL KAV (80-26)	akşam:	İS EVR KAV (3-3, 22 / 10-3 / 23-39 / 24-9 / 26-3 / 39-8 / 44-15 / 56-7 / 58-4 / 66-10 / 67-1 / 73-2 / 77-5 / 77-31 / 80- 17 / 81-5, 10)
akın:	İS ORD KAV (43-17, 33 / 69-20)	akşam olan:	SI SF BK (79-3)
akıntı:	İS KAV (79-12)		
akıp:	ZF ZAF DÜŞ (21-9 / 30-32 / 32-12)		
akış:	İS Hİ İF DÜŞ KAV (49-15)		

akşamdan: ZF	aldanı: İS
EVR (74-37)	Hİ (77-30)
akşam üstü: 1. İS	aldanış: İS
EVR	KAV (23-33 / 53-5 / 54-30)
KAV (23-2, 8)	aldanmak: Fİ
2. ZF	DÜŞ (68-17)
EVR (37-14 / 83-2 / 87-2,	aldatılmış: SI
14)	SF
al: 1. İS	DÜŞ (78-21)
RE	aldatma: İS
KAV (23-34 / 81-24)	İF
2. SI	DÜŞ
RE (46-5 / 68-11)	KAV
alabildik: SI	Hİ (83-28)
SF (33-36)	aldırmak: Fİ
alabildiğine: ZF (28-20 / 77-6)	DÜŞ (64-7 / 81-15)
alan: İS	alem: İS
KAV (74-11)	AR.
alay: İS	EVR
FAR.	KAV (18-17 / 44-6)
KAV (61-16)	alev: İS
alay alay: ZF	KAV (1-3 / 52-42)
FAR.	alın: İS
TKR (46-8)	KAV
alçalan: SI	ORG (6-15 / 24-6 / 32-3 /
SF	45-9 / 49-22 / 51-32 / 54-6 / 59-25 / 60-
DÜŞ (38-9 / 73-8)	13 / 69-4 / 74-6, 16)
alçalarak: ZF	alın teri: İS
ZAF (75-2)	Bİ
alçalmak: Fİ	BK
DÜŞ (72-29, 37)	SOYT

	MEC (77-21)	almaz:	SI
alınma:	İS		SF
	İF		DÜŞ (49-18)
	Hİ (39-21)	alt:	İS
alınmış:	SI		KAV (4-4 / 7-11 / 23-46 /
	SF		51-30, 36 / 57-10, 26 / 67-24 / 68-15, 29
	DÜŞ (68-22)		/ 68-30 / 69-8 / 80-4 / 85-25)
Allah:	ÖZİS.	altın:	1. SI (28-10 / 32-22 / 36-19 /
	AR.		43-3 / 52-32 / 53- 36)
	SOYT		2. SI
	DİN (1-10 / 53-12 / 60-26 /		MEC
67-25)			SOYT (3-7)
Allah aşkına:	ÜNL (33-15)	alt üst (altüst):	SI
	AR.		BK (66-16)
allahlı:	SI	ama:	BAĞ (78-7)
	ÖZİS. (4-13)	aman:	ÜNL
allahsız:	SI (54-23)		AR. (1-8 / 54-13)
alıp:	ZF	amansız:	SI (23-49 / 65-28)
	ZAF	ambar:	İS
	DÜŞ (31-15 / 52-36 / 64-20)		FAR.
almak:	Fİ		KAV (56-27)
	DÜŞ (15-8 / 27-16 / 30-21 /	ampul:	İS
31-15, 25 / 39-26 / 43-26 / 50-28 / 68-			FR.
33 / 77-6, 8, 23, 24, 27 / 80-7 / 87-15)			IŞI
almadan:	ZF		EŞY
	ZAF		KAV (22-7)
	DÜŞ (45-22)	an:	İS
alma:	İS		AR.
	İF		EVR
	DÜŞ		
	KAV (86-4)		

KAVR (1-12 / 3-2, 25 / 8-16
/ 16-8 / 26-19, 23 / 39-9 / 43-21 / 46-25
/ 53-4 / 68-17)

anaç: İS
AKR
KAV (71-3)

Anadolu: ÖZİS.
COĞ
YER (33-10 / 69-33)

ana: İS
AKR
KAV (41-8 / 53-26)

ancak: ZF (26-6)

andırmak: Fİ
DÜŞ (69-2)

anı: İS
KAV
SOYT (6-13 / 52-34 / 73-10
/ 78-26 / 79-18)

Anka: ÖZİS.
AR.
DİL

anlamak: Fİ
DÜŞ (74-25)

anlamsız: SI (80-19)

anlaşılma: Fİ
DÜŞ (47-3)

anlatmak: Fİ
DÜŞ (69-12 / 71-21)

anmak: Fİ
DÜŞ (69-23)

anne: İS
AKR
KAV(26-21 / 46-18, 19 / 61-
20 / 64-13)

ansızın: ZF (29-13 / 58-28)

apaçık: SI
PEK (71-9)

apartman: İS
FR.
İNŞ
KAV (57-19)

araba: İS
ARÇ
KAV (39-26)

ara: İS
KAV (17-22, 23 / 23-37, 43 /
51-21 / 32-14 / 34-21 / 39-20 / 51-21 /
74-15 / 84-9)

2.EVR
İS
KAV (4-5 / 34-19)

arada: ZA (34-18) AY (71-29)

aralamak: Fİ
DÜŞ (29-8)

aralandık: SI
SF
DÜŞ (50-40)

aralık: 1. SI (11-4)
2. ZA Fİ

arama: İF
Hİ

	DÜŞ (52-40 / 78-5)	artık:	ZA (6-17 / 10-3 / 11-3)
aramak:	1. Fİ	arz:	İS
	DÜŞ (6-3 / 39-25 / 52-4 /		AR.
57-3, 6 / 58-1)			DÜN
	2. İS		ESK
	İF		KAV (28-15)
	Hİ (79-14 / 86-22)	asılan:	İS
arayan:	SI		SF
	SF		KAV (75-4)
	DÜŞ (57-5)	asılı:	SI (50-11)
ardı sıra:	İS	asılmak:	Fİ
	Bİ		DÜŞ (73-3)
	KAV (40-15, 17)	asılmış:	SI
arınmak:	Fİ		SF
	DÜŞ (17-13)		DÜŞ (73-8 / 74-14)
aritan:	SI		2.İS
	SF (64-23)		ASI
ark:	İS		KAV (74-42)
	KAV (71-30)	asma:	İS
arka:	İS		BİT
	KAV (16-10 / 22-2 / 39-23 /		KAV (32-17)
40-27, 28 / 44-18 / 49-33 / 56-10)		aşağı:	İS
arpa:	İS		KAV (33-24 / 54-20, 25 /
	BİT		65-13 / 71-16 / 78-16)
	KAV (56-27)	aşarak:	ZF
arsız:	İS		ZAF
	AR. + TÜRK.		DÜŞ (59-30)
	KAV (75-10 / 79-28)	aşarken:	ZF
art:	İS		ZAF
	KAV (40-17 / 53-1, 23, 24 /		DÜŞ (45-13)
58-26 / 65-8 / 68-7 / 73-11)		aşık:	İS

	AR.		KAV (3-24)
	DÜŞ	atılan:	SI
	SOYT		SF
	MEC		DÜŞ (23-11)
	KAV (10-21 / 13-4, 7, 10, 13)	atılmış:	SI
aşk:	İS		SF
	AR.		DÜŞ (78-27)
	DÜŞ	atlı:	1. ZF (50-18)
	SOYT		2. İS
	MEC		ORD
	KAV (7-7 / 11-1,2 / 12-10 /		KAV (68-14, 21)
	14-7 / 17-19 / 18-10 / 19-7 / 21-2, 10,	atlı karınca: İS	
	11 / 22-9 / 23-16, 22, 23, 41 / 33-14, 15		Bİ
	/ 37-23, 24, 28 / 38-2 / 39-5, 22 / 47-3 /		BK
	49-3, 8 / 51-24 / 52-28 / 61-3 / 72-14 /		OYN
	73-21 / 78-23, 21, 34, 36 / 79-32, 25 /		KAV (41-1)
	84-25, 35)	atmak:	Fİ
aşkına	ÜNL (33-14, 15 / 78-28)		DÜŞ (7-2 / 85-5 / 85-27)
at:	İS	attık:	SI
	HAY		SF
	KAV (29-19 / 41-7 / 43-13 /		DÜŞ (7-18 / 50-19)
	45-25 / 46-5, 31 / 54-13 / 68-19 / 69-13,	avara:	İS
	19, 25, 32 / 74-26)		SOYT
atan:	SI		KAV (43-30 / 66-6)
	SF	avaralandık: SI	
	DÜŞ (21-22)		SF
ateş:	İS		DÜŞ (50-41)
	FAR.	avaz:	İS
	KAV (13-12)		VCT
ateşten:	SI		KAV (50-7)
	FAR.	avlamak:	Fİ

	DÜŞ (83-15)	KAV (51-21)
avlanan:	İS	3. İS
	ASI	EVR
	KAV (84-30)	KAV (62-5, 7 / 71-19)
avlandığı:	SI (38-2)	ayağına dolaşmak: DEY (84-2)
avlu:	İS	ayak: İS
	YUN.	ORG
	İNŞ	KAV (8-10 / 9-13 / 23-35 /
	KAV (38-11 / 39-24)	30-32 / 39-20 / 58- 21, 23, 25, 30, 32,
avuç:	İS	33, 34, 35 / 61-23 / 65-27 / 74-9, 10, 24,
	ORG	29)
	KAV (8-17 / 30-25 / 37-5, 8	ayak üstü (ayaküstü): ZF
/ 51-47)		BK (50-25)
avuntu:	İS	ayak üzeri (ayaküzeri): ZF
	SOYT	BK (79-36)
	KAV (86-22)	aydın: SI (51-36)
avunuş:	İS	aydınlatarak: ZF
	KAV (53-8)	ZAF
avurt:	İS	DÜŞ (52-39)
	İNS	aydınlık: İS
	KAV (67-23)	KAV (36-6 / 65-32 / 66-12)
ay:	1. İS	2. SI (3-10, 28 / 8-7 / 78-32)
	DÜN	ayırmak: Fİ
	ASTR	DÜŞ (77-22)
	KAV (1-6 / 5-3, 6, 7 / 21-4,	ayırt edilmek: Fİ
	24 / 23-27 / 30-9, 11, 17, 22, 28, 34 /	BF
	38-11, 16 / 39-24 / 52-29 / 53-4 / 57-19	BK
	/ 61-25 / 65-32 / 73-17)	DÜŞ (37-11)
	2. ÖZİS.	ayna: 1. İS
	DÜN	EŞY
	ASTR	

KAV (6-9 / 26-4x2 / 27-14 /	ayvasız: ZF (66-2)
32-15 / 33-17 / 38-19 / 45-20 / 50-27 /	az: ZF (58-32)
51-38 / 57-1, 3, 8, 9 / 72-15 / 77-13 /	azap: İS
83-25)	AR.
2. İS	DÜŞ
MEC	DİN
KAV (23-41 / 27-14 / 32-15	SOYT
/ 51-38 / 74-31)	KAV (72-38)
aynı: 1. SI	
AR. + TÜRK. (32-21 / 56-	
16, 17, 18, 19 / 56-17, 18, 19 / 56-19 /	
57-5 / 68-2 / 78-16 / 83-18 / 85-3)	
2. İS	
KAV (56-18, 20 / 56-20 /	
74-32)	
ayrı: 1. İS (33-34 / 72-25)	
2. ZF (58-22 / 65-21)	
ayrı ayrı: ZF	
TKR (74-14)	
ayrı düşmek: DEY (58-22 / 65-21)	
ayrılık: İS	
DÜŞ	
KAV (27-13)	
ayrılış: İS	
DÜŞ	
KAV (16-1)	
ayrılma: İS	
İF	
Hİ	
DÜŞ (33-30)	
aysız: SI (49-17)	

B

baba:	İS AKR KAV (41-6)	DÜŞ (4-6) bağrışa çağrışa: ZF TKR (75-3)
bacak:	İS ORG KAV (73-23) AN	bahadır: İS FAR. DEĞ KAV (46-12)
baça:	İS FAR. İNŞ KAV (53-27)	bahar: İS FAR. EVR (3-17 / 4-5 / 6-2 / 7-7 / 9-1 / 13-2)
bağ:	İS TAR KAV (78-17)	bahçe: İS FAR. KAV
bağırmak:	Fİ DÜŞ (65-20)	TAR (3-10, 28 / 8-8 / 9-17 / 19-5 / 23-5, 26 / 29-15 / 30-13 / 31-5 / 36-14 / 39-21 / 45-15 / 50-24 / 53-22 / 65-17 / 66-16 / 78-9, 25)
bağış:	İS KAV (51-7)	bahis: İS AR. KAV (49-20)
bağışlamak:	Fİ DÜŞ MEC (62-8, 10)	bahs → bahis bahs açmak: DEY (49-20)
bağışlayan:	SI SF DÜŞ (33-40)	baht: 1. İS FAR. SOYT KAV (38-24 / 47-8 / 50-22 / 67-21)
bağlamak:	Fİ DÜŞ (78-1) 2. MEC (85-4)	bahtı yar → bahtiyar
bağlayan:	İS SF	

bahtı yar, bahtiyar: SI	MAD (68-18)
FAR..	bakış: İS
SOYT (72-18)	Hİ
bahtiyarlık: İS	DÜŞ
FAR.	KAV (8-3 / 49-16 / 58-13)
SOYT	bakmadan: ZF
KAV (51-27)	ZAF
bak: ZF	DÜŞ (58-6)
DEY (61-2)	bakmak: Fİ
bakadurmak: Fİ	DÜŞ (26-4 / 28-6, 23 / 43-24
BK	/ 45-19 / 46-10 / 50-38 / 64-4, 8 / 65-5 /
BF	71-33 / 72-9 / 77-3 / 79-16, 9, 15, 22 /
DÜŞ (26-14 / 74-13)	86-17)
bakakalmak: Fİ	bakraç: İS
DÜŞ	MOB
BK	KAV (38-11)
BF (58-27 / 71-33-34)	baktık: SI
bakalım (veya bakayım): DEY (34-10 /	SF
81-2)	DÜŞ (57-8)
bakan: SI	balat: İS
SF	FR.
DÜŞ (85-9)	DİL
bakılış: İS	SAN
İF	KAV (17-1)
DÜŞ	balık: İS
KAV (58-14)	HAY
bakıp: ZF	DEN
ZAF	KAV (84-28)
DÜŞ (32-11 / 34-28 / 43-17,	balıkçı: İS
33 / 68-12 / 74-27)	MES
bakır: SI	DEN

	KAV (83-14 / 84-30)	basan:	SI
balkon:	İS		SF
	FR.		DÜŞ (50-37)
	İNŞ	baskın:	SI (57-25)
	KAV (36-10 / 50-3 / 58-2)	basmak:	Fİ
baraka:	İS		DÜŞ (54-18)
	İT.	baş:	1. İS
	İNŞ		ORG
	KAV (71-25, 26)		KAV (5-1 / 8-16 / 12-4 / 32-
bardak:	İS		10 / 33-32 / 34-23 / 37-15 / 38-15 / 43-3
	MOB		/ 46-12 / 49-29 / 50-9 / 51-2, 43 / 52-44
	EŞY		/ 53-19, 34 / 54-10 / 57-31 / 58-26, 31 /
	KAV (64-15 / 86-18)		60-15 / 64-6 / 64-16 / 65-16 / 66-4 / 67-
bardaktan boşanırcasına yağmak:	DEY		20 / 68-3 / 72-31 / 74-23 / 84-21)
(64-15)			2. SI (52-34)
barınmak:	İS	baş döndürücü:	DEY (27-17)
	İF	başak:	İS
	DÜŞ		BİT
	KAV (74-30)		KAV (24-8 / 36-17)
barış:	İS	baş aşağı etmek:	Fİ
	TOP		BF
	DEĞ		BK
	DÜŞ		DÜŞ (60-3)
	KAV (19-5 / 52-5, 40)	baş başa:	DEY (78-23 / 80-40)
barıştık:	SI	baş başa kalmak:	DEY(78-34)
	SF	baş başa vermek:	DEY(57-20)
	DÜŞ (71-17)	baş döndürücü:	SI
barıştıran:	SI		DEY (27-17)
	SF	başıboş:	SI
	DÜŞ (53-15)		BK (49-25 / 60-32)
barka → baraka			2.ZF

BZ	batan:	SI
BK (58-29)		SF
		DÜŞ (28-6 / 40-24, 29 / 53-33 / 87-14)
başboş bırakmak: DEY (58-29)	batı:	1. İS
başı dönmek: DEY (18-15)		YÖN (28-12 / 32-19 / 74-19)
başka: 1. SI (6-6 / 30-10 / 37-19 / 66-11 / 72-5)		2. İS
2. ED (17-16, 19 / 31-20, 21 / 72-7 / 78-9)		ASTR
başladık: SI		COĞ (32-19)
SF		3. SI
DÜŞ (52-43)		YÖN (44-20 / 53-26)
başlamış: SI	batık:	SI (79-14)
SF	batınca:	ZF
DÜŞ (50-32)		ZAF
başlamak: Fİ		DÜŞ (28-11 / 71-6)
DÜŞ (1-9 / 3-8 / 21-28 / 23-6 / 29-3 / 31-16 / 47-12 / 53-9, 13 / 73-7)	batıp:	ZF
baştan aşağı: ZF		ZAF
DEY(85-22)		DÜŞ (83-6)
baştanbaşa: ZF	batmadan:	ZF
DEY (3-6)		ZAF
baş ucu: İS		DÜŞ (36-3)
Bİ	batma:	İS
BK		İF
KAV (38-9)		Hİ
başyastık: İS		KAV (36-11)
Bİ	batmak:	Fİ
BK		DÜŞ (53-23, 24 / 80-34 / 81-4 / 83-6)
KAV (52-34)	bayan:	İS
		ÜN
		KAV (13-4, 7, 10, 13)

bayrak:	İS KAV (60-33 / 68-23, 26, 30 / 69-8, 27 / 85-18 / 86-10)	bel:	İS ORG KAV (49-10)
baygın:	SI (36-4)	belâ:	İS AR. DEĞ (86-2)
bayıltan:	SI SF DÜŞ (33-35)	beli(ğ):	İS AR. DEĞ (18-8)
bayram:	1. İS KAV (18-2, 3 / 60-19) 2. İS MEC KAV (61-14 / 65-33)	belki:	ZF AR. + FAR. BK (1-9 / 6-3 / 20-14 / 20-33 / 29-12 / 43-19 / 51-27 / 52-48 / 58-18 / 60-26 / 79-16 / 79-20 / 80-32)
bazan	→ bazen	belli:	SI (66-20)
bazen:	ZF AR. (28-29 / 44-25)	belli belirsiz:	İS TKR KAV (29-2)
bazı:	ZF AR. (8-6)	belirsiz:	SI (44-6)
be:	ÜNL (74-29 / 81-6)	belirmeden:	ZF ZAF DÜŞ (1-4)
Bebek:	ÖZİS. ŞEH (79-27)	bembeyaz:	SI RE (26-15)
beklenti:	İS KAV (79-4)	ben:	ZM (3-16 / 4-7 / 7-7 / 9-19 / 10-1, 2, 9, 17, 22 / 15-5, 10 / 18-10 / 20- 9 / 23-39 / 23-45, 50 / 26-6, 8 / 27-11, 16x2 / 33-13 / 37-19, 21, 25, 27 / 41-7 / 43-21 / 45-22, 24 / 46-6, 15 / 49-3, 6, 21, 37 / 50-32, 44, 45, 46x2 / 51-12 / 52-38 / 54-21 / 58-7 / 60-2, 3, 10 / 61-1,
beklemek:	Fİ DÜŞ (17-14 / 23-30 / 56-10 / 80-28)		
beklettik:	SI SF DÜŞ (46-31)		
bekleyen:	SI SF DÜŞ (49-37)		

5, 12 / 62-3, 6, 9x2, 18, 19 / 65-26 / 66-10, 22, 23x3 / 67-28 / 69-18, 23 / 71-24x2, 32x2 / 72-2, 5x3, 7 / 74-15, 23x2, 30, 31, 36 / 77-1, 2, 21, 24, 38 / 79-23 / 80-20 / 83-3, 8, 29 / 84-17, 10, 27, 36 / 86-2X2, 30 / 87-5)

bencil: SI
SOYT
DÜŞ
KAV (34-20)

bencil: ZF
DÜŞ (50-20)

bengi: SI (33-34 / 85-16)

bengilik: İS
SOYT
KAV (83-28)

beniz: İS

bensiz: ZA (80-36)

benzemek: Fİ
DÜŞ (46-4)

benzer: ZA (39-7)

benzeten: İS
SF
DÜŞ
KAV (74-33)

benzi solmak: DEY (66-28)

beri: ED (66-4)

berraklık: İS
KAV (30-26)

besili: SI (79-42)

beslenmek: Fİ

DÜŞ (31-9)

besleyen: İS

SF

MEC

DÜŞ (45-11)

beste: İS

FAR.

SAN (51-35 / 79-34)

beş: SI

SAY (43-2)

beşik: İS

MOB

KAV (23-14 / 52-30 / 53-28, 36)

beter: İS

FAR.

KAV (60-9)

beton: İS

FR

İNŞ

KAV (79-26)

bey: İS

ÜN

KAV (39-18)

beyaz: 1. İS

AR.

RE

KAV (1-3 / 31-23 / 33-18 /

38-15)

2. İS

AR.

	RE		İF
	KAV (9-11 / 30-23 / 34-20 /		DÜŞ (77-28)
	40-10 / 80-2)	biçim:	İS
beyin:	İS		KAV (6-6 / 51-8 / 74-39 /
	ORG		83-25)
	KAV (51-4 / 72-37 / 73-14,	biçme:	İS
15)			İF
bıçak:	İS		Hİ
	EŞY		DÜŞ (72-13)
	ARÇ	bile:	ED
	KAV (56-13)		ESK (21-26 / 23-34 / 39-10 /
bıkınca:	ZF		50-41)
	ZAF	bilek:	İS
	DÜŞ (67-30)		İNS
bırakılmak:	Fİ		KAV (36-19)
	DÜŞ	bilen:	SI
	MEC (23-17)		SF
bırakıp:	ZF		DÜŞ (80-21)
	ZAF	bilezik:	İS
	DÜŞ (23-8)		GİY
bırakmak:	Fİ		EŞY
	DÜŞ (81-14 / 16-5 / 36-27 /		KAV (36-19)
51-23 / 52-40)		bilinç:	İS
bırakmadan:	ZF		PSİKOL
	ZAF		KAV (47-11)
	DÜŞ (8-10)	bilinecekken:	ZA
biçare:	İS		ZF
	FAR.		DÜŞ (29-12)
	KAV (18-4)	bilinmeyen:	SI
			SF
biçilme:	İS		DÜŞ (38-21)

bilinmez: SI	binip: ZF
SF	ZAF
DÜŞ (13-6 / 32-21)	DÜŞ (80-8)
bilişme: İS	binlerce: 1. SI (21-6 / 58-12 / 83-25)
İF	2. ZF (44-19)
Hİ	binme: İS
KAV	Hİ
DÜŞ (80-39)	DÜŞ
bilmedik: SI	KAV (68-9)
SF	binmek: Fİ
DÜŞ (31-3)	DÜŞ (44-10)
bilmek: Fİ	bir: 1. SI (1-7 / 3-2, 3, 7, 14 / 5-
DÜŞ (10- 5 / 15-3, 6, 9, 12 /	2, 4 / 6-2, 3, 5, 6, 7, 16 / 7-2, 6, 14, 18 /
18-6 / 36-25 / 40-2 / 80-21, 32)	8-2, 5, 6x2, 12, 13, 14, 19, 21 / 9-2, 7, 9,
bin: 1. SI	11, 17 / 10-10 / 13-2, 8, 12 / 15-7, 11 /
MEC (21-23 / 28-30 / 38-20	16-4, 8, 9 / 20-4, 14, 17, 19, 21x2, 31,
/ 78-24 / 80-4)	32 / 21-12, 18, 22, 32, 33 / 22-5, 6, 7, 9,
2. SI	11 / 23-3, 5, 6, 18, 19x2, 20x2, 21, 23,
SAY (49-41 / 54-4 / 62-20,	38, 47 / 24-2 / 26-6, 11 / 27-3, 4, 6, 7,
21 / 72-19)	13, 20x2 / 28-2, 7, 13, 14, 22, 26, 29, 32
binbaşı: İS	/ 29-1, 16, 17 / 30-7, 10, 27, 31, 32, 35 /
Bİ	31-3, 5, 7, 19, , 25, 26 / 32-7, 10, 13, 16,
BK	18, 22, 23 / 33-3, 5, 19, 24, 25, 28, 30 /
ORD	34-3, 10, 16, 17, 19, 30 / 36-2, 9,10, 12,
ÜN	13, 17, 24 / 37-3, 6, 15, 17 / 38-2, 10,
KAV (54-9, 11, 18)	15, 23, 24, 25 / 39-2x2, 8, 17, 18x2, 19,
binbir: SI	21x2, 23, 26, 28 / 40-2, 3, 7, 9 / 41-4, 7
DEY (59-30)	/ 43-2, 3, 13, 14, 25, 28 / 44-6, 9, 10, 13
binici: İS	/ 45-2, 4, 10, 18, 20 / 46-2, 5, 6, 7, 10,
İNS	11, 12, 13, 14, 15, 17, 19 / 47-2x2, 5, 8,
KAV (68-16)	9, 11, 13 / 49-12x2, 13, 28, 34, 36 / 50-

6, 17, 24, 26, 33, 34x2, 36, 37, 39, 42 /
 51-1, 5, 8, 9, 14, 17x2, 21, 22, 23, 25,
 26, 28, 29, 37, 38, 42, 47 / 52-3, 4, 8, 9,
 10, 15, 17, 26, 33, 35, 36, 48, 49 / 53-5,
 12x2, 29x2, 31, 32x2, 33, 34, 37 / 54-3,
 5, 21, 23, 30 / 56-6, 13, 27 / 57-6, 13x2,
 14, 18, 21, 22, 25, 26, 29, 30x2, 31x2,
 33 / 58-10, 13, 14, 17, 19 / 59-2, 12, 17,
 20, 23 / 60-2, 10, 15, 16, 17, 19, 27, 28,
 31, 32 / 61-5 / 62-18, 26 / 64-2, 15, 19,
 23, 26 / 65-2, 6, 9, 12, , 19, 20, 26 / 66-
 10, 11, 13, 14, 15, 19 / 67-10, 11 / 68-4,
 7, 8, 17, 18, 20, 25, 29, 32 / 69-1, 8, 10,
 11, 15, 16, 18, 19, 25, 30, 31x2 / 71-2,
 4, 10, 12, 15, 17, 19, 22, 23x2, 27, 28,
 29, 30, 31 / 72-1, 2, 18, 21x2, 28, 33 34,
 35 / 73-2, 3, 6, 10, 11, 12, 14, 16, 17,
 20x2, 25 / 74-2x2, 4, 5, 20, 34, 35, 36,
 37, 38, 43 / 75-8, 13 / 77-1, 2, 5, 13, 21,
 29, 31, 33, 34, 36 / 78-3, 4, 5, 12, 18,
 19, 25, 27, 28, 32, 33, 35, 39 / 78-34 /
 79-9, 10, 14, 21, 22, 27, 31, 36, 42 / 80-
 6, 15, 18, 27, 29, 30 / 81-5, 10, 12,
 18x2, 19, 21x2 / 83-2x2, 7, 13, 22, 23 /
 84-12, 15, 18x2, 27 / 85-1, 5, 8, 15 / 86-
 12, 16x2, 32x2 / 87-7)

2. ZF (1-13 / 8-3 / 22-7 / 23-
 40 / 33-29 / 36-5 / 37-29 / 43-22 / 60-16
 / 66-29 / 67-14x2 / 71-26 / 72-10, 19, 30
 / 74-27 / 79-23)

bir arada: İS

Bİ

KAV (81-7)

bir avuç: SI (8-14 / 56-27)

biraz: ZF (32-3 / 80-33, 38, 39, 40,
 41 / 81-13)

bir bir: ZF

TKR (10-16 / 45-13 / 57-9)

bir ..., ... bir: BAĞ (65-24)

bir tanem: DEY

ÜNL (65-26)

birbiri: ZM (6-13 / 21-28x2 / 40-15,
 17, 27, 28 / 84-6)

birden: ZF (13-6 / 23-12 / 29-18 /
 40-7 / 46-18 / 71-21, 24 / 74-41)

birdenbire: ZF (68-28)

birer: SI (21-8 / 57-16 / 57-23 / 74-
 12)

biri: ZM (52-42 / 58-2 / 58-5 /
 60-13, 15 / 71-28 / 78-25 / 86-18)

birleşmek: Fİ

DÜŞ (21-22)

birlikte: ZF (33-4 / 40-5 / 49-40)

birtakım: SI (57-2 / 84-1)

bit: İS

HAY

KAV (84-6)

biten: SI

SF

DÜŞ (87-8)

biteviye: ZF (44-11 / 57-11, 14)

bitince: ZF

	ZAF	KAV (74-25)
	DÜŞ (50-14)	biz: ZM (10-3 / 18-3 / 19-8 / 22-
bitki:	İS	10 / 28-30 / 29-20 / 40-5 / 43-25 / 45-12
	BİT	/ 46-4 / 51-31, 33, 35 / 52-12, 26 / 59-28
	KAV (66-25 / 72-20)	/ 61-12 / 64-18 / 68-21 / 79-19 / 80-16,
bitkin:	İS	28 / 81-6 / 84-4 / 85-1, 4, 21)
	KAV (83-22)	Boğaz: ÖZİS.
bitmek:	Fİ	COĞR (78-32 / 80-25)
	DÜŞ (14-2 / 20-14 / 26-2 /	Boğaziçi: ÖZİS.
	27-12 / 40-7 / 47-12 / 74-39 / 80-15 /	COĞR (79-25)
	87-17)	boğuk boğuk: ZA
bitmez:	SI	TKR (59-4)
	SF	bohça: İS
	DÜŞ (77-5)	KAV (23-6 / 78-26)
bitmezlik:	İS	bol: SI (3-19 / 37-15 / 66-11)
	Hİ	bolluk: İS
	KAV	KAV (65-33 / 71-16)
	DÜŞ (39-22)	bomboş: İS
bitmez tükenmez:	SI	PEK
	SF	KAV (60-11)
	TKR	boş: 1. İS
	DÜŞ (44-17 / 56-12)	KAV (34-20 / 56-14)
bitmiş:	SI	2. İS
	SF	MEC
	DÜŞ (23-48)	KAV (87-17)
bittik:	1. SI	3. SI (34-20 / 45-20 / 59-7 /
	SF	69-30)
	DÜŞ (74-25)	4. SI
	2. İS	MEC (49-33 / 52-29 / 71-33)
	SF	5. ZF
	DÜŞ	MEC (83-14)

boş yere: DEY (46-27 / 62-19)	KAV (39-19 / 66-21)
boşalmak: Fİ	boyu: ZA (81-8)
DÜŞ (21-32)	boyun: 1. İS
boşalıvermek: Fİ	ORG
BF	KAV (32-19 / 46-11)
BK	2. İS
DÜŞ (60-4)	MEC
boşaltmak: Fİ	KAV (67-8)
DÜŞ (32-17)	boyunca: ZA (20-7 / 51-46 / 52-47 /
boşaltıvermek: Fİ	69-20)
BF	boz: SI
BK	RE (49-13 / 51-43 / 53-19 /
DÜŞ (60-8)	66-28)
boşandık: SI	bozkır: İS
SF	COĞ
DÜŞ (61-7)	KAV (32-16 / 69-20)
boşanmak: Fİ	bozmadan: ZF
DÜŞ (64-15)	ZAF
boşlayıp: ZF	DÜŞ (28-9)
ZAF	böcek: İS
DÜŞ (74-30)	HAY
boşluk: İS	KAV (20-19 / 31-7 / 66-25 /
BİL	84-4)
KAV (65-18 / 74-5 / 85-13)	böğür: İS
boşuna: 1. ZF (49-10)	MEC
2. İS	KAV (57-4 / 87-16)
KAV (86-22)	bölüşmek: Fİ
boy: İS	DÜŞ (4-2 / 60-22 / 77-15)
KAV (36-17 / 67-2)	böyle: 1. SI (72-8X2)
boynunu bükmek: DEY(67-8)	2. ZF (9-18 / 17-21 / 21-26 /
boylu: İS	41-2 / 44-1, 11 / 81-5)

3. ZM (53-6)

bu: 1. SI (3-18 / 6-4,12 / 10-6,
8x2 / 15-5, 7 / 19-2, 5, 7X2 / 20-2 / 21-
12, 14, 15, 20, 22 / 22-6 / 23-2, 8, 42, 50
/ 24-2 / 28-3 / 30-34X2 / 32-25 / 33-9,
12, 18, 23, 27, 30, 34, 37X2 / 34-4, 5, 7,
8X2, 11X2, 21, 27 / 36-4, 25 / 38-10, 18
/ 39-9, 24 / 41-3 / 43-8, 21, 28 / 45-15,
24 / 49-32 / 50-11, 12, 23 / 51-20,33x2,
35x3, 41, 44x2, 45 / 52-3 / 53-1 / 54-25
/ 56-23 / 57-11, 23 / 58-12, 19x2, 26 /
59-5, 14, 21 / 61-3, 4 / 63-1 / 64-2, 18 /
65-14 / 66-6, 16x2, 19, 29, 30 / 67-1, 5,
6 / 72-14, 24 / 73-12, 18, 24 / 74-9, 10
17, 23x2, 24, 29, 33, 39 / 77-7, 8x2,
10x2, 30 / 80-10 / 83-15 / 84-16, 34 /
86-11 / 87-2X2, 8

2. ZM (11-2 / 17-19 / 20-16 /
23-22 / 27-20 / 34-7 / 39-22X2, 28 / 50-
33 / 52-11, 41, 48 / 53-6 / 54-17 / 71-31
/ 74-23 / 77-8x2, 23, 24, 25 / 80-15, 27 /
81-13X2 / 83-6, 18

~ **gün** → bu gün

bucaksız → uçsuz bucaksız

bu gün: İS

Bİ

BK

EVR

KAV (79-16)

buğdaysı: İS

KAV (36-17)

buğu: İS

DÜN

KAV (13-8)

buğulandık: SI

SF

DÜŞ (33-17)

buhar olmak: Fİ

AR + TÜRK.

DÜŞ (37-5)

bulamadık: İS

SF

DÜŞ (58-15)

bulduran: SI

SF

DÜŞ (75-6)

bulma: İS

İF

Hİ

DÜŞ

KAV (50-19)

bulmak: 1. Fİ

DÜŞ (26-2 / 52-20 / 62-9 /

67-28 / 80-24)

2. İS

İF

Hİ

DÜŞ

KAV (3-14 / 65-12)

bulan: 1. SI

SF

DÜŞ (13-13)

2. İS	/ 68-19 / 72-33 / 78-13, 33 / 80-12 / 84-
SF	29 / 86-17)
DÜŞ	bunca: SI (79-13 / 79-44)
KAV (75-6)	bura: ZM (58-28 / 64-8, 24, 74-30
bulunmak: Fİ	/ 87-3)
DÜŞ (3-20)	buram buram: ZF
buluşan: SI	TKR (33-16)
SF	burcu burcu: ZF
DÜŞ (3-4)	TKR (33-26)
buluşma: İS	burç: İS
İF	İNŞ
DÜŞ	KAV (85-2)
KAV (79-2)	buruksu: SI (33-25)
buluşmak: 1. İS	buruşmuş: SI
İF	SF
Hİ	Hİ
DÜŞ (31-26)	DÜŞ (9-9)
2. Fİ	but: İS
DÜŞ (60-21)	ORG
buluştuk: SI	KAV (67-27)
SF	buz dağı: İS
DÜŞ (19-6 / 78-20)	Bİ
bulut: İS	BK
DÜN	COĞ
KAV (1-1, 2 / 7-5, 21 / 23-	KAV (44-23)
20 / 26-12 / 30-29 / 32-3, 8 / 33-24 / 40-	buz gibi: SI
25 / 43-16, 18, 22, 26, 34 / 44-14, 16,	DEY (59-14)
18, 19, 21, 23, 26 / 45-1, 3, 5, 9, 13 / 50-	bükülmek: Fİ
8x2 / 51-31, 43 / 53-19 / 54-22 / 59-27 /	DÜŞ (7-11)
60-30 / 62-26 / 64-9, 22 / 66-28 / 67-31	bülbül: İS
	FAR

HAY

KAV (74-3)

bütün: 1. SI (12-6 / 17-20 / 21-20,
21 / 23-22 / 27-8 / 31-15 / 36-18 / 40-33
/ 45-16 / 47-7 / 50-28 / 51-18 / 56-22 /
59-5 / 61-8 / 64-23 / 66-9 / 77-21 / 81-9)

2. İS

KAV (72-20)

büyü: İS

SOYT

MEC (47-3)

büyük: 1. SI (13-12 / 29-9 / 33-21 /
37-21, 27 / 39-15 / 43-6, 15 / 54-3 / 78-
15 / 85-10)

2. İS

KAV (87-7, 8)

büyük olmak: Fİ

BF

BK

DÜŞ (37-20, 21, 27)

büyülü: SI

SOYT

MEC (50-29)

büyümek: Fİ

DÜŞ (53-38 / 72-10 / 81-25)

büyütmek: Fİ

DÜŞ (61-20)

C

Cafo:	ÖZİS. (54-14)	KAV (43-12 / 52-4 / 54-7 /
cam:	İS	80-24)
	FAR.	cenup: İS
	KAV	AR.
	EŞY (8-9 / 23-19 / 28-26, 32	YÖN
	/ 73-3, 12 / 74-12)	KAV (43-24)
can:	İS	cep: İS
	KAV (51-24 / 52-1 / 56-12 /	AR.
	65-32 / 66-25 / 72-23 / 75-10 / 78-15 /	GİY
	86-4, 29)	KAV (67-22)
can sıkıntısı:	DEY (56-12 / 78-15)	ceset: İS
canlanmak:	Fİ	AR.
	DÜŞ (37-13)	TIP
cehennem:	İS	KAV (71-23)
	AR.	ceylan: İS
	DİN	MOĞ.
	SOYT	HAY
	KAV (51-5 / 78-19)	KAV (68-4, 6)
cehennemede:	ZF (78-19)	coşkun: SI
cendere:	İS	SOYT (33-31)
	FAR.	coşmak: Fİ
	SOYT	DÜŞ
	MEC	MEC (43-9)
	KAV (51-44)	cömert: SI
cennet:	İS	FAR.
	AR.	SOYT
	DİN	MEC (3-16)
	SOYT	İS (72-16)
	MEC	cumhuriyet: İS

AR.
YASA
KAV (18-1, 12)
cüce: İS
MEC (51-15 / 54-26)
cümbüş: İS
FAR.
KAV (52-25)
EĞ
cümle: SI
AR. (23-15)

C

çabuk:	İS FAR. (79-44)	SF DÜŞ (75-10)
çadır:	İS İNŞ FAR. KAV (46-10)	çalık: İS KAV (85-28)
çağ:	İS EVR KAV (81-8)	çalıp: ZF ZAF DÜŞ (79-35)
çağıldak:	SI (65-31)	çalkantı: İS MEC SOYT
çağıra çağıra:	ZF TKR HLK (83-27)	KAV (78-29)
çağıran:	SI SF DÜŞ (20-17 / 58-20)	çalmak: 1. Fİ DÜŞ (45- 23 / 62-2, 4 / 68-31 / 72-30 / 81-14)
çağırmak:	Fİ DÜŞ (20-18 / 37-25)	2. İS İF DÜŞ (10-15)
çağlamak:	Fİ SOYT MEC DÜŞ (81-14)	çamaşır: İS FAR. KAV (67-17)
çağrı:	İS KAV (21-11 / 50-22 / 81-17)	çapkın: SI (36-22)
çakal:	İS FAR. HAY KAV (51-1)	çaresiz: 1. ZF (22-9) 2. SI (50-42 / 51-21)
çalan:	İS	çark: İS FAR. KAV (72-6 / 73-7)
		çarmıh: İS FAR. KAV(86-20)

çarpa çarpa: ZF	çelimsiz: İS
ZAF	KAV (54-27)
TKR	çerçeve: İS
DÜŞ (56-28)	FAR.
çatı: İS	MOB
İNŞ	EŞY
KAV (74-20 / 75-12)	KAV (6-14)
çatlamak: Fİ	çeşit: SI
DÜŞ	FAR. (49-41)
MEC	çeşme: İS
SOYT (73-13 / 77-12)	FAR.
çatlayan: SI	KAV (3-19 / 5-1 / 10-11 /
SF	26-16 / 30-26 / 51-47 / 52-40 / 67-9, 10,
DÜŞ (52-3)	12)
çay: İS	2. İS
KAV (46-7)	FAR.
çeken: SI	MEC
SF	KAV (26-16)
DÜŞ (23-24)	çetin: SI (52-2)
çekilmek: Fİ	çevirmek: Fİ
DÜŞ (38-26 / 56-2 / 74-19)	DÜŞ (64-6)
çekip: ZF	çevre: İS
ZAF	KAV (46-7)
DÜŞ (53-3 / 83-3)	çığlık: İS
çekip gitmek: DEY (83-3)	KAV (58-14)
çekiştirmek: Fİ	çığlık çığlığa: ZF
MEC	TKR (79-35)
DÜŞ (74-28)	çıgışmak: Fİ
çekmek: Fİ	DÜŞ (66-25)
DÜŞ (27-11 / 30-31 / 41-2 /	çıkan: SI
86-9)	SF

	DÜŞ (84-7)	çırılçıplak: 1. İS
çıkar:	Fİ	PEK
	DÜŞ (86-5)	KAV (38-7 / 72-2)
çıkarmak:	1. İS	2. ZF
	İF	PEK (20-24 / 26-7)
	DÜŞ	çırpınan: SI
	Hİ	SF
	KAV (23-6)	DÜŞ (69-28)
	2. Fİ	çırpınış: İS
	DÜŞ (39-20)	İF
çıkın:	İS	Hİ
	EŞY	DÜŞ
	KAV (31-25)	KAV (49-33)
çıkmak:	Fİ	çiçek: İS
	DÜŞ (20-5 / 21-26 / 23-46 /	BİT
	46-34 / 49-2, 14 / 69-20)	KAV (9-9 / 23-31, 36 / 32-
çıkamaz:	İS	24 / 37-14 / 39-15 / 49-39 / 65-3 / 66-
	KAV (74-29)	30)
çınar:	İS	çift: SI
	FAR.	FAR. (30-7)
	BİT	çiftleştik: SI
	KAV (21-4 / 34-1, 2,5)	SF
çingirak:	İS	DÜŞ (83-12)
	ALT	çiğ → çiy
	SAN	çile: İS
	KAV (69-32)	FAR.
çıplak:	SI (32-5, 16, 19)	SOYT
çıra:	İS	MEC
	FAR.	KAV (11-2, 20 / 49-18, 41 /
	EŞY	52-1)
	KAV (52-8)	çimen: İS

	BİT	çoluk çocuk: İS
	KAV (33-31)	TKR (80-7)
çini:	SI	çocukluk: İS
	FAR. (9-7)	YAŞ
çirkin:	1. İS	KAV (79-22)
	FAR.	çoğalmak: Fİ
	SOYT	DÜŞ (20-11)
	KAV (20-28 / 51-2, 26 / 73-19 / 77-26)	çok: SI (40-3, 4 / 52-16 / 79-16 / 83-13)
	2. SI (51-26)	çoktan: ZF (23-45, 48 / 46-31)
çisenti:	İS	çorba: İS
	KAV (28-4)	FAR.
çisil çisil:	ZF	BES
	TKR (64-22)	KAV (56-25 / 61-2)
çiy:	İS	çökmek: Fİ
	DÜN	DÜŞ
	KAV (7-5, 21)	MEC (66-24)
çizgi:	İS	çöküp: ZF
	KAV (36-5)	ZAF
	MEC (71-34)	DÜŞ (23-21)
çizmek:	Fİ	çömelmek: Fİ
	DÜŞ (6-4 / 61-24)	DÜŞ (53-25)
çoban:	İS	çöp: İS
	FAR.	FAR.
	MES	KAV (79-12)
	KAV (27-18 / 32-5)	çözmek: İS
çocuk:	İS	DÜŞ
	İNS	Hİ
	KAV (42-1 / 43-1 / 43-6, 10, 15 / 46-18 / 51-8 / 59-2 / 79-22)	KAV (52-2)

D

dağ:	İS COĞ DÜN KAV (31-4 / 33-24 / 36-26 / 40-25 / 43-29 / 44-18, 23 / 45-13 / 49- 1, 2, 3, 4, 8, 14, 23 / 51-9, 14 / 52-9 / 53-16, 17, 23, 24 / 54-1, 19, 20, 21, 23, 25 / 59-30 / 64-5 / 65-1, 4, 8, 13, 19, 25 / 66-4 / 67-5 / 68-3, 7 / 71-31 / 78-11 / 83-7 / 85-22)	dağ olmak: Fİ BF BK DÜŞ (51-9)
dağ taş:	DEY (65-25 / 71-31)	daha: ZF (80-33, 38, 39, 40, 41)
dağarcık:	İS DÜŞ KAV (74-33)	daima: ZF AR (23-2, 8)
dağılıp:	ZF Hİ (5-7)	dal: İS BİT KAV (7-12 / 9-12 / 21-24 / 23-37, 43 / 24-9 / 30-19 / 32-14 / 34-2, 10, 22 / 45-16 / 46-3 / 52-31 / 53-6 / 69- 2 / 73-17 / 74-35 / 81-18)
dağılmak:	1. İS Hİ KAV (29-10) 2. Fİ DÜŞ (74-40)	dalcık: İS BİT KAV (21-7)
dağılmış:	SI SF DÜŞ (80-15)	dalga: İS DÜN DEN KAV (43-7)
dağılık:	İS MEC KAV (58-7)	dalga dalga: ZF TKR (23-9)
dağıtmak:	Fİ DÜŞ (31-10)	dalgalandı: 1. SI SF DÜŞ (27-14) 2. SI SF MEC DÜŞ (85-2)

dalgalanmak: Fİ	DÜŞ (21-24)
MEC	dans eden: SI
DÜŞ (86-11)	SF
dalgalı: SI (22-3 / 31-17)	BK
dalgın: ZF (32-11)	FR. + TÜRK.
dalmak: Fİ	DÜŞ (33-37)
DÜŞ	dar: 1. SI (27-3 / 57-15)
MEC (73-17 / 77-29)	2. İS
dalmış: SI	KAV (72-11)
SF	dar ağacı: İS
DÜŞ	KAV (74-1, 4, 34 / 75-14 /
MEC (56-8)	79-39)
damar: İS	dar olmak: Fİ
TIP	BF
KAV (32-18)	BK
damga vurmak: DEY (59-25, 26)	DÜŞ (44-2, 5)
dam: İS	dar ağacı: İS
İNŞ	Bİ
KAV (28-5 / 53-32 / 56-3, 4)	BK
damla: 1. İS	YAŞ
KAV (7-10 / 9-2, 20)	EŞY
2. İS	KAV (74-1, 4, 34 / 75-50 /
MEC	79-39)
KAV (47-13 / 57-33 / 58-9 /	darmadağın: 1. İS
73-14)	PEK
damla damla: ZF	KAV (38-5)
TKR (9-13 / 24-4 / 32-8)	2. ZF
damlamak: Fİ	PEK(47-10)
DÜŞ (32-18)	dat → tat
damlayan: SI	davet eden: SI
SF	SF

BK	değın: ED (43-12 / 77-17)
AR. + TÜRK.	değışmek: Fİ
DÜŞ (61-4)	DÜŞ (36-28 / 79-41)
davet etmek: Fİ	değışmeden: ZA
BF	ZF
BK	DÜŞ (6-11)
AR. + TÜRK.	değmek: Fİ
DÜŞ (15-11)	MEC
davul: İS	DÜŞ (67-2)
MÜZ	deli: 1. İS
ALT	HAS
KAV (68-31 / 69-28)	KAV (41-4)
dayamak: Fİ	2. İS
DÜŞ (60-15 / 83-24)	MEC
dayanılmaz: SI	KAV (65-23)
SF	deli deli: ZF
DÜŞ (77-7)	TKR
deccal: 1. İS	DEY (54-30)
AR.	delice: SI (72-14)
MEC	delik: İS
SOYT	KAV (50-34)
DEĞ	delik deşik: TKR
2. İS	SI (23-11)
KAV (79-27)	delikanlı: İS
defa: İS	İNS
AR.	KAV (36-23)
KAV (23-3 / 69-1)	delilik: İS
değil: İS (20-13 / 29-16 / 33-32 /	HAS
34-23 / 37-24 / 46-13 / 51-27 / 52-10 /	KAV (49-39)
56-29 / 58-31 / 66-28, 29 / 72-5 / 79-38	delip: ZF
/ 81-13, 21)	ZAF

DÜŞ (53-17)

delirmek: Fİ

DÜŞ (5-5)

demek: 1. Fİ

DÜŞ (9-19 / 10-23 / 14-8 / 17-24 / 28-31 / 31-22 / 36-23 / 44-4 / 47-8 / 58-2 / 58-30 / 60-4, 20 / 64-3 / 66-17 / 67-30 / 71-13 / 73-3, 24 / 74-17 / 78-17 / 84-26, 26)

2. İS

İF

Hİ

DÜŞ (10-14 / 51-40)

demirli: SI

DEN (49-36)

deniz: İS

DEN

DÜN

KAV (14-4 / 16-4 / 20-3 / 22-3 / 26-5 / 26-18 / 31-17 / 32-5 / 33-25 / 34-8 / 37-22, 25 / 38-22 / 39-3 / 40-25 / 42-1 / 43-1, 10, 13, 14, 29 / 44-21 / 45-10 / 46-20, 34 / 51-28 / 52-37 / 59-30 / 64-19 / 69-30 / 80-41 / 83-7, 14)

denli: ED (80-28)

dere: İS

COĞ

KAV (36-12)

dere dere: ZF

ZAF

HLK

TKR

DÜŞ (65-3)

derin: 1. İS

MEC

KAV (21-33 / 26-8 / 57-34)

2. SI

MEC (8-15 / 27-21 / 77-30)

3. SI (29-7 / 50-2, 15 / 54-2)

derinden: ZF (58-20 / 59-6)

derinlik: İS

MEC

SOYT

KAV (22-8 / 23-45)

derken → demek

dermansız: SI (83-4)

dert: İS

FAR.

DÜŞ

SOYT

KAV (50-50 / 51-15)

dertli: SI

SOYT (64-16)

derviş: İS

FAR.

İNS

KAV (65-23)

destan: İS

FAR.

DİL

KAV (53-35)

deşik → delikdeşik

dev:	İS FAR. DİL KAV (71-27)	dindik:	SI SF DÜŞ (17-2)
devce:	SI (49-31)	dindirmek:	Fİ DÜŞ (50-31)
devir:	İS AR. EVR KAV (3-7 / 18-1, 12)	dinlemek:	Fİ DÜŞ (54-14)
Dıranas:	ÖZİS. (17-25 / 81-2, 11)	dipsiz:	SI (50-39)
dışarı:	İS ÇEV KAV (18-2 / 27-9 / 58-23)	direk:	İS MEC KAV (66-24, 26)
dikilmiş:	SI SF DÜŞ (44-20 / 72-34)	diri:	SI (72-16)
dil:	1. İS ORG KAV (64-18) 2. İS MEC ARÇ KAV (34-11)	dirilik:	İS HLK KAV (71-16)
dilârâ:	SI FAR. BK (18-1)	dirilmek:	İS İF Hİ DÜŞ (1-13)
dil uzanmak:	DEY (67-2)	diriltmek:	Fİ DÜŞ (52-17)
dilemek:	Fİ DÜŞ (6-7)	diş:	İS ORG KAV (17-8 / 36-7)
dilsiz:	SI (54-24)	dişi:	1. İS KAV (75-1) 2. SI (69-23)
dinç:	SI (71-3)	diyar:	İS AR. MEM KAV (44-13 / 45-4)

diye:	ZF (34-27, 30 / 39-28 / 53-5 / 57-7 / 65-23 / 77-19, 22, 27 / 86-6)	DÜŞ (49-4 / 51-10 / 65-6 / 74-21)
diyecek:	SI SF DÜŞ (71-4, 12)	2. Fİ MEC DÜŞ (47-4 / 83-6)
diyerek:	ZF (6-4)	3. İS
diz:	İS ORG KAV (13-3 / 46-18)	İF Hİ DÜŞ KAV (75-11)
diz çökmüş:	DEY (13-3)	
dizi dizi:	TKR ZF (44-19)	doğmuş: SI SF MEC DÜŞ (3-25)
dizili:	SI (57-32)	
dizilmek:	Fİ DÜŞ (40-16 / 73-4)	doğru: 1. İS KAV (80-21) 2. ED (21-10 / 31-3 / 32-16, 20 / 43-10, 27 / 49-35 / 50-45 / 53-14, 16 / 68-16, 21 / 72-29, 37 / 74-19)
doğa:	1. İS DÜN KAV (71-17) 2. ÖZİS. DÜN (83-24 / 84-10, 15, 22)	doğrucu: SI DEĞ (75-8)
doğan:	SI SF DÜŞ (43-5)	doğrulmak: Fİ DÜŞ (46-26)
doğduk:	SI SF DÜŞ (23-12 / 69-25)	doğu: İS YÖN KAV (28-12 / 69-10)
doğmadan:	ZF ZAF DÜŞ (31-4)	doğunca: ZF ZAF DÜŞ (69-1)
doğmak:	1. Fİ	doğuran: SI SF

YAŞ	DÜŞ (78-14, 14)
DÜŞ (51-3)	dolaştırdık: SI
dokunmuş (I): SI	SF
SF	DÜŞ (85-28)
DÜŞ (37-12)	dolduran: SI
dokunmuş (II) :1. Fİ	SF
DÜŞ (84-1)	DÜŞ (4-15)
2. SI	doldurmak: Fİ
SF	DÜŞ (3-18 / 10-4 / 18-5, 9,
DÜŞ (31-23)	13)
doku: İS	doldurup: ZF
KAV (33-18)	ZAF
dokuz: İS	MEC
SAY	DÜŞ (23-4 / 32-13)
KAV (62-21X2)	dolmak: 1. Fİ
dolan: SI	DÜŞ (8-7 / 32-9 / 36-2)
SF	2. Fİ
MEC	MEC
DÜŞ (13-10)	DÜŞ (7-3, 19 / 32-9)
dolandık: SI	dolu: 1. SI (3-21 / 5-3 / 19-5 / 27-
SF	13 / 36-19 / 51-33 / 60-2 / 74-41 / 86-
DÜŞ (65-29)	17)
dolanmak: Fİ	2. SI
DÜŞ (46-7)	MEC (3-21 / 28-28 / 79-16)
dolaşan: SI	dolup: ZF
SF	ZAF
DÜŞ (30-27)	DÜŞ (44-25)
dolaşmak: Fİ	doluştuk: SI
DÜŞ (57-4 / 58-16 / 84-2)	SF
dolaştık: SI	DÜŞ (78-13)
SF	donanma: İS

	KAV (72-21)		doyunmak: Fİ
donanmak: Fİ		HLK	
	DÜŞ (18-14)		DÜŞ (83-16)
donuk: SI			doyurmak: Fİ
	MEC (74-12)		DÜŞ (21-21 / 77-16)
doru: SI		döken: SI	
	RE (68-8)	SF	
doruk: İS			DÜŞ (44-26)
	KAV (64-7 / 65-5)	dökerek: ZF	
dost: İS		ZAF	
	FAR.	MEC	
	KAV (49-20 / 57-21 / 64-10	DÜŞ (40-20)	
/ 65-23X2, 26)		dökmek: Fİ	
dostluk: İS		DÜŞ (3-17 / 30-3 / 32-7 /	
	TOP	45-7)	
	DEĞ	dökülen: SI	
	DÜŞ	SF	
	KAV (52-18)	DÜŞ (3-12, 26 / 9-7)	
doyulmak: Fİ		dökülmek: Fİ	
	HAR(DÜŞ) s/15	DÜŞ (30-25 / 56-3 / 57-8)	
doygun: SI (80-5)		dökülünce: ZF	
doymak: Fİ		ZAF	
	DÜŞ (66-22)	DÜŞ (4-9)	
doyulmak: Fİ		döndürebilmek: Fİ	
	DÜŞ (30-33 / 84-14)	BF	
doyulmamış: SI		BK	
	SF	DÜŞ (33-28)	
	DÜŞ (3-23)	döndürücü: SI (27-17)	
doyulmaz: SI		dönecek: SI	
	SF	SF	
	DÜŞ (51-41 / 65-14)	DÜŞ (37-26)	

dönenmek:	Fİ	MEC (33-5)
	HLK	dört yan: İS
	DÜŞ (18-15 / 72-22)	Bİ
döner:	SI	BK
	SF	KAV (23-49 / 34-14 / 51-26)
	DÜŞ (72-6 / 83-14 / 87-9)	döşek: 1. İS
dönerek:	ZF	MOB
	ZAF	EŞY
	DÜŞ (75-2)	KAV (38-4)
döngü:	İS	2. İS
	KAV (40-31)	MEC
dönme:	İS	KAV (20-25)
	Hİ	dua: İS
	KAV (73-7)	AR.
dönmek:	Fİ	DİN
	DÜŞ (16-5 / 22-11 / 45-20 /	KAV (28-16 / 56-23 / 58-17
84-16)		/ 72-28, 35)
dönmeyen:	SI	dua etmek: Fİ
	SF	BF
	DÜŞ (23-36)	BK
dönüp:	ZF	AR. + TÜRK.
	ZAF	DÜŞ (46-21)
	DÜŞ (8-13)	dudak: İS
dönüş:	İS	ORG
	Hİ	KAV (3-21 / 4-14 / 7-14, 16
	KAV (23-30 / 49-24)	/ 9-5, 19 / 21-6, 8 / 24-4 / 30-27 / 58-14
dönüşmek:	Fİ	/ 68-20 / 73-21)
	DÜŞ (79-26 / 85-11)	dul: 1. ZF (67-5)
dört:	SI (79-11)	2. İS
dört nal:	ZF (29-19 / 46-5)	AKR
dört nala:	ZF	İNS

	KAV (77-29)	Durmuş: ÖZİS.(83-1, 17, 19 / 84-14, 19 / 86-19 / 87-1, 18)
duman:	İS	
	DÜN	duru: SI (59-8 / 64-9)
	KAV (16-9 / 19-9 / 23-47 / 54-10 / 58-7 / 66-4)	durup: ZF
duman duman:	ZF	ZAF
	TKR (81-16)	DÜŞ (51-47 / 34-4)
dupduru:	SI	duvar: İS
	PEK (59-9)	FAR.
durak:	İS	İNŞ
	KAV (74-9)	KAV (39-23)
duran:	1. SI	duyduk: SI
	SF	ASI
	DÜŞ (3-2 / 6-2 / 23-20 / 62-29 / 69-29)	SF
	2. 2. İS	DÜŞ (46-13)
	ASI	duygu: İS
	SF	DÜŞ
	DÜŞ	KAV (50-6)
	KAV (62-29)	duymak: Fİ
durgun:	SI (52-37)	MEC
durmadan:	ZF	DÜŞ (12-5 / 14-5 / 49-31)
	ZAF	duyulmak: Fİ
	DÜŞ (12-10 / 27-9 / 40-31 / 84-3 / 85-21)	VCT
durmak:	Fİ	DÜŞ (83-13)
	DÜŞ (1-8 / 26-12 / 33-36x2 / 34-4 / 37-25 / 46-28X2 / 50-9 / 53-8 / 56-13 / 62-6 / 66-3 / 67-19 / 74-21 / 75-13, 14 / 83-18)	duyulmuş: SI
		SF
		DÜŞ (73-20)
		duyurmak: Fİ
		VCT
		DÜŞ (78-7X2)
		düğüm: İS
		MEC

	KAV (51-3)		DÜŞ
düğüm çözmek:	DEY		KAV (10-8 / 17-11 / 31-23 /
	DÜŞ		33-26 / 34-17 / 40-6 / 45-11 / 61-7 / 77-
	Hİ (52-2)		8, 29 / 78-38)
düğün:	İS		2. İS
	KAV		SOYT
	AKR		DÜŞ
	OYN (32-25 / 41-3 / 61-16 /		KAV (20-11 / 52-37, 48 /
	72-19)		66-5 / 79-24)
dümdüz:	SI		3. ÖZİS.
	PEK (33-5)		MEC
dün:	1. SI		SOYT
	EVR		DÜŞ
	KAV (22-4 / 31-20, 24 / 57-		KAV (58-10)
	28)		düşe:
	2.ZF		ZF
	EVR (8-2, 18 /)		ZAF
			DÜŞ (72-20)
dünya:	1. İS		düş kalka: DEY (72-10)
	AR.		düşen:
	DÜN		SI
	KAV (4-13 / 23-46 / 43-11 /		SF
	80-1 / 87-15)		DÜŞ (7-16 / 8-5 / 46-12 /
	2. İS		58-26 / 81-21)
	AR.		düşmanlık:İS
	DÜN		KAV (52-18)
	ASTR		düşmek:
	KAV (19-8 / 33-21 / 47-5 /		Fİ
	50-12 / 59-22 / 67-18 / 78-4 / 78-32)		DÜŞ (21-5 / 24-7 / 57-30 /)
düş:	1. İS		düşsel:
	SOYT		SI
	MEC		DÜŞ (84-30)
			düştük:
			SI
			SF
			DÜŞ (8-16 / 52-44)

düşünce: İS
DÜŞ
KAV (4-10 / 12-4 / 24-6 /
33-3 / 34-19 / 49-38 / 73-6 / 77-28)
düşünen: SI
SF
DÜŞ
ASI (28-31)
düşünerek: ZF
ZAF
DÜŞ (37-26)
düşünmek: 1. Fİ
DÜŞ (26-5 / 28-27 / 58-35 /
60-26 / 74-8, 36 / 80-13)
2. İS
İF
Hİ
DÜŞ (31-20)
düşürüp: ZF
ZAF
DÜŞ (60-9)
düz: İS
DÜN
COĞ
KAV (30-5 / 46-14 / 64-7 /
65-5)
düzelik: İS
KAV (77-5)
düzen: İS
KAV (69-17)
düzey: İS

MEC

SOYT

KAV (20-32)

E

ebedi:	SI	ejder, ejderha:	İS
	AR. (23-30 / 26-3 / 33-40 / 39-13 / 72-38)		FAR.
ebediyet:	İS		HAY
	AR.		KAV (79-10)
	KAV (28-22)	eken:	SI
ebet:	İS		SF
	AR.		DÜŞ (61-9)
	KAV (85-15)	ekmek (II):	İS
ece:	İS		BES
	KAV (37-24 / 50-43)		KAV (4-2, 17 / 23-21 / 31-25 / 60-22 / 61-3 / 65-30 / 79-37 / 86-3)
edalı:	İS	ekmek kapanın elinde:	DEY (79-37)
	ASI	ekseri:	SI
	KAV (67-2)		AR. (28-25 / 44-7)
egemen:	İS (69-14)	eksik:	İS
	SOYT		KAV (87-7)
	2. SI (49-5)	eksilen:	SI
	SOYT		SF
eğer:	BAĞ		DÜŞ (72-3)
	FAR. (52-10 / 68-17 / 85-16)	el:	İS
eğildik:	SI		ORG
	SF		KAV (10-4 / 23-6 / 25-1 / 28-16, 29 / 30-31, 35 / 34-12, 20, 24 / 37-12 / 39-21 / 45-9 / 46-29 / 51-39 / 53-3 / 57-34 / 59-12 / 65-27 / 67-22 / 69-15x2 / 74-16, 23 / 77-17 / 79-21 / 80-23 / 83-26 / 85-10 / 86-5 / 86-20)
	DÜŞ (67-4)		
eğirmek:	Fİ		
	DÜŞ (53-26)		
eğlenmek:	Fİ		
	DÜŞ (83-29 / 84-21)		
eh:	ÜNL		2. İS
	DÜŞ (41-3 / 60-4)		MEC

KAV (15-8 / 22-8 / 30-21 / 39-6x2 / 57-4 / 66-3 / 79-37 / 80-10 / 84-1 / 85-23)

elâ: İS
RE
KAV (39-19)

elbise: İS
AR.
GİY
KAV (11-5)

elbette: ZF
AR. (12-10 / 17-14 / 50-20 / 54-5 / 66-29 / 67-7 / 80-31)

el ele: DEY
TKR (39-6 / 80-10 / 86-20 / 87-16)

elenmek: Fİ
DÜŞ (84-20)

ele vermek: DEY (22-8)

eli ayağı tutmamak: DEY (65-27)

eli böğünde (kalmak): DEY (57-4 / 87-16)

elinden almak: DEY (15-8 / 30-21)

Elif: ÖZİS. (53-30, 31, 35, 37 / 54-1, 8)

elli: İS
SAY
KAV (54-16)

elma: İS
BES
KAV (50-1)

emmek: Fİ
DÜŞ (53-35)

emziren: SI
SF
DÜŞ (64-13)

emzirmek: SI
SF
DÜŞ (3-16 / 46-32)

en : ZF (3-13X3, 27X3 / 23-33 / 36-21, 24 / 37-5 / 43-11 / 46-17 / 49-38X2 / 50-2, 15X2, 31, 47X2 / 52-13, 22, 26 / 53-7, 13, 35 / 54-32 / 68-34 / 83-27 / 85-10)

engerek: İS
HAY
KAV (51-3)

engin: 1. SI (59-30)
2. İS
DEN
KAV (50-7 / 53-10 / 59-24)

erek: İS
KAV (66-23)

ergen: SI (3-26)

ermek: Fİ
DÜŞ (77-31)

erimek: Fİ
DÜŞ (9-13)

eriyen: SI
SF
DÜŞ (9-21)

eriyip: Fİ

	DÜŞ (56-3)	esin:	İS
erkek:	İS		HLK
	İNS		DÜN
	KAV (21-30 / 23-28 / 36-18 / 75-1)		KAV (46-20)
erken:	ZA (37-2 / 74-2)	esintili:	SI (74-11)
ermeden:	ZF	eski:	1. SI (23-12 / 33-10 / 37-17 / 39-18 / 50-24 / 52-20 / 53-35 / 58-3 / 69-14 / 78-37 / 80-25 / 83-13)
	ZAF		2. İS
	DÜŞ (60-31)		KAV (39-22 / 51-26)
Erzincan:	ÖZİS.	esmek:	Fİ
	ŞEH (36-26)		DÜŞ (15-6 / 32-16 / 52-45 / 65-10)
Erzincanlı:	ÖZİS.	esmer:	İS
	ŞEH (36-24)		AR.
esen(I):	İS (13-5 / 67-20)		İNS
esen (II):	1. SI		KAV (14-1, 8 / 15-1, 3)
	SF	esrarlı:	SI (28-2)
	DÜŞ (10-6 / 23-37, 43 / 33-23 / 51-20 / 53-38 / 59-23 / 66-27)	esrik:	SI
	2. İS		ESK (10-6)
	ASI	esrimiş:	SI
	SF		SF
	DÜŞ		DÜŞ (30-24)
	KAV (33-23)	eş:	1. İS
esenlik:	İS		KAV (49-3)
	TIP		2. SI (51-9, 14)
	KAV (20-1 / 51-30 / 52-6)	eşik:	İS
eser:	AR		KAV (53-25)
	KAV (57-33)	eşindik:	İS
eser kalmamak:	DEY (57-33)		AS (68-12)
esgin:	İS	eşkıya:	İS
	KAV (39-6)		

	AR.	evrensel: SI (52-25 / 84-12 / 87-8)
	ÜN	evvel: İS
	KAV (54-15)	AR.
eşya:	İS	EVR
	AR.	KAV (3-11)
	EŞY	ey: ÜNL (3-16, 17, 22, 25 / 4-12
	KAV (16-7 / 37-9 / 45-20 /	/ 11-6 / 23-25, 33, 37 / 23-44, 50 / 27-2,
75-11)		19 / 33-20 / 45-25 / 46-34 / 50-1, 16, 43
et:	İS	/ 51-19 / 52-13, 16, 29 / 53-16 / 54-3 /
	TIP	56-31 / 61-1, 7 / 62-18 / 69-25 / 78-4 /
	KAV (67-27)	78-37 / 81-9 / 85-9 / 87-6)
etek:	İS	eyi: SI
	GİY	DEĞ
	KAV (3-5 / 9-16 / 23-25, 29 /	ES TÜ (66-5)
32-23 / 36-20 / 50-17)		eyitmek: Fİ
etmek:	Fİ	DÜŞ
	DÜŞ (50-23 / 60-3, 5 / 66-21	ES TÜ (64-17)
/ 85-26)		eylemek: Fİ
ettik:	SI	DÜŞ (14-8)
	SF	eylül: İS
	DÜŞ (72-9)	EVR
ev:	İS	KAV (71-19)
	İNŞ	Eyüp: ÖZİS. (66-5)
	KAV (16-7 / 23-12 / 36-9,	eyvah: ÜNL
10 / 37-1 / 41-4 / 43-21 / 56-2 / 71-25 /		FAR. (72-25 / 77-3 / 85-12)
78-18, 30)		ezan: İS
evren:	İS	AR.
	EVR	DİN
	KAV (29-9 / 33-37 / 65-14 /	KAV (60-17)
66-19 / 72-19 / 76-1 / 77-7, 14, 21, 21 /		ezgi: 1. İS
81-13 / 86-15)		SAN

KAV (52-3)

2. İS

SAN

MEC

KAV (40-6 / 60-7 / 83-27)

F

Fahriye:	ÖZ. İS AR. (35-1 / 36-1, 8, 15, 22, 29)	SOYT KAV(29-16)
fakat:	BAĞ AR. (61-1 / 86-14)	fenalık: İS DEĞ DÜŞ
fakir:	İS AR. KAV (80-10)	SOYT KAV (26-4)
fare:	İS AR. HAY ZOO KAV (84-5)	fener: 1. İS YUN. DEN KAV (52-39) 2. İS YUN.
farfara:	SI AR. (79-28)	EŞY KAV (57-31)
fazla:	ZF AR. (36-21 / 79-18)	ferah: İS AR. DEĞ
fecir:	İS AR. DÜN KAV (44-16 / 45-3 / 56-24 / 68-26)	SOYT KAV (52-36)
	2.İS AR. RE KAV (8-9 / 11-3)	fırça: İS YUN. EŞY SAN (6-11)
fena:	SI AR. DEĞ	fırlamak: Fİ DÜŞ (50-7)
		fırlarcasına: ZF ZF DÜŞ (71-23)

fırtına: İS
İT.
DÜN
KAV (60-33)

fısıll fısıll: ZF
TKR (21-6)

fısıltı: İS
KAV (23-29)

fışkırmak: Fİ
DÜŞ
MEC (47-5)

fışkırtmak: Fİ
DÜŞ (52-14)

fidan: İS
YUN.
BİT
KAV (66-21)

filozof: İS
FR.
MES
DÜŞ
KAV (75-7)

G

gaga:	İS	DÜŞ (67-7)
	ORG	garipsi: SI (23-35)
	KAV (44-16)	gayrı: ZF
gam:	İS	HLK (67-5, 28)
	AR.	gebe: SI
	DÜŞ	SOYT
	KAV	MEC (6-12)
	SOYT (9-20) / 23-50 / 28-	gebe kalmak: Fİ
19 / 52-6)		BF
gamlı:	SI	DÜŞ (49-11)
	DEĞ (67-1)	gece: 1. İS
garp:	İS	EVR
	AR.	KAV (6-8 / 8-11, 15 / 9-15 /
	ESK	10-15)
	YÖN	2. ZF (1-5)
	KAV (71-28)	geceleyin: ZF (50-21)
garip:	1. SI	geceli gündüzlü:ZF
	AR.	DEY
	SOYT (10-21 / 63-1 / 64-2,	MEC
17, 25 / 65-11 / 66-1 / 67-5, 7 / 71-2 /		TKR (85-20)
74-32 / 83-22)		geçecek: SI
	2.İS	SF
	AR.	DÜŞ (86-21)
	SOYT (22-6 / 73-19 / 74-13)	geçen: SI
	3. ZF	SF
	AR.	DÜŞ (31-20 / 34-28 / 40-11 /
	SOYT (72-30)	43-16, 18)
garip olmak: Fİ		geçirdik: SI
	BF	SF

	DÜŞ (58-4)	gelen:	SI
geçit:	İS		SF
	YOL		DÜŞ (50-45 / 53-16 / 68-21)
	KAV (53-21)	gelin:	İS
geçmek:	Fİ		AKR
	DÜŞ (6-8 / 7-8, 20 / 8-2, 18 /		KAV (32-25 / 39-26 / 51-3 /
	11-6 / 17-21 / 24-2 / 40-12, 14, 18, 33 /		53-28 / 61-21)
	46-8, 28 / 57-29 / 58-6, 12 / 61-14 / 62-	geline:	ZF
	5, 7 / 66-11 / 73-25 / 74-6)		ZF
geçmez:	SI		DÜŞ (49-34)
	SF	gelinlik:	SI
	DÜŞ (51-45)		AKR (11-5)
geçmiş:	1. SI	gelip:	ZF
	SF		ZF
	DÜŞ (3-14 / 6-3 / 23-25 /		DÜŞ (84-22)
	36-27 / 53-37 / 69-17 / 79-19)	geliş:	İS
	2. İS		Hİ
	EVR		KAV
	KAV (50-28)		DÜŞ (17-15 / 77-23)
geçtik:	SI	gelmek:	Fİ
	SF		DÜŞ (5-2 / 6-3 / 7-4 / 13-6 /
	DÜŞ (7-8)		17-3 / 23-34 / 24-2 / 27-19 / 29-19 / 30-
geldik:	SI		8 / 31-22 / 34-5 / 44-18 / 45-23 / 46-2 /
	SF		49-14, 21 / 50-18 / 56-26, 28 / 59-10, 11
	DÜŞ (8-11)		/ 61-13 / 62-11, 13 / 66-26 / 67-31 / 68-
gelecek:	1. İS		16 / 73-25 / 74-29 / 77-15 / 79-13 / 81-2
	EVR		/ 85-1)
	KAV (54-3 / 77-29)	gelmiş geçmiş:	DEY
	2. SI		TKR
	SF		SF
	DÜŞ (80-6)		DÜŞ (67-13)

gemi:	İS	ORG
	YOL	KAV (36-7)
	DEN	gere: ZF
	KAV (10-6 / 15-7 / 26-9, 15	ZF
	/ 27-6 / 31-15 / 44-10 / 45-22 / 46-35 /	DÜŞ (43-4)
	49-36 / 50-33 / 52-36 / 53-9 / 59-29 /	gerek: İS
	78-36 / 80-8)	KAV (10-18, 20 / 44-2, 5, 9,
gemici:	İS	13 / 78-4 / 86-15)
	MES	geri: 1. İS
	DEN	KAV (39-3)
	KAV (86-21)	2. ZF
genç:	1. İS	YÖN (37-26 / 39-27 / 52-19
	YAŞ	/ 79-13)
	KAV (68-34 / 71-3)	getiren: SI
	2. SI	SF
	YAŞ(83-12)	DÜŞ (46-16)
gençlik:	İS	getirmek: Fİ
	YAŞ	DÜŞ (7-7,9 / 39-27 / 52-19 /
	KAV (57-2, 3 / 79-15)	68-22)
gene de:	ZF (22-10)	geyikli: İS
geniş:	SI (28-13, 20 / 36-6)	KAV (69-26)
genişledik:	SI	gezdik: SI
	SF	SF
	DÜŞ (9-14)	DÜŞ (65-23)
gerçek:	1. İS	gezdirmek:Fİ
	DEĞ	DÜŞ (52-36)
	KAV (34-15 / 39-14 / 47-11	gezmek: Fİ
	/ 60-24 / 77-8)	DÜŞ (67-5)
	2. SI (61-7)	gezinmek: Fİ
gerdan:	İS	DÜŞ (39-24 / 59-4)
	FAR.	gıcıklamak: Fİ

DÜŞ (21-14 / 36-18)

gıcırdamak: Fİ

DÜŞ (23-14)

gibi: 1. ZF(4-8 / 6-16 / 7-4, 20 / 8-2, 5 / 9-8 / 15-6 / 19-4 / 20-19 / 21-18, 30, 33 / 22-3 / 23-27, 38 / 31-10, 25 / 32-7, 13, 18, 22 / 37-6 / 40-14, 19, 23, 24, 29, 35 / 43-4, 10, 13 / 44-17 / 45-18 / 46-12 / 49-6, 9, 13, 25 / 51-29 / 52-8, 36 / 53-36 / 57-24, 34 / 58-10, 24 / 60-19, 29, 32 / 65-7 / 68-15 / 78-3 / 7-35 / 79-24 / 80-27 / 85-25 / 86-10)

2. ED (8-5, 15 / 13-12 / 19-9 / 20-30 / 22-7, 10 / 23-47 / 27-3, 7 / 29-11, 16 / 30-34 / 32-25 / 33-10 / 36-9 / 37-22 / 39-24 / 47-9 / 49-36 / 51-28 / 52-9 / 57-33 / 58-10 / 59-14 / 64-13 / 66-13 / 68-20, 25 / 69-30 / 73-6, 18 / 78-36, 38x2, 39 / 79-5 / 79-14 / 80-16, 15)

giden: 1. SI

SF

DÜŞ (14-10 / 30-32 / 51-31 / 78-19)

2. İS

SF

DÜŞ (23-27 / 52-26 / 68-32)

gidermek: Fİ

DÜŞ (64-11)

gidiş: İS

İF

DÜŞ (43-28 / 64-3 / 80-9x2)

girdik: İS

İF

DÜŞ (50-49)

giren: 1. SI

SF

DÜŞ (49-40)

2. İS

ASI

SF

DÜŞ (52-11)

girivermek: Fİ

BF

BK

DÜŞ (11-4)

girmek: Fİ

DÜŞ (50-48 / 53-20 / 86-12)

gitmek: 1. Fİ

DÜŞ (8-8, 13 / 10-5 / 15-8 / 21-9 / 23-3, 23 / 32-11, 12 / 34-8, 22, 26 / 37-26 / 39-27 / 40-4 / 43-19, 35X2 / 44-12 / 45-4 / 46-5 / 54-11 / 58-32X2 / 62-11, 13 / 67-5, 8 / 72-23X2 / 80-8 / 83-3 / 84-13, 30)

2. İS

İF

DÜŞ (60-31 / 84-2)

gitti gider: DEY (72-23)

gittik: İS

SF

DÜŞ (14-5 / 64-20)

gitar:	İS	KAV (7-11)
	FR	göç:
	SAN	İS
	KAV (57-13)	TOP
		KAV (34-27 / 80-10)
giydirdik:	SI	göç etmek: Fİ
	SF	BF
	DÜŞ (49-19)	DÜŞ (31-1, 2)
giyecek:	SI	göçebe: İS
	SF	TOP
	DÜŞ (72-12)	KAV (32-25)
giyerek:	ZF	göçen: SI
	ZF	SF
	DÜŞ (32-22)	DÜŞ (73-6)
giysi:	İS	gögesini,
	GIY	göğüs: İS
	KAV (39-19)	ORG
giz:	1. ÖZ. İS	KAV (21-22 / 43-4 / 56-13 /
	SOYT (47-4)	58-4)
	2. İS	2. İS
	SOYT	MEC (22-3)
	KAV (29-9 / 80-30)	gök: İS
gizlemek:	Fİ	DÜN
	DÜŞ (59-18)	KAV (13-3 / 17-22 / 19-3 /
gizli:	1. SI	20-4 / 21-3 / 27-13 / 30-30 / 32-7 / 33-
	SOYT (30-35 / 39-28 / 50-2)	15, 19, 22 / 34-2 / 38-22 / 49-23, 36 /
	2. ZF	51-36 / 53-17 / 56-7 / 57-24 / 60-25, 29
	SOYT (50-32 / 65-34)	/ 67-19, 24 / 68-18 / 71-15 / 72-1, 11, 25
gizlice:	ZF (79-17)	/ 73-10 / 74-27 / 80-81 / 84-7)
gonca:	İS	gök: SI
	FAR.	RE (69-15)
	BİT	gökçeğelin: İS

İNS	gölcük: İS
Bİ	COĞ
BK	KAV (74-37)
AKR	gölek: İS
KAV (65-7)	COĞ
gökdelen: İS	KAV (51-38)
KAV (71-26)	gölge: İS
gökkubbe, gök kubbe: İS	FİZ
DÜN	KAV(6-5 / 8-2,19 / 9-17 /
KAV (44-22)	26-19 / 34-5 / 36-12 / 37-11 / 43-32 /
gök kuşağı: İS	54-15 / 57-21, 30 / 59-25 / 65-29)
DÜN	
MET	gölge etmiş: SI
KAV (28-13)	SF
gökperde: İS	BK (46-11)
DÜN	gömmek: Fİ
BK	DÜŞ (59-20)
Bİ	gömük: SI (78-18)
TÜRK. + FAR.	gömülmek: 1. İS
KAV (50-16)	Hİ
göksel: SI (39-26 / 80-8)	DÜŞ
gök yüzü: İS	KAV (69-5 / 79-25)
DÜN	2. İS
BK	Hİ
Bİ	MEC
KAV (26-18 / 33-29, 30, 34,	DÜŞ
38, 39, 40 / 37-22 / 39-1, 2, 4, 12, 14 /	KAV (32-2)
43-14 / 45-10 / 50-36 / 51-28 / 53-14 /	gönendirmek: Fİ
54-24 / 56-16 / 62-25 / 64-1, 8, 10, 12 /	DÜŞ (39-7)
66-13 / 69-30 / 74-41 / 78-12 / 79-30 /	gönül: İS
80-22 / 84-20 / 86-12)	SOYT

KAV
DÜŞ
İNS (7-15 / 14-3 / 32-9 / 34-10 / 36-27 / 37-23 / 49-30 / 59-23 / 64-21 / 67-20)
gönül eğlemek (veya eylemek): DEY (14-9)
gönül vermek: DEY (36-23)
gönlüne doğmak: DEY (51-10)
gördük: SI
SF
DÜŞ (51-16 / 52-47 / 74-22)
görebildik: BF
BK
SI
SF (47-2)
gören: İS
SF
DÜŞ (58-30)
göresi olmaz: SI
SF
BK
DÜŞ (50-4)
görev: İS
KAV (4-7 / 52-41 / 87-17)
görke: SI
ESK
HLK(67-3)
görkem: İS
HLK
KAV (81-9)

görkemli: SI
HLK (85-1)
görmek: Fİ
DÜŞ (20-16 / 22-4 / 27-10 / 49-15 / 50-38 / 56-4 / 64-5 / 71-6 / 72-5 / 78-11 / 78-18 / 79-24 / 81-4)
görmez: SI
SF
DÜŞ (71-6)
görmüş: SI
SF
DÜŞ (79-24)
görü: İS
KAV (71-33)
görülmemiş: SI
SF
DÜŞ (23-40)
görünmek: Fİ
DÜŞ (17-10 / 19-2 / 53-1 / 80-12)
görünmek: Fİ
DÜŞ (17-10 / 19-2 / 53-1 / 80-12)
görünmez: SI
SF
DÜŞ (21-16)
görüntü: İS
FİZ
BİL
KAV (12-11)
görünü: İS

HLK	ORG
KAV (28-1)	KAV (71-30,33 / 72-9 / 86-
görünüp: ZF	12)
ZF	göz: İS
DÜŞ (23-38)	ORG
gösteren: SI	KAV (4-6, 9 / 6-9, 16 / 7-5, 15, 21 / 9-
SF	10, 15, 20 / 13-1, 4, 7, 10, 13 / 15-4 / /
DÜŞ (50-27)	21-31 / 26-16 / 27-21 / 28-31 / 32-7 /
gösterip: ZF	33-36, 38 / 36-7 / 37-4 / 39-19 / 44-15,
ZF	25 / 45-26 / 50-48 / 51-16 / 52-49 / 56-9
DÜŞ (58-5)	/ 58-13 / 65-34 / 66-12 / 67-3 / 68-17 /
gösterme: İS	72-27, 36 / 73-23 / 85-27 /
İF	2. İS
Hİ	MEC
DÜŞ (13-12)	KAV (10-21 / 28-28 / 65-26)
göstermek: 1. Fİ	göz alan: SI
DÜŞ (32-15)	SF
2. İS	DEY (65-6)
İF	göz almak: Fİ
Hİ	DÜŞ
DÜŞ	DEY (85-4)
KAV (33-29)	göz değmek: DEY (67-2)
götüren: SI	gözlemek: Fİ
SF	DÜŞ (23-13)
DÜŞ (46-15 / 53-3)	gözlerini dikmek: DEY (28-21)
götürmek: Fİ	gözyaşı: İS
DÜŞ (43-32 / 45-12 / 50-28 /	Bİ
71-32)	BK
gövde: 1. İS	ORG
KAV (52-11)	KAV (22-2 / 24-7 / 32-8 /
2. İS	34-26 / 65-34 / 81-12)

gurbet:	İS	TKR (12-9)
	AR.	gölmek: 1.İS
	MEM	İF
	KAV (85-4)	Hİ
güç (I):	SI (51-27)	DÜŞ (4-7 / 38-17)
güç (I):	İS	2. Fİ
	KAV (27-12)	DÜŞ (6-10, 17 / 9-8 / 10-18,
güçlü:	SI (86-13)	20 / 13-5 / 17-6 / 37-2, 13 / 38-11 / 54-
güden:	SI	31 / 86-7)
	SF	3. Fİ
	Hİ (6-13)	MEC
göl:	1. İS	DÜŞ (15-4)
	FAR.	göldük: SI
	BİT	SF
	KAV (3-6 / 7-2, 6, 18 / 9-7 /	DÜŞ (19-3)
	12-9x2 / 21-16 / 25-1 / 29-14, 15 / 31-	güleç: SI (72-17)
	18 / 33-28 / 34-12, 17, 21 / 39- 21x2 /	gölerek: ZF
	43-8 / 46-2 / 52-23 / 60-28 / 66-26 / 68-	ZF
	3, 5 / 71-20 / 78-2 / 81-7, 16 / 87-10)	DÜŞ (69-7)
	2. İS	göleryazdık: SI
	FAR.	SF
	MEC	BK
	KAV (68-20)	DÜŞ (65-24)
gölen:	SI	gölmek: 1.İS
	SF	İF
	DÜŞ (36-6 / 52-5)	Hİ
	2. SI	DÜŞ (4-7 / 38-17)
	SF	2. Fİ (6-10, 17 / 9-8 / 10-18,
	MEC	20 / 13-5 / 17-6 / 37-2, 13 / 38-11 / 54-
	DÜŞ (37-3)	31 / 85-21)
göl göl:	ZF	3. MEC

	DÜŞ (15-4)		KAV (4-1 , 2, 14 / 6-3, 8,13 /
gülümseme:	İS		9-12 / 10-9 / 11-3, 4 / 15-7 / 16-2x2,
	Hİ		6x2 / 20-2x2 / 23-3, 19 / 24-2 / 26-6 /
	DÜŞ		29-16, 17 / 31-24 / 33-7 / 33-30 / 36-27
	KAV (52-28)		/ 37-26, 30 / 40-11, 12x2, 14, 19, 22x3,
gülümsemek:	Fİ		33, 35x2 / 46-27 / 49-4, 12 / 50-22 / 52-
	DÜŞ (79-19)		15, 20, 26, 43 / 57-11 / 59-20, 29 / 60-
gülümseyiş:	İS		19 / 61-2, 11 / 62-5, 7, 17 / 71-15, 17 /
	Hİ		72-18, 21 / 73-20 / 74-2 / 75-13 / 78-11,
	DÜŞ		35, 40 / 79-1 / 84-18)
	KAV (22-7)	günah:	İS
gülünmek:	Fİ		FAR.
	DÜŞ (61-17)		DİN
gülünce:	ZF		DEĞ
	ZF		KAV (12-6 / 20-26 / 38-26 /
	DÜŞ (4-7 / 41-2)		50-25, 40 / 67-16 / 85-10)
gülüp:	ZF	günah işlenen:	DEY (50-25)
	ZAF	günahlı:	SI
	DÜŞ (60-20)		DEĞ
gülüş:	İS		DİN (4-12)
	Hİ	günce:	İS
	DÜŞ		KAV (84-17)
	KAV (23-40 / 51-38)	gündüz:	İS
gülüşmek:	Fİ		EVR
	DÜŞ (60-23)		KAV (3-4 / 30-6 / 39-4 / 51-
gümrah:	SI		29 / 53-15 / 87-5)
	FAR. (47-7 / 51-11)	gündüzlü:	SI (85-24)
gümüş:	SI	güneş:	İS
	MAD (28-29 / 37-3)		ASTR
gün:	İS		KAV (14-4, 6 / 28-6, 11 /
	EVR		31-4, 26 / 32-11, 22 / 34-28 / 36-11 /

40-24, 29 / 43-5 / 46-12 / 49-4 / 50-36,
43x3, 45x3 / 53-23, 24, 33 / 56-16, 17 /
61-25 / 65-6 / 72-6, 22, 27, 36 / 78-1 /
80-30 / 81-22 / 87-14)

güneşsiz: SI (51-18)

günlük: SI (60-22)

gür: ZF (78-2)

güven: İS
KAV (53-18)

güvendik: ZF
ZAF
DÜŞ (27-12)

güvercin: İS
HAY
KAV (46-17 / 47-9)

güvercin bakışlı: DEY (66-21)

güveysiz: SI (39-26)

güya: ZF
FAR. (28-17)

güz: İS
EVR
KAV (4-5 / 30-2 / 31-2, 10 /

34-15 / 64-4, 18 / 67-1 / 87-10)
güzel: 1. SI (10-5, 14 / 15-3 / 18-8 /
23-33 / 27-21 / 30-15- 33 / 33-8, 38, 39
/ 36-8 / 39-2, 28 / 40-8, 9 / 43-11 / 50-8
/ 52-22 / 54-1, 32 56-30 / 73-19 / 77-
10 / 78-28 / 79-6) / 80-29 / 84-14 / 85-1
/ 87-6)

2. ÖZİS. (6-12 / 43-27 / 77-
24, 25 / 80-21)

3. İS (66-19 / 67-6x2)

4. ZF (38-17 / 52-13)

güzelim: 1. SI (39-5 / 79-33)
2. ÜNL (58-6 / 66-26)

güzellik: İS
KAV
DÜŞ (1-11 / 3-8, 23 / 13-9 /
23-16, 22 / 32-15 / 47-6x2 / 77-23 / 87-
15)

güzelleşmek: Fİ
DÜŞ (20-27)

H

ha:	ÜNL (20-21 / 79-29)	hâlâ:	ZF
haber:	İS		AR. (36-25, 26 / 39-20 / 59-17)
	AR.		
	KAV (46-16 / 61-22 / 68-25)	halay çeken:	SI
haber almak:	Fİ		SF
	BF		BS
	BK		BK (23-24 / 51-5)
	AR. + TÜRK.	hâlen (hâlân):	ZF
	DÜŞ (80-6, 7)		AR. (39-20)
haberci:	İS	halinde:	ZF (8-4, 19 / 28-14)
	KAV (84-8)	halis:	SI
habersiz:	SI (50-36)		AR. (34-11)
hafıza:	İS	halk:	İS
	AR.		AR.
	KAV (3-16 / 16-10 / 60-21)		TOP
hafif:	SI		KAV (72-18)
	AR. (43-25)	halka halka:	ZF
hakan:	1. ÖZİS.		AR.
	TOP		TKR (72-15)
	KAV (85-1)	hallı:	ZF (54-15)
	2. İS	ham:	İS
	KAV (39-18)		FAR.
hacı:	SI (75-9)		MEC
haklı:	SI (79-38)		DEĞ
haksız:	SI (49-38 / 83-21)		KAV (77-26)
hâl:	İS	Han:	ÖZİS.
	AR.		FAR.
	KAV (66-20 / 67-1 / 71-10 / 74-36 / 79-1 / 87-3)		TOP (69-14)
		hançer:	İS

	FAR.		Bİ
	ORD		KG
	ARÇ		KAV (80-38)
	KAV (78-3)	hatıra:	İS
hangi:	SI (10-5 / 45-4, 5, 19, 20 / 50-35, 38 / 52-14 / 56-14, 15 / 65-15, 16 / 69-21, 22 / 85-2)		AR.
			KAV
hanım:	İS		SOYT (3-12, 26 / 8-1, 21 / 36-28)
	AKR	hatırlamak:	Fİ
	KAV (39-18)		DÜŞ (6-10 / 23-19 / 36-27 / 58-3)
hani:	ZF (49-4 / 74-24 / 80-1, 2, 3)	hatırlayabilmek:	Fİ
harcadık:	SI		BF
	SF		BK
	DÜŞ (46-27)		DÜŞ (26-6)
har vurup harman savurduk:	DEY (46-25)	hatırlatmak:	Fİ
hasat:	İS		DÜŞ (26-11)
	AR.	hatırlayarak:	ZF
	TAR		ZAF
	KAV (38-3)		DÜŞ (61-6)
haset:	İS	hava:	1. İS
	AR.		AR.
	DÜŞ		DÜN
	KAV (50-49 / 73-4)		KAV (3-2 / 4-15 / 20-3 / 32-21 / 33-26, 35 / 36-2 / 49-15, 25 / 57-20 / 62-24 / 69-16 / 81-19)
has:	1. SI		2. İS
	AR. (6-6)		AR.
	2. SI		DÜN
	AR.		KAV (79-31)
	MEC (67-6)	havuz:	İS
haşır neşir:	İS		
	TKR		

	AR.	AR. (10-10, 18 / 34-23 /)
	KAV (19-3)	hayırlı: SI
hayal:	İS	DEĞ (4-11)
	AR.	haykırmak: İS
	SOYT	İF
	DÜŞ	Hİ
	KAV (1-4 / 9-8 / 36-5 / 41-7	DÜŞ (78-2)
	/ 49-33 / 57-5 / 58-1 / 80-14 / 81-22)	hayret: 1. İS
hayalet:	İS	AR.
	AR.	KAV (28-23)
	SOYT	2. ÜNL
	KAV (80-27)	AR. (54-26)
hayal kurulmak:	Fİ	hayvan: İS
	BF	HAY
	BK	AR.
	AR. + TÜRK.	KAV (50-47 / 65-20 / 72-20
	DÜŞ (61-18)	/ 87-12)
hayal meyal: ZF		haz: İS
	TKR (80-11)	AR.
hayat:	İS	SOYT
	AR.	DÜŞ
	YAŞ	KAV (28-31 / 78-29)
	KAV (30-11 / 52-16 / 79-37	hece: İS
	/ 84-14)	AR.
haydi:	ÜNL (46-30)	DİL
haydut:	İS	KAV (24-5)
	AR.	hem: BAĞ
	İNS	FAR. (40-2X2 / 60-8 / 75-
	DEĞ	4x2 / 75-7, 4 / 79-10x2 / 85-6x3)
	KAV (53-29)	hemen: ZF
hayır:	ZF	FAR. (47-10 / 67-21 / 74-18)

hemşire:	İS FAR. AKR KAV (41-5)		FAR. (32-21 / 57-29 / 58-24)
henüz:	ZF FAR. (31-4)	hevenk:	İS FAR. KAV (50-11)
hep:	ZF FAR. (8-11 / 15-2 / 20-30 / 21-16, 17 / 23-43 / 26-8, 22 / 34-16 / 39-27 / 41-3 / 44-3 / 46-8 / 50-9, 11 / 52-38 / 54-22 / 56-19 / 68-31 / 69-33 / 71-5 / 74-28 / 77-19, 35 / 80-7 / 81-25 / 85-13)	heves:	İS FAR. DÜŞ SOYT KAV (43-23)
hepiniz:	ZM (16-3)	hey:	ÜNL (29-20 / 64-17)
hepsi:	ZM (37-28 / 39-3 / 73-11 / 74-14 / 81-7 / 83-9 / 87-13)	heybet:	İS AR. KAV (49-30)
her:	SI FAR. (1-12 / 4-1, 2, 5, 6, 10, 14 / 7-11 / 8-16 / 10-3, 8, 23 / 12-2, 11, 13 / 14-2 / 15-10 / 18-14 / 20-3, 15 / 23- 4, 35 / 26-2, 17, 18, 19, 21, 22, 23/ 27-7 / 28-17, 27 / 30-25 / 32-12 / 33-7, 17 / 37-2, 10, 22, 28 / 39-24 / 44-21 / 45-12 / 49-4, 9, 11 / 50-30, 37 / 51-10, 11, 16, 22, 30, 37, 38 / 52-18 / 53-1, 8, 33 / 55- 1 / 56-1 / 57-11, 13, 25, 30, 31 / 58-10, 19 / 59-2, 29 / 60-13 / 61-2, 21 / 62-15, 16, 27 / 64-24 / 68-27 / 69-11 / 78-11, 18, 33 / 79-41 / 80-21, 27, 32, 34 / 81-5, 11 / 85-7 / 86-15)	heyhat:	ÜNL AR. (46-22)
herkes:	ZM	hıçkırarak:	ZF ZAF DÜŞ (22-24)
		hıh:	ÜNL (10-20)
		hınç:	İS DÜŞ SOYT KAV (68-22 / 85-11)
		hırka:	İS AR. EŞY KAV (72-12)
		hırsız:	SI (75-9)
		hız:	İS KAV (50-6)
		hızla:	ZF (33-32 / 79-43 / 87-9)

hiç:	1. ZF FAR. (1-8 / 3-20 / 12-10 / 31-6 / 34-25, 30 / 47-12 / 72-8 / 77-13 / 80-11 / 81-20x2 / 85-14)	hudut:	İS AR. KAV (43-20, 36)
	2. İS FAR. KAV (20-30)	hulya (hülya):	İS AR. SOYT KAV (9-6 / 36-6)
hiçbir (hiç bir):	SI Bİ BK (80-28 / 85-14)	hurda:	SI FAR. (54-27)
hiçbiri (hiç biri):	ZM Bİ BK (83-9)	huzur:	İS AR. SOYT KAV (64-22)
hiç olmazsa:	DEY (77-13)	hücum edip:	ZF ZAF BF BK AR. + TÜRK. DÜŞ (23-9)
hippi:	İS İNG İNS KAV (79-27)	hülya → hulya	
hisar:	İS AR. ESK İNŞ KAV (39-23)	hür:	ZF AR. (49-6) 2. İS AR. KAV (58-34)
hoş:	1. SI FAR. (6-13 / 8-20 / 13-5 / 29-7 / 34-30 // 60-28 / 81-5 / 87-3)	hüzün:	İS AR. DÜŞ SOYT KAV (32-9 / 33-30 / 52-30 / 81-8)
	2. BAĞ FAR. (60-10)		
hoşça (hoşca):	SI (67-18)		
hoyrat:	SI YUN. (23-2, 8)		

hüzünlü: SI
SOYT
DÜŞ (57-14)

I

ıhlamur:	İS BİT YUN. KAV (21-14, 15)	ışık:	1. İS KAV (3-3 / 5-3, 6, 7 / 6-5 / 17-5 / 21-4, 24 / 23-27 / 28-7 / 30-11, 22, 34 / 38-16 / 39-27 / 50-13 / 51-34 / 52-29 / 53-4 / 57-21, 28 / 58-9 / 61-7 / 65-32 / 73-2, 14)
ırak:	SI MESF (84-9)		
ırgat:	İS YUN. MES KAV (50-21)	2. İS MEC KAV (3-12, 26 / 7-3, 19 / 8- 14 / 30-6 / 57-33)	
ırmak:	İS COĞ KAV (20-29)	ışıklı:	SI (30-11)
ısınmak:	Fİ DÜŞ (31-8)	ışık tuttuk:	DEY SI SF DÜŞ (51-22)
ısırdık:	SI SF DÜŞ (14-2)	ışıldamak:	Fİ DÜŞ (17-12)
ıslak:	SI (27-4 / 60-14)	ışıldı:	İS KAV (47-6 / 53-1)
ıslık:	İS KAV (67-22)	ıtır:	İS AR. ESK BİT KAV (7-12 / 36-13)
ıssız:	1. SI (13-2 / 66-16) 2. SI MEC (66-1)		
ıssızlık:	İS KAV (1-6 / 54-2)	İtri:	ÖZİS. SAN (79-34)
ıstıraplı:	SI SOYT DÜŞ (4-10)		

İ

iç:	İS KAV (6-5 / 7-3, 19 / 8-16 / 9-4, 20 / 13-8 / 22-5 / 23-32, 35 / 32-2 / 33-25 / 34-18 / 37-1, 8 / 43-3 / 44-26 / 46-13 / 47-4 / 50-18, 23, 48 / 51-9, 14 / 52-21, 31, 32 / 53-4 / 57-28 / 58-10 / 59-3, 7, 11 / 60-6 / 61-5 / 62-22 / 65-10 / 74-38 / 78-22 / 80-37 / 84-29, 33)	içkici:	İS İNS DEĞ KAV (81-6)
içen:	SI SF DÜŞ (5-5 / 10-11)	içme:	İS İF Hİ DÜŞ KAV (84-25)
içeri:	ZF (53-20, 22)	içmek:	1. İS İF Hİ DÜŞ KAV (10-11)
iç:	İS KAV (6-5 / 7-3, 19 / SOYT (9-4, 20		2. Fİ DÜŞ (18-5, 9, 13 / 21-24 / 64-26 / 66-9 / 67-11)
için:	ED (5-6 / 10-23 / 33-8, 20 / 65-12 / 79-26 / 83-16, 17 / 84-17 / / 85-26, 30)	içmiş:	SI SF DÜŞ (50-29)
içinde:	ZF (23-5 / 28-23 / 33-11 / 64-26 / 78-15, 22 / 85-22)	içtik:	SI SF DÜŞ (4-17 / 69-22)
içindeki:	SI (49-30)	idam:	İS AR. YASA YAŞ KAV (74-38)
içip:	ZF ZAF DÜŞ (44-21)	iğrenç:	SI (73-24)
içirmek:	Fİ DÜŞ (5-4)		
içki:	İS BES KAV (20-6 / 54-4 / 81-6)		

ihhtiyar:	SI AR. YAŞ (21-4 / 23-26 / 26-9 / 57-11, 16)	ileniş:	İS DEĞ KAV (51-25)
iki:	1. İS SAY KAV (39-6 / 68-2) 2. SI SAY (13-3 / 43-2 / 57-32 / 65- 8 / 66-3 / 67-23 / 71-2, 10 3. SI MEC (26-16 / 58-27 / 66-3)	ilenmek:	Fİ DÜŞ (75-3)
iki damla:	SI BS BK (47-13)	ileri:	1. İS KAV (71-20) 2. SI (20-16)
iki eli kanda olsa:	DEY (66-3)	ilerlemek:	Fİ DÜŞ (57-26)
ikinci:	SI SAY (68-33)	iletmek:	Fİ DÜŞ (64-19)
ikiz:	SI (38-18 / 40-23)	ilham:	İS DÜŞ KAV (79-28)
iklim:	1. İS AR. DÜN KAV (49-5) 2. İS AR. DÜN ESK MEM KAV (7-9 / 45-5)	ilk:	1. SI (32-24 / 36-25 / 39-21, 27 / 49-31, 32 / 50-27 / 53-16 / 84-8 / 84-31) 2. İS KAV (83-6)
ilanihaye:	ZF AR. (84-13)	ilkbahar:	İS EVR BK TÜRK. + FAR. KAV (12-8 / 40-6)
		ilke:	İS DEĞ KAV (86-1)
		il:	İS MEM ŞEH

	KAV (46-4 / 66-30)	inince:	ZF
ilkin:	ZF (20-6, 28 / 51-10)		ZAF
ilkuç:	İS		DÜŞ (1-6 / 11-4)
	Bİ	inlemek:	Fİ
	BK		DÜŞ (54-19)
	KAV (53-16)	inmek:	Fİ
ille:	ZF		DÜŞ (20-5 / 28-15X2 / 49-12
	AR. (17-18)		/ 51-43 / 53-19 / 56-7)
imrenmek:	Fİ	insan:	1. İS
	DÜŞ (43-17, 33)		AR.
in:	İS		İNS
	KAV (50-47)		KAV (23-18 / 37-29 / 47-11 /
inanç:	İS		49-18 / 50-4, 42 / 51-25 / 52-48 / 53-2,
	DİN		5 / 58-24 / 59-22 / 60-26, 28 / 61-9 /
	KAV (50-39)		65-21 / 69-1 / 71-17 / 77-19 / 78-21, 20
ince:	SI (9-16 / 28-26, 32 / 50-13)		/ 79-43 / 87-12)
incecik:	SI (8-14)		2. İS
inceden:	ZF (33-6)		AR.
indiren:	SI		AR.
	SF		İNS
	DÜŞ (51-6)		KAV (77-19)
indirmek:	Fİ	insanlık:	İS
	DÜŞ (31-12)		İNS
inek:	İS		DEĞ
	HAY		KAV (51-18 / 77-25)
	KAV (10-11)	insanoğlu:	İS
inen:	SI		Bİ
	SF		BK
	DÜŞ (44-24 / 64-22 / 72-38)		AR. + TÜRK.
inilti:	İS		KAV (74-31 / 84-5)
	KAV (51-20 / 79-12)	insanoğulluk:	İS

	Bİ		BK
	BK		AR. + TÜRK. (57-24)
	AR. + TÜRK.	iş:	İS
	KAV (77-27)		KAV (50-23 / 77-25)
insansız:	SI	işitmek:	1. İS
	İNS (54-21)		İF
iplik iplik:	ZF (43-30)		Hİ
irilmek:	Fİ		KAV (86-14)
	DÜŞ (71-26)		2. Fİ
irin:	İS		DÜŞ (61-21)
	TIP	işkence:	İS
	KAV (85-2 / 85-3)		FAR.
iskelet:	İS		DEĞ
	TIP		KAV (50-50 / 73-7 / 84-16)
	KAV (51-5 / 73-5)	işlemek:	Fİ
İstanbul:	ÖZİS.		DÜŞ (27-8)
	ŞEH (78-1, 3 / 80-31 / 84-	işlerken:	ZF
26)			ZAF (9-6)
İstanbullu:	ÖZİS. (80-5)	işleyen:	SI
istedik:	SI		SF
	SF		DÜŞ (52-35)
	DÜŞ (10-24 / 45-21)	işleyerek:	ZF
istek:	İS		ZAF
	DÜŞ		DÜŞ (24-6)
	KAV (21-2 / 49-7)	işte:	ZF (7-4 / 10-3 / 39-22x2 /
istemek:	Fİ		40-3 / 41-3 / 50-17 / 58-34 / 61-2 /
	DÜŞ (15-2 / 17-17 / 23-39 /		751X2, 2X2 / 79-22 / 86-5, 33)
52-2 / 21-18, 20 / 85-12)		itilmiş:	SI
ister:	BAĞ (17-17 / 84-14X3)		SF
işaret etmek:	Fİ		DÜŞ (78-27)
	BF	iyi:	1. SI

DEĞ(3-13, 27 / 72-17)

2. SI

TIP (87-3)

iyi etmek: Fİ

DÜŞ

BF (60-5)

iyilik: İS

DEĞ

KAV (60-7)

iz: İS

KAV (8-10 / 23-35 / 52-38)

K

kaba:	SI	MOB
	DEĞ (77-26)	EŞY
kabarmak:	Fİ	KAV(10-4 / 50-29)
	DÜŞ (75-11)	2. İS
kabir:	İS	AR.
	AR.	BES
	YAŞ	KAV (18-16 / 50-26 / 66-9)
	KAV (71-23)	kader: İS
kaburga:	İS	AR.
	MOĞ.	DİN
	TIP	SOYT
	KAV (83-23)	KAV (50-42 / 53-6 / 54-5)
kaç:	SI (78-23 / 80-9)	kadın: İS
kaçmak:	Fİ	İNS
	DÜŞ (49-21 / 66-8 / 72-15 /	KAV (21-32 / 23-40 / 37-24
79-23)		/ 50-24 / 52-33 / 53-4 / 57-6, 9 / 69-19 /
kadar:	ED	80-3)
	AR. (3-20 / 9-11 / 27-2 / 28-	kafa: İS
	11 / 33-36, 39 / 36-17 / 37-8 / 47-11 /	AR.
	50-14 / 51-15 / 52-18 / 52-23 / 54-1, 26,	ORG
	27 / 58-11 / 74-9 / 79-40 / 80-17 / 87-7,	PSİKOL
	8)	KAV (34-16)
kadavra:	İS	kafa tası (kafatası):İS
	İT.	Bİ
	TIP	BK
	YAŞ	İS
	KAV (71-14 / 72-1, 2, 24)	TIP
kadeh:	1. İS	KAV (73-13)
	AR.	kafes: İS

AR.	DÜŞ (72-20)
EŞY	kalkadurmak: Fİ
KAV (69-28)	BF
kafile kafile:ZF	BK
AR. (59-24)	DÜŞ (26-15)
kafiyede,	kalkan: SI
kağıt: İS	SF
FAR.	DÜŞ (31-15)
ARÇ	kalkmak: Fİ
KAV (23-17)	DÜŞ (8-12 / 45-22 / 49-35 /
kah: ÜNL	78-6)
TKL (21-17, 29)	kalmak: Fİ
kahraman: İS	DÜŞ (30-17, 20 / 31-19, 21 /
FAR.	33-7, 11 / 36-5 / 52-49 / 58-25 / 66-1 /
DEĞ	68-28 / 73-2 / 79-4 / 80-16 / 87-16)
İNS	kalp: 1. İS
KAV (53-29 / 69-13, 23)	AR.
kalan: SI	SOYT
SF	MEC (1-10 / 3-12, 14, 25, 26
DÜŞ (27-5, 19 / 33-7, 11 / 36-	/ 5-5 / 7-3, 19 / 13-11 / 15-2 / 22-8 / 24-
28)	5 / 30-24 / 51-24, 30 / 52-23 / 71-18 /
kalça: İS	80-32 / 86-14)
ORG	2. İS
KAV (38-7)	AR.
kalım: İS	TIP
MEC	KAV (21-23 / 27-4 / 31-6,
KAV (81-15)	13 / 32-13 / 37-9 / 52-35 / 69-28 / 77-12
kalırdım: İS	/ 79-41 / 86-12)
KAV (57-12)	kamaşan: SI
kalka: ZF	SF
ZAF	DÜŞ (51-34)

kamış:	İS	KAV (64-26)
	BİT	kapamak: 1. Fİ
	KAV (33-19 / 52-3, 46 / 58-28)	DÜŞ (28-31 / 53-20 / 74-18)
kampana:	İS	2. Fİ
	İT.	MEC
	ARÇ	DÜŞ (56-31 / 60-18)
	KAV (40-32)	Kapalıçarşı:ÖZİS.
kan:	1. İS	COĞ (80-20)
	TİP	kapan: SI
	KAV (21-33 / 32-18 / 49-12 / 50-10 / 51-47 / 53-33 / 56-2 / 68-16 / 71-20 / 83-21 / 86-3, 5)	SF
	2. İS	MEC
	MEC	DÜŞ (79-37)
	KAV (66-3)	kapanmak: Fİ
kan ağlamak: DEY (29-14, 15)		DÜŞ (36-3 / 49-27 / 59-16 / 67-23)
kan susamışlık: DEY (86-23)		kapatmak: Fİ
kan ter: DEY		DŞ (23-44)
	TKR	kapatamadık:SI
	ZF (65-29)	SF
kanat: İS		DÜŞ (66-15)
	KAV	kapı: İS
	ORG (3-7 / 28-10 / 29-18 / 30-7 / 32-20 / 38-15 / 45-2, 24 / 56-6, 28 / 68-21)	İNŞ
kanatlı: SI (52-27)		EŞY
kandırmak:Fİ		KAV (7-4, 20 / 11-5 / 23-10 / 29-8 / 36-3 / 45-25 / 50-40 / 53-20, 25 / 56-31 / 57-31 / 60-18 / 66-15)
	DÜŞ (50-30)	kaplamak: Fİ
kanlı: SI (16-4 / 46-11)		DÜŞ (51-16 / 62-25)
kanmazlık:İS		kar: İS
		DÜN

KAV (23-35 / 33-1, 2, 6, 9, 11, 16 / 50-3 / 53-21 / 78-13)	MEC SOYT (33-3)
kara (I): İS AR. COĞ JEO KAV (69-30)	kararan: SI SF DÜŞ (9-10) kara sevda (karasevda): İS Bİ BK DÜŞ SOYT KAV TÜRK. + AR.
kara (II): SI RE (16-9 / 53-31 / 57-18 / 65-30) 2. SI MEC SOYT (40-21)	(3-22 / 32-4) karasız: SI JEOL (69-30) kardeş: 1. İS AKR KAV (33-33 / 40-23 / 58-27) 2. İS MEC KAV (50-44 / 52-16, 21 / 59-31 / 85-24) 3. İS TKZ KAV (74-17 / 77-15)
kara baht: İS BK Bİ AR. FAR. SOYT MEC KAV (65-28)	karga: İS HAY KAV (72-26, 30, 38 / 74-20, 26, 41 / 75-13) kargaşa: İS DEĞ
karanfil: İS AR. BİT KAV(7-13)	
karanlık: İS KAV (13-2 / 17-4, 7, 8 / 30- 4 / 32-2 / 47-4 / 51-23 / 62-22 / 80-37) 2. İS MEC (47-4) 3. SI	

	KAV (66-14)		ZOOL
karı:	İS		HAY
	AKR		KAV (49-15 / 50-6)
	KAV (34-29 / 41-4 / 58-3)	kâse:	İS
karın:	1. İS		FAR.
	ORG		MOB
	KAV (38-7 / 83-12)		EŞY (61-3)
	2. İS	kasırğa:	İS
	HLK		DÜN
	MEC		MEC
	KAV (67-15)		KAV (73-11)
karınca:	İS	kaşık:	İS
	HAY		MOB
	KAV (61-12 / 67-24 / 84-4)		ARÇ
karınca kaderince:	İS		EŞY
	KG		KAV (51-42 / 61-3)
	DEY	katı:	SI (29-11)
	Bİ	katık:	İS
	KAV (54-28)		BES
karışmak:	Fİ		KAV (86-6)
	DÜŞ (5-7 / 31-18)	katık olmak:	Fİ
karlı:	SI (36-26 / 49-29 / 54-22)		BF
karşı:	1. İS		DÜŞ (86-6)
	YÖN (83-24 / 85-21)	katmak:	Fİ
	2. SI		DÜŞ (81-12)
	YÖN (30-5 / 86-21)	kaval:	İS
	3. ZF		SAN
	YÖN (23-18 / 38-16 / 54-12		ALT
/ 71-6 / 77-20, 32)			KAV (81-19)
karşın:	ZF (77-28)	kavis:	İS
kartal:	İS		AR.

KAV (57-10)	DÜŞ
kavis çizmek: Fİ	KAV (87-5)
BF	kayık: İS
BK	DEN
AR. + TÜRK.	YOL
DÜŞ (61-24)	KAV (80-2)
kavramak: Fİ	kaymak: Fİ
DÜŞ (21-2)	DÜŞ (30-20)
kavuşma: İS	kayıp: İS
Hİ	AR.
DÜŞ	KAV (78-25)
KAV (33-35 / 68-6, 10)	2. SI
kavuşmak: Fİ	AR. (54-7)
DÜŞ (4-16 / 53-7)	kayırmak: Fİ
kaybetmek: Fİ	MEC
BF	DÜŞ (77-26)
BK	kaynak: İS
DÜŞ (15-9 / 16-9 / 57-2)	KAV (24-5)
kaybolan: SI	kazazede: İS
SF	Bİ
BK	BK
DÜŞ (23-38 / 57-3)	İNS
kaybolmak:Fİ	AR. + FAR.
BF	KAV (51-37)
BK	kazdık: SI
DÜŞ (33-14)	SF
kaydık: SI	DÜŞ (65-25)
SF	keçe: SI
DÜŞ (50-39)	GİY (46-10)
kaygı: İS	keder: İS
SOYT	AR.

	DÜŞ	kent:	İS
	SOYT (9-4, 18 / 15-5, 6 /		SOĞD.
	23-7 / 23-47 / 57-17 / 59-18 / 61-19)		ŞEH
kedi:	İS		KAV (49-12 / 57-11 / 67-26
	HAY		/ 74-4 / 79-7)
	KAV (21-18)	Kerem:	ÖZİS.
kefen:	İS		AR. (37-29)
	AR.	kerpiç:	İS
	YAŞ		İNŞ
	DİN		KAV (78-10)
	EŞY	kertenkele:	İS
	KAV (57-18 / 84-1)		HAY
kehle:	İS		KAV (51-8)
	AR.	kervan:	İS
	ESK		FAR.
	HAY		YOL
	KAV (67-16)		MEC
kekre:	SI		KAV (43-26)
	VCT (29-17)	Kervankıran:	ÖZİS.
kelebek:	İS		ASTR (57-26)
	HAY	kesik:	SI (32-18 / 36-16)
	KAV (19-4 / 38-23)	kesin:	SI (21-11 / 62-8, 10)
kelime:	İS	keskin:	SI
	AR.		MEC (36-2)
	DİL	kesmek:	Fİ
	KAV (83-20)		DÜŞ (53-21)
kenar:	İS	kez:	İS
	FAR.		KAV (47-2 / 57-29 / 78-23 /
	KAV (51-38 / 71-2, 10)		81-16 / 84-15 / 86-12)
kendi:	ZM (12-12x2 / 51-13x2 /	Kezban:	ÖZİS. (38-1, 4)
	52-38 / 65-13 / 79-5, 6 / 80-39)	kılıç:	İS

	ORD		DÜŞ (66-24)
	ARÇ	kırmak:	İS
	KAV (68-18 / 69-16)		İF
kımız:	İS		Hİ
	BES		DÜŞ
	KAV (54-4 / 69-22)		KAV (60-9)
kın:	İS	kırmak:	Fİ
	ORD		DÜŞ (62-28 / 85-27)
	EŞY	kırmızı:	1. İS
	KAV (78-3)		AR.
kıpırdamak:	Fİ		RE
	DÜŞ (1-8)		KAV (71-20 / 87-10)
kıptırsız:	SI (81-23)		2. SI
kır:	İS		AR.
	TAR		RE (39-21)
	KAV (30-30 / 32-6 / 34-8 /	kısa:	SI (36-20)
38-8)		kısaca:	ZF (66-16)
kırabilmek:	Fİ	kısıtlı:	SI (54-24)
	BF	kıskanç:	İS
	BK		DÜŞ
	DÜŞ (34-10)		DEĞ
kırbaçlayarak:	ZF		KAV (10-12X2)
	ZAF	kıskanmak:	Fİ
	DÜŞ (85-20)		DÜŞ (67-3)
kırılacak:	SI	kıs kıs:	ZF
	SF		TKL(86-7)
	DÜŞ (69-2)	kısmet:	İS
kırılmak:	1. Fİ		DİN
	DÜŞ (73-12 / 84-11)		AR.
	1. Fİ		SOYT
	MEC		KAV (50-19)

kış:	İS	İNS (5-2 / 23-24 / 26-3, 21 /
	EVR (6-8 / 23-34 / 31-7 /	39-27 / 54-1, 8 / 57-16 / 79-27)
	33-20 / 36-13 / 40-26 / 58-15 / 78-24)	kızca: SI (80-2)
kıvılcım:	İS	kızıl: 1. İS
	MEC	RE (49-16)
	SOYT	2. SI
	KAV (52-14)	RE (31-17 / 32-10, 19 / 65-9
kıvrak:	SI	/ 69-27 / 72-34)
	DÜŞ	kızıoğlan: Bİ
	HLK (21-30)	BK
kıyamet:	İS	SI (39-27)
	AR.	ki: BAĞ
	DİN	FAR. (1-8, 9 / 6-3, 7 / 17-4,
	KAV (17-17)	7, 9, 12, 19 / 20-14, 16, 33 / 29-7, 12, 16
kıyı:	1.İS	/ 31-6 / 33-23x3, 24, 26, 27 / 39-28 / 40-
	DEN	3 / 43-19 / 47-8 / 49-32 / 50-31 / 51-18,
	KAV (10-5 / 50-33 / 54-7 /	27, 40, 44x2 / 52-32, 48 / 56-29 / 57-30
	78-32 / 83-2, 18 / 86-16, 22 / 87-2)	/ 58-15, 18, 30 / 60-26 / 69-23 / 71-6,
	2. İS	26, 31 / 72-3, 5, 12, 14 / 76-1 / 77-9, 14
	DEN	/ 77-16, 18, 22, 26, 30, 34, 38x2 / 78-
	MEC	17x2 / 79-16, 9, 12x2, 38, 39 / 80-32 /
	KAV (46-16)	84-14, 17x2, 18, 35 / 86-3
	3. İS	kibar: İS
	KAV (39-8 / 67-19)	AR.
kıymadık:	SI	DEĞ
	SF	KAV (61-15)
	MEC	kibir: İS
	DÜŞ (86-4)	AR.
kız:	İS	DEĞ
	KAV	KAV (50-49)
		kilit: İS

	FAR.		İNS
	ALT		KAV (50-22 / 64-2, 17, 25 /
	KAV (56-23)		65-4, 11, 19 / 67-5, 7 / 71-16 / 72-11)
kilitli:	SI (56-22, 29)	kitap:	İS
kim:	ZM (39-18 / 45-4 / 47-8 /		AR.
	51-46 / 67-3 / 69-21 / 74-22, 33 / 77-31		DİL
	/ 80-9 / 83-10 / 84-19 / 87-17)		KAV (52-44)
kimbilir:	ZF	kocaman:	SI (39-15 / 71-27 / 72-12)
	BK (39-18 / 45-4 / 80-9 / 83-	koca:	İS
	10)		AKR
kimbilir:	ZF		KAV (36-25)
	BK (80-9 / 83-10)	kokan:	1. SI
kim zaman:	ZF		SF
	KG (39-26)		DÜŞ
kimse:	ZM (81-25)		VCT (23-7 / 33-26)
kin:	İS		2. SI
	FAR.		MEC
	DEĞ		SF
	DÜŞ		DÜŞ
	KAV (50-50 / 73-4 / 78-3 /		VCT (23-18)
	85-8)	kokmak:	Fİ
kin duyulmuş:	DEY		HLK
	FAR. + TÜRK.		VCT
	SI		DÜŞ (66-22)
	SF	koklama:	İS
	DÜŞ (73-20)		İF
kirli:	SI (67-16)		Hİ
kirpik:	İS		DÜŞ (65-8)
	ORG	koku:	1. İS
	KAV (59-16, 19)		KAV
kişi:	1. İS		

VCT (4-15 / 21-14, 15, 16 /
27-17 / 36-2 / 39-22 / 51-33)

2. İS

VCT

MEC

KAV (33-35)

kokusuz: SI

VCT (54-2)

kolan vurmak: DEY(54-29)

kolay: İS

KAV (51-40)

kol: İS

ORG

KAV

(43-5 / 49-10, 28 / 57-23 / 71-28 / 72-
31 / 73-9)

kollamak: Fİ

DÜŞ

MEC(57-20)

komşu: İS

AKR

KAV (36-8, 15, 22, 29)

konan : ASI

SF(?)

DÜŞ (8-4)

konca (gonca): İS

BİT

HLK

KAV (7-11)

konmak (I): Fİ

DÜŞ (74-20)

konmak (II): Fİ

DÜŞ (51-41)

konusmak: Fİ

DÜŞ (60-20 / 83-9)

konusmayıvermek: Fİ

BF

BK

DÜŞ (60-20)

kopmak: Fİ

DÜŞ (21-8 / 34-22 / 51-
39 / 71-24 / 81-22)

2. Fİ

DÜŞ

MEC (33-33)

kor: İS

KAV (81-21)

korkan: SI

SF

ASI

DÜŞ (61-6)

korkmak: Fİ

DÜŞ

MEC (33-28 / 71-

32 / 79-18)

korku: İS

SOYT

DÜŞ

KAV (8-5 / 27-7 / 46-13 /

50-50 / 51-17 / 59-3 / 73-4 / 74-18)

korkulu: SI

	SOYT	DÜŞ (5-6 / 16-11x4 / 20-20 /
	DÜŞ (57-25)	43-7, 10 / 46-14 / 50-35 / 56-15x2 / 73-
korkunç:	1. İS	15)
	SOYT	2.Fİ
	DEĞ	MEC
	DÜŞ (49-38 / 53-13)	DÜŞ (31-25)
	2. SI	koştuk: SI
	SOYT	SF
	DÜŞ (52-3)	DÜŞ (43-7)
koro:	İS	koşturmak:Fİ
	İT.	DÜŞ (81-6)
	SAN	koşup: ZF
	KAV (75-1)	ZAF
korumak:	Fİ	DÜŞ (49-28)
	DÜŞ	koşuş: İS
	MEC (69-17)	İF
komak	→ koymak	Hİ
koşan:	1. SI	DÜŞ (56-18)
	SF	koy: İS
	DÜŞ (43-27 / 50-22 / 60-29 /	COĞ
69-32)		DEN
	2. SI	KAV (46-35 / 79-28)
	SF	koymak: Fİ
	MEC	DÜŞ (67-8)
	DÜŞ (26-19)	koyun.: İS
koşarak:	ZF	HAY
	ZAF	KAV (58-29)
	DÜŞ (61-25)	koyup: ZF
koşmak:	1. Fİ	ZAF
		DÜŞ (34-8 / 66-10 / 72-24 /
		83-3)

kömür:	İS MAD KAV (36-2)	MEC KAV (85-24)
köprü:	1. ÖZİS. İNŞ (80-20) 2. İS İNŞ KAV (85-25)	Koroğlu: ÖZİS. DİL (38-12 / 49-6)
köpük:	İS KAV (26-1, 9)	köşe: İS FAR. KAV (57-30)
köpüren:	SI SF DÜŞ (51-45)	kötülük: İS DEĞ KAV (85-22)
köpürmek:	Fİ DÜŞ (53-10)	köy: İS FAR. ŞEH KAV (53-31 / 63-1 / 64-2, 25 / 66-1 / 68-16 / 78-18)
köpürmüş:	SI SF MEC DÜŞ (29-19)	kucak: İS ORG KAV (51-7)
kör:	İS FAR. VCT HAS KAV (57-34) 2. SI FAR. (57-28)	kucaklamak: Fİ DÜŞ (50-46)
körelen:	SI SF MEC DÜŞ (80-32)	kucaklaşan: SI SF DÜŞ (34-2)
körlük:	İS	kucaklayan: SI SF DÜŞ (61-8)
		kul: İS DİN KAV (17-26 / 79-38)
		kule: İS AR.

	İNŞ	2. İS
	KAV (78-6)	BİL
kulluk:	İS	KAV (62-26)
	DEĞ	kurt(I): İS
	KAV (77-27)	HAY
kum:	İS	KAV (49-13 / 53-21 / 62-24)
	DÜN	kurt(II): İS
	KAV (8-10 / 84-31)	HAY
kurabilmek:	Fİ	KAV (67-15)
	BF	kurtarıcı: İS
	BK	DEĞ
	DÜŞ (80-13)	DÜŞ
kuraklık:	İS	KAV (75-7)
	DÜN	kurtarma: İS
	KAV (17-11)	İF
kuran:	SI	Hİ
	SF	DÜŞ
	DÜŞ (44-22)	KAV (29-20)
kurban:	İS	kurtarmak: Fİ
	AR.	DÜŞ (23-50)
	DİN	kurtlaşacak: SI
	MEC	SF
	KAV (86-8)	DÜŞ (86-12)
kurduk:	Fİ	kuru: SI
	DÜŞ (46-29)	SOYT
kurmadan:	ZF	MEC (59-21)
	ZAF	kurulmak: Fİ
	DÜŞ (27-8)	DÜŞ (22-9 / 46-6)
kurşun:	1. İS	kusursuzluk: İS
	ORD	AR.
	KAV (54-18 / 68-32)	SOYT

	DEĞ		KAV (27-11)
	KAV	kuzey:	İS
kuş:	İS		YÖN
	HAY		KAV (44-23 / 66-27)
	KAV (3-3 / 7-14 / 14-9 / 15-10 / 23-20 / 28-10 / 33-32 / 34-3 / 34-27 / 44-17 / 56-28 / 57-16 / 60-29 / 61-12 / 65-11, 17 / 66-25 / 68-25 / 71-29 / 78-36 / 81-18 / 84-7)	küçücük:	SI
kuş olmak: BF			PEK (36-9)
	BK	küçük:	SI (30-1 / 37-9 / 46-18 / 52-11 / 84-4)
	DÜŞ (65-11)	küheylân:	İS
kuşatan:	SI		AR.
	SF		HAY
	DÜŞ (43-20, 36)		KAV (68-8, 9)
kuşku:	İS	kül etmek:	Fİ
	DÜŞ		DÜŞ (27-16)
	KAV (31-6)	kürsü:	İS
kuşluk:	İS		AR.
	EVR		EŞY
	KAV (65-2 / 74-3)		YASA
kutlu:	SI		KAV (79-40)
	DEĞ (10-4 / 39-9, 22 / 79-7 / 84-29)	küşat:	İS
kutsal:	SI		FAR.
	DİN (52-15)		DEĞ
kutu:	SI (36-9)		ESK
kuytu:	1. SI (23-26 / 36-12)		KAV (18-11)
	2. İS		
	KAV (21-7 / 83-15)		
kuyu:	İS		

L

lahit:	İS AR. YAŞ KAV (8-12)	liman:	İS DEN YUN. KAV (26-20)
lâle:	İS FAR. BİT KAV (65-9)		
lamba:	İS YUN. ALT KAV (23-13 / 31-10 / 57-28)		
lavanta çiçeği:	İS Bİ BK İT. + TÜRK. BİT BOT KAV (23-7)		
Leyla:	ÖZİS. AR. (58-7)		
lezzet:	İS AR. DÜŞ DUY MEC KAV (52-6)		
lık lık:	ZA TKL		

M

mabut:	İS	DEĞ
	AR.	KAV (18-3)
	DİN	mahrut: İS
	KAV (44-22)	AR.
macera:	İS	BİL
	AR.	ESK
	KAV (23-48)	KAV (57-19)
madalyon:	İS	mahsus: İS
	İT.	AR.
	EŞY	KAV (19-7)
	KAV (43-3)	mahşer: 1. İS
mağlup:	İS	AR.
	AR.	DİN
	DEĞ	KAV (37-30)
	KAV (23-15)	2. İS
mağara:	İS	AR.
	COĞ	MEC
	AR.	KAV (73-24)
	KAV (50-48 / 53-37 / 59-7 /	mahur: SI
83-26)		FAR.
mahalle:	İS	SAN
	YER	KAV (79-34)
	KAV (36-4)	mahzun: İS
mahpus:	İS	DÜŞ
	AR.	AR.
	YASA	SOYT (23-15 / 37-22, 28 /
	KAV (6-14)	41-8 / 67-5, 8)
mahrem:	SI (79-32)	2. SI
	2. İS	AR.

	SOYT (73-16)		DİL
makas:	İS		KAV (26-10, 11 / 31-22 /
	AR.		38-24 / 50-17 / 53-36 / 71-29 / 80-1)
	EV	masallık:	SI
	EŞY		DİL (71-29)
	ARÇ	masa:	İS
	KAV (72-13)		YUN.
makine:	İS		MOB
	İT.		EŞY
	EŞY		ARÇ
	ARÇ		KAV (34-17 / 46-2)
	KAV (52-35)	maske:	İS
mamut:	İS		FR.
	FR.		EŞY
	HAY		KAV (73-18)
	KAV (44-24)	maskesiz:	ZF (50-27)
mandolin:	İS	masmavi:	SI
	FR.		RE (84-20)
	SAN	Maşar:	ÖZİS.
	ALT		YER
	KAV (57-13)		COĞ
manto:	İS		ŞEH (65-1, 4)
	FR.	mavi:	SI
	GİY		AR.
	EŞY		RE (33-39 / 39-12 / 49-23 /
	KAV (32-22)		52-37 / 57-12 / 86-10)
manzara:	İS		2. İS
	AR.		AR.
	KAV (30-34 / 50-4 / 51-20)		RE (34-7 / 87-9)
masal:	İS	mavilik:	İS
	AR.		RE (33-5, 12 / 71-15)

maya:	İS FAR. BES KAV (65-30)	melul:	ZF AR. (67-8)
mayıs:	İS LAT. EVR KAV (71-19)	meme:	İS ORG KAV (3-16 / 21-25 / 38-7 / 46-33 / 58-5 / 61-19)
mazi:	İS AR. EVR KAV (8-13)	memleket:	İS AR. ŞEH KAV (69-25)
meğer:	BAĞ FAR. (58-31)	mendil:	İS AR. EŞY KAV (37-18)
Mehmet:	ÖZİS. (83-1, 17, 19 / 84-14, 19 / 86-19 / 87-1, 18)	menekşe:	İS FAR. BİT KAV (50-10)
mektup:	İS AR. KAV (65-22)	mercan:	SI AR. HAY (59-15)
melek:	İS AR. SOYT DİN KAV (38-26 / 85-5)	merdiven:	İS FAR. KAV (23-13)
melodi:	İS FR. SAN KAV (59-1)	merhamet etmek:	Fİ BF DÜŞ AR. + TÜRK. (17-26)
meltem:	İS DÜN KAV (33-23)	Meryem:	ÖZİS. (56-25)
		Mevla:	ÖZİS.

	AR.		TIP
	DİN (52-45)		ORG
mevsim:	İS		AR.
	AR.		KAV (79-10)
	EVR	milyonlarca:	SI
	KAV (7-4, 20 / 38-3 / 78-		NİC (77-11)
4, 34)		minare:	İS
	2. İS		AR.
	AR.		DİN
	MEC		İNŞ
	KAV (14-3)		KAV (57-23 / 79-5)
meydan:	İS	misal:	İS
	AR.		AR.
	KAV (74-4)		KAV (14-9 / 23-24 / 37-29)
meyva → meyve		miyop:	SI
meyve:	İS		FR.
	FAR.		HAS (68-17)
	BES	mola verdik:	BF
	KAV (14-2 / 51-39 / 57-22)		BK
Mezamir:	ÖZİS.		SI
	AR.		SF
	DİN		İT. + TÜRK. (45-17)
	KAV (56-30)	mor:	İS
			RE (21-3 / 30-23 / 81-23)
mezar:	İS		SI
	AR.		RE (7-17 / 31-4 / 44-16)
	YAŞ	mucize:	1. İS
	KAV (46-26 / 49-40 / 72-33		AR.
/ 73-5 / 79-26)			SOYT
mıhlı:	İS		KAV (52-17 / 80-30)
	KAV (71-11)		
Mide:	İS		2. ZF

	AR.	muttasıl: ZF
	MEC	AR. (32-18 / 73-22)
	SOYT (84-30)	müjde: İS
Muhip:	ÖZİS.	FAR.
	AR.	KAV (51-37)
	ESK	mümkün: İS
	KAV (81-2)	AR.
musiki:	İS	KAV (86-23)
	AR.	müzik: İS
	SAN	YUN.
	MEC	FR.
	KAV (3-5)	SAN
muştulayan:SI		KAV (12-5)
	SF	
	DÜŞ (54-4)	
mutlaka: ZF		
	AR. (71-27)	
mut: İS		
	DÜŞ	
	KAV (39-7)	
mutlu: İS		
	DÜŞ	
	SOYT	
	KAV (13-5 / 71-18 / 77-10)	
	2. SI	
	DÜŞ	
	SOYT (52-24 / 54-7 / 83-15)	
mutluluk: İS		
	SOYT	
	DÜŞ	
	KAV (15-4 / 40-5 / 79-1)	

N

nabız:	İS	TÜRK. + AR. (10-21 / 23-41 /
	AR.	29-6, 18 / 34-8 / 40-8 / 66-17 / 71-21 /
	TIP	79-23, 36 / 84-27)
	KAV (59-13)	2. SI
nabzını tutmak:	BF	BS
	BK	TÜRK. + AR. (52-17 / 73-23 /
	AR. + TÜRK.	86-3)
	DÜŞ	nasıl olsa: BF
	TIP (59-12)	BK
nağme:	İS	DÜŞ (69-3)
	AR.	naz: İS
	SAN	FAR.
	KAV (27-15)	SOYT
nal:	İS	KAV (23-29 / 28-30)
	AR.	nazlı: SI
	EŞY	SOYT (52-31 / 66-30 / 68-4,
	HAY	7)
	KAV (54-13 / 68-15)	ne: 1. ZM (17-16, 19 / 34-4, 29 /
namütenahi:	SI	58-15 / 59-29 / 71-8, 9 / 80-22 / 83-10)
	BS	2. ÜNL (86-2)
	BK	nebbaş: İS
	FAR. + AR. (38-19)	AR
narına yanmak:	DEY	KAV (75-4)
	AR. + TÜRK. (18-16)	neden: 1. İS
nasıl:	1. ZF	KAV (77-9)
	BZ	2. ZF (37-17 / 59-14)
	BK	neden sonra: ZF
		KG
		MEC (46-23, 36)

nefes:	İS	KAV (14-3 / 39-5 / 52-27 /
	AR.	77-24)
	MEC	nice: 1. SI (29-5 / 78-24x2)
	TIP	2. ZF (66-20)
	KAV (12-13)	niçin: ZF (15-2, 5, 8, 11 / 28-28 / 51-
nefret:	İS	42 / 79-13)
	AR.	nihayetsizlik:İS
	DÜŞ	EVR
	DEĞ	KAV (53-11)
	KAV (73-21)	ninni: İS
nehir:	İS	DİL
	AR.	SAN
	COĞ	KAV (23-14 / 53-27, 38 /)
	KAV (28-7 / 32-23 / 33-27 /	Nisan: ÖZİS.
	45-18 / 58-19X2 / 68-15)	AR.
nerde:	ZF (33-7, 11 / 52-20)	EVR (78-28)
nerden:	ZF (13-6)	niye: ZF (74-29)
nere:	İS (34-27 / 40-2 / 59-15 / 65-	nokta: İS
	15, 17 / 69-21 / 74-24 / 83-10 / 85-7)	AR.
nergis:	İS	KAV (3-4)
	FAR.	nöbet: ZF
	BİT	AR. (51-4)
	BOT	nur: İS
	KAV (7-15)	AR.
Nesi var nesi yoksa: DEY (71-8, 9)		KAV(65-26)
nesi		
nesne:	İS	
	KAV (72-3)	
neşe:	İS	
	AR.	
	DÜŞ	

O

o: 1. SI (3-19 / 6-15 / 12-1, 13 / 20-2 / 23-10 / 23-46, 48 / 27-17, 21 / 29-7x2, 9 / 31-22 / 36-23 / 39-12, 14 / 40-8 / 49-4, 5, 8, 23, 39, 41 / 50-5, 14, 24, 28 / 52-2, 19, 23x2, 28x3, 32 / 53-2, 6 / 57-29 / 66-29 / 72-19, 21 / 79-32, 25, 37, 38, 39 / 80-5, 9, 24, 25 / 81-8 / 85-19, 28 / 87-16)

2. ZM (6-12 / 8-3, 5, 20 / 10-1, 7, 13, 19 / 11-6 / 39-17 / 58-22 / 59-2 / 60-19 / 61-12 / 64-11, 12 / 66-23 / 67-6 / 69-23 / 71-24 / 79-20)

oba: İS
EV
KAV (69-22)

ocak: İS
ARÇ
MOB
EŞY
KAV (52-6 / 53-32)

ocaksız: ZF (66-2 / 83-4)

oda: İS
KAV
İNŞ (1-7 / 6-5 / 8-7 / 31-13 / 37-2, 8 / 56-24 / 57-2)

odsuz İS
ESK (66-2 / 83-4)

of: ÜNL
DÜŞ (56-19)

o gün bu gün: DEY (20-2)

oğul: İS
AKR
KAV (49-13)

ok: İS
ORD
ARÇ
KAV (23-11 / 50-19 / 85-5,

38)

okşamak: Fİ
DÜŞ (21-18)

okumak: Fİ
DÜŞ (56-30)

okunmuş: SI
SF (84-29)

okuyarak: ZF
ZAF
DÜŞ (72-28, 35)

olacak: SI
SF
DÜŞ (23-32)

olan: 1. SI
SF
DÜŞ (13-4 / 27-2 / 46-4 / 72-19 / 79-3)

2. İS
SF
DÜŞ (26-5 / 77-15)

olanak: İS

	KAV (85-14)		ORG
olası:	SI		KAV (56-26)
	SF	on:	SI
	DÜŞ (29-16)		SAY (43-2)
olay:	İS	ona:	ZM (54-31 / 67-27)
	KAV (20-30)	onda:	ZM (20-11 / 74-35)
olduk:	SI	onlar:	ZM (10-16 / 21-2, 8 / 43-23 / 45-6, 11 / 50-8 / 56-27 / 57-32 / 58-13)
	SF	onmaz:	SI (51-23)
	DÜŞ (27-15 / 37-12 / 53-11 / 69-14 / 84-26)	onu:	ZM (8-3 / 11-6 / 22-4 / 38-6, 12 / 39-26 / 50-38 / 52-36 / 66-27, 30 / 72-13 / 77-20)
olgun:	SI (24-8)	onun:	ZM (6-12 / 17-20 / 37-10 / 52-12 / 87-13)
olmak:	1. Fİ	onur:	İS
	DÜŞ (9-19, 21 / 10-3 / 23-40 / 26-3 / 34-29 / 49-18 / 77-13 / 81-5 / 85-14, 15)		FR.
	2. Fİ		DEĞ
	YARD		KAV (81-11 / 87-13)
	DÜŞ (23-23, 34)	ora:	İS
	3. İS		Bİ
	İF		BK (26-8x2 / 40-3 / 49-5x2, 6 / 60-16 / 64-24 / 69-18 / 72-1 / 74-34 / 79-16, 13 / 81-18 / 85-7)
	DÜŞ (20-33X2)	orak:	İS
olmaz:	1. SI		ARÇ
	DÜŞ (50-4 / 67-26 / 78-32)		KAV (77-28)
	2. İS	ordu:	İS
	KAV (39-25)		ORD
olup:	ZF		KAV (46-9)
	ZAF	ordu ordu:	ZF
	DÜŞ (8-7)		TKR (84-22)
oluş:	İS		
	KAV (87-17)		
omuz:	İS		

org:	İS	KAV (32-20 / 34-26 / 40-30
	FR.	/ 43-29 / 51-46 / 52-47 / 68-13 / 72-29 /
	SAN	78-17)
	ALT	oynadık: SI
	KAV (72-30)	SF
orman:	İS	DÜŞ (69-26)
	TAR	oynamak: Fİ
	KAV (19-7 / 33-4 / 40-25 /	DÜŞ (12-2)
	65-16 / 87-11)	oynar: SI
orta:	İS	SF
	KAV (40-26 / 72-24 / 77-2,	DÜŞ (32-25)
	4 / 79-29, 30)	oynaşan: SI
Osman:	ÖZİS. (54-9, 11, 18)	SF
ot:	İS	DÜŞ (51-2)
	BİT	oynayan: SI
	KAV (10-12)	SF
otlayıp:	ZF	DÜŞ (52-13)
	ZAF	oynayıp: ZF
	DÜŞ (30-30)	ZAF
oturmak:	Fİ	DÜŞ (84-13)
	DÜŞ (57-16 / 62-3 / 81-3 /	oysa: BAĞ (72-16 / 83-11)
	83-2 / 87-2)	oysaki: BAĞ (72-3)
oturup:	ZF	oyulmuş: SI
	ZAF	SF
	DÜŞ (31-20)	DÜŞ (78-10)
otuz:	İS	oyun: İS
	SAY	OYN
	KAV (62-21)	KAV (12-2 / 38-8 / 52-13)
ova:	İS	2. İS
	COĞ	MEC
		KAV (26-2)

oyuncak: 1. İS
EŞY
OYN
KAV (10-8)
2. İS
MEC
KAV (84-10)
ozan: İS
DİL
SAN
KAV (69-10)

Ö

Öbür:	SI (69-31)	YAŞ
öğretmek:	Fİ	İS (10-23 / 69-8)
	DÜŞ (20-10)	3. İS
öğüten:	SI	İF
	SF	Hİ
	DÜŞ (22-5)	YAŞ
öldüren:	SI	MEC
	SF	KAV (49-20)
	DÜŞ (75-5 / 85-23)	ölmezlik: İS
öldürücü:	SI	YAŞ
	YAŞ	KAV (6-15)
	MEC (29-17)	ölmüş: SI
ölebilmek:	Fİ	SF
	BF	DÜŞ (3-25)
	BK	ölü: 1. İS
	DÜŞ (79-29)	YAŞ
ölen:	SI	KAV (54-16 / 57-4 / 61-6 /
	SF	62-23 / 74-28 / 83-9 / 74-28X2 / 83-9)
	DÜŞ (58-24 / 69-13 / 72-27,	2. SI
36 / 75-5 / 86-13)		YAŞ
ölme:	İS	MEC (58-13)
	KAV (83-21 / 84-25)	3. SI
ölmek:	1.Fİ	YAŞ (71-5, 9, 13)
	YAŞ	ölücük: İS
	DÜŞ (21-26 / 58-22, 24, 34,	YAŞ
35 / 62-9 / 69-3, 4 / 87-13)		KAV (21-29)
	2.İS	ölüm: 1. İS
	İF	YAŞ

KAV (3-8 / 13-9 / 20-22 / 26-22, 23 / 27-2, 18 / 31-16 / 46-16 / 47-1 / 52-11, 12, 16, 24 / 53-2 / 58-22 / 62-15, 16 / 68-2 / 69-7X2 / 72-4, 28, 35)

2. İS

YAŞ

MEC

KAV (17-4, 7 / 50-50)

ölüm döşegi:İS

Bİ

DEY

KAV (20-25)

ölüm kalım: İS

KG

DEY

KAV (81-15)

ölümsüz: 1. SI

YAŞ (6-7 / 37-23 / 50-43 / 52-5)

2. İS

YAŞ

KAV (23-41)

ölümsüzlük:İS

YAŞ

KAV (39-11 / 79-7)

ölünce: ZF

ZAF

DÜŞ (41-8)

ölünmek: Fİ

YAŞ

DÜŞ (61-18)

ölüp: ZF

ZAF

YAŞ

MEC (1-12X2)

ölüp ölüp dirilmek: DEY (1-12,13)

ömür: İS

AR.

YAŞ

KAV (3-8 / 6-7 / 12-9 / 17-20 / 20-7 / 21-20 / 23-33 / 39-8 / 47-2 / 52-7, 49 / 54-5 / 57-29 / 62-18 / 68-2)

ön: 1. İS

KAV (31-19 / 53-10 / 61-2 / 68-32)

önce: 1. ZF (6-11 / 33-33 / 36-16 / 39-17)

2. İS

KAV (19-8)

önlemek: Fİ

DÜŞ (20-25)

öpmek: Fİ

DÜŞ (20-27 / 39-28X2)

öptük: SI

SF

DÜŞ (73-21)

öpüş: İS

Hİ

KAV (3-21 / 7-16 / 49-11 / 52-7 / 60-27 / 61-8)

örgü: İS

	ÖRG		HAY
	KAV (9-6)		KAV (84-5)
örmek:	Fİ	öte:	İS
	DÜŞ (57-18)		KAV (3-29 / 20-32 / 38-22 /
örnek:	İS		39-3 / 47-11 / 49-23 / 52-24 / 77-18)
	KAV (79-11 / 87-14)	ötekisi:	ZM (60-17)
örneğin:	ZF (83-14)	öten:	SI
örten:	SI		SF
	SF		DÜŞ (15-10 / 69-32)
	DÜŞ (72-1)	ötmek:	Fİ
örtmek:	Fİ		DÜŞ (74-3)
	DÜŞ (27-4 / 38-6 / 67-31)	ötürü:	ZF (20-15 / 65-28)
örtü:	İS	ötüş:	İS
	EŞY		Hİ
	KAV (30-19, 31 / 37-15 /		KAV (81-21)
58-23 / 79-32)		öven:	SI
	2. İS		SF
	KAV (69-29)		DÜŞ (56-30)
örtük:	SI (36-10)	övmek:	Fİ
örtülmek:	Fİ		DÜŞ (77-20)
	DÜŞ (32-6)	övungen:	SI
örtülü:	SI (34-14 / 83-10)		DEĞ (75-10)
örtüp:	ZF	öykü:	İS
	ZAF		DİL
	DÜŞ (59-19)		KAV (83-13, 15)
örülmek:	Fİ	öyle:	ZF (39-28X2 / 50-9 / 51-40 /
	DÜŞ (12-8)		58-6 / 66-28 / 72-12 / 73-17 / 74-13 /
örülmüş:	SI		84-14)
	SF	öylesine:	ZF (39-12, 13, 14)
	DÜŞ (51-1)	öz (I):	İS
örümcek:	İS		KAV (72-7)

öz (II): İS
KAV (77-22)

özen: İS
KAV (57-17)

özenmek: Fİ
DÜŞ (20-2)

özge: SI (20-31)

özgür: SI
YASA
DEĞ (71-18 / 87-3)

özgürlük: İS
DEĞ
YASA
KAV (78-5 / 85-3 / 85-23,
26, 30 / 86-6, 14)

özlem: İS
DÜŞ
KAV (13-9 / 34-4 / 37-28 /
39-25 / 84-1)

özlemek: Fİ
DÜŞ (32-21)

özlenen: SI
SF
DÜŞ (26-20)

özleyen: SI
SF
DÜŞ (42-1 / 43-1, 6, 15 / 52-
33)

öz su: İS
BİL
KAV (32-13, 17)

P

pak:	SI	FAR.
	FAR. (36-7)	RE (3-22)
para:	İS	pencere: İS
	FAR.	FAR.
	TİC	İNŞ
	KAV (16-7)	KAV (6-2 / 7-2, 18 / 12-9 /
parça:	İS	23-44 / 27-10 / 28-3, 18 / 31-19 / 36-13
	FAR.	/ 37-18 / 38-13 / 44-7 / 50-35 / 56-15 /
	KAV (52-10 / 81-24)	57-15, 31 / 58-6 / 66-10 / 78-10, 16, 24,
parıltı:	İS	33 / 80-27)
	KAV (23-38 / 31-18 / 69-16)	perçinlemek: Fİ
parıltıcık:	İS	DÜŞ (20-22)
	KAV (13-11)	perde: İS
park:	İS	FAR.
	FR.	EŞY
	TAR	KAV (12-7 / 31-12)
	KAV (21-1)	perde perde: ZF
parlak:	SI (28-5)	TKR (9-14 / 53-17)
parmak:	İS	perdelemek: Fİ
	ORG	MEC
	KAV (9-9 / 21-19)	DÜŞ (13-8)
pay:	İS	peri: İS
	KAV (51-30)	FAR.
pazar:	İS	DİN
	FAR.	SOYT
	TİC	KAV (38-8)
	KAV (52-1)	perişan: SI
pek:	ZF (66-1)	FAR.
pembe:	SI	DEĞ

	SOYT (50-20)	pis:	SI (20-28 / 29-17)
peş:	İS	pişirdik:	SI
	FAR.		SF
	KAV (26-19 / 31-24 / 32-11		DÜŞ (56-25)
/ 45-12 / 58-33)		pişmanlık:	İS
peşine takılmak:	DEY		SOYT
	FAR. + TÜRK. (14-10)		DEĞ
peşine düşmek:	DEY		DÜŞ
	FAR. + TÜRK. (8-5)		KAV (23-9 / 27-19 / 40-13,
peşine takılmak:	DEY		18, 34 / 50-21)
	FAR. + TÜRK. (14-	portre:	İS
10)			FR.
pey sürümü:	DEY		SAN
	FAR. + TÜRK. (52-1)		KAV (6-1, 4)
peynir:	İS	puhu:	İS
	FAR.		HAY
	BES		KAV (27-21)
	KAV (23-21)	pul pul:	SI
pınar:	İS		FAR.
	MAD		EŞY
	KAV (47-5 / 50-30 / 65-15)		KAV (84-27)
pranga vurulmuş:	DEY	puslu:	SI (62-24)
	İT. + TÜRK. (49-7)	pusu:	İS
pırıldamak:	Fİ		KAV (21-16)
	DÜŞ (17-9)	pusu:	İS
pır pır:	ZF		KAV (21-17)
	TKL	put:	İS
	TKR (81-19X2)		FAR.
pire:	İS		DİN
	HAY		KAV (44-20 / 72-34 / 87-6)
	KAV (84-6)		

R

Rab:	ÖZİS.	SAN
	AR.	BİL (6-12)
	DİN (57-24)	ruh: 1. İS
rahat:	SI	AR.
	AR. (27-3 / 51-36)	DİN
rahatlık:	İS	SOYT
	DEĞ	KAV (8-18 / 12-5 / 19-4 /
	DÜŞ	23-11 / 27-6 / 30-33 / 32-7 / 38-23 / 40-
	KAV (49-31)	20 / 49-32 / 50-3 / 52-14 / 57-17 / 58-20
rahmet:	İS	/ 60-18 / 69-6 / 74-20, 42 / 75-8 / 79-10
	AR.	/ 80-25 / 83-28 / 85-16)
	DÜN	2. İS
	HLK	AR.
	KAV (28-14)	VCT
renk:	1. İS	
	FAR.	
	RE	KOK
	KAV (3-6, 17 / 6-6 / 9-21 /	KAV (36-4)
	23-5 / 33-23, 27 / 43-3 / 44-15 / 50-	rüya: 1.İS
	10X3 / 51-33 / 68-13, 16)	AR.
	2. SI	DÜŞ
	FAR.	SOYT
	RE (80-4)	KAV (3-15, 24 / 4-11 / 6-16
rıhtım:	İS	/ 8-4 / 33-18 / 37-6 / 38-9 / 43-12 / 45-
	FAR.	10 / 46-1, 2 / 56-4)
	DEN	2. İS
	KAV (49-37)	AR.
Rönesans:	ÖZİS.	MEC
	FR.	SOYT

KAV (6-16 / 43-20, 36)
rüzgâr: İS
FAR.
DÜN
KAV (10-6)
rüzgarlanıp: ZF
ZAF
DÜŞ (69-29)
rüzgarlı: SI (54-22)

S

saat:	İS	KAV (7-5, 21 / 12-7 / 21-2,
	AR.	19 / 22-2 / 30-16, 27 / 31-11 / 36-16 /
	EVR	38-5 / 45-6 / 51-12 / 58-9 / 60-13 / 73-8
	KAV (23-39 / 36-11 / 27-8 /	/ 83-26)
	45-23 / 46-29 / 55-1 / 56-1 / 62-1, 2, 4)	
sabah:	1. İS	saçlı: SI (37-15 / 39-19)
	AR.	sadece: ZF (74-27, 34 / 86-3)
	EVR	saf: 1. SI
	KAV (1-7 / 8-9 / 13-2 / 21-7	AR. (3-25 / 33-18, 39 / 38-
	/ 33-12 / 43-2 / 47-1, 2, 12 / 52-33 / 53-	15 / 40-6)
	7 / 74-6 / 77-5)	2. SI
	2. ZF	MEC (3-25 / 38-15)
	AR.	sağ (I): 1. İS
	EVR (23-18 / 37-2 / 51-10 /	YÖN
	74-2)	KAV (77-3)
sabah sabah:	ZF	2. İS
	AR.	YÖN
	EVR	MEC
	KG (21-27)	KAV (73-15)
sabır:	İS	sağ (II): SI
	AR.	YAŞ (71-5, 9, 13 / 79-25 /
	DEĞ	86-13)
	KAV (57-17 / 64-19 / 66-5 /	sağdık: SI
	68-11)	SF
sabırsızlanmak: Fİ	DÜŞ (45-25)	DÜŞ (46-33)
saç:	İS	sak: İS
	ORG	AR.
		BİT
		KAV (7-11)

sakat:	İS	SF
	AR.	DÜŞ (51-21 / 74-35 / 79-39)
	TIP	sallanmak: Fİ
	KAV (61-15)	DÜŞ (74-5, 22 / 75-50)
sakın:	ÜNL (79-30)	salmak: Fİ
saksı:	İS	DÜŞ (65-13)
	EŞY	salt: ZF (61-5 / 64-8 / 86-6)
	KAV (36-13)	saltanat: İS
sal:	İS	AR.
	DEN	MEC
	TŞT	KAV (23-3)
	KAV (31-23 / 38-25)	saman: İS
salak:	SI (85-2)	BİT
saldırmak:	Fİ	KAV (52-32)
	DÜŞ (79-11)	samur: SI
salınan:	SI	AR. (39-19)
	SF	sana: ZM (7-7, 9 / 34-29 / 49-19 /
	DÜŞ (23-29)	50-18, 44, 45 / 54-17 / 62-18, 19 / 67-27
salıncak:	İS	/ 77-11)
	ARÇ	sana etim ona budum: DEY (67-27)
	KAV (54-29)	sanat: İS
salınış:	İS	AR.
	Hİ	SAN
	DÜŞ	KAV (6-11)
	KAV (71-7)	sanatkâr: İS
salkım:	İS	Bİ
	KAV (33-24)	BK
sallamak:	Fİ	AR. + FAR.
	DÜŞ (52-30X2 / 53-28 / 73-	KAV (6-4)
9)		sanki: ZF (3-6 / 8-12 / 19-8 / 21-25
sallanan:	SI	/ 22-11 / 28-22 / 37-2, 9, 13 / 39-11 /

43-22 / 57-34 / 58-17 / 65-10 / 66-9 /
71-25, 29, 30 / 72-33 / 80-6 / 81-21 /
86-13)

sanmak: Fİ
DÜŞ (66-29 / 69-18)

sapa: SI (56-22, 29)

saplı: SI (56-13)

saran: 1. SI
SF
DÜŞ (8-18 / 50-12)

sararmak: Fİ
DÜŞ (9-3)

sararmış: SI
SF
DÜŞ (9-3)

sarartmak: Fİ
DÜŞ (32-3)

saray: İS
FAR.
İNŞ
KAV (14-6 / 46-6 / 50-5)

sarhoş: İS
FAR.
KAV (20-7)

sarhoş eden: BK
SI
SF
FAR. + TÜRK.
DÜŞ (61-4)

sarhoşluk: İS
KAV (33-25)

sarı: 1. İS
RE
KAV (34-7 / 68-13)

2. SI
RE (51-12 / 57-19)

sarkaç: İS
FİZ
BİL
EŞY
KAV (62-11X2, 13X2)

sarkadurmak: Fİ
BF
BK
DÜŞ (26-13)

sarkan: SI
SF
DÜŞ (38-13)

sarkarak: ZF
ZAF
DÜŞ (58-2)

sarkmak: Fİ
DÜŞ (45-16)

sarmaş dolaş: ZF
TKR (21-26 / 72-20 / 78-
32)

sarmaşık: İS
BİT
KAV (36-10)

sarmak: 1. Fİ
DÜŞ (33-37 / 45-3 / 47-7 /
49-10, 16 / 50-46)

	2. Fİ		KAV (49-27)
	MEC	seçmek:	Fİ
	DÜŞ (51-11)		DÜŞ (66-12)
sarp:	SI (69-26)	seferberlik:	
sarsılmak:	Fİ		ORD
	DÜŞ (22-3)		KAV (61-22)
satır:	İS	seher:	İS
	AR.		AR.
	ARÇ		DÜN
	KAV (46-11)		KAV (3-3 / 7-17)
satmak:	Fİ	sehpa:	İS
	DÜŞ (77-23)		FAR.
savaş:	İS		YAŞ
	ORD		KAV (74-22 / 86-9)
	KAV (85-21X2)	sel:	İS
savurduk:	SI		AR.
	SF		DÜN
	DÜŞ (46-25)		KAV (30-32 / 71-31)
savurmak:	Fİ	selam:	İS
	DÜŞ (34-13)		AR.
sayısız:	SI (46-9)		TOP
sayrılık:	İS		KAV (2-1 / 3-1, 10, 11, 28,
	HAS		29 / 80-18)
	KAV (78-20)	selam vermek:	Fİ
saz:	İS		BF
	FAR.		BK
	SAN		AR. + TÜRK.
	ALT		DÜŞ (37-18)
	KAV (53-32 / 81-7, 14)	selvi	→ servi
secde:	İS	sema:	İS
	AR.		AR.

	DÜN		FAR. + AR.
	KAV (28-8)		KAV (69-27)
sen:	ZM (1-3 / 4-8, 12 / 5-5 / 7-6, 7, 9 , 12, 13 / 9-18 / 10-6, 23 / 11-2 / 15- 2, 8, 9 / 17-18 / 18-11 / 23-37x2, 43x2 / 27-2 / 29-6 / 30-21, 35 / 31-6 / 32-10, 15, 22 / 33-28 / 34-4, 29 / 36-5x2, 8, 15, 22, 29 / 37-19, 23 / 39-1, 2, 5 / 40-9 / 43-12 / 49-2, 9, 14, 19, 34 / 50-18, 23, 44, 45, 49 / 51-7, 19 / 52-9, 13, 16 / 53- 3, 12 / 54-17 / 59-20 / 61-1, 12, 26 / 62- 18, 19 / 64-6 / 65-10, 12, 14, 18, 21 / 67-27 / 69-33x4 / 77-11, 16, 30 / 78-23, 27 / 78-34 / 80-20)	serin:	1. İS VCT KAV (8-17)
senelerce:	SI (3-11X2, 29X2)	serin:	2. SI VCT (32-8, 16 / 37-5 / 50-30 / 51-32 / 59-25)
sensizlik:	İS KAV (87-8)		3. ZA VCT (53-8)
serap:	İS FAR. KAV (52-49)	serpmek:	Fİ DÜŞ (56-27)
serçe:	İS HAY KAV (24-1, 9)	serptik:	SI SF DÜŞ (23-36) ZA (80-36)
serenat:	İS FR. SAN DİL KAV (7-1 / 21-1)	serseri:	İS FAR. DEĞ KAV (21-13)
serhat:	İS Bİ BK	serüven:	İS FAR. KAV (4-11 / 20-4 / 40-8, 9 / 53-13 / 69-12)
		servi:	İS FAR. MEC KAV (39-19)
		ses:	1. İS DİL KAV İS VCT (7-14 / 9-6, 14 / 12-11 / 21-10 / 30-8 / 33-7,11 / 39-20 / 45-2 /

51-1, 34 / 52-35 / 54-13 / 58-20 / 61-23 / 65-31 / 81-24)		SF
2. İS	20, 26)	DÜŞ (33-14 / 52-23 / 66-19,
KAV	seven:	SI
MEC		SF
VCT (59-3, 5, 9, 17, 21)		DÜŞ (8-21)
seslenmek: Fİ	sevgi:	İS
DÜŞ (34-27 / 73-22 / 78-6)		DÜŞ
sessiz: 1. SI		SOYT
VCT (8-12)		KAV (1-12 / 20-32 / 40-5,
ZF	21 / 60-6 / 85-11 / 87-11)	
VCT (32-9)	sevgili:	1. SI
2. ZF		DÜŞ (3-13, 27)
VCT (37-6 / 80-35)		2. İS
sessizlik: İS		İNS
VCT		KAV (22-10 / 30-12 / 37-19
KAV (28-9)	/ 81-8)	
sevaplı: İS	sevi:	İS
DİN		DÜŞ
DEĞ		SOYT
SOYT (4-12)		KAV (72-4 / 79-31)
sevda: İS	sevilmiş:	SI
AR.		SF (73-20)
DÜŞ	sevinç:	İS
SOYT		SOYT
KAV (58-4)		DÜŞ
sevdalı: İS		MEC
DÜŞ		KAV (9-2 / 28-19 / 34-3 /
SOYT	38-20 / 47-3 / 50-7 / 51-15 / 54-3)	
KAV (58-7 / 80-3)	sevinçli:	SI
sevdik: SI		SOYT (38-3)

sevip:	ZF	BF
	ZAF	BK
	DÜŞ (66-22)	AR. + TÜRK. (50-3)
sevişme:	İS	sezilmez: SI
	DÜŞ	SF
	KAV (21-23 / 79-36)	DÜŞ
sevme:	İS	MEC (13-11)
	İF	sıcak: 1. ZF
	Hİ	MEC
	DÜŞ (83-21)	SOYT (20-23)
sevmek:	1. Fİ	2. SI
	DÜŞ (6-10 / 21-18 / 37-21,	VCT (21-32 / 44-24)
	23, 27 / 50-46 / 62-24 / 77-19X2, 21)	sıgmak: Fİ
	2. İS	DÜŞ (71-25)
	İF	sık: SI (22-2)
	Hİ	sıkıntı: İS
	DÜŞ (11-6 / 53-2 / 76-1 /	SOYT
	77-14 / 86-15)	DÜŞ
seyir:	İS	KAV (50-23 / 56-12 / 78-15)
	AR.	sımsıkı: ZF (20-23 / 49-28 / 53-20)
	DÜŞ	sınır: İS
	KAV (30-33 / 84-24)	YUN.
seyirci:	İS	KAV (53-15 / 87-4)
	KAV (74-40)	sır (I): İS
seyredip:	ZF	KAV (57-8)
	ZAF	sır (II): İS
	BK	AR.
	AR. + TÜRK.	SOYT
	DÜŞ (6-9)	KAV (13-12 / 49-40)
seyretmek:	Fİ	sıra sıra: SI
	DÜŞ	TKR

	PEK (49-22)		MEC (9-16 / 83-5)
sıralanmak:	Fİ	simit:	İS
	DÜŞ (84-12)		AR.
sırf:	ZF		BES
	AR. (33-20)		KAV (79-21)
sırt:	İS	sine:	İS
	ORG		FAR.
	KAV (41-7)		ORG
sıyırmak:	Fİ		KAV (18-11)
	DÜŞ (78-3)	sini:	İS
sıyrılınca:	ZF		FAR.
	ZAF		MOB
	DÜŞ (1-1, 2)		EŞY
sızan:	SI		KAV (51-33)
	SF	Sinop:	ÖZİS.
	DÜŞ (15-5)		ŞEH (84-26)
sızmak:	Fİ	sinsi:	ZF (80-35)
	DÜŞ (24-4 / 28-26, 32)	sinsice:	ZF (22-8)
Sibirya:	ÖZİS.	Siren:	ÖZİS.
	COĞ (21-12)		FR.
sihirli:	SI		EŞY
	SOYT (49-35)		ALT
silah:	İS		KAV (84-3)
	AR.	sis:	İS
	MEC		DÜN
	ORD		KAV (29-10 / 50-37)
	KAV (85-23)	siyah:	SI
silen:	SI		FAR.
	SF		RE (22-2 / 50-36 / 56-16, 17
	DÜŞ (65-34)	/ 57-22)	
silik:	SI	siyasacı:	İS

TOP	solmak: Fİ
KAV (75-9)	DÜŞ (66-28)
siz: ZM (16-5 / 20-2, 6, 9, 10, 13, 22, 26, 29 / 23-25 / 59-29 / 64-20)	solmamış: SI
sofa: İS	SF
AR.	DÜŞ (39-21)
İNŞ	soluk: SI (56-5, 11)
KAV (59-10)	soluk almak:Fİ
sofra: İS	BK
AR.	BF
EŞY	DÜŞ (84-24)
KAV (4-3 / 51-41 / 60-12 / 66-11 / 80-15)	soluma: İS
sokak: İS	Hİ
AR.	DÜŞ (39-10)
YOL	son: 1. SI (1-1, 2 / 11-1, 2x2, 3 / 30-6 / 31-18 / 32-17, 24 / 36-24 / 43-8 / 46-17 / 53-16 / 58-9 / 66-12 / 74-9 / 79-1 / 81-16 / 84-31)
KAV (57-15, 27, 30 / 58-12, 16 / 61-10, 11, 13, 14, 15, 17, 20, 21, 26 / 78-37 / 85-28)	2. İS (11-3 / 49-8 / 68-35 / 80-16 / 83-6)
sokak sokak: ZF	sonbahar: İS
TKR (85-28)	EVR
sokulgan: ZF (21-30)	KAV (28-25 / 31-17 / 32-1, 14 / 34-9)
sol: İS	son bulmak: Fİ
YÖN	BF
KAV (73-15 / 77-3)	BK
solan: SI	DÜŞ (79-3 / 84-17)
DÜŞ (9-15 / 13-7 / 32-6)	sonra: ZF (36-16 / 39-27 / 46-9 / 79-13 / 83-18)
soldurmak:Fİ	sonrasız: SI (43-28)
DÜŞ (66-28)	sonsuz: 1. SI
solgun: SI (45-8 / 52-42)	

SOYT (26-5 / 27-2 / 38-10 / 45-10 / 46-14 / 69-33 / 80-31)	SF
2. İS	DÜŞ (54-6 / 60-27)
KAV	sökmek: Fİ
SOYT (1-11 / 33-34 / 54-8)	DÜŞ (30-4)
3. ZF	söndük: SI
SOYT (80-35)	SF
sonsuzlaşan: SI	DÜŞ (17-5)
SF	söndürdük: SI
DÜŞ (56-8)	SF
sonsuzluk: İS	DÜŞ (52-15)
SOYT	söndürmek: Fİ
KAV (3-10, 28 / 27-10 / 34-3 / 49-35 / 51-44 / 53-9 / 64-12 / 83-24 / 87-4)	DÜŞ (10-16)
sonuç: İS	söndürüp: ZF
KAV (53-16)	ZAF
sormak: Fİ	MEC
DÜŞ (34-29)	DÜŞ (57-9)
soyabilmek: Fİ	sönen: 1. SI
BF	SF
BK	DÜŞ (22-7)
DÜŞ (26-7)	2. SI
soymak: Fİ	SF
DÜŞ (57-22x2)	MEC
soyuk: İS	DÜŞ (85-29)
KAV (34-18 / 49-19)	sönmek: Fİ
söğüt: İS	DÜŞ (58-9 / 68-18)
BİT	2. Fİ
KAV (30-18 / 52-31)	MEC
söken: SI	DÜŞ (31-18)
	sönmüş: SI
	SF
	DÜŞ (52-22)

söyleme: İS	ZAF
İF	DÜŞ (5-2)
Hİ (84-24)	söz : 1. İS
söylemek: 1. Fİ	DİL
DÜŞ (36-21 / 57-14 / 77-1,	KAV (34-11 / 54-5)
21, 22 / 78-8 / 80-21)	2. İS
2. Fİ	MÜZ
MEC	KAV (81-7, 14)
DÜŞ (3-9 / 71-5)	3. İS
3. İS	MEC
İF	KAV (54-31)
DÜŞ	step: İS
Hİ	RUS
KAV (10-9)	COĞ
söylenecek: SI	KAV (68-28 / 69-24, 32)
SF	su: 1. İS
DÜŞ (71-8)	MAD
söylenip: ZF	KAV (1-6 / 3-19 / 4-17 / 5-2,
ZAF	4, 5 / 8-17 / 10-10 / 15-10 / 19-3 / 21-9 /
DÜŞ (74-21)	23-46 / 30-26 / 32-12 / 37-5 / 49-24 /
söylenmemiş: SI	56-14 / 66-14 / 67-4, 11 / 72-16, 23, 32 /
SF	80-22, 26 / 85-25, 29 / 86-18X2, 22 /
DÜŞ (23-16)	87-11)
söyleyebilmek: Fİ	2. İS
BF	DEN
BK	KAV (27-14 / 31-16 / 43-6,
DÜŞ (18-7)	15, 21 / 51-45 / 65-31 / 68-13 / 71-2, 10,
söyleyen: SI	30 / 78-36)
SF	sulamak: Fİ
DÜŞ (33-37 / 52-46)	DÜŞ (37-14)
söyleyip: ZF	sultan: İS

	AR.	susuz:	SI (20-8)
	MEC	susuz kalmak:	1. Fİ
	ÜN		BF
	KAV (18-4 / 68-7, 10)		BK
sunmak:	Fİ		DÜŞ (20-9)
	DÜŞ (20-26 / 50-26 / 81-6 /	susuz kalan:	BF
83-26)			BK
sunu:	İS		SI
	KAV (77-11)		SF
sunup:	ZF		DÜŞ (32-19)
	ZAF	susuzluk:	İS
	DÜŞ (83-26)		KAV (50-26 / 64-11)
susamış:	SI	suvarmak:	İS
	SF		İF ((%-37)
	DÜŞ (21-30 / 43-31)	sükûn:	İS
susayınca:	ZF		AR.
	ZAF		SOYT
	DÜŞ (65-31)		KAV (28-14 / 49-30)
susayış:	İS	sümbül:	İS
	İF		FAR.
	Hİ		BİT
	KAV (56-18)		KAV (66-29X2)
susmak:	Fİ	süre:	İS
	DÜŞ (34-30 / 62-3 / 71-5 /		EVR
73-11)			KAV (52-41)
susmuş:	SI	sürgün:	İS SI
	SF		KAV (40-13, 19, 34 / 52-19
	DÜŞ (23-14)	)	
susup:	ZF	sürmek:	Fİ
	ZAF		DÜŞ (43-13 / 85-21)
	DÜŞ (58-28)	sürü:	İS

KAV (30-29 / 44-17 / 49-13
/ 58-22 / 74-42)
sürüklemek: Fİ
DÜŞ (21-3)
sürüklenip: ZF
ZAF
DÜŞ (23-27)
sürüklenmek: Fİ
DÜŞ (21-10)
sürükliyerek: ZF
ZAF
DÜŞ (32-23)
sürümek: Fİ
DÜŞ (9-16 / 45-6)
sürüsüz: SI (32-5)
sürüyerek: ZF
ZAF
DÜŞ (37-7, 16)
süslü: SI (84-7)
süt: İS
BES
KAV (21-25 / 61-19)
süzgün: SI (6-9 / 79-22)
süzülen: SI
SF
DÜŞ (7-12)
süzülmek: Fİ
DÜŞ (8-8 / 37-2 / 53-22)
süzülüp: ZF
ZAF
DÜŞ (9-12)

Ş

şad:	SI	AR. + FAR.
	FAR.	DİL (73-16)
	DEĞ	şaka: İS
	SOYT (18-10)	OYN
şafak:	İS	KAV (72-8)
	AR.	şakımak: Fİ
	DÜN	DÜŞ (28-9)
	KAV (9-8 / 30-4 / 52-5, 27 /	şakırtı: İS
54-6 / 60-27)		TKL
Şah:	ÖZİS	KAV (69-11)
	FAR.	şan: İS
	TOP(85-10)	ÜN
şahlanan:	1. SI	KAV (51-35)
	SF	şangırtı: İS
	DÜŞ (43-13)	TKL
	2. SI	KAV (73-12)
	SF	şans: İS
	MEC	FR.
	DÜŞ (50-16)	SOYT
şahlanmak:	Fİ	KAV (81-9)
	MEC	şark: İS
	DÜŞ (53-10)	AR.
		ESK
şair:	İS	YÖN
	AR.	KAV (71-28)
	DİL	şarkı: İS
	KAV (61-20)	AR.
şairane:	BK	KAV
	SI	

SAN (4-1 / 7-9 /9-1, 5, 19 /10-10 / 78-38)	18 / 53-1 / 55-1 / 56-1, 19x3 / 57-5, 25 / 62-15, 16, 27 / 64-20 / 68-2 / 71-4, 12 / 72-8 / 79-41 / 80-36, 34 / 81-11)
şaşkın: SI (50-42 / 58-27)	şaysız: SI (80-36)
şeffaf: SI	şeytanlı: SI
AR.(7-10)	DİN
şehir: İS	DEĞ (4-13)
FAR.	şeytansız: SI
ŞEH	DİN
KAV (28-8 / 43-16, 18, 34 / 49-19 / 57-23 / 58-16 / 68-24x2 / 79-1 / 79-42)	DEĞ (54-23)
şemsiye: İS	şifa: İS
AR.	AR.
EŞY	HAS
KAV (51-29 / 80-4)	SOYT
şen: SI	KAV (49-32)
DÜŞ	şifalı: SI (67-12)
SOYT (41-3, 4 / 67-20)	şiiir: İS
şenlik: İS	AR.
OYN	DİL
KAV (38-10 / 72-21 / 81-13)	KAV (3-9 / 23-17 / 56-23 / 77-16 / 79-2, 4)
şevk: İS	şimdi: ZF
AR.	EVR (3-9 / 6-14 / 12-3 / 20-30 / 29-4 / 31-6 / 36-25 / 40-3, 10 / 56-4 / 60-21 / 66-21 / 69-21 / 72-31 / 78-9, 25, 34 / 79-2 / 79-27 / 80-19 / 85-7)
Düş	şirin: SI
SOYT	FAR. (36-15)
KAV (52-25)	şölen: İS
şey: İS	OYN
AR.	KAV (44-22 / 51-4 / 80-15)
KAV (20-15, 17, 31 / 21-32 / 23-48 / 26-2, 17, 18, 21, 22 / 28-17, 27 / 32-21 / 36-28 / 37-10, 12, 22, 28 / 52-	

şu: SI (15-7 / 21-24 / 33-24, 26 /
43-26 / 49-10 / 51-10, 36, 46 / 52-33 /
53-4 / 59-29 / 71-20 / 72-9 / 74-32 / 80-
17 / 81-11 / 87-9, 10, 11)

şuracık: İS
Bİ
BK (21-27)

şüphe: İS
AR.
DÜŞ
SOYT
KAV (49-41)

T

ta:	ZF	talih:	İS
	FAR. (17-17 / 21-33 / 33-10,		AR.
	34 / 67-25 / 77-17 / 79-15, 32 / 85-9 /		DİN
	87-4)		SOYT
tabaka tabaka:	ZF		KAV (72-17)
	TKR	tam:	1. SI
	AR. (26-12)		AR. (71-18)
tabu:	İS		2. ZF
	FR.		AR. (29-12)
	DİN	tamamlanmak:	Fİ
	KAV (80-29)		DÜŞ (3-15)
tabut:	İS	tamtakır:	SI
	AR.		PEK (72-2)
	DİN	tamusal:	SI (75-1)
	EŞY	tane:	İS
	KAV (27-3 / 61-16)		FAR.
taç:	İS		KAV (84-31)
	AR.	tanık:	İS
	GIY		İNS
	EŞY		YASA
	KAV (53-34)		KAV (23-31)
tahayyülü:	İS	tanımak:	Fİ
	AR.		DÜŞ (8-3, 20)
	KAV (52-24)	tanrı:	1. ÖZİS.
tahta:	SI		DİN (10-15, 17, 19 / 17-26 /
	FAR. (41-6)		46-21 / 64-17 / 65-9, 11 / 72-32 / 77-11,
takip:	İS		13, 35 / 78-14, 20 / 79-38 / 80-29 / 83-3
	AR.		/ 86-4)
	KAV (54-11)		2. İS

	DİN	tartı:	İS
	KAV (27-7 / 49-23 / 50-41 /		MEC
	58-18 / 72-17 / 77-20)		KAV
tanrıça:	İS	tas:	İS
	DİN		AR.
	TÜRK. + SI		MOB
	KAV (37-24 / 50-46 / 54-8)		KAV s/15
tanrısal:	SI	tasa:	İS
	DİN (50-16 / 52-8 / 60-27)		DÜŞ
tapınak:	İS		PSİKOL
	DİN		KAV (64-23)
	KAV (78-4 / 78-22 / 85-32)	tasalı:	SI
tapınan:	İS		DÜŞ
	ASF		PSİKOL (56-9 / 72-31)
	DÜŞ	tas:	İS
	KAV (50-44)		AR.
taptık:	SF		EŞY
	ASF		KAV (3-18 / 28-29 / 32-13 /
	DÜŞ	56-14)	
	KAV (51-13 / 67-29)	taslak:	İS
taraf:	İS		MEC
	AR.		KAV (83-28)
	YÖN	taş:	1. İS
	KAV (27-7)		MAD
tarih:	İS		KAV (22-5 / 23-21 / 60-15 /
	AR.	65-25 / 71-31)	
	BİL		2. İS
	KAV (80-29)		İNŞ
tarla:	İS		KAV (39-23 / 53-31)
	TAR	taş taş üstüne:	SI
	KAV (43-31)		DEY (79-1)

taşımak:	1. Fİ DÜŞ (9-5 / 53-34 / 59-29) 2. Fİ DÜŞ MEC (51-13)	İNŞ KAV (46-30 / 68-8)
taşıp:	ZF ZAF DÜŞ (34-26)	tayf: İS AR. ESK SOYT KAV (8-4)
taşkınlık:	İS KAV (85-30)	taze: 1. SI FAR. (49-12 / 51-39) 2. SI FAR. MEC (51-22 / 52-33 / 57-6)
taşmak:	Fİ DÜŞ (9-4, 18)	tedirgin: SI SOYT (73-5)
tat:	İS DUY SOYT KAV (20-15 / 30-10 / 52-7, 28 / 66-23)	tek: 1. SI (20-28 / 21-22 / 33-19 / 36-5 / 49-37 / 54-5, 8 / 86-16, 20 / 77- 10 / 79-6) 2. ZF (21-26 / 81-12)
tatlı:	SI MEC (50-15, 31 / 66-7, 8, 17 / 78-28 / 83-27)	tek başına kalmak: DEY (26-5)
tatsız tuzsuz:	KG TKR DEY ZF 64-3	tekerlek: İS EŞY KAV (84-15)
tattırmak:	Fİ DÜŞ (20-6)	teknil: SI AR. (29-15)
tavan:	İS İNŞ KAV (73-8)	tekne: İS DEN KAV (50-34 / 60-32)
tavla:	İS AR.	tekrar: ZF AR. (49-24 / 52-17, 20 / 80- 13 / 84-11) tekrarlamak: Fİ

	DÜŞ (37-17)		YAŞ
tekrarlanmak:	Fİ		EŞY
	DÜŞ (12-12)		KAV (51-2)
tel tel	SI (30-16)	tenha:	İS
tellâl:	İS		FAR.
	AR.		KAV (33-19)
	MES	tenha:	SI
	KAV (77-24)		FAR. (32-14 / 78-37)
tembel:	SI	tepsi:	İS
	FAR.		EŞY
	DEĞ (37-15)		KAV (37-3)
temiz:	SI	ter:	İS
	AR. (43-14)		ORG
temizlenen:	SI		KAV (59-14)
	SF	terk etmek:	Fİ
	DÜŞ (28-4)		DÜŞ (38-20)
ten:	1. İS	testi:	İS
	FAR.		FAR.
	ORG		EŞY
	KAV (36-17 / 59-8 / 83-26)		MOB
	2. İS		KAV (5-3, 4 / 53-8 / 60-2,
	FAR.	10)	
	İNS	tez:	1. SI
	ESK		FAR. (21-11)
	KAV (69-6)		2. ZF
teneke:	İS		FAR. (66-3)
	OYN	tezgah:	İS
	EŞY		FAR.
	KAV (79-35)		EŞY
teneşir:	İS		KAV (41-6)
	FAR.	tığ:	İS

	FAR.	toplum:	İS
	MEC		TOP
	KAV (79-5)		KAV (71-22)
tıpkı:	SI	toprak:	İS
	AR. + TÜRK. (87-14)		TAR
tırmanmak:	Fİ		KAV (4-16 / 17-22 / 27-17 /
	DÜŞ (24-3 / 30-28)		32-17 / 45-7 / 49-24 / 50-10 / 61-9 / 69-
tırtıl:	İS		5 / 72-16, 34)
	HAY	toz:	İS
	KAV (24-3)		KAV (52-10)
tiksinti:	İS	toz duman:	İS
	DEĞ		TKR
	KAV (85-8)		KAV (79-12)
titrek:	SI (9-2 / 13-3 / 74-38)	tozlu:	SI (7-8)
titreyen:	SI	tren:	İS
	SF		FR.
	Hİ (7-10)		YOL
titreyerek:	ZF		KAV (46-14 / 73-1, 25)
	ZAF	tufan:	İS
	DÜŞ (20-19)		AR.
tohum:	İS		DÜN
	BİT		MEC
	BOT		KAV (34-26 / 80-6)
	KAV (43-31 / 45-7)	tuğla:	İS
tomurcuklanmak:	Fİ		LAT.
	DÜŞ (46-3)		İNŞ
topal:	SI		EŞY
	HAS (85-1 / 85-19 / 86-7)		KAV (39-23)
toplayınca:	ZF	tuh:	ÜNL (73-24)
	ZAF	tunç:	SI
	DÜŞ (43-8)		MAD (23-10)

turist:	İS	DÜŞ (87-10)
	FR.	tükeninceyedek: ZF (20-20)
	İNS	tükenmiş: SI
	YOL	SF
	KAV (80-19)	DÜŞ (21-28)
tutamlık:	SI (73-2)	tüm: SI (31-11 / 74-42 / 86-15 /
tutku:	İS	87-15)
	PSİKOL (20-17 / 59-17)	tümcek: İS
tutmak:	1. İS	KAV (84-10)
	Hİ	türkü: İS
	DÜŞ (5-6 / 85-12)	TÜRK. +AR.
	2. Fİ	KAV
	DÜŞ (39-11 / 53-6 / 65-27 /	SAN
	74-16 / 79-39 / 80-23 / 85-14)	DİL (5-2 / 23-33 / 52-46 /
tutmuş:	SI	69-31 / 86-16)
	SF	türkülemek: Fİ
	DÜŞ (51-26)	DÜŞ (32-4)
tutsak:	1. İS	tüten: SI
	İNS	SF
	ORD	DÜŞ (52-6 / 53-27)
	KAV (39-16, 17, 24 / 46-9)	tüterek: ZF
	2. İS	ZAF
	İNS	DÜŞ (56-25)
	MEC	tüy: İS
	KAV (31-13 / 62-14, 15, 16,	HAY
	17)	KAV (47-9 / 49-25 / 57-12)
tutup:	ZF	
	ZAF	
	DÜŞ (49-11)	
tutuşturan:	SI	
	SF	

U

uç:	İS KAV (27-18 / 37-4 / 44-20 / 53-12x2, 16 / 69-31x2 / 73-17 / 81-18, 19, 22, 24 / 82-1 / 86-16)	uçuk:	SI (80-5)
uçan:	SI SF DÜŞ (33-32 / 38-23 / 43-34 / 47-9 / 65-17)	uçup:	ZF ZAF DÜŞ (23-23 / 72-15)
uçarak:	ZF ZAF DÜŞ (49-25)	uçurmak:	Fİ DÜŞ (45-24)
uçası:	SI SF DÜŞ (60-29)	uçurum:	İS SOYT MEC KAV (50-39 / 73-6) 2. İS COĞ KAV (78-12, 12)
uçkun:	İS HLK KAV (19-9)	uçuşmak:	Fİ DÜŞ (3-2 / 72-22)
uçma:	İS İF Hİ DÜŞ (69-6)	uçuştuk:	SI SF DÜŞ (69-27)
uçmak:	Fİ DÜŞ (17-24 / 19-4 / 39-22 7 66-17 / 68-19, 25 / 85-13X 2)	ufacık:	SI PEK (84-7)
uçsuz bucaksız:	TKR SI (50-5)	ufak:	SI (37-8 / 79-21)
uçtuk:	SI SF DÜŞ (23-20)	ufuk:	1. İS AR. DÜN KAV (16-4 / 28-21 / 32-10 / 43-24 / 49-22 / 51-16 / 71-34 / 86-17) 2. İS AR. MEC

KAV (3-6, 17)

uğramaz: SI
SF
DÜŞ (27-6 / 50-33)

uğrun uğrun: ZA
TKR (53-38 / 86-13)

uğulda: Fİ
VCT
DÜŞ (34-9)

uğultu: İS
VCT
KAV (33-4)

uğur: İS
SOYT
KAV (65-27)

ulanan: SI
SF
DÜŞ (84-31)

ulaştıran: SI
SF
DÜŞ (1-10)

ulu: SI
DEĞ (64-17 / 85-32)

ulus: İS
MOĞ.
TOP
KAV (85-24)

umman: İS
AR.
ESK
DEN

KAV (27-15 / 60-32)

umursamadan: ZF
ZAF
DÜŞ (80-26)

umut: İS
SOYT
DEĞ
DÜŞ
KAV (31-11, 14, 26 / 43-11 /
45-17 / 46-17 / 58-13 / 59-32)

umutsuz: SI
DEĞ
SOYT (51-17)

umutsuzluk: İS
SOYT
DÜŞ
DEĞ
KAV (19-6)

unutmak: İS
İF
Hİ
DÜŞ
KAV (33-20)

unutmak: Fİ
DÜŞ (39-10 / 67-13 / 84-27)

unutmayan: SI
SF
DÜŞ (45-8)

unutulmaz: SI
SF
DÜŞ (10-10)

unutulmuş:SI	BK
SF	İS
DÜŞ (33-8 / 78-14)	Hİ
unutuş: İS	DÜŞ
İF	KAV (29-13)
Hİ	uyanmak: İS
DÜŞ	Hİ
KAV (23-10 /23-44, 50 / 61-26)	DÜŞ
	KAV (23-42)
upuzun: SI	uyanmak: Fİ
PEK (36-16)	DÜŞ (29-6 / 33-13 / 37-30 /
urba: İS	60-16 / 67-14 / 74-17 / 81-25)
İT.	uyarak: ZF
GIY	ZAF
KAV (56-26)	DÜŞ (43-23)
usanç: İS	uyarmak: Fİ
DÜŞ	HLK
KAV (73-4 / 84-9)	DÜŞ (77-29)
usanmak: Fİ	uygun: SI (49-34 / 59-23)
DÜŞ (81-20)	uyku: İS
usulca: ZF (80-11)	KAV (1-5 / 20-14 / 27-3, 5 /
uyandık: SI	29-5, 7 / 31-7 / 37-4, 30 / 38-6, 10, 14,
SF	17, 18, 21 / 50-15X2 / 53-3 / 69-11 / 74-
DÜŞ (52-7 / 60-25)	17)
uyandırmak: Fİ	uykusuz: SI (74-12)
DÜŞ (33-13 / 61-1)	uykusuzluk: İS
uyanık: SI (62-29)	HAS
uyanınca: ZF	KAV (34-16, 24)
ZAF	uysal: ZF (74-10)
DÜŞ (52-48)	uyuduk: SI
uyanıvermek: BF	SF

	DÜŞ (62-27)		KAV (9-17 / 26-17, 18, 21,
uyuklayan:	SI		22 / 32-4 / 33-9 / 40-4 / 59-28 / 66-8 /
	SF		79-15, 8)
	MEC	uzaklaştık:	SI
	DÜŞ (46-35)		SF
uyumak:	İS		DÜŞ (55-1 / 56-1)
	İF	uzaklık:	İS
	Hİ		MESF
	DÜŞ (10-12)		KAV (45-19)
uyumak:	Fİ	uzaktan:	ZF (85-9)
	DÜŞ (12-3 / 27-4 / 28-31 /	uzaktan yakından:	ZF (87-12)
	38-5, 16, 17, 18, 20, 23, 26 / 53-36 / 67-	uzaktan uzağa:	ZF (54-12)
	14)	uzamak:	Fİ
uyumlu:	SI		DÜŞ (54-15)
	DEĞ (39-6)	uzanan:	SI
uyup:	ZF		SF
	ZAF		DÜŞ (28-12)
	DÜŞ (72-6)	uzanmak:	Fİ
uyuyan:	SI		DÜŞ (21-31 / 33-19 / 38-4 /
	SF		43-30 / 56-14 / 77-17)
	DÜŞ (52-30)	uzanık:	İS
uz:	ZF		KAV (71-28)
	ESK	uzanıp:	ZF
	DİL (58-32)		ZAF
uzak:	1. SI		DÜŞ (80-23)
	MESF	uzatarak:	ZA
	KAV (3-20 / 6-16 / 7-8 / 8-		ZF
	13 / 31-3 / 45-21 / 64-9)		DÜŞ (85-1)
	2. İS	uzatmak:	Fİ
	MESF		DÜŞ (74-16)
		uzattık:	SI

SF
DÜŞ (3-18)
uzay: İS
ASTR
KAV (84-8)
uzun: SI
EVR (33-31 / 39-17 / 53-7 /
56-5, 11 / 81-10)

Ü

üç:	SI SAY (43-2 / 71-34)	ümitsiz:	SI SOYT (23-34)
üç beş:	SI TKR SAY DEY (74-11, 15 / 83-23)	ün:	İS DEĞ SI ÜN (81-10)
üçlü:	ZF MEC (86-20)	üretmek:	Fİ DÜŞ (20-13)
üfledik:	SI SF DÜŞ (52-45)	ürkmek:	Fİ DÜŞ (49-9)
üfleyen:	SI SF DÜŞ (83-8)	ürperen:	SI SF DÜŞ (7-17)
Ülker:	ÖZ İS ASTR (13-1, 4, 7, 10,13)	ürpererek:	ZF ZAF DÜŞ (44-3)
ülke:	İS MEM KAV (31-3 / 38-21 / 79-14)	ürpermek:	Fİ DÜŞ (37-13)
ülkü:	İS SOYT KAV (85-1)	üst:	1. İS KAV (1-2 / 10-12 / 22-9, 11 / 28-5, 8 / 29-4, 9 / 32-24 / 33-2, 6, 16, 31, 32 / 38-15, 25 / 39-13 / 41-6 / 43-16, 18, 34 / 46-5, 21 / 47-6 / 50-9 / 51-28, 34 / 52-44 / 56-31 / 67-31 / 69-25 / 78-5 / 79-1 / 83-10 / 87-9)
ümit:	1. İS FAR. DÜŞ SOYT KAV (14-7 / 28-30 / 52-27 / 58-33)		2. İS MEC SOYT (12-6)
	2. ÖZİS. (78-31)	üstüne gelip:	DEY ZF

ZAF	DÜŞ
DÜŞ (84-22)	DEĞ
üstüne yürümek: DEY	SOYT
DÜŞ (85-8)	KAV (86-12)
üşenmek: İS	
Hİ	
DÜŞ (31-21)	
üşümek: Fİ	
DÜŞ (4-4 / 20-24)	
üşüşmek: Fİ	
DÜŞ (24-8)	
üşütmek: Fİ	
DÜŞ (66-27)	
üvey: SI (77-22)	
üzere: 1. ZF (3-14 / 29-10 / 31-24 /	
33-29 / 75-11 / 84-11)	
2. ED (74-39)	
üzeri: 1.İS	
KAV (33-27 / 45-2)	
2. İS	
VCT	
KAV (30-31 / 67-4 / 69-13)	
üzgün: SI	
DÜŞ	
SOYT (9-10 / 71-18)	
üzgünlük: İS	
DÜŞ	
DEĞ	
SOYT	
KAV (13-6)	
üzüntü: İS	

V

vadi:	İS	vardık:	SI
	AR.		SF
	COĞ		DÜŞ (68-27)
	KAV (44-24 / 69-26)	varıp:	ZF
vah:	ÜNL		ZAF
	AR.		DÜŞ (1-5)
	DÜŞ (72-6)	varlık:	İS
vakit:	İS		KAV (51-12)
	AR.	varmak:	İS
	EVR		İF
	KAV (23-42 / 34-15 / 44-2,		Hİ
	5 / 49-34 / 52-9 / 53-26 / 65-2 / 74-3 /		DÜŞ (45-21)
	79-31 / 80-17 / 81-5)	varmak:	1. Fİ
vakitsiz:	SI		DÜŞ (36-24 / 49-27 / 65-4 /
	EVR (46-33)		67-10)
Van:	ÖZİS.		2. Fİ
	ŞEH (41-5)		DÜŞ
var:	İS		MEC (49-9)
	KAV (16-8 / 17-23 / 20-17,	vatan tutmak:	Fİ
	31 / 22-5 / 30-27 / 33-35 / 34-11, 29, 30		BF
	/ 36-16 / 39-20 / 40-2, 6 / 45-19 / 46-2,		BK
	19 / 47-13 / 49-8 / 51-30 / 53-5 / 60-6,		AR. + TÜRK.
	7, 11, 26 / 62-12 / 66-19, 23 / 68-4, 5, 8,		DÜŞ (34-5)
	9 / 69-10 / 71-4X3, 8, 12X3 / 72-13 /	vazgeçilmez:	BK
	74-30 / 77-9, 22, 24, 33 / 78-26 / 81-18 /		SI
	84-28, 28, 39 / 87-9, 12)		SF
varan:	SI		DÜŞ
	SF		FAR. + TÜRK. (22-10)
	DÜŞ (67-26 / 72-32)	vazgeçmek:	Fİ

	BF	SF
	BK	DÜŞ (61-9)
	FAR. + TÜRK.	verilen: SI
	DÜŞ (66-19, 22)	SF
vazo:	İS	DÜŞ (80-18)
	İT.	vermek: Fİ
	MOB	DÜŞ (6-6 / 77-6, 13 / 86-8,
	KAV (9-7)	18)
ve:	BAĞ	vesvese: İS
	AR. (1-8 / 6-5 / 9-11, 16, 20	AR.
	/ 10-12 / 11-2 / 12-11, 13 / 13- 5 / 86-	DÜŞ
	16)	DEĞ
vebal:	İS	KAV (58-18)
	AR.	virane: İS (14-6)
	DİN	volkan: İS
	KAV (54-17 / 67-4)	FR.
veda etmek:	Fİ	JEOL
	BF	KAV (27-16)
	BK	vuran: SI
	AR. + TÜRK.	SF
	DÜŞ (16-3)	DÜŞ (40-32 / 46-20 / 52-10)
vefalı:	SI (36-29)	vurgu: İS
vehim:	İS	KAV (59-13)
	AR.	vurgun: SI
	DÜŞ	MEC (27-15)
	ESK	vurgunluk: İS
	DEĞ	KAV (39-25)
	KAV (61-13)	vurmak: Fİ
velâkin:	AR.	DÜŞ (8-9 / 37-9 / 85-5)
	ED (64-6)	vurmuş: SI
veren:	SI	SF

DÜŞ (80-22)
vurulmak: Fİ
DÜŞ (84-15)
vurulmuş: SI
SF
DÜŞ (47-9 / 51-46)
vurulu: ZF (69-4)
vurup: ZF
ZAF
DÜŞ (46-25 / 51-32 / 54-29 /
59-25)
vücut: 1. İS
AR.
ORG
KAV (31-9 / 79-33)
2. İS
AR.
İNS
ESK
KAV (79-33)
vücutsuz: SI (19-9)

Y

ya (I):	ÜNL	DÜŞ (27-9 / 31-5 / 33-6, 16 /
	AR. (10-14 / 40-8)	57-12 / 64-16, 24)
Ya (II):	BAĞ	2. Fİ
	FAR. (14-7 / 15-7x2 / 20-30,	MEC
	33 / 21-16 / 23-25, 37 / 29-6 / 34-15 /	DÜŞ (9-15
	39-12 / 39-18X2 / 49-4 / 50-34 / 53-29 /	yağma: İS
	57-13x2 / 71-5, 9, 13 / 73-18 / 74-22, 24	DÜŞ
	/ 78-1 / 83-1, 6, 19 / 86-20 / 87-1, 9, 17)	FAR.
yaban domuzu:İS		KAV (78-30, 25 /
	HAY	yağmur: 1. İS
	KAV (79-24)	DÜN
yabancı: İS		KAV (4-8, 16 / 17-2 / 23-18
	İNS	/ 25-1 / 27-9 / 28-24, 26, 32 / 34-12, 14,
	YOL	15, 24 / 43-32 / 50-11 / 60-30 / 64-14,
	KAV (74-5)	15, 18, 23, 26 / 74-37)
yâd:	İS	2. İS
	FAR.	DÜN
	KAV (8-20)	MEC
yağan:	SI	KAV (31-5)
	SF	yağmurlu: SI (33-3)
	DÜŞ (33-2)	yahut: BAĞ
	2. SI	FAR. (10-24)
	SF	yakamoz: İS
	MEC	YUN.
	DÜŞ (50-13)	DÜN
yağarak: ZF		DEN
	ZAF	KAV (84-28)
	DÜŞ (43-30)	yakın: 1. İS
yağmak: 1. Fİ		MESF

	KAV (26-23 / 43-19, 35 / 52-26)		BK KAV (68-29)
	2. SI (27-13 / 36-11)		2. ZF (43-6)
yakın dost:	İS Bİ KAV (49-20)	yalkı:	İS KAV (69-15)
yaklaşmak:	Fİ DÜŞ (3-5 / 28-30 / 80-35)	yalnayak	→ yalın ayak
yakmak:	Fİ DÜŞ (16-8 / 31-10 / 45-26 / 49-17)	yalnız:	İS KAV (20-12) DÜŞ 2. ZF (26-22 / 31-8, 9 / 38-6 / 49-3 / 51-20 / 57-6 / 58-25 / 74-36 / 80-17)
yalan:	1. İS SOYT DEĞ MEC KAV (22-9 / 50-30, 50 / 79-20)		3. SI (70-1 / 71-1) yalnızlık: İS DÜŞ KAV (4-3 / 23-4 / 32-9 / 33-21 / 77-12)
yalancı :	2. SI (23-31) İS SOYT DEĞ KAV (75-8)	yalvaç:	İS DİN KAV (75-7)
yalı:	İS YUN. KAV (69-29 / 80-1)	yalvaran:	SI SF (58-17)
yalın:	SI HLK KAV (69-16)	yalvarası:	SI SF (17-25)
yalın ayak:	1. İS Bİ	yalvarmak:	Fİ DÜŞ (57-7)
		yamaç:	İS COĞ KAV (30-29)
		yaman:	SI (6-15 / 27-19, 20)

yan:	1. İS KAV (6-15 / 27-19, 20 / 30-25 / 31-25 / 43-28 / 66-6 / 87-6)	DÜŞ (79-30)	yanıp:	ZF ZAF DÜŞ (22-7 / 68-18)
	2. İS YÖN KAV (8-2, 11 / 23-49 / 34-14, 23 / 45-19 / 50-38 / 21-26 / 57-32 / 65-19X2)		yani:	1. ZF AR. (20-26 / 60-5)
yanak:	İS ORG		yankı:	İS KAV (39-28 / 83-7)
yanan:	SI SF DÜŞ (26-20 / 50-2)		yankılanmak:	Fİ DÜŞ (37-10 / 59-6)
yandık:	SI SF MEC DÜŞ (52-8, 9)		yanmak:	Fİ KAV (9-21 / 60-14) DÜŞ (21-12 / 50-14) 2. Fİ DÜŞ (37-29)
yangın:	İS KAV (60-14 / 66-13 / 73-10)		yansı:	İS KAV (74-38)
yanım sıra:	İS Bİ BK KAV (67-21)		yansıtıp:	ZF ZAF DÜŞ (83-25)
yanınca:	ZF ZAF MEC DÜŞ (37-29)		yapayalnız:	ZF (38-25 / 83-3) 2. SI (77-4)
yanılıp:	ZF ZAF		yapı:	İS İNŞ KAV(49-31)
			yapılmak:	İF Hİ DÜŞ İS KAV (84-11)
			yapım:	İS İNŞ

	KAV (67-29)		YASA
yapışkan:	SI (29-17)		KAV (80-4)
yaprak:	İS	yarı:	SI (79-36)
	BİT	yarım:	SI
	KAV (7-6X2 / 8-6 / 9- 3 /		KAV (23-17)
	14-4x2 / 21-6, 8 / 24-3 / 30-3 / 31-5, 17	yarmak:	İS
	/ 32-6, 23 / 34-13 / 51-6		Hİ
yapmak:	Fİ		İF
	DÜŞ (85-26X2)		MEC
yâr:	İS		KAV (31-16)
	FAR.	yarım kalmış:	SI
	İNS		SF
	KAV (45-8)		BF
yara:	İS		BK (3-15)
	HAS	yas:	İS
	KAV (4-6 / 51-22)		YAŞ
yarabbi:	ÜNL (86-2)		KAV (72-27, 36 / 79-16 /
yaralı:	1. İS		81-12)
	İNS	yasemin:	İS
	KAV (54-16)		FAR.
	2. SI (65-20)		BİT
yarasa:	İS		KAV (7-13)
	HAY	yasıldık:	SI
	KAV (73-3)		SF
yaratık:	İS		DÜŞ (71-34)
	KAV (54-32)	yaslamak:	Fİ
yaratmak:	Fİ		DÜŞ (32-20)
	DÜŞ (30-35)	yaslayarak:	ZF
yardımcı:	İS		ZAF
	KAV (64-21)		DÜŞ (32-10)
yargı:	İS	yaslı:	SI (34-4)

yastık:	İS	KAV (20-12 / 79-18)
	KAV	yaşayan: 1. SI
	EŞY (3-24 / 12-3)	SF
yaş:	İS	YAŞ
	KAV (4-9)	DÜŞ (58-25)
yaşa, yaşasın:		2.SI
yaşadık:	SI	SF
	SF	MEC
	DÜŞ (46-10 / 52-41)	DÜŞ (8-21)
yaşam:	İS	yaşlanmak: Fİ
	YAŞ	DÜŞ (80-34)
	KAV (47-7 / 79-43 / 81-10)	yaşlılık: İS
yaşama:	İS	YAŞ
	İF	KAV (57-6, 7X2)
	Hİ	yatan: 1. SI
	YAŞ	SF
	KAV (31-21 / 39-9 / 52-25)	DÜŞ (51-46)
yaşamak:	1. Fİ	2. SI
	DÜŞ (6-7, 14 / 21-20 / 45-14	SF
/ 49-6 / 51-40 / 53-2, 31 / 62-23 / 69-18)		MEC
	2. Fİ	DÜŞ (31-7)
	MEC	yatma: İS
	DÜŞ (38-24 / 78-35)	İF
yaşamak:	İS	Hİ
	İF	KAV (84-25)
	Hİ	yatmak: Fİ
	YAŞ	DÜŞ (33-31 / 52-34)
	KAV (6-14 / 11-6 / 10-24 /	yatsı: İS
17-16 / 33-39 / 61-9		EVR
yaşantı:	İS	KAV (60-17)
	YAŞ	yavaşça: ZF (31-12)

yavru:	İS KAV (58-2)	yazmak:	Fİ DÜŞ (38-26 / 85-10)
yavuklu:	İS HLK İNS KAV (67-7)	yediğim:	SI SF DÜŞ (4-17 / 23-21)
yaya:	İS İNS KAV (50-18)	yel:	İS DÜN KAV (15-6 / 34-13 / 50-28 / 66-27)
yayılmak:	Fİ DÜŞ (30-30 / 56-24)	yele:	İS HAY KAV (68-19)
yayvan:	SI (37-3)	yelken:	İS DEN TŞT KAV (31-23 / 43-4 / 60-33)
yaz:	İS EVR KAV (6-8 / 14-3, 5, 10 / 19-1, 2 / 23-23 / 31-1, 2, 14, 15, 26 / 36-13 / 40-26 / 58-15 / 59-26 / 78-24 / 80-4 / 84-17)	yelken açmış:	DEY (51-31)
yazan:	SI SF DÜŞ (38-26)	yelkovan:	İS EVR KAV (40-30)
yazı:	İS DİN MEC KAV (46-19)	yemek:	İS BES KAV (51-41)
yazık:	ÜNL (31-2 / 51-18)	Yemen:	ÖZİS. AR. ŞEH (69-31)
yazılmak:	Fİ DÜŞ (77-9)	yemin:	İS AR. KAV (23-31 / 68-1)
yazılmış:	SI SF DÜŞ (84-17)	yemiş:	İS BİT

33)	KAV (45-16 / 49-41 / 65-	65-12 / 68-15, 27 / 69-14 / 71-11, 16 /
yemişlenmek: Fİ		72-1, 25 / 73-10 / 74-27, 37 / 78-18 /
	DÜŞ (49-9)	80-25 / 83-12 / 84-26, 30)
yenen:	SI	yer almak: DEY (43-26)
	SF	yerle bir olmak: Fİ
	DÜŞ (86-3)	BF
yeni:	1. SI (31-14 / 74-8 / 80-	DEY (66-24)
26 / 83-16, 17)		yer yer: TKR
	2. İS	ZF (58-1)
	KAV (43-27 / 65-33)	yerli yerinde: DEY (28-27)
yeniden:	ZF (30-35 / 46-24 / 80-	yer yüzü: İS
24)		Bİ
yenik:	İS	BK
	ORD	DÜN
	KAV (80-16)	COĞ
yenilgi:	İS	KAV (1-5 / 53-14 / 71-24 /
	ORD	72-11, 18 / 75-12 / 81-9 / 83-8)
	DEĞ	yeşil: 1. İS
	KAV (79-16)	RE
yenilme:	İS	KAV (30-23 / 34-7)
	Hİ	2. SI
	DÜŞ	RE (7-2 / 34-3 / 36-13 / 44-
	KAV (52-43)	15 / 71-29 / 73-14)
yenmek:	Fİ	yetişmek: 1. İS
	DÜŞ (51-42)	Hİ
yer:	İS	DÜŞ
	KAV (10-3 / 18-14 / 19-3 /	KAV (31-24)
20-3, 5 / 23-4 / 26-23 / 32-12 / 39-19 /		2. Fİ
40-2, 3 / 43-7 / 46-10, 15 / 47-12, 13 /		DÜŞ (27-19)
50-2, 37, 49 / 51-11, 22 / 59-31 / 64-24 /		yetmek: Fİ
		DÜŞ (66-6)

yıkanmak: Fİ	yıldızlı: SI (43-14)
DÜŞ (36-12)	yıldızlık: İS
yıkanmış: SI	KAV (77-110)
SF	yıldızsal: SI (78-6)
DÜŞ (84-28)	yırtıcı: SI (50-47)
yıkılmak: Fİ	yiğit: İS
DÜŞ (50-6)	İNS
yıkıntı: İS	DEĞ
KAV (78-22)	KAV (68-34)
2. İS	yiğitlik: İS
MEC	DEĞ
KAV (83-23)	KAV (51-24)
yıkıntı olmak: Fİ	yine: ZF (3-19 / 17-10, 13 / 19-2 /
BF	31-2 / 60-10, 11 / 72-16)
BK	yirmi: İS
DÜŞ (83-23)	SAY
yıl: İS	KAV (41-5)
EVR	yitik: 1. İS
KAV (39-17 / 49-9, 16 / 54-	KAV (23-15 / 40-10 / 50-20)
4 / 62-5, 7 / 79-13 / 80-9 / 84-18X2)	2. SI (64-21)
yılan: İS	yitirdik: SI
HAY	SF
KAV (21-30 / 50-1 / 73-16)	DÜŞ (52-4)
yıldız: İS	yitiren: SI
DÜN	SF
ASTR	DÜŞ (66-20 / 72-7)
KAV (10-15,18, 20 / 13-3 /	yitirmek: Fİ
18-17 / 19-5 / 26-14, 20 / 43-14 / 47-8 /	DÜŞ (51-19, 24 / 80-14)
50-13, 14 / 57-18 / 60-25 / 61-25 / 69-	yitmek: Fİ
21 / 71-6 / 72-22 / 77-1, 2X2, 4, 17 / 80-	DÜŞ (52-21 / 80-37 / 83-5)
23 / 84-21, 22 / 84-31 / 87-12)	

yitmiş:	SI	2.İS
	SF	KAV
	DÜŞ (52-21 / 58-1)	YOL (7-8 / 8-18 / 9-10 / 15-7
yittik:	SI	/ 32-14 / 33-9 / 40-16 / 46-30 / 52-32,
	SF	39 / 53-21 / 56-8, 22, 29 / 57-29 / 65-3,
	DÜŞ (74-26)	29 / 67-1, 26 / 74-8, 24 / 78-33 / 79-29)
yok:	1. İS	yola düşmek: DEY
	KAV (17-23 / 20-31 / 31-6 /	DÜŞ (67-1)
	37-19 / 39-20 / 40-2 / 51-14 / 62-12 /	yolcu: 1. İS
	71-9 / 72-7 / 79-20, 24 / 80-18 / 83-7 /	YOL
	85-14 / 87-4)	KAV (49-37 / 53-11)
	2. ZF (20-5 / 73-13)	2. İS
yok olabilmek: Fİ		MEC
	BF	KAV (58-34, 35 / 74-32)
	BK	yolculuk: İS
	DÜŞ (79-44)	YOL
yok olum: İS		KAV (15-11 / 37-25 / 73-1)
	BK	yolsuz yordamsız: ZF
	Bİ	TKR
	KAV (72-3)	DEY (83-4)
yoksa: BAĞ (3-20)		yolunu gözlemek: DEY
yoksun: SI (51-7)		yorgan: İS
yoksunluk: İS		KAV İS
	DEĞ	EŞY (4-4)
	KAV (83-22)	yorgun: 1. İS (20-12)
yokuş: İS		2. SI (23-28 / 66-12 / 72-31)
	KAV (68-35)	yorgunluk: İS
yol: İS		SOYT
	SOYT	KAV (13-9 / 83-29)
	MEC	yoru: ZF
	KAV (1-10 / 23-13 / 72-32)	ZAF

	DÜŞ (66-5)	yüceltmek: Fİ	
yorulmak:	Fİ	DÜŞ (77-25)	
	DÜŞ (83-20x2, 22)	yük:	İS
yosma:	SI (50-24)		KAV (31-15)
		yüklü:	SI (67-16)
yöne:	İS	yükselen:	SI
	YÖN		SF
	KAV (79-3 / 83-5)		DÜŞ (53-17)
yudum:	İS	yükselerek:	ZF
	KAV (5-4 / 49-32 / 67-11 /		ZAF
86-18)			DÜŞ (75-2)
yudumluk:	SI (64-19)	yükselmek:	Fİ
yukarı:	İS		DÜŞ (23-47 / 30-9)
	KAV (10-21 / 71-15)	yün:	İS
yumak:	Fİ		KAV (53-26)
	HLK	yürek:	İS
	DÜŞ (67-17)		ORG
yumuşak:	1. SI (37-7, 16)		DÜŞ
	2. İS		MEC
	MEC (56-6)		KAV (64-16)
yumuşamak:	Fİ	yürümek:	1. Fİ
	DÜŞ (29-11)		DÜŞ (37-6 / 39-20 / 57-9 /
yunmak:	Fİ		62-2, 4 / 66-6 / 68-30, 31 / 71-30 / 74-
	HLK		10 / 79-40 / 87-4)
	DÜŞ (20-29)	yürüyen:	SI
yurt:	İS		SF
	MEM		DÜŞ (53-14)
	KAV (69-9, 10)	yüz(I):	İS
yüce:	1. SI (49-2, 3, 14 / 51-14 /		SAY
65-8 / 68-3 / 79-6 / 83-29)			KAV (62-21)
	2. İS (49-29X2 / 64-5 / 78-5)	yüz(II):	1. İS

ORG

KAV (8-14 / 9-3, 11 / 21-5 /
22-2 / 27-14 / 28-2, 19 / 30-6, 16, 18, 23
/ 43-15 / 45-8 / 46-19, 20 / 50-27 / 57-
32 / 58-11 / 66-3 / 72-17 / 73-18X2, 19 /
74-12, 18 / 83-5 / 85-9, 34 / 87-6)

2. İS

KAV (33-17 / 47-5)

yüz çevirmek: DEY (52-12)

yüzlerce: SI (54-16)

yüzlü: 1. SI (56-5)

2. İS

KAV (85-3)

yüzmek: Fİ

DÜŞ (6-16)

yüzsüz: ZF (85-2)

yüzünü çevirmek: DEY (52-12)

yüzyıl: İS

BK

EVR

KAV (33-33 / 62-6 / 79-42)

Z

zafer:	İS	FAR.
	AR.	KAV (44-26 / 50-29 / 85-15)
	ORD	zehirli: SI (51-42)
	DEĞ	zekâ: İS
	SOYT	AR.
	KAV (3-9 / 6-15 / 51-35 /	KAV (61-1)
	68-22 / 77-31x2 / 79-7)	Zeliha: ÖZİS. (58-7)
zaman:	İS	zengin: 1. SI
	AR.	FAR.
	EVR (3-14, 23 / 6-3 / 7-18 /	KAV (3-17)
	8-20 / 9-4 / 13-8 / 17-2, 5 / 23-25 / 27-	2. İS
	12 / 33-31 / 38-2 / 39-26 / 40-1 / 46-28 /	FAR.
	52-21, 43 / 53-37 / 60-25, 31 / 61-8 /	KAV (80-10)
	62-1, 2, 4, 8, 10, 27 / 66-7, 8, 17 / 68-6,	zevk: İS
	9 / 69-17, 18 / 78-9, 35 / 80-28, 27 / 85-	DÜŞ
	14 / 85-25 / 87-16)	AR.
zaman zaman: ZF		SOYT
	AR.	KAV (50-24)
	TKR (39-23)	2. İS
zamanla:	ZF (36-28)	AR.
zambak:	İS	SOYT
	AR.	MEC
	BİT	KAV (66-11)
	KAV (7-13 / 9-11 / 24-7)	zeytin: İS
zavallı:	SI	AR.
	MEC	BİT
	AR. + TÜRK. (74-26)	KAV (30-28)
zehir:	İS	zırh: İS

	FAR.		KAV (37-7, 16 / 62-28)
	ESK	zor:	İS
	ORD		SOYT
	KAV (85-22)		FAR.
zifiri:	SI (51-17)		KAV (84-2)
zina:	İS	zorlamak:	Fİ
	AR.		DÜŞ (23-10)
	SOYT		
	DEĞ		
	KAV (51-4)		
zincir:	İS		
	FAR.		
	ESK		
	ORD		

SONUÇ:

AHMET MUHİP DIRANAS'IN SÖZ VARLIĞI

A. GENEL SÖZ VARLIĞI

1. Toplam söz varlığı : 9601

2. Alıntılar : 1630

Arapça alıntılar : 902

adam	ademoğlu(Ar+T.)	Ahmet	akıl	akis
akraba	akrep	alem	Allah	aman
an	Anka	arz	aşık	aşk
aynı (Ar. + Fars.)	azap	bahis	bazen	bazı
belâ	beliğ	belki (za./Ar. + Fars.)	beyaz	buhar cehennem
cennet	cenup	cep	ceset	cumhuriyet
cümle	davet	deccal	defa	devir
diyar	dua	dünya	ebedi	ebediyet
ebet	ekseri	elbise	elbette	esmer
eşkıya	eşya	evvel	Eyüp (eyyüb)	ezan
Fahriye	fakat	fakir	fare	farfara
Fazla	fecir	fena	ferah	gam
garp	garip	gurbet	haber	hafıza
hafif	hâl	hâlâ	hâlen	halis
halk	halka halka	hasat	haset	has
hatıra	hava	havuz	hayal	hayalet
hayat	haydut	hayır	hayret	hayvan
haz	hece	heybet	heyhat	hırka
hisar	hudut	huyla	huzur	hücum
hür	hüzün	ıtır	idam	ihtiyar
ilânihâye	ille	insan	işaret	karanfil

kabir	kadar	kadeh	kader	kafa
kafes	kafile kafile	kalp	kara	
kavis	kayıp	kazazede(Ar. + Far.)	keder	kefen
kehle	kelime	Kerem	kırmızı	kismet
kıyamet	kibar	kibir	kitap	kule
kurban	küheylan	kürsü	lahit	Leyla
lezzet	mabut	macera	mağlup	mağara
mahpus	mahrut	mahsus	mahşer	mahzun
makas	manzara	masal	mavi	mazi
mektup	melek	melul	memleket	mendil
mercan	merhamet	Meryem	Mevla	mevsim
meydan	Mezamir	mezar	minare	misal
mucize	Muhip	musiki	mutlaka	mutasıl
mümkün	nabız	nağme	nal	namütenahi
nasıl(Türk+Ar.)	nefes	nefret	nehir	neşe
Nisan	nokta	nöbet	nur	ömür
Rab	rahat	rahmet	ruh	rüya
saat	sabah	sabır	saf	sak
sakat	saltanat	samur	sanat	sanatkar
satır	secde	seher	sel	selam
sema	serhat(Fars+Ar.)	sevda	seyir	sır
sırf	silah	simit	sofa	sofra
sokak	sultan	sükun	şafak	şair
şairane(Ar+Fars.)	şark	şarkı	şaffaf	şemsiye
şevk	şey	şifa	şiir	şüphe
tabaka tabaka	tabut	taç	tahayyül	takip
talih	tam	taraf	tarif	tas
tavla	tayf	tekmil	tekrar	tellal
temiz	tıpkı(Ar.+Türk.)	tufan	türkü(Trük+Ar.)	ufuk
umman	vadi	vah	vakit	vatan
ve	vebal	veda	vehim	velakin

vücut	ya	yani	Yemen	
yemin	zafer	zaman	zambak	zavallı
Zeka	Zeliha	zevk	zeytin	zina

Farsça Alıntılar

: 640

alay	ambar	ateş	Baca	bahadır
bahar	bahçe	baht	bahtiyar	beste
beter	biçare	cam	cendere	cömert
cümbüş	çabuk	çadır	çakal	çamaşır
çark	çarmih	çerçeve	çeşit	çeşme
çınar	çıra	çift	çile	çini
çirkin	çoban			
çorba	çöp	dert		
derviş	destan	dev	dilara	dost
duvar	eğer	ejderha	eyvah	gerdan
gonca	gül	gümrah	günah	güya
ham	Han	hançer	hem	hemen
hemşire	henüz	hep	her	herkes
hevenk	heves	hiç	hoş	hurda
ilkbahar(Türk+Fars.)	işkence	kağıt	kahraman	kase
kenar	kervan	Kervankıran(Far+T.)	ki	kilit
kin	kör	köşe	köy	küşat
lale	mahur	maya	meğer	menekşe
merdiven	meyve	müjde	nar	naz
nergis	pak	para	parça	Pazar
pembe	pencere	perde	peri	perişan
peş	pey	peynir	pul pul	put
renk	rıhtım	rüzgar	saray	sarhoş
saz	sehpa	serap	serseri	serüven
servi	sine	sini	siyah	sümbül

şad	şah	şehir	şirin	ta
tahta	tane	taze	tembel	ten
teneşir	tenha	testi	tez	tezgah
tığ	ümit(Ümitözis.)	vazgeçmek(Far.+T.)	vazgeçilmez	virane
ya	yad	yağma	yahut	yar
yasemin	zehir	zengin	zırh	zincir
zor				

Fransızca Alıntılar : 34

abajur	akasya	ampul	apartman	balad
balkon	dans	filozof	mamut	mandolin
manto	maske	melodi	miyop	müzik
onur	org	park	portre	Rönesans
serenat	Siren	şans	tabu	tren
turist	volkan			

Yunanca Alıntılar : 24

afyon	avlu	fener	fırça	fidan
hoyrat	ıhlamur	ırgat	lamba	liman
masa	sınır	yakamoz	yalı	

İtalyanca Alıntılar : 16

baraka	fırtına	kadavra	kampana	koro
lavanta	madalyon	makine	mola	pranga
urba	vazo			

Moğolca Alıntılar : 4

ceylan kaburga ulus

Latince Alıntılar : 3

ağustos mayıs tuğla

Soğdça Alıntılar : 5

Kent

İngilizce Alıntı : 1

Slâvca Alıntı : 1

tanrıça (tarı Türk. + ça Slavca

3. Fiiller : 1022

abanmak	açılmak	açmak	ağarmak
ağlamak	ağlanmak	akadurmak	akıtmak
akmak	aksetmek	alçalmak	aldanmak
aldırmak	almak	andırmak	anlamak
anlaşılmaq	anlatmak	anmak	aralamak
aramak	arınmak	asılmak	atmak
avlamak	ayırmaq	ayirt edilmek	bağırmaq
bağışlamak	bağlamak	bakadurmak	bakakalmak
bakmak	basmak	başlamak	batmak
beklemek	benzemek	beslenmek	bırakılmak
bırakmak	bilmek	binmek	birleşmek
bitmek	boşalmak	boşalıvermek	boşaltmak

boşaltıvermek	boşanmak	büyümek	olmak
bölüşmek	bulmak	bulunmak	bükülmek
büyük	büyütmek	canlanmak	coşmak
çağırarak	çağlamak	çizmek	çekmek
çalmak	çatlamak	çekilmek	çekiştirmek
çevirmek	çığırışmak	çıkarmak	çıkarak
çoğalmak	çökmek	çömelmek	dağılmak
dalmak	dalgalanmak	dağıtmak	değişmek
damlamak	dar olmak	davet etmek	dayamak
değmek	delirmek	demek	dilemek
dindirmek	doğrulamak	donanmak	dökmek
dinlemek	diriltmek	dizilmek	doğmak
dokunmak	dolaşmak	doldurmak	dolmak
doymak	doyulmak	doyunmak	doyurmak
dökülmek	döndürebilmek	dönenmek	dönmek
dönüşmek	dua etmek	durmak	duymak
duyulmak	duyurmak	düşmek	düşünmek
eğirmek	eğlenmek	elenmek	esmek
emmek	emzirmek	ermek	erimek
etmek	eyitmek	eylemek	fırlamak
fışkırtmak	garip olmak	gebe kalmak	geçmek
getirmek	gezdirmek	gezmek	gezinmek
fışkırmak	gıcıklamak	gitmek	gelmek
gıcırdamak	gidermek	girivermek	girmek
gizlemek	göç etmek	gömmek	gönendirmek
görünmek	göstermek	götürmek	gözlemek
gülmek	görmek	görmek	içirmek
gülümsemek	gülünmek	gülüşmek	güzelleşmek
görmek	hatırlayabilmek	hatırlatmak	ısınmak
ışıldamak	imrenmek		

içmek	ilenmek	ilerlemek	iletmek	
indirmek	inlemek	inmek	irilmek	
istemek				
işaret etmek	işitmek	işlemek	kabarmak	
kaçmak				
kalkadurmak	kalkmak	kalmak	kandırmak	
kapamak				
kapanmak	kapatmak	kaplamak	karışmak	
katık olmak				
katmak	kavramak	kavuşmak	kaybetmek	
kaybolmak				
kaymak	kayırmak	kesmek	kıpırdamak	
kırabilmek				
kırılmak	kırmak	kıskanmak	kokmak	
kollamak				
konmak(I)	konmak(II)	konuşmak	konuşmayivermek	
kopmak				
korkmak	korumak	koşmak	koşturmak	
koymak				
köpürmek	kucaklamak	kurabilmek	kurtarmak	
kurulmak				
kuş olmak	kül etmek	merhamet etmek	okşamak	
okumak				
olmak	oturmak	oynamak	öğretmek	
ölebilmek				
ölmek	ölünmek	önlemek	öpmek	örmek
örtmek	örtülmek	örülmek	ötmek	övmek
özenmek	özlemek	perçinlemek	perdelemek	
pırıldamak				
sabırsızlanmak	saldırmak	sallamak	sallanmak	salmak
sanmak	sararmak	sarartmak	sarkadurmak	

sarmak				
sarmak	sarsılmak	satmak	savurmak	
seçmek				
selam vermek	sermek	serpmek	seslenmek	
sevmek				
seyretmek	sığmak	sıralanmak	sıyırmak	sızmak
soldurmak	solmak	soluk almak	sormak	
soyabilmek				
soymak	sökmek	söndürmek	sönmek	
söylemek				
söyleyebilmek	sulamak	sunmak	susmak	sürmek
sürüklemek	sürüklenmek	sürümek	süzülmek	
şahlanmak				
şakımak	tamamlanmak	tanımak	taşımak	taşmak
tattırmak	tekrarlamak	tekrarlanmak	terk etmek	
tırmanmak				
tomurcuklanmak	tutmak	türkülemek	uçmak	
uçurmak				
uçuşmak	uğuldamak	unutmak	usanmak	
uyandırmak				
uyanmak	uyarmak	uyumak	uzamak	
uzanmak				
uzatmak	üretmek	ürkmek	ürpermek	
üşümek				
üşüşmek	üşütmek	varmak	varmak	
vazgeçmek				
veda etmek	vermek	vurmak	vurulmak	
yağmak	yaklaşmak	yakmak	yalvarmak	
yankılanmak	yanmak			
yapmak	yaratmak	yaslamak	yaşamak	
yaşlanmak				

yatmak	yayılmak	yazılmak	yazmak
yemişlenmek			
yenmek	yerle bir olmak	yetişmek	yetmek
yıkanmak			
yıklılmak	yıkıntı olmak	yitirmek	yitmek
yok olabilmek			
yorulmak	yumak	yumuşamak	yunmak
yüceltmek			
yükselmek	yürümek	yüzmek	zorlamak

a) Partisipler (Partisip Eki Almış Fiiller) :303

acıkan	acıyan	açan	açılan	açılmış
açtık	attık	ağan	ağladık	ağlayan
akaduran	akan	akar	akşam olan	alabildik
alçalan	aldatılmış	alınmış	almaz	aralandık
arayan	arıtan	asılan	asılmış	atan
atılan	atılmış	attık	avaralandık	
bağışlayan				
bağlayan	bakan	bakan	baktık	barıştık
barıştıran	basan	başladık	başlamış	batan
bayıltan	beklettik	bekleyen	benzeten	besleyen
bilen	bilinmeyen	bilinmez	bilmedik	biten
bitmez	bitmiş	bittik	boşandık	
buğulandık				
bulamadık				
bulduran	bulan	buluşan	buluştuk	buruşmuş
çağırın	çalan	çatlayan	çeken	çıkan
çırpınan	çiftleştik	dağılmış	dalgalanan	dalmış
damlayan	dans eden	davet eden	dayanılmaz	dedik

dikilmiş	dindik	diyecek	doğan	doğduk
doğmuş	doğuran	dokunmuş	dokunmuş	dolan
dolandık	dolanmış	dolaşan	dolaştık	dolaştırdık
dolduran	doluştuk	doyulmamış	doyulmaz	döken
döken &	dönecek	dönen	dönmeyen	duran
duyduk	duyulmuş	düşen	düştük	düşünen
eğildik	eken	eksilen	emziren	eriyen
esen(II)	eşindik	ettik	geçecek	geçen
geçirdik	geçmez	geçmiş	geldik	gelecek
gelen	genişledik	getiren	gezdik	giden
giren				
gittik	giydirdik	giyecek	göçen	gölge
etmiş				
gördük	görebildik	gören	göresi	görmez
görmüş	görülmemiş	görünmez	gösteren	götüren
güden	gülen	güldük	güleyazdık	
güvendik				
harcadık	ısırdık	içen	içmiş	içtik
indiren	inen	istedik	işleyen	itilmiş
kalan	kalkan	kamaşan	kapan	kapatamadık
kararan	kaybolan	kaydık	kazdık	kırılacak
kıymadık	kokan	konan	korkan	koşan
koştuk	köpüren	köpürmüş	körelen	kucaklaşan
kucaklayan	kuran	kurduk	kurtlaşacak	kuşatan
muştulayan	okunmuş	olacak	olan	olası
olduk	olmaz	oynadık	oynar	oynaşan
oynayan	oyulmuş	öğüten	öldüren	ölen
ölmüş	öptük	örten	örülmüş	öten
öven	özlenen	özleyen	pişirdik	sağdık
salınan	sallanan	saran	sarhoş eden	sarkan

savurduk	serptik	sevdik	seven	sevilmiş
sezilmez	sızan	silen	solan	solmamış
sonsuzlaşan	söken	söndük	söndürdük	sönen
sönmüş	söylenecek	söylenmemiş	söyleyen	susamış
susmuş	süzülen	şahlanan	tapınan	taptık
temizlenen	titreyen	tutmuş	tuttuk	tutuşturan
tükenmiş	tüten	uçan	uçası	uçtuk
uçuştuk	uğramaz	ulanan	ulaştıran	unutmayan
unutulmaz	unutulmuş	uyandık	uyuduk	uyuklayan
uyuyan	uzaklaştık	uzanan	uzattık	üfledik
üfleyen	ürperen	varan	vardık	vazgeçilmez
verdik	veren	verilen	vuran	vurmuş
vurulmuş	yağan	yalvaran	yalvarası	yanan
yandık	yasıldık	yaşadık	yaşayan	yatan
yatan	yazan	yazılmış	yedik	yenen
yıkanmış	yitirdik	yitiren	yitmiş	yittik
yükselen	yürüyen			

b) Gerindium (Zarf-fiil Eki Almış) Fiiller

:134

açarak	aka	akarak	akıp	alçalarak
alıp	almadan	aşarak	aşarken	aydınlatarak
bakmadan	batınca	batıp	batmadan	belirmeden
bıkınca	bırakıp	bırakmadan	binecekken	binip
bitince				
boşlayıp	bozmadan	çalıp	çağıra çağıra	çarpa
çekip				
çöküp	delip	dere	doğmadan	doğunca
doldurup	dolup	dökerek	dökülünce	dönerek
dönmek	durmadan	durup	düşe	düşünerek
düşürüp	ermeden	gelince	gelip	gere

giyerek	görünüp	gösterip	gülerek	gülünce
gülüp	hatırlayarak	hıçkırarak	hücum edip	içip
inince	işleyerek	kalka	kırbaçlayarak	koşarak
koşup				
koyup	kurmadan	okuyarak	olup	otlayıp
oturup	oynayıp	ölünce	ölüp	örtüp
rüzgarlanıp	sarkarak	sevip	seyredip	
sıyrılınca				
söndürüp	söylenip	söyleyip	sunup	susayınca
susup	sürüklenip	sürükleyerek	sürüyerek	süzülüp
taşıp	titreyerek	toplayınca	tutup	tüterek
uçarak	uçup	umursamadanuyanınca	uyarak	
uyup	uzanıp	uzatarak	ürpererek	varıp
vurup	yağarak	yanınca	yanılıp	yanıp
yansıtıp	yaslayarak	yoru	yükselerek	

4. İsimler : 4528

5. Kavram adları: 3944

abajur	abla	acı	aç	açık
açlık	ad	ada	adak	adam
ademoğlu	adım	afyon	ağ	ağaç
ağartı	ağır	ağıt	ağrı	ah
akasya	akıl	akım	akın	akıntı
akis	akraba	akrep	akşam	akşamüstü
al	alan	alay	aldanı	alem
alev	alın	alın teri		
alt	ambar	ampul	an	anaç
ana	anı	anne	apartman	araba
ara	ark	arka	arpa	arsız

arsız	art	arz	aşağı	
aşık	aşk	at	ateş	atlı
atlı karınca	avara	avaz	avlu	avuç
avuntu	avurt	ay	ayak	aydınlık
ayna	aynı	ayrı	ayrılık	ayrılış
azap	baba	Baca	acak	bağ
bağış	bahadır	bahar	bahçe	bahis
baht	bahtiyarlık	bakış	bakraç	balat
balık	balıkçı	balon	baraka	bardak
barış	baş	başak	baş ucu	başyastık
batı	bayan	bayrak	bayram	beklenti
bel	bela	beli	belli belirsiz	bengilik
beniz	beniz	berraklık	beste	beşik
beter	beton	bey	bey	beyaz
beyin	bıçak	biçare	biçim	bilek
bilezik	binç	binbaşı	binici	
bir arada				
bit	bitki	bitkin	bitmezlik	bohça
bolluk	bomboş	boş	boşluk	boşuna
boy	boyu	boyun	bozkır	böcek
böğür	bu gün	buğdaysı	buğu	buhar
bura	burç	but	buz	buz
dağı				
bülbül	bütün	büyü	büyük	cam
can	can sıkıntısı	cehennem	cendere	cennet
cenup	cep	ceset	ceylan	cömert
cumhuriyet	cüce	cümbüş	çabuk	çadır
çağ	çile	çağrı	çakal	çalık
çalkantı	çamaşır	çark	çarmıh	çatı

çay	çelimsiz	çerçeve	çeşme	çevre
çığlık	çıkın	çıkamaz	çınar	çingirak
çıra	çırılçıplak	çırpınış	çiçek	çile
çimen	çirkin	çisenti	çiy	çizgi
çoban	çocuk	çocukluk	çorba	çöp
dağ	dağarcık	dağınık	dal	dalcık
dalga	dam	damga	damla	dans
dar	darağacı	davul	deccal	defa
değil	deli	delik	delikanlı	delilik
deniz				
dere	derin	derinlik	dert	derviş
destan	dev	devir	dışarı	dil
direk	dirilik	diş	dişi	diyar
diz	doğa	doğru	doğu	doku
dokuz	doruk	dost	dostluk	
döngü	döşek	dua	dudak	dul
duman	durak	duvar	duygu	düğüm
düğün	dünya	düş	düşmanlık	düşünce
düz	düzelik	düzen	düzey	ebediyet
ebet	ece	edalı	egemen	ejderha
ekmek				
eksik	el	ela	elbise	elli
elma	engerek	engin	erek	erkek
esen	esenlik	esgin	esin	eski
esmer	eş	eşik	eşkîya	eşya
et	etek	ev	evren	evvel
eylül	ezan	ezgi	fakir	fare
fecir	fenalık	fener	ferah	fırça
fırtına	fısıltı	fidan	filozof	gaga

gam				
garp	garip	gece	geçit	geçmiş
gelecek	gelin	gelmiş	gemi	gemici
genç	gençlik	gerçek	gerdan	gerek
geri	geyikli	gitar	giysi	giz
gonca	göç	göçebe	göge	göğüs
gök	gökçeğelin	gökdelen	gök kubbe	
gök yüzü	gölcük	gölek	gölge	gönül
görev	görkem	görü	görüntü	görünü
gövde	göz	göz yaşı	gurbet	güç
gül	gün	güvercin	gök kuşağı	
günah	günce	gündüz	güven	
güz	güzel	güzellik	haber	haberci
hafıza	hakan	hal	ham	hançer
hanım	hasat	haset	hatıra	hava
havuz	hayal	hayalet	hayat	haydut
hayret	hayvan	haz	hece	
hemşire				
hevenk	heves	heybet	hınç	hırka
hız	hiç	hippi	hisar	hudut
hulya	huzur	hür	hüzün	ıhlamur
ırgat	ırmak	ıslık	ıssızlık	ışık
ışılta	ıtır	iç	içki	içkici
idam	iki	iklim	ileri	
ilham	ilk	ilkbahar	ilke	il
in	inanç	inek	inilti	insan
insanlık	insanoğlu	insanoğulluk	irin	iskelet
istek	iş	işkence	iyilik	iz
kabir	kaburga	kadavra	kadeh	kader
kadın	kafa	kafa tası	kafes	kafiye
kağıt	kahraman	kalça	kalım	kaldırım

kalp	kamış	kampana	kan	kanat
kanmazlık	kapan	kapı	kar	kara(I)
karanfil	karanlık	kara sevda	kardeş	kargaşa
karı	karın	karınca	karşı	kartal
kase	kasırğa	kaşık	kaval	kavis
kaygı	kayık	kayıp	kaynak	kazazede
keder	kedı	kefen	kehle	kelebek
kelebek	kelime	kenar	kent	kerpiç
kertenkele	kervan	kez	kılıç	kımız
kın	kır	kırmızı	kıskanç	kısmet
kış	kıvılcım	kıyamet	kıyı	kız
kızıl	kibar	kibir	kilit	kin
kirpik	kişi	kitap	koca	koku
kolay	kol	kolan	komşu	konca
kor				
korku	korkunç	koro	koy	koyun
kömür	köprü	köpük	kör	körlük
köşe	kötülük	köy	kucak	kul
kule	kulluk	kum	kuraklık	kurban
kurşun	kurt(I)	kurt(II)	kurtarıcı	kusursuzluk
kuş	kuşku	kuşluk	kuytu	kuyu
kuzey	küheylan	kürsü	küşat	lahit
lale	lamba	lavanta çiçeği	lezzet	liman
mabut	macera	madalyon	mağlup	mağara
mahalle	mahpus	mahrem	mahrut	mahsus
mahşer	mahzun	makas	makine	mamut
mandolin	manto	manzara	masal	masa
maske	mavi	mavilik	maya	mayıs

mazi	mektup	mektup	melek	melodi
meltem	meme	memleket	mendil	menekşe
merdiven	mevsim	meydan	meyve	mezar
mıhlı	minare	misal	mola	mor
mucize	musiki	mut	mutlu	mutluluk
müjde	mümkün	müzik	nabız	nağme
nal	nâr	naz	nebbaş	neden
nefes	nefret	nehir	nergis	nere
nesne				
neşe	nihayetsizlik	ninni	nokta	nur
oba	ocak	oda	odsuz	oğul
oğul	ok	olanak	olay	olmaz
omuz	onur	ora	orak	ordu
org				
orman	orta	ot	otuz	ova
oyun	oyuncak	ozan	ölmezlik	ölü
ölücü	ölüm	ölümsüz	ölümsüzlük	ömür
ön	önce	örgü	örnek	örtü
örümcek	öte	öykü	öz(I)	öz(II)
özen	özgürlük	özlem	öz su	para
parça	parıltı	parıltıcık	park	parmak
pay	pazar	pencere	perde	peri
peş	pey	peynir	pınar	pranga
pire	pişmanlık	portre	puhu	pusu
put	rahatlık	rahmet	renk	rıhtım
ruh	rüya	rüzgar	saat	sabah
sabır	saç	sağ(I)	sak	sakat
saksı	sal	salıncak	salkım	saltanat
saman	sanat	sanatkar	saray	sarhoş
sarhoşluk	sarı	sarkaç	sarmaşık	satır
savaş	sayrılık	saz	secde	seferberlik

seher	sehpa	sel	selam	sema
sensizlik	serap	serçe	serenat	serhat
serin	serseri	serüven	servi	ses
sessizlik	sevaplı	sevda	sevdalı	sevgi
sevgili	sevi	sevinç	seyir	seyirci
sıkıntı	sınır	sır(I)	sır(II)	sırt
silah	simit	sine	sini	sis
siyasacı	sofa	sofra	sokak	sol
son	sonbahar	sonsuz	sonsuzluk	sonuç
soyunuk	söz	step	su	sultan
sunu	susuzluk	sükûn	sümbül	süre
sürgün	sürü	süt	şafak	şah
şair	şaka	şakırtı	şan	şangırtı
şans	şark	şarkı	şehir	şemsiye
şenlik	şevk	şey	şifa	şiir
şölen	şuracık	şüphe	tabut	taç
tahayyül				
takep	talih	tane	tanık	tanrı
tanrıça	tapınak	taraf	tarih	tarla
tartı	tas	tasa	taslak	taş
taşkınlık	tat	tavan	tavla	tayf
tekerlek	tekne	tellâl	ten	teneke
tenesir	tenha	tepsi	ter	testi
tezgah	tığ	tırtıl	tiksinti	tohum
toplum	toprak	toz	tren	tufan
tuğla	turist	tutku	tutsak	tümcek
türkü	tüy	uç	uçkun	uçurum
ufuk	uğultu	uğur	ulus	umman
umut	urba	usanç	uyku	
uykusuzluk	uzak	uzaklık	uzanık	uzay
ülke	ülkü	ümit	ün	üst

üzeri	üzgünlük	üzüntü	vadi	vakit
var	varlık	vatan	vazo	vebal
vehim				
vesvese	virane	volkan	vurgu	vurgunluk
vücut	yaban domuzu	yabancı	yâd	yağma
yağmur	yakamoz	yakın	yalan	yalancı
yalı	yalın ayak	yalkı	yalnız	yalnızlık
yalvaç	yamaç	yan	yanak	yangın
yankı	yansı	yapı	yapım	yaprak
yâr	yara	yaralı	yarasa	yaratık
yardımcı	yargı	yas	yasemin	yastık
yaş	yaşam	yaşantı	yaşlılık	yatsı
yavru	yavuklu	yaya	yaz	yazı
yel	yele	yelken	yelkovan	yemek
yemin	yemiş	yeni	yenik	yenilgi
yer	yer yüzü	yeşil	yıkıntı	yıl
yılan	yıldız	yıldızlık	yiğit	yiğitlik
yirmi	yitik	yok	yok olum	yoksunluk
yokuş	yol	yolcu	yolculuk	yorgan
yorgun	yorgunluk	yön	yudum	yukarı
yumuşak	yurt	yüce	yük	yün
yürek	yüz(I)	yüz(II)	yüzlü	yüzyıl
zafer	zaman	zambak	zehir	zekâ
zengin	zevk	zeytin	zırh	zina
zincir	zor			

a) -mak, -mek ekli isimler : 54

aramak	barınmak	bulmak	buluşmak	çalmak
çıkarmak	çözmek	dağılmak	demek	dirilmek
doğmak	düşünmek	gitmek	gömülmek	göstermek
gülmek	haykırmak	içmek	işitmek	kırmak
ölmek	sevmek	söylemek	suvarmak	unutmak

uyanıvermek	uyumak	üşenmek	varmak	yapılmak
yarmak	yaşamak			

b) -ma, me ekli isimler

: 29

aldatma	alınma	alma	arama	asma
ayrılma	batma	biçilme	biçme	bilişme
bulma	buluşma	donanma	dönme	gülümseme
gösterme	içme	kavuşma	koklama	kurtarma
olmak	ölme	sevme	sevişme	söyleme
uçma	yaşama	yenilme	gülümseme	

c) -ış, -iş ekli isimler

: 24

aldanış	avunuş	bakılış	çırpınış	dönüş
geliş	gidiş	gülümseyiş	gülüş	ileniş
koşu	oluş	öpüş	ötüş	salınış
susayış	unutuş			

6. Özel İsimler

: 130

ağrı	ahmet	allahlı	anadolu	anka
ay	bebek	boğaz	boğaziçi	cafo
dıranas	doğa	durmuş	düş	elif
erzincan	erzincanlı	eyüp	fahriye	güzel
hakan	han	ıtri	İstanbul	İstanbullu
kapalıçarşı	kerem	kervankıran	kezman	köprü
koroğlu	leyla	maşar	Mehmet	Meryem
mevlana	mezamir	muhip	nisan	olvido
osman	rab	rönesans	sibirya	sinop
Siren	şah	tanrı	ülker	ümit
van	yemen	yeni	zeliha	

7. Sayılar

: 23

beş	bin	bir	birer	dokuz
dört	elli	iki	ikinci	on
otuz	üç	yirmi	yüz(I)	

8. Sıfatlar

: 1978

acı	aç	açık	açık saçık	ağaçlı.
ağılı(ağulu)				
ağır	ağustos böcekli.	ahretlik.	ak.	akça.
akçıl	akılsız.	al	Allahlı	allahsız
altın.	alt üst	amansız.	anlamsız	apaçık
aralık	asılı	ateşten	aydın	
aydınlık	aynı	aysız	bahtı yar	bakır
baskın.	baş	baş döndürücü	başıboş	başka
batı	batık.	baygın	belli	belirsiz
bembeyaz.	bencil.	bengi	besili	beş
beyaz	bin	bin bir	binlerce	bir
bir avuç	birtakım.	bol	boş	boz
böyle.				
bu.	bunca.	buruksu	bütün	büyük
büyülü	coşkun	cömert	cümle	çağıldak
çapkın	çaresiz	çeşit	çetin	çıplak
çift.	çini	çirkin	çok	dalgalı
dar	delice	delik deşik.	demirli.	derin
dermansız	dertli	devce	dılara	dilsiz
dinç	dipsiz	diri	dişi	dizili
doğrucu	dolu	donuk	doru	doygun.
dört	dupduru	durgun	duru	
dümdüz.	dün.	düşsel	ebedi	egemen
ekseri.	engin	ergen	esintili	eski
esrarlı.	esrik	eş	evrensel	eyi
farfara.	fena	gamlı	garip	garipsi
gebe.	gelinlik.	genç	geniş	gerçek
gizli.	gök	göksel	gömük	görke
görkemli.	güç(I)	güçlü	güleç	gümrah
gümüş.	günahlı.	gündüzlü.	güneşsiz	günlük

güveysiz.	güzel	güzelim	habersiz	hafif
hakkı.	haklı.	haksız	halis	hangi
has.	hayırlı.	her.	hırsız	hiçbir
hoş.	hoşça.	hoyrat	hurda	hüzünlü
ırak.	ıslak.	ıssız	ıstıraplı	ışıklı
iğrenç.	ihtiyar	iki	ikinci	ikiz.
ileri	ilk	ince	incecik	insansız
iyi.	kaba.	kaç.	kanatlı	kanlı
kara(II)ç	karanlık	karasız	karlı	karşı
katı.	kayıp	keçe	kekre	kesik
kesin.	keskin.	kıpırtısız	kırmızı	kısa
kısıtlı.	kıvrak.	kızca.	kızıl	kilitli
kimi.	kirli.	kocaman.	kokusuz	korkulu
korkunç	kör	kuru.	kutlu	kutsal
kutu.	kuytu	küçücük	küçük	mahrem
mahur.	mahzun	masallık	masmavi	mavi
mercan.	milyonlarca.	miyop	mor	mutlu
namütenahi.	nasıl	nazlı	nice	o
olgun.	on	onmazöbür	öldürücü	
ölü	ölümsüz	örtük	örtülü	
övüngen.	özge.	özgür	pak	parlak
pembe.	perişan.	pis	pul pul	puslu
rahat.	rüzgarlı	saçlı	saf	sağ(II)
salak.	samur	sapa	saplı	sarı
sarp.	sayısız	senelerce	serin	sessiz
sevgili	sevinçli	sıcak	sık	sıra sıra
sihirli	silik	siyah	solgun	soluk
son	sonrasız	sonsuz	susuz	sürüsüz
süslü.	süzgün.	şad.	şairane	şaşkın
şeffaf.	şen. şeysiz.	şeytanlı.	şeytansız.	
şifalı.	şirin.	şölen.	şu.	tahta

tam.	tamtakır	tamusal	tanrısal	tasalı
tatlı.	taze.	tedirgin.	tek	tekmil
tel tel .	tembel.	temiz.	tenha	tez
tıpkı.	titrek.	topal.	tozlu	tunç
tutamlık.	tüm	uçsuz bucaksız	uçuk	ufacık
ufak.	ulu. umutsuz.	upuzun.	uyanık.	
uygun.	uyksuzluk.	uyumlu	uzak	uzun
üç	üç beş	ümitsiz.	üvey	üzgün
vakitsiz	vefalı	vücutsuz.	yağmurlu	yakın
yalan	yalın.	yalnız	yaman	yapayalnız.
yapışkan	yaralı	yarı	yarım	yaslı
yayvan	yeni	yeşil	yıldızlı	
yıldızsal	yırtıcı.	yitik	yoksun	yorgun
yosma	yudumluk	yumuşak	yüce	yüklü
yüzlerce	yüzlü	zavallızehirli	zengin	
zifiri				

9. Zarflar

: 653

açık	ağır ağır	akşam	akşamdan	akşam üstü
alabildiğine	alay alay	ancak	ansızın	aşağı
ayak üstü	ayak üzeri	ayrı	ayrı ayrı	ayvasız
az	bağrışa çağrışa	bak	başıboş	baştan aşağı
baştanbaşa	bazen	bazı	belki	bencileyin
binlerce	bir	biraz	bir bir	birden
birdenbire	birlikte	biteviye	boş	boşuna
böyle				
buram buram	burcu burcu	çaresiz	çılgık çılgığa	çırılçıplak
çisil çisil	çoktan	daima	dalga dalga	dalgın
damla damla	darmadağın	deli deli	derinden	diye
dizi dizi	dört nal	dört nala	dul	duman duman
dün	elbette	en	fazla	garip

gayrı	gece	geceleyin	geceli gündüzlü	gene de
geri	gibi	gizli	gizlice	göl gül
gür	güya	güzel	hâlâ	hâlen
halinde	halka halka	hallı(halli)	hani	hayal meyal
hayır	hemen	henüz	hep	hızla
hiç	hür&	içeri	içinde	ilânihâye
ilkin	ille	inceden	iplik iplik	işte
kafile kafile	kan ter	karşı	karşın	kısaca
kıs kıs				
maskesiz	melul	mucize	mutlaka	muttasıl
nasıl	neden&	nerde	nerden	nice
niçin	niye	nöbet	ocaksız	ordu ordu
önce	örneğin	ötürü	öyle	öylesine
pek				
perde perde	pır pır	sabah	sabah sabah	sadece
salt	sanki	sarmaş dolaş	sessiz	sıcak
sımsıkı	sırf	sinsi	sinsice	sokak sokak
sokulgan	sonra	sonsuz	şimdi	ta
tabaka tabaka	tam	tatsız tuzsuz	tek	tekrar
tez	usulca	uysal	uz	uzaktan
uzaktan yakından	uzaktan uzağa	üçlü	vurulu	yalın ayak&
yalnız	yani	yapayalnız	yavaşça	yeniden
yer yer	yine	yok	yolsuz yordamsız	yüzsüz
zaman zaman	zamanla			

10. Zamirler

: 415

ben	birbiri	biri	biz	böyle
bu	hepiniz	hepsi	herkes	hiçbir
kendi	kim	kimse	ne	o
ona	onda	onlar	onu	onun
ötekisi	sana	sen	siz	

11. Bağlaçlar : 221 toplam

bir ..., bir	da / de	demek	eğer	fakat
hem	hoş	ister	ki	meğer
oysa	oysaki	ve	ya (II)	yahut
yoksa				

12. Ünlemler : 86 toplam

a	ah	allah aşkına	aman	aşkına
be	bir tanem	eh	ey	eyvah
güzelim	ha	haydi	hayret	hey
heyhat	hıh	kah	ne	of
sakın	tuh	vah	ya (I)	yazık

13. Edatlar : 131

başka	beri	bile	değin	deli
doğru	gibi	için	kadar	üzere
velâkin				

B. KONULURINA GÖRE SÖZ VARLIĞI**1. Evren, zaman, mevsimler: 352 (EVR)**

akrep	bu gün	çağ	akşam	akşamdan
akşam üstü	alem	an	ara	ay
bahar	bu gün	çağ	devir	dün
evren	evvel	eylül	gece	geçmiş
gelecek	gün	gündüz	gündüz	güz
ilkbahar	kış	kuşluk	mayıs	mazi
mevsim	nihayetsizlik	nisan	saat	sabah
sonbahar	süre	şimdi	vakit	vakitsiz
yatsı	yaz	yelkovan	yıl	yüzyıl
zaman				

2. Dünya, gökyüzü, hava olayları: 410 (DÜN)

akım	arz	ay	buğu	bulut
buhar	buz	çiy	doğa	duman
dünya	düz	esin	fecir	fırtına
gök	gök kubbe	gök kuşağı	gök perde	gök yüzü
hava	iklim	kar	kasırga	kum
kuraklık	meltem	rahmet	rüzgar	seher
sel	sema	sis	şafak	tufan
ufuk	yağmur	yakamoz	yer yüzü	yıldız

3. Coğrafya ile ilgili isimler: 98 (COĞ)

ada	anadolu	batı	boğaz	Boğaziçi
bozkır	buz dağı	dağ	dere	düz
gölcük	gölek	ırmak	kara (I)	koy
mağara	nehir	ova	sibirli	step
uçurum	vadi	yamaç	yer yüzü	

4. Bitkiler, çiçekler, bitki bilimi: 146 (BİT)

afyon	ağaç	akasya	arpa	asma
bitki	başak	çınar	çiçek	çimen
dal	dalcık	fıdan	gonca	gül
ıhlamur	ıtır	kamış	karanfil	konca
lale	lavanta çiçeği	menekşe	nergis	ot
sak	saman	sarmaşık	söğüt	sümbül
tohum	yaprak	yasemin	yemiş	zambak
zeytin				

5. Hayvanlar: 104 (HAY)

anka	at	balık	bit	böcek
bülbül	ceylan	çakal	ejderhaengerek	
fare	güvercin	hayvan	inek	karga

karınca	kartal	keci	kehle	kelebek
kertenkele	koyun	kurt (I)	kurt (II)	kuş
küheylân	mamut	nal	örümcek	pire
puhu	serçe	tırtıl	yaban domuzu	yarasa
yele	yılan			

6. Besinler: 32 (BES)

çorba	ekmek (II)	elma	içki	kadeh
katık	kımız	maya	meyve	peynir
simit	su	süt	yemek	zeytin

7. Hastalıklar: 8 (HAS)

ağrı	deli	delilik	miyop	sakat
sayrılık	topal	uykusuzluk	yara	yaralı

8. Organlar, insan vücudu: 284 (ORG)

avuç	avurt	ayak	bacak	beyin
bel	bilek	boyun	but	dil
diz	diş	dudak	el	gaga
gerdan	göğüs	gövde	göz	gözyaşı
kafa	kalça	kalp	kanat	karın
kirpik	kol	kucak	meme	omuz
parmak	saç	sırt	sine	ten
ter	tüy	vücut	yanak	yürek
yüz (II)				

9. İnsan, insana ait özellikler: 217 (İNS)

adam	ademoğlu	çocuk	delikanlı	derviş
dul	erkek	erkek	esmer	gökçeğelin
gönül	haydut	içkici	insan	insanlık
insanoğlu	insanoğulluk	insansız	kadın	kahraman

kazazede	kız	kişi	sevgili	tanık
ten	turist	tutsak	yabancı	yâr
yaralı	yavuklu	yaya	yiğit	

10. Tıp, sağıık, hekim, eczacı, cerrah: 33 (TIP)

ceset	damar	et	esenlik	irin
iskelet	iyi	kaburga	kafa tası	kalp
kan	kör	nabız	nefes	

11. Meslekler: 9 (MES)

balıkçı	binici	çoban	filozof	gemici
ırgat	tellâl			

12. Dinler, inançlar: 121 (DİN)

adak	Allah	azap	cehennem	cennet
dua	ezan	günah	günahlı	inanç
kader	kader	kısmet	kıyamet	kul
kurban	kutsal	mabut	maşşer	melek
mevla	mezamir	minare	peri	put
rab	ruh	sevaplı	şeytanlı	şeytansız
tabu	tabut	talih	tanrı	tanrıça
tanrısal	tapınak	vebal	yalvaç	yazı

13. Ordu, savaş: 38 (ORD)

akın	atlı	bıçak	binbaşı	hançer
kılıç	kın	ok	ordu	savaş
seferberlik	silah	tutsak	yenik	yenilgi
zafer	zırh	zincir	kurşun	işkence

14. Yasama, hukuk, yönetim şekli: 6 (YASA)

cumhuriyet	idam	kürsü	mahpus	yargı

15. Yol, yolculuk, taşıt, gezi, gezgin: 66 (YOL)

geçit	gemi	kayık	kervan	sokak
tren	turist	yabancı	yol	yolcu
yolculuk				

16. Toplum, hükümet, toplum ilişkileri, siyaset: 15 (TOP)

barış	dostluk	halk	hippi	selam
toplum	ulus	göç	göçebe	hakan
han	siyasacı	şah		

17. İnşaat, ev, inşaat malzemesi, bina, yapı:28 (İNŞ)

apartman	avlu	baca	balkon	baraka
beton	burç	çadır	çatı	dam
duvar	ev	hisar	kapı	oda
pencere	sofa	kerpiç	köprü	kule
minare	saray	taş	tavan	tavla
tuğla	yapı	yapım		

18. Güzel sanatlar: 44 (SAN)

balat	beste	çingirak	davul	ezgi
fırça	gitar	İtri	koro	mahur
mandolin	melodi	musiki	müzik	nağme
ninni	ozan	org	portre	Rönesans
sanat	sanatkâr	saz	serenat	söz
şarkı	türkü			

19. Bilimler: 16 (BİL)

akım	boşluk	gölge	görüntü	kurşun
mahrut	öz su	Rönesans	sarkaç	tarih

20. Tarım, bağ, bahçecilik, çiftçilik, kır, orman, toprak: 31 (TAR)

bağ	bahçe	hasat	kır	orman

park tarla toprak

21. Dil bilgisi, yazma sanatı, edebiyat, masal: 46 (DİL)

ağıt	anka	balat	destan	dev
hece	kelime	kitap	Köroğlu	masal
ninni	ozan	öykü	serenat	söz
şair	şairane	şiir	türkü	uz

22. Ticaret, iş, para, maliye işleri: 2 (TİC)

para pazar

23. Şehir, yer isimleri: 48 (ŞEH)

ağrı	bebek	erzincan	il	istanbul
kapalıçarşı	kent	köy	maşar	memleket
sinop	şehir	Van	yemen	

24. Değerler, eksiklikler, erdemler, kusurlar, yararlılıklar, olumsuzluklar: 139 (DEĞ)

ah	bahadır	barış	belâ	beli
deccal	dirilik			
doğrucu	dostluk	eyi	fena	fenalık
ferah	gamlı	günah	günahlı	ham
haydut	hayırlı	içkici	ilke	ileniş
insanlık	işkence	iyi	iyilik	kahraman
kıskanç	kaba	kibar	kibir	kin
korkunç	kötülük	kulluk	kurtarıcı	kusursuzluk
kutlu	kutsal	küşat	mağlup	mahrem
nefret	onur	övüngen	özgür	özgürlük
perişan	sabır	sevaplı	şeytanlı	şeytansız
tembel	ulu	uyumlu	ün	vesvese
yenilgi	yiğit	yiğitlik	zafer	zina
gamlı	rahatlık	serseri	şad	tembel
tiksinti	umut	umutsuz	umutsuzluk	uyumlu

vehim	yalan	yalancı	yoksunluk	kargaşa
üzgünlük				

25. Soyut terimler: 561 (SOYT)

acı	akıl	alın teri	Allah	alt
altın	anı	aşık	aşk	avara
avuntu	azap	baht	bahtiyar	bahtiyarlık
bencil	bengilik	büyü	büyülü	cehennem
cendere	cennet	coşkun	cömert	çalkantı
çatlamak	çile	çirkin	deccal	derinlik
dermansız	dert	dertli	düş	düzey
egemen	fena	fenalık	ferah	gam
garip	gebe	giz	gizlice	gönül
hatıra	hayal	hayalet	haz	heves
hınç	huyla	huzur	hüzün	hüzünlü
ıstıraplı	iç	kader	kalp	kara (II)
kara bahtara sevdalı				
kısmet	korku	korkulu	korkunç	kuru
mahzun	melek	mucize	mutlu	mutluluk
naz	nazlı	peri	perişan	pişmanlık
ruh	rüya	sevaplı	sevda	sevdalı
sevgi	sevi	sevinç	sevinçli sıcak	sıkıntı
sır (II)	sihirli	sonsuz	sonsuzluk	sükûn
şad	şans	şen	şevk	şifa
şifalı	şüphe	talih	tayf	tedirgin
uçurum	uğur	umut	umutsuz	umutsuzluk
ülkü	ümit	ümitsiz	ün	üzgün
üst	üzgünlük	üzüntü	yalan	yalancı
yol	yorgunluk	zafer	zevk	zina
zor				

26. Düşünce, irade, hareket, duygu: 1000 (DÜŞ)

Acı	akış	aldanı	aşık	aşk
barış	bencil	dert	dostluk	duygu
düş	düşmanlık	düşsel	düşünce	edalı
fena	fenalık	filozof	gam	gönül
hatıra	heves	huyla	hüzün	hüzünlü
ilham	istek	kara sevda	kavuşma	kaygı
kıskanç	kıvrak	kin	kurtarıcı	kuşku
mahzun	mutlu	mutluluk	özlem	pişmanlık
rahatlık	rüya	sevda	sevdalı	sevgi
sevi	sevinç	sevişme	şevk	şüphe
unut	umutsuzluk	usanç	ümit	üzgün
üzgünlük	üzüntü	vehim	vesvese	yağma
yalnız	yalnızlık	yürek	zevk	akıl
ayrılık	ayrılış	azap	dağarcık	

27. Giyim, süs, takı: 16 (GİY)

28. Madenler, minareler, su: 44 (MAD)

29. Akraba, evlilik, aile: 41 (AKR)

30. Doğum, hayat, hayatın çağları, ölüm: 140 (YAŞ)

31. Astronomi, gök bilimi: 102 (ASTR)

32. Deniz, denizcilik, okyanus: 96 (DEN)

33. Yönler: 36 (YÖN)

34. Vücudun duyuları, beş duyu: 47 (VCT)

35. Taşıt: 26 (TŞT)

36. Unvan: 12 (ÜN)

SONUÇ

Ahmet Muhip Dırranas'ın şiirlerindeki söz varlığını oluşturan kelimelerin toplamı 9601'dir. Yapılan sayım ve karşılaştırmalardan sonra 9601 söz varlığının yüzde 20 oranı yabancı dilden dilimize geçmiş kelimelerden oluşmaktadır. Sözlüğün nerdeyse çeyreğine yakın olan bu 1630 yabancı sözcüğün 902 tanesi Arapça kökenlidir; yani yabancı sözcüklerin yüzde 55 oranı Doğu'nun klasik diline aittir. Tarihi, ticari ve sosyal sebeplerden ötürü bu durum şaşırtıcı değildir. İslamiyet'in kabulü ile birlikte başlayan sosyal ve ticari ilişkiler, Arapçanın dönemin bilim ve sanat dili olması gibi pek çok etmen bizim Arapçadan kelime almamıza neden olmuştur. Yabancı sözcüklerin bazılarının yazımında bugünkünken farklılıklar olduğu görülmektedir. Örneğin bugün "pranga" şekliyle aslına uygun olarak yazılan kelimenin, söyleyiş şeklinin de etkisiyle, şairin şiirlerini yazdığı dönem içerisinde "pıranga" şeklinde yazıldığı görülmektedir.

Doğu'nun ikinci büyük diline ait Farsça kelimeler 902 tanedir ve söz varlığında kullanılan yabancı sözcükler içinde yüzde 39 oranı tutar. Farsça sözcüklerin tematik ve tür olarak dilin her alanına ait olması Genel Türkçenin Farsça ile bin yıldan eski olan yoğun ilişkisine bağlanabilir.

Ahmet Muhip Dırranas'ın şiirlerinde 34 tane Fransızca kelimenin bulunması, yabancı sözcüklerin yüzde ikisini oluşturması, Tanzimat'la başlayan batılılaşma hareketleriyle birlikte Fransızcadan çeviriler yapılmasına, şairin Fransız edebiyatından etkilenmesine bağlanabilir.

Sırasıyla 24 tane Yunanca sözcük, bütün yabancı sözcüklerin yaklaşık yüzde yüzde 1.5'ini oluşturmaktadır. Yunanlılar Anadolu topraklarında daha önceki varlıklarından kaynaklanmakta olabilir.

Dırranas'ın şiirlerinde yer alan Moğolca kelimeler Genel Türkçenin Moğolca ile aynı dil silesinden gelmesine bağlıdır.

Ahmet Muhip Dırranas'ın söz varlığında yüzde 10 oran tutan 1022 fiil vardır. Partisip eki almış fiil sayısı 303 olup söz varlığının yüzde üçünü; gerindium eki almış fiil sayısı ise 134 olup söz varlığının yüzde 1.4'ünü oluşturmaktadır. Partisip ve

gerindium ekleri almış fillerin bazılarında gerindium ekleri klişeleşip yapım eki göreviyle “gelecek, geçmiş vb.” kelimelerde kalıcı isimler yapmıştır.

Şairin söz varlığında yüzde 47 oran tutan 4528 isim vardır. Bu isimlerin 130 tanesi özel isim; 3944 tanesi kavram ismi; 54 tanesi –mak, -mek ekli; 29 tanesi –ma, -me ekli; 24 tanesi -ış, -iş,-uş, -üş ekli isimdir. Bu ekleri alan kelimelerin bazıları klişeleşerek hareket dışında kalıcı nesne veya eşya ismi olarak kullanılır. Kalıcı isimlere “aldatma, asma, donanma, gidiş” kelimeleri örnek verilebilir.

Şiirlerinde yüzde 21 oran tutan 1978 sıfat vardır. Sırasıyla 653 zarf söz varlığının yüzde 7’sini; 415 adet zamir, yüzde 4’ünü; 221 bağlaç, yüzde ikisini; 131 edat yüzde 1’ini ve 86 ünlem ise yine yaklaşık yüzde 1’ini oluşturmaktadır. Görülmektedir ki bağlaç, edat ve ünlemler oranca zengin bir kadro oluşturmaktadır.

Ayrıca şairin söz varlığında, Eski Türkçedeki “suvarmak, ulanmak, yalvaç, tümcek, yalkı, sayrılık, esgin, eskil, eyi, göge” gibi kelimelerin bulunması dikkat çekicidir. 1937 yılındaki Türkiye Cumhuriyeti’nin dil devriminin şair üzerindeki etkisi büyüktür. Dıranas Türkçenin bütün kelimelerini işlevsel bir biçimde kullanarak dilimizin zenginliğinden yararlanmıştır; bunun dilin gelişimine katkıda bulunacağını düşünmektedir.

1930’lu yıllarda “-sı”, “-çıl”, “-cı”, “sel”, “-nti” yapım ekleriyle türetilen, ve dönem içinde çokça kullanılan “buğdaysı, çisenti, görü, siyasacı, buruksu, göksel, akçıl, sevi, türkülemek” gibi kelimelere şiirlerinde epeyce yer aldığını görüyoruz. Şairin söz varlığında dikkat çeken bir diğer özellik ise kelimelerin bazılarının bugünkü yazımlarından farklı olduğudur. Örneğin, günümüzde “öz su”, “bazen”, “gök yüzü”, “kim bilir”, “hiçbir” “dans eden” yazılan kelimeler şairin şiirlerinde “özsu”, “gökyüzü, kimbilir”, “hiç bir”, “danseden” şeklinde dir. Ayrıca “aşkıyle, yumuşaklığıyle, yaşadıkdi, hızyle” gibi kelimelerde görüldüğü gibi vokal uyumunun tam olarak yerleşmediği göze çarpmaktadır.

Ahmet Muhip Dıranas’ın isim soylu bütün söz varlığı, konularına göre (tematik) şu dağılımı göstermektedir:

1. Düşünce, irade, hareket, duygu: 1000
2. Soyut terimler: 561

3. Dünya, gök yüzü, hava olayları: 410
4. Evren, zaman, mevsimler: 352
5. Organ, insan vücudu: 284
6. İnsan, insana ait özellikler: 217
7. Bitkiler, bitki bilimi: 146
8. Doğum, hayat, hayatın çağları, ölüm: 140
9. Değerler, eksiklikler, erdemler, kusurlar: 139
10. Dinler, inançlar: 121
11. Hayvanlar: 104
12. Astronomi, gök bilimi: 102
13. Coğrafya ile ilgili isimler: 98
14. Deniz, okyanus, nehir, denizcilik: 96
15. Yol, yolculuk, gezi, gezgin: 66
16. Şehir, yer isimleri: 48
17. Vücudun duyuları, beş duyu: 47
18. Dil bilgisi, yazma sanatı, edebiyat: 46
19. Güzel sanatlar: 44
20. Madenler, minareler, su: 44
21. Akraba, evlilik, aile: 41
22. Ordu, savaş: 38
23. Yönler: 36
24. Tıp, sağlıkhekim, eczacı, cerrah: 33
25. Besinler: 32
26. Tarım, bağ, bahçe, kır, orman, toprak, çiftçilik: 31
27. İnşaat, inşaat malzemeleri, ev, bina, yapı: 28
28. Taşıt: 26
29. Bilimler: 16

30. Giyim, süs, takı: 16
31. Toplum, toplum ilişkileri, hükümet, siyaset: 15
32. Unvan, lakap: 12
33. Meslekler: 9
34. Hastalıklar: 8
35. Yasama, hukuk, yönetim şekli:6
36. Ticaret, iş, maliye, para:2

Şairin söz varlığının tematik olarak yüzde 10'unu kapsayan düşünce, iarde, hareket ve duyguya ait kelimelerin sayısı 1000'dir. Yüzde 8 oran tutan 561 adet soyut terim ikinci; yüzde 4 oran, 410 adet dünya, gökyüzü, hava olaylarına ait sözcüklerle üçüncü; yüzde 3.7 oran ve 352 sözcükle evren, zaman, mevsimlerle ilgili sözcükler dördüncü; yüzde 3 oran, 284 organ, insan vücuduna ait kelimeyle beşinci; yüzde 2 oran ve 217 insan, insana ait özellikle alrancı sırada gelmektedir. Görülüyor ki ilk sıralarda yer alan kelimeler insan ve insana ait özelliklerdir. Bu şaşırtıcı değildir; çünkü edebiyatın konusu insan ve insanın yaşadığı her şeydir. Soyut terimlere ait kelimelerin ikinci sırada gelmesi ise şairin, benzetmelerle kurduğu hayal gücü ile somuttan soyuta doğru bir geçiş yaptığının da göstergesidir.

Doğa, gökyüzü, hava olayları, bitkiler, hayvanlar, bağ, bahçe, tarım, coğrafya, denizle ilgili kelimelerin yine çokça bulunması şairin hayatında doğanın yeriyle ilgili olabilir. Nitekim Dıranas'ın çocukluğunda çobanlık yapması, ilk tabiat sevgisini babasının Salı köyünden alması, burada doğayla iç içe yaşaması doğanın sanatında önemli bir yer tutmasına etkendir.

66 tane yol, yolculukla ve 48 tane şehir isimleriyle ilgili kelimelerin bulunması, şairin özgürlüğüne düşkün olması, İstanbul, Sinop, Ankara gibi çeşitli çevreler ve yer isimleri, Dıranas'ın şiirlerine mekan oluşturmuştur.

Güzel sanatlar ve edebiyata ait toplam 90 tane söz bulunmaktadır. Ahmet Muhip Dıranas bir sanat adamı olarak sanat hakkındaki görüşlerini “Acayip bir yaratığı insan payesine yükselten, sihirbaz değneği, sadece sanattır.” şeklinde dile getirmiştir.¹

Şairin söz varlığında 2 sözcükle en az yer alan kelime ticaret, iş para ve maliye ile ilgili sözcüklerdir. Bu durum Dıranas’ın paraya değer vermediğini gösteriyor. Münire Dıranas eşi Ahmet Muhip Dıranas için şunları diyor: “Özellikle ömrünün son yıllarında bir hayli tedirgi durumdaydım. Ahmet Muhip ölürse ben hayatımı nasıl devam ettirebileceğimi düşünmeye ve korkmaya başlamıştım. Ekonomik hiçbir dayanağımız yoktu. Muhip paraya hiç değer vermeyen bir adamdı.”²

¹ Ahmet Muhip Dıranas, “Kaleme Geldiği Gibi”, Zafer, 14. 1. 1951

² Musrafa Kırıcı’nın, 12.10.1985 tarihinde Sinop’ta Münire Dıranas’la yaptığı görüşme notlarından.

KAYNAKÇA

- Banguoğlu, Tahsin, Türkçenin Grameri, Türk Dil Kurumu yayınları, Ankara 2000.
- Bodrogligeti, Andras, “Eski Kıpçakça Sahasındaki Çalışmalar”, TDAY-Belleten 1992, Ankara 1995, 175-192.s.
- Baytop, Turhan, Türkiye’de Bitkiler ile Tedavi, İstanbul Üniversitesi yayınları: 3255, İstanbul 1984.
- Çağlar, Behçet Kemal, Edebiyatçılarımızla Sohbetler, “Ahmet Muhip Dıranas ile”, Yücel, C. 13, S. 78, s. 246., Ağustos 1941.
- Çınarlı, Mehmet, Hatıraların Işığında Ahmet Muhip Dıranas, Hisar, S. 273, s. 5, Ağustos 1980.
- Develioğlu, Ferit, Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 1970.
- Dıranas, Ahmet Muhip, Köpek Ulumaları I, Benim Arkamdan, Servet-i Fünûn, C. 64, s. 203. 5 T. Evvel 1928.
- Dıranas, Ahmet Muhip, Şiirler, İstanbul, 2004.
- Doğan, Ayhan, Ahmet Muhip Dıranas, Türk Sanatı Dergisi, C. III, s. 48-49-51, 1956.
- Dökmeci, Turhan, Ahmet Muhip Dıranas’la Karşı Karşıya, Kaynak Dergisi, S. 37, Temmuz 1941.
- Engin, Sabahattin, Ahmet Muhip Dıranas’la Bir Konuşma, Hisar, S. 275. Ekim 1980.
- Ergin, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, İstanbul 1980.
- Gencan, Tahir Nejat, Dilbilgisi, Türk Dil Kurumu yayınları, İstanbul 1966.
- Göz, İlyas, Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı, Türk Dil Kurumu yayınları, Ankara 2003.
- Hayber, Abdülkadir, *Yeni Türkçe Lûgat*, Türk Dil Kurumu yayınları, Ankara 2004.
- Heuser – Şevket, Türkisch – Deutsches Wörterbuch, Türkçe – Almanca Lûgat, Wiesbaden 1967.
- İmlâ Kılavuzu, Türk Dil Kurumu yayınları: 525, Ankara 1998.
- Karahan, Leyla, Türkçede Söz Dizimi, Ankara, 1995.
- Kırcı, Mustafa, Ahmet Muhip Dıranas, Ankara, 1997.
- Korkmaz, Zeynep, Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları, TDK Yay., Ankara 2000.

- Korkmaz, Zeynep, Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi, Türk Dil Kurumu yayınları, Ankara 2003
- Menemencioğlu, Muazzez, Ahmet Muhip Dıranas'la Konuşma, Çağrı, S. 13, s. 36, Ocak1959.
- Meydan – Larousse, Büyük Lûgat ve Ansiklopedi (A – Z) 1-12 ve 2 ek cildi. İstanbul 1969-1985.
- XIII. Yüzyıldan Beri Türkiye Türkçesiyle Yazılmış Kitaplardan Toplanan Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü (A-Z) I – VI, Türk Dil Kurumu yayınları: 212, Ankara 1963-1972.
- Öksüz, Yusuf Ziya, Türkçenin Sadeleşme Tarihi Genç Kalem ve Yeni Lisan Hareketi, TDK yayınları, Ankara 2004
- Öner, Mustafa – Kaya M. Yasin – Özşahin Murat, Lehçe-i Tatarî'nin Söz Varlığı Üzerine Bir Deneme, Altın Ordu ve Varisleri İkinci Uluslar arası Konferansı, Ayaz-Tahir Türkistan İdil-Ural Vakfı, İstanbul, 22-24 Nisan 2005.
- Öz, Erdal, Dıranas'la 1962 Yılında, Milliyet Sanat Dergisi, Yeni Dizi, S. 7, s. 50-55, Ağustos, 1980.
- Özön, Mustafa Nihat, Türkçe Yabancı Kelimeler Sözlüğü, İstanbul 1962.
- Püsküllüoğlu, Ali, Ahmet Muhip Dıranas'ın Ardından, Ağustos 1980.
- Redhouse, Sir James W., Türkçeden İngilizceye Lûgat Kitabı, İstanbul 1921.
- Saraç, Tahsin, Büyük Fransızca- Türkçe Sözlük, Grand Dictionnaire Farnçais – Turc, İstanbul 1985.
- Şemsettin Sami, Kamus-i Türkî Dersaadet 1317.
- Şirin, Hatice, Heslen Tufan'ın Şiirleri:Giriş-Metin-Sözlük, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir 1998.
- Tseng, Lan-Ya, Türkiye Türkçesinde Orta Hece Düşmesi, TDK Yay., Ankara 2002.
- Türk Ansiklopedisi (A – Z), Ankara 1964- 1984.
- Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu yayınları, Cilt I – II, Ankara 1988.
- Türk Dil Kurumunca Yayımlanmış olan terim sözlükleri.
- Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü 1-XII, Türk Dil Kurumu, Ankara 1963-1982

Özgeçmiş

1974 yılında Kuyucak'ta dünyaya geldi. 1985'te Kütahya'nın Tavşanlı ilçesindeki İstiklâl İlkokulu'nu bitirdi. Daha sonra babasının görevi nedeniyle Aydın'ın Nazilli ilçesine gelerek öğrenimine burada devam etti ve önce ortaokul eğitimini 1989'da Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu'nda ardından liseyi 1992'de Nazilli Lisesi'nde tamamladı. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü 1997 yılında bitirdi. 1998 yılında Aydın'ın Ortaklar beldesindeki 75. Yıl İlköğretim Okulu'na Türkçe öğretmeni olarak atandı. Bir süre bu okulda görev yaptı ardından İzmir'e atandı. Ebru Özçalışkan, halen, İzmir'de Çimentaş Lisesi'nde edebiyat öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

ÖZET

Bu çalışmamla Ahmet Muhip Dıranas'ın şiirlerini oluşturan söz varlığını ortaya koymaya çalıştım. Ahmet Muhip Dıranas'ın Cumhuriyet'ten sonraki sanat hayatımızda önemli bir yeri vardır. O sadece bir sanat adamı değil, aynı zamanda Cumhuriyet sonrası, çok partili sisteme geçişte, hürriyet ve demokrasinin ülkemizde kurulma aşamalarında ve faydalarının halkımız tarafından benimsenmesinde önemli katkıları olan bir fikir adamıdır. Memleketini düşünen bir aydın olarak sosyal ve siyasi meseleler üzerinde durmuştur. Balkan, Çanakkale, Kafkasya ve Çöl ve Kurtuluş savaşlarının etkilediği bir ortamda yetişen, cumhuriyet Türkiye'sinin kuruluş yıllarında gençlik yıllarını yaşayan ve 1923'ten 1980'e kadar "yeniden kurulma" ve "çağdaşlaşma" süreçlerinde düşünceleri ve eserleriyle ülkemiz için değerli bir aydınımızdır.¹⁰⁰ Ahmet Muhip Dıranas'ın söz varlığı hakkındaki bu çalışma dört temel bölüm üzerinde hazırlanmıştır. İlk bölümde şairin hayatı, şairi hazırlayan sosyal ve edebi çevre ile şiirlerin genel dil özellikleri verilmiştir. İkinci bölümde Ahmet Muhip Dıranas'ın şiirlerini içeren metinleri verilmiştir. Üçüncü bölüm metin sözlüğünü içerirken dördüncü bölümde şiirleri oluşturan bütün söz varlığı; , filler, isimler, sıfatlar, zamirler, edatlar, bağlaçlar, ünlemler, fiilimsiler ve tematik yönden olmak üzere sınıflandırılmıştır. Ayrıca söz varlığını oluşturan kelimelerin bir kısmını oluşturan yabancı sözcüklerin dilimize hangi dillerden geldiği de belirtilmiştir. Son bölüm ise sonuç bölümünü oluşturmaktadır. Sonuç bölümünde şairin söz varlığı ile ilgili değerlendirmeler bulunmaktadır. Yapılan bu çalışmalarla şairin yaşadığı dönemdeki Türk dilinin özellikleri hakkında yazı dili ile konuşma dili arasındaki etkileşim veya farklılığın ortaya konulabilmesine Türk halk şiirinin etkisi ve yaşadığı dönemdeki Türkçenin dil özellikleri gözlemlenebilmektedir.. Ayrıca, alıntıların batı veya doğu kaynaklı olması, yüzdesi belirlenerek şairin söz varlığını oluşturan Türkçenin batı veya doğu dilleriyle ilişkisi saptanabilmektedir.

ABSTRACT

I tried to put forward word itself that form the poems of Ahmet Muhip Dıranas through my study. He is not only an artist but also a counselor who has noteworthy assistance in transition to the system of parties, foundation of liberty and democracy, adaptation to this system. With his works for our country, he is an important intellect who has brought up in the years of the Balkan, Çanakkale, Kafkasya, and Independence Wars which effected people and him badly as a young person in the foundation of Turkish Republic and from 1923 to 1980, in the process of contemporary. This work about existence of word by Dıranas was prepared in four main parts. In the first part, the life of Dıranas, social and literary surroundings which made the poet effective, ready, the properties of the used language of the poems was given. In the second part, the text which contain his poems were written. The third part contains glossary and the fourth part contains vocabulary in his poems, verbs, adjectives, pronouns, conjunctions, exclamations, verbal and the subject. In addition, words, their sources were explained. The last part forms the conclusion. In this part, we have opinions and evaluations which belong to the poet. With these works, about properties of the Turkish language in the poet's era and the difference between speaking and writing. His being western and eastern quotations originated shows that the existence of word in his works is in relation to the languages of East and West.